

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Gyldendal, 1775-89

Fysiske størrelse | Physical extent:

Skuespil til Brug for den danske Skueplads :
[Den Gyldendalske Samling].

Vol. 7

Kiøbenhavn : Gyldendal, 1775-89

12 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

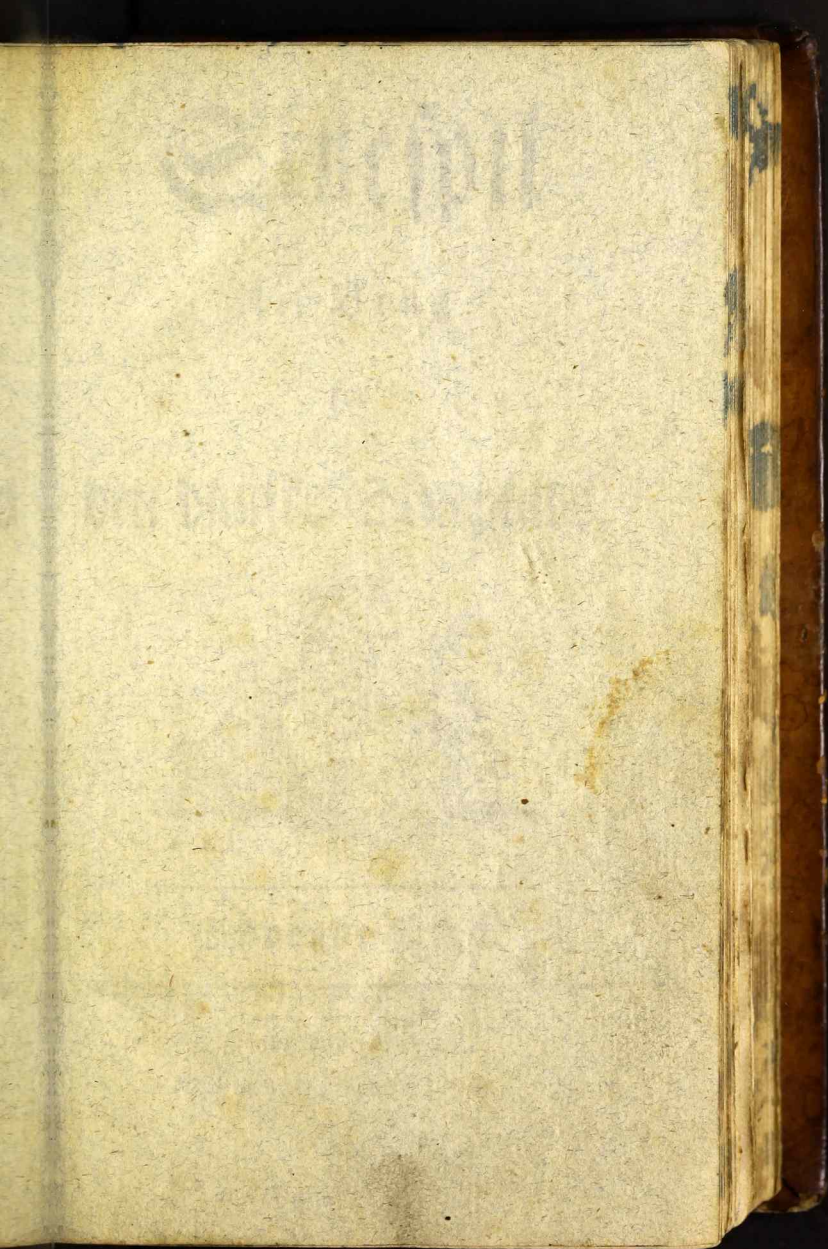
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

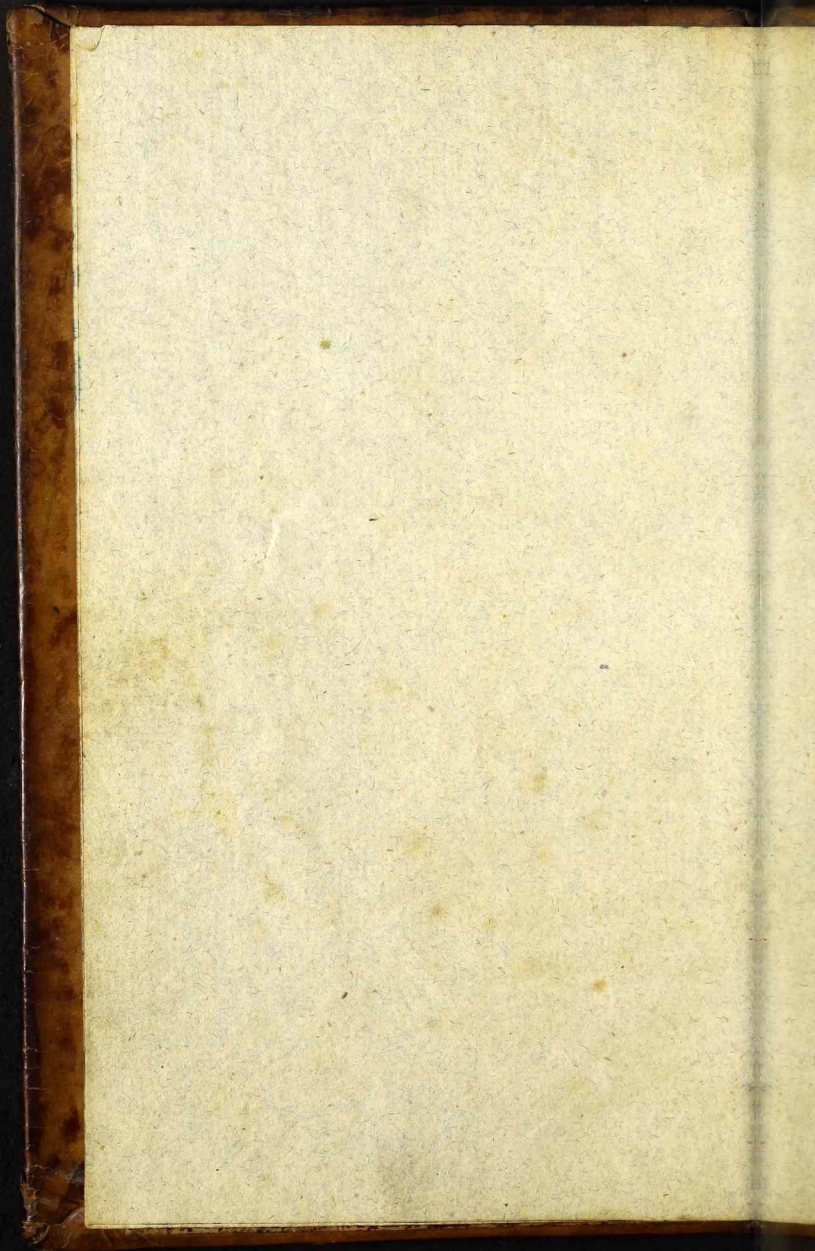

130021442861

55, - 3.

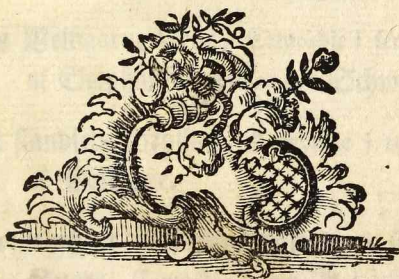

Skuespil

til Brug

for

den danske Skueplads.

Syvende Bind.

Kiøbenhavn, 1782.

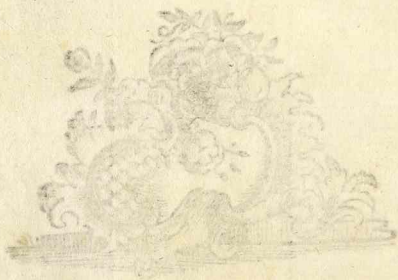
Trykt paa Gyldebrands Forlag.

Stenoch

aus E. lit

107

den neuen Stenoch

Stenoch E. lit

Stenoch E. lit

Stenoch E. lit

Fortegnelse

paa

de Skuespil, som findes i dette Bind.

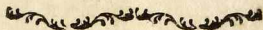
Den fornuftige Daare, Comoedie i een Act.

Kun sex Actter, Comoedie i fem Acter, af
Großmann, oversat ved Schwarz.

Den Velbaarne Frue, Comoedie i fem Acter,
af Stephanie, oversat ved Schwarz.

Det standsede Bryllup, Comoedie i tre Acter,
af Cailhave.

Florentineren eller den Hilsede i sin egen
Snare, Comoedie i een Act.

Fortsetzung

am

der Schrift, das Buch, das Buch

Der fortgesetzte Buch, Compendium in der

Der fortgesetzte Buch, Compendium in der
Gedanken, Compendium in der

Der fortgesetzte Buch, Compendium in der
Gedanken, Compendium in der

Der fortgesetzte Buch, Compendium in der
Gedanken, Compendium in der

Der fortgesetzte Buch, Compendium in der
Gedanken, Compendium in der

Der fortgesetzte Buch, Compendium in der

Den
fornuftige Daare,

C o m e d i e

i een Act.

Personerne.

William Spleen, Engelsmand.

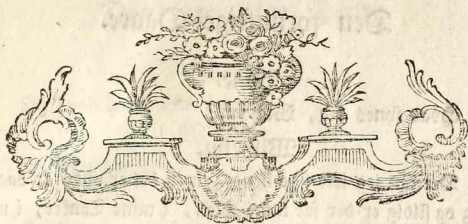
Leyermann, Giestgiver.

Trine, Leyermanns Datter.

Wilhelm, Karl i Vertshuset.

Underfogdens Tiener, som stammer.

Scenen er i en Spisestue; man seer adskillige Borde.

Forste Scene.

Erine, Wilhelm.

Wilhelm. (kommer ind.)

Ah! er du der!

Erine.

Min stakkels Wilhelm!

Wilhelm.

Min bedste Erine!

Erine.

Du elsker mig da ret høit?

Wilhelm.

Ja det er baade vist og sandt. Jeg veed aldrig hvoreledes det gaaer til, men jeg kan ikke bare mig for at tænke paa hende. Saa lang som Dagen er, staaer hun mig for Dinene endogsaa naar hun ikke er hos mig. Om Aftenen ligesaa, og naar jeg falder i Sovn, saa gior det slet ingen Forandring; mig synes da — —

Erine.

Hvad synes dig, Wilhelm?

Wilhelm.

Det kan jeg ikke sige hende; men det er vist, at baade tidlig og sildig er der for mine Dien, i mine Tanker, i mit Hierte intet uden Hun.

Erine.

Veed du vel, Wilhelm, det gaar mig lige saadan.

Wilhelm.

Hvilket lykkeligt Par der kunde blive af os to!

Erine.

Ja det forstaaer sig; men hvor kan vi haabe at faae min Faders Samtykke dertil; han er intet mindre end riig, han har saa meget udestaaende.

Wilhelm.

Ja han har været meget uheldig paa nogen Tid.

Erine.

Dertil kommer endnu, at hans Viinhandler vil lade gjøre Indførsel i hans Voeskab for 1000 Rdl., han skyl-
der ham og som han ikke kan finde Udveie til. Tanker du,
at det er Tiden, at han skulde tænke paa at gifte mig bort?

Wilhelm.

Nei langt fra.

Erine.

Desuden har du kun været hos os i et fierding Aar,
du har intet, og du har ingen Ting lært.

Wilhelm.

Forslad mig det!

Erine.

Erine.

Og hvad har du da lært?

Wilhelm.

At elske hende.

Erine.

Ja det er got nok for mig, men den Lærdom betyder
Niet intet i min Faders Dine.

Wilhelm.

Det er ret Skade — — men — — tillad mig i det
mindste — —

Erine.

Hvilket?

Wilhelm.

At kysse hendes Haand.

Erine.

Kunde det fornsie dig, Wilhelm?

Wilhelm.

Niet inderlig.

Erine.

(giver ham Haanden.)

Hvorfor sagde du det ikke strax?

Wilhelm.

(kysser den ofte.)

Hvor det smager godt!

Erine.

Den stakkels Karl! hvor det fornsier ham!

Wilhelm.

Der var nok endnu een Ting.

Erine.

Saa siig da?

A 3

Wilhelm.

Wilhelm.

Et Kys.

Trine.

Et Kys?

Wilhelm.

Ja — —

Trine.

Hvorfor ikke? Jeg kysser jo min Fader.

Wilhelm.

Oh! det er en gandske uføydig Fornøielse.

Trine.

Det troer jeg.

Wilhelm.

(kysser hende.)

Oh! hvor det er sødt.

Anden Scene.

Herr Leyerman, Trine og Wilhelm.

Leyerman.

Ha! ha! endelig griber jeg Eder deri! Jeg har nok tænkt det. Hvorledes? din Frækhed gaaer saa vidt, at du lader dig kysse af et Mandfolk?

Trine.

Hvad ondt er vel deri?

Leyerman.

Nei vil man see til den Uforfæmmede? Flur op paa dit Kammer, saa skal jeg nok lære dig noget andet. Og du, Krabat, vi to vil snakkes ved.

Trine.

Erine.

Men, min Fader —

Leyerman.

Gaae ind, som jeg har sagt, jeg vil ikke høre et Ord.

Tredie Scene.

Wilhelm, Leyerman.

Wilhelm.

Lad os nu tale sammen i al Koldsindighed. Hvad har I vel at besvare Eder over?

Leyerman.

Hvordan, Krabat, hvad jeg har at besvare mig over?

Wilhelm.

Ja.

Leyerman.

Du tør kysse min Datter?

Wilhelm.

Det er jo ganske naturligt.

Leyerman.

Hvad vil du sige med dit naturligt?

Wilhelm.

Jh ja, vi holde af hverandre, skal jeg sige Eder.

Leyerman.

I holde af hverandre?

Wilhelm.

Det tror jeg! og siden vi let begriber, at vi umuelig strax kan vente at faae Jeres Samtykke, saa søge vi at finde Midler til at styrke vor Taalmodighed imidlertid. Jh! men det synes mig er ganske fornuftigt.

A 4

Leyerman.

Leherman.

Min Datter er altsaa eenig med dig.

Wilhelm.

Det forstaaer sig af sig selv. Dersom Eders Omstændigheder vare bedre, saa havde vi strax fortalt Jer det altsammen. Men siden jeg har ingen Ting, saa har vi tænkt, at det var kuns forgiøres, og vi havde sat os for at tie dermed indtil jeg havde gjort min Lykke. Var den kun gjort saa sandt, I skulde ikke længe være i Forlegenhed.

Leherman.

Hvilke vakre Historier jeg faaer at høre. Her maae strax raades Bod derpaa. Hør Wilhelm.

Wilhelm.

Min Herre.

Leherman.

Seer du denne Dør.

Wilhelm.

Jeg veed, jeg er ikke blind.

Leherman.

Betrage den nøie.

Wilhelm.

Og hvorfor det?

Leherman.

For aldrig at komme inden for den tiere.

Wilhelm.

Men hvad er det for noget, I der siger?

Leherman.

Jeg siger, at jeg i dette Dieblis jager dig bort, og forbyder dig aldrig meere at sætte din Fod i mit Huus.

Wilhelm.

Wilhelm.

Min Herr Leyerman, betænker I ogsaa hvad I gjør.

Leyerman.

Det har jeg ret vel betænkt.

Wilhelm.

Men det gaaer umueligen an.

Leyerman.

Hvordan? det gaaer intet an?

Wilhelm.

Nei vist ikke. Vi har lovt hverandre, Jomfrue Trine og jeg, at vi vil tales ved her i denne Spisestue hver Morgen, førend I staaer op; og jeg kan ikke bryde mit Løfte, det kan ikke jeg.

Leyerman.

Da skal jeg nok hindre dig fra at holde det.

Wilhelm.

Men hun maatte blive fortrydelig.

Leyerman.

Det er ikke din Sag.

Wilhelm.

Forlad mig det, det er just min Sag.

Leyerman.

Hvilken Gladder! saa påk dig herud.

Wilhelm.

Hvorledes? det er ramme Alvor?

Leyerman.

Sa ret Alvor.

Wilhelm.

Farvel da, min kiere Herr Leyerman.

Leyerman.

Farvel, farvel.

Wilhelm.

Troft den stakkels Jomfrue Trine.

Leyerman.

Ja, ja.

Wilhelm.

Siig hende, at jeg skal elske hende bestandig.

Leyerman.

Nei see mig engang, hvilke vakre Commissioner han giver mig.

Wilhelm.

Farvel.

Leyerman.

Det er sandt, din Ven —

Wilhelm.

Det behøves intet.

Leyerman.

Hvorfor ikke?

Wilhelm.

Siden jeg dog maae døe af Sorg; saa seer jeg heller, at I bliver min Arving end nogen anden.

(han gaaer.)

Leyerman.

(vort, men fatter sig.)

Du vil døe af Sorg — — saa er den Steen fra Halsen. Det var vel han gif, nær var jeg bleven bevræget. Trine blev lykkeligere med denne Karl, end med nogen anden. Men hvad skal jeg giøre? Kan jeg gifte min Datter bort til en, som har intet, i det Dieblis, da jeg selv

er

er nær ved at blive en Staaadder. Dersom min Viinhand-
ler, Herr Melange, gjør i Dag Indførsel i min Voe, saa
er min Næring spildt og jeg er ødelagt uden Redning. Jeg
hører en Bogu, det er nogen, som kommer. Jeg maae fatte
mig og antaae en artig og beleven Mine. Man maae holde
Ørnene stive saa længe man kan.

Fjerde Scene.

William Spleen og Leherman.

Leherman.

Jeg har den Ære at være Deres underdanige Tiener.

Spleen.

Hvorfor?

Leherman.

Det er min skyldige Pligt.

Spleen.

Pligt?

Leherman.

Og De havde Aarsag at fortørnes, om jeg satte den
til Side.

Spleen.

(sætter sig ned.)

Eigemeget.

Leherman.

Gjør mig den Ære at sige mig, hvad der kan være
til Deres Behag.

Spleen.

Jeg er meget nysgierrig.

Leherman.

Leyerman.

Det er min Skyldighed at giøre dette Spørgsmaal.

Spleen.

Hvorfor?

Leyerman.

Jeg er Varten i Huuset.

Spleen.

Hvad rager det mig.

Leyerman.

Men, Mylord — —

Spleen.

Jeg er ikke Mylord.

Leyerman.

Siden De seer ud efter en Mand af —

Spleen.

En Mand er jeg.

Leyerman.

Det seer jeg nok, men en stor Herre.

Spleen.

Jeg er ingen stor Herre.

Leyerman.

Men De er tilforladelig — —

Spleen.

William Spleen, en ærlig Mand.

Leyerman.

Man kan være en stor Mand og tillige en meget ærlig Mand.

Spleen.

Meget mueligt, men meget vanskeligt.

Leyerman.

Leherman.

Derfor ere ogsaa de, som foreene begge disse Egen-
ber, saa meget meere agtbare.

Spleen.

Kan nok vare.

Leherman.

Agter De at opholde sig nogen Tid her til Lands?

Spleen.

Her til Lands? For stedse.

Leherman.

Da er jeg særdeles lykkelig, at De er stegen af i mit
Hus. Behager Dem ikke at følges med for at udsøge
Dem et Varelse?

Spleen.

Et Varelse?

Leherman.

Jeg har adskillige ret bequemme.

Spleen.

Jeg er vel her — temmelig vel.

Leherman.

Her!

Spleen.

Ja.

Leherman.

Men dette er Spiisestuen.

Spleen.

Ligemeget.

Leherman.

Her er ingen Geng.

Spleen.

Spleen.

Jeg behøver ingen.

Leherman.

Og Kloffen to vil her komme en Snees Personer for
at spiise til Middag.

Spleen.

Kloffen to?

Leherman.

Ja ganske vist.

Spleen.

Hvad er Kloffen nu?

Leherman.

Den er alt over ni.

Spleen.

Saa er der jo meer end fire Timey til.

Leherman.

Ja. Men — —

Spleen.

Hvordan? men.

Leherman.

Kloffen eet bliver Bordet dækket, her løbes og rendes
frem og tilbage i denne Sahl og det vil være Dem til
Uleilighed.

Spleen.

Kloffen Eet?

Leherman.

Ja.

Spleen.

Saa kan det ikke langer være mig til Uleilighed.

Leherman.

Leherman.

Men undertiden er her Folk til Klokken fem.

Spleen.

Ligemeget.

Leherman.

Jeg varer Dem ad, min Herre, nu kan De giøre
hvad Dem selv behager.

Spleen.

Det veed jeg vel. —

Leherman.

Jeg vil lade en Seng lave til rette til Dem.

Spleen.

Umagen bliver spildt.

Leherman.

Vil De da ikke tilbringe Natten i mit Huus?

Spleen.

I Huuset? — Det troer jeg neppe.

Leherman.

De har giort mig den Vre at sige mig, at De var
kommen her til Dyen for at blive her for stedse.

Spleen.

Jeg bliver ogsaa stedse.

Leherman.

Dermed giver De mig at forstaae, at De vil taae
Værelser paa et andet Sted; men sørend De forlader mit
Huus, saa see dog i det mindste først, hvorledes De bliver
opvartet.

Spleen.

Opvartet?

Leherman.

Leyerman.

Jeg tør haabe, at De vil blive fornoiet.

Spleen.

For steds fornoiet.

Leyerman.

Har min Herre noget nodig for nærværende Tid?

Spleen.

Nei.

Leyerman.

Naar De vil kalde, saa er her en Klokke.

Spleen.

Godt.

Leyerman.

Her er Siennemgang i denne Sahl, der tørde komme
noget.

Spleen.

Eigemeget.

Leyerman.

Deres underdanige Tiener.

Spleen.

God Morgen.

Femte Scene.

William Spleen allene.

Den Karl er fordomt snakkelyg. Jeg troer, jeg har
giort ilde, at jeg ikke tog Livet af mig selv i Gaar i det
andet Vertshuus. Jeg havde haat meere Noe dertil end
her. Eigemeget, man kan ikke altid have det saa mageligt.
Jeg vil tage Livet af mig nu strax. Der følger mig noget
ind.

ind. Jeg er her i et fremmed Land, kunde man ikke ind-
 bilde sig, at jeg i mit Fædreland havde begaaet en Ugier-
 ning, og at jeg lagde Haanden paa mig, fordi jeg ikke torde
 lade mig see for mine Landsmænd? Bliks! det maae jeg
 forebygge. Jeg vil ikke, at man i Frankerige skulde troe,
 at en Engelsmand var en seig Karl eller en Rieltring.
 Det var at fornærme mit Fædreland.

Lad os nu ret overlegge Sagen for i Veien, har jeg
 Ret eller har jeg Uret i at dræbe mig? Lad os nu gaae
 vort heele Liv igiennem. Nu har jeg i to og tredive Aar
 været altid riig og altid fundet min Tilstand kiedsom. Jeg
 har villet elske; det gjorde mig uroelig og mistænkelig.
 Jeg har villet spille, det gjorde mig bister og avindsig,
 jeg har villet drikke, det gjorde mig ør og syg. Jeg har
 reist Europa igiennem og blev kied og leed af Reisen. Jeg
 har været i Rusland, der sandt jeg det for koldt. Jeg har
 været i Italien, der sandt jeg det for varmt. Jeg har
 været i Holland, der sandt jeg det for dødt; jeg er i Frank-
 rig, der finder jeg det for levende. Jeg har søgt efter
 Fornøielse, og ingensteds fundet den. —

Altid det samme. Staae op, spadser, æde, legge sig,
 sove, og Dagen efter forfra det samme.

For at fordrive denne Kiedsomhed maae jeg finde paa
 noget nyt. Jeg vil tage Livet af mig. Det er en ganske
 gyldig Aarsag. Jeg har besluttet. Bliks! om jeg skyder
 mig ihjel, saa kunde man sige: han var bange for Døden;
 derfor gjorde han det af med sig selv i en Snup, for ikke
 at drages med hende.

Om jeg kastede mig i Floden; nei her ere alt for
 mange ubeleilige tienstagtige Aander til reede for at drage:

Den fornuftige Daare.

B

en

en ærlig Mand op inden han kan have den Fornøielse at være død til gavn, det er ubehageligt.

Om jeg hængte mig? Jeg gider ikke lidt denne hængen. En skikkelig Mand, der paa en anstændig Maade vil gjøre Ende paa sin Kiedsomhed, bør ikke ende sit Liv som en Misdæder.

Forgive mig? men i dette fordømte Frankrige vil jeg ikke finde een eeneste Apotheker, som vilde tillave mig en langsom Gift for at vente paa Døden, see hende nærme sig og emgaaes roelig med hende, indtil den Leeg fik Ende.

Der bliver altsaa intet andet for, end at jeg kommer til at stynde mig ihjel med min Pistol. Men for mit Lands Væres Skyld, og paa det ingen Skulde troe, at en Engelsmand var død, som en seig Karl, vil jeg føre mine Væstragtninger i Pennen.

(han ringer.)

Siette Scene.

William Spleen og Feyerman.

Feyerman.

Hvad behager Mylord?

Spleen.

Ingen Mylord.

Feyerman.

Hvad behager min Herre?

Spleen.

Ingen min Herre.

Feyerman.

Hvad skal jeg da sige?

Spleen.

Spleen.

Hvad vil J? — — ligesvem.

Leyerman.

Men det er ikke hosligt.

Spleen.

Ligemeget.

Leyerman.

Lad da saa være: Hvad vil J?

Spleen.

Vel! — Papiir, en Pen.

Syvende Scene.

William Spleen, allene.

Jeg har gjort vel, at jeg ikke tog Livet af mig selv i

Saar Aftes, saa havde jeg ikke faaet dette gode Indfald i Dag.

Ottende Scene.

William Spleen og Leyerman.

Leyerman.

Her er: men dersom De havde villet træde op i et

andet Bærelse, saa havde de fundet Skriverpult med alt

Tilbehør, det havde været meere beqvemt.

Spleen.

Herr Vært?

Leyerman.

Hvad behager!

Spleen.

Jeg har en Sag af Vigtighed for.

B 2

Leyerman.

Den fornuftige Daare.

Leyerman.

Ah! da skal jeg skaffe Dem en god Advocat.

Spleen.

Hvad siger J?

Leyerman.

Jeg siger, at jeg vil skaffe Dem en god Raadgiver,
som skal forklare Dem, om Deres Sag duer noget eller ikke.

Spleen.

Cutaalmodig.

Herr Vært.

Leyerman.

Min Herre.

Spleen.

Gjør mig en Tjeneste — at gaae strax bort.

Leyerman.

De ynsker at være allene.

Spleen.

Allene.

Leyerman.

Jeg vil ikke være Dem til Uleilighed.

Spleen.

Gaae da.

Leyerman.

Er der ellers ingen Ting til Deres Tjeneste.

Spleen.

Ei!

Leyerman.

Jeg vil tiene Dem, siden jeg dog skal ud i en Sag
for mig selv, saa kunde jeg sige min Procurator at han
skulde komme hid til Dem.

Spleen.

Spleen.

Hvorfor?

Leyerman.

For Deres Sags Skyld.

Spleen.

Jeg afgjør min Sag allene.

Leyerman.

Det kommer meget an paa en god Raadgiver.

Spleen.

Raadgiver?

Leyerman.

Man maae vælge.

Spleen.

Eigemeget.

Leyerman.

Her treffer det, at en ærlig Procurator og en Stielsm—

Spleen.

Eigemeget.

Leyerman.

Som De behager. Jeg er Deres underdanige Tiener.

Spleen.

Det er godt.

Leyerman.

(i det han gaar.)

Det er mig en besynderlig Mand.

Niende Scene.

William Spleen allene.

Denne snaksomme Karl er mig altid i Veien, nu maae jeg skrive mine Betragtninger.

Tiende Scene.

William Spleen og Wilhelm.

Wilhelm.

(uden at see Spleen.)

Herr Leyerman gif nylig ud, kunde jeg dog komme til at sige Trine mit sidste Farvel! det kiere Varn er uden Tvivl ret bedrøvet! holde op at elske hende? det er jeg ikke i Stand til. Blive ved at elske hende og aldrig see hende meere? det er alt for tungt. Jeg maae da døe.

Spleen.

Døe!

Wilhelm.

Det er min sidste Dag.

Spleen.

Ah! jeg har giort vel, at jeg ikke tog Livet af mig selv i Gaar, siden jeg i Dag faaer en Stalbroder.

Wilhelm.

(sukkende.)

Jeg maae affed.

Spleen.

Min Ven, tov et Dieblif.

Wilhelm.

Hvorfor, min Herre?

Spleen.

Jeg er strax færdig, saa vil vi følges ad.

Wilhelm.

Det er just ikke nødvendigt.

Spleen.

Nødvendigt ikke, men behageligt.

Wilhelm.

Wilhelm.

Sandt at sige, gaaer jeg helst allene.

Spleen.

Er I slet ikke bange?

Wilhelm.

Bange? Hun er mig alt for kier dertil.

Spleen.

Har I Aarsag til at langes efter hende.

Wilhelm.

Jaa tusende.

Spleen.

Jeg ogsaa.

Wilhelm. (forbavst.)

I?

Spleen.

Jaa tilvoisse.

Wilhelm.

Det er meer end jeg har vidst.

Spleen.

Derfor siger jeg Eder det. Jeg gaaer hen for at
kaste mig i hendes Arme.

Wilhelm.

I hendes Arme?

Spleen.

Jeg havde det alt i Sinde i Gaar Aftes, men det er
mig kiert at jeg ikke har giort det.

Wilhelm.

Ikke giort det?

B 4

Spleen.

Spleen.

Ganske vist. Jeg vil have den Fornægtelse at komme
Eder i Forkiøbet.

Wilhelm.

Hvad vil I sige med Eders Forkiøb?

Spleen.

Bliv ikke fortrydeligt derover. Vi kan gjøre det i
Selvskab paa eengang.

Wilhelm.

Paa eengang?

Spleen.

Eller ogsaa een efter den anden. Jeg vil begynde
først, for at foregaae Eder med et got Exempel.

Wilhelm. (vred.)

Veed I vel, min Herre, at skönt jeg er en fattig
Karl, saa har jeg dog ikke Lyst til at være nogens Nar.

Spleen.

Jeg holder Eder ikke for Nar.

Wilhelm.

Hvoras er I bleven bekiendt med hende?

Spleen.

Jeg kiender hende 'endnu ikke; men i dette Dieblis-
agter jeg at gjøre mit Bekiendskab.

Wilhelm.

Maar I saaer hende at see for Eder, saa lader I nok
være at tale i saadan en Tone.

Spleen.

Jeg tør see hende uuder Dine og dog blive den samme.

Wilhelm.

Jeg kiender hende. Det gjør jeg.

Spleen.

Spleen.

J kiender hende?

Wilhelm.

Ja og det for tre Maaneder siden.

Spleen.

Det er umueligt.

Wilhelm.

Desuagtet er det dog saa.

Spleen.

J har maaskee været temmelig nær.

Wilhelm.

Ja vist og det hver Time paa Dagen.

Spleen.

Men dog aldrig ret det man kan kalde for Alvor.

Wilhelm.

J maae vide, min Herre, at hun er en uberygtet
Jomfrue.

Spleen.

En uberygtet Jomfrue?

Wilhelm.

Ja.

Spleen.

Hvem?

Wilhelm.

Trinken.

Spleen.

Trinken?

Wilhelm.

Ja ganske vist.

B 5

Spleen.

Spleen.

Hvad vil I vel sige med Eder's Trinken?

Wilhelm.

Saaledes heder hun, som I talte saa uanstændig om for lit siden.

Spleen.

Hvorledes? kalder I Døden Trinken?

Wilhelm.

Døden!

Spleen.

Forklar Jer tydeligere. Hvad var det I sagde, i det I traadde ind i Stuen?

Wilhelm.

Jeg sagde, at hvis jeg skulde skilles ved min søde Trinken saa maatte jeg dø.

Spleen.

I har altsaa ikke i Sinde at tage Livet af Eder selv?

Wilhelm.

Tage Livet af mig — — Og hvorfor?

Spleen.

For at holde op at lide.

Wilhelm.

Jo men! det er kun seige Folk, som frygte for Lidelser.

Spleen. (forbavst.)

Kun seige Folk!

Wilhelm.

Det er soleklart.

Spleen.

I frygtede altsaa for at blive anseet for seig este Døden?

Døden, saafremt I havde været uforsagt nok til at paasføre Eder den.

Wilhelm.

Efter Døden? Hvad kunde det komme mig ved.

Spleen.

Hvad det kunde komme Eder ved?

Wilhelm.

Ja vist. Naar man har giort mig ulykkelig, naar mine Medmennesker har qualet mig, giort mig Sorg, undertrykket mig, trædet mig med Fodder; behøver jeg da at bekymre mig om, hvad mine Venner vil tænke om mig, naar jeg er ikke meere til?

Spleen. (for sig selv)

Jeg har giort ilde, at jeg ikke tog Livet af mig i Gaar Aftes, saa havde jeg ikke havt det ubehagelige Møde af en Mand, der var viisere end jeg.

Wilhelm.

Nei, nei, jeg har ei nødig at paasføre mig Døden; min Græmmelse vil nok skaffe mig den desuden.

Spleen.

Hvorover græmmer I Eder da?

Wilhelm.

Jeg har jo allerede sagt Jer det; fordi jeg elsker.

Spleen.

I elsker?

Wilhelm.

Ah! ja!

Spleen.

Er I elsket igien?

Wilhelm.

Wilhelm.

Ja tilvisse, ligesaa høit som jeg elsker selv.

Epleen.

Elsker I da med Hæftighed?

Wilhelm.

Ah! min Herre, aldrig har maaskee nogen elsket med saadan Hæftighed.

Epleen.

I er meget lykkelig.

Wilhelm.

Jeg lykkelig?

Epleen.

Ja meget.

Wilhelm.

Hvori bestaaer det?

Epleen.

I elsker inderlig og er elsket igien.

Wilhelm.

Men der vil meere til.

Epleen.

Hvad er det da?

Wilhelm.

Man maae eie den Person, man elsker.

Epleen.

Saa tag hende.

Wilhelm.

Men hendes Fader vil ikke give mig hende.

Epleen.

Hvorfor ikke?

Wilhelm.

Wilhelm.

Fordi jeg er fattig.

Spleen.

Er der intet andet i Veyen?

Wilhelm.

Det er nok det.

Spleen.

Hvor meget behøvede I vel for at faae denne Pige?

Wilhelm.

Ah! naar jeg kun eiede et tusende Daler.

Spleen.

To hundrede Pund, er det nok?

Wilhelm.

Ja meer end nok. I sar i denne Skynding.

Spleen.

Og det vilde giøre Jeres Lykke?

Wilhelm.

Ja en overmaade stor Lykke.

Spleen.

Ogsaa den lille Piges?

Wilhelm.

Kunde jeg være lykkelig, med mindre hun var det.

Spleen.

(lukker sin Brevtaske op.)

Wie lidt. Jeg forærer Eder disse to hundrede Pund.

Wilhelm.

Er det mueligt?

Spleen.

I gode Vexler; som Bankerer vil betale med reede
Penge.

Wilhelm.

Wilhelm.

(i en overvattets Glæde.)

Ah! min Herre!

Epleen.

Hvad gaar af Jer?

Wilhelm.

Jeg veed ikke, om jeg skal — —

Epleen.

Hvilket?

Wilhelm.

Kaste mig for Eders Fodder. —

Epleen.

Fry!

Wilhelm.

Eller i Eders Arme.

Epleen.

(omarmet Wilhelm.)

Det saa.

Wilhelm.

Men hvilket ypperligt Gemyt! det var altsaa, paa det jeg desbedre skulde føle min uventede Lykke, at I for talte ilde om min Trine?

Epleen.

Jeg havde ikke i Sinde at tale ilde. Jeg forstod ikke Eders Mæning.

Wilhelm.

Jeg er Eder mit Liv skyldig.

Epleen.

Det er en Ting af liden værd.

Wilhelm.

Wilhelm.

Jeg er Eder min Lykke Skyldig.

Spleen.

Det er meget sagt.

Wilhelm.

Uden Eders Hielp havde jeg maattet forlade Trine.

Jeg vilde ladet mig hverve for at tiene til Sidses.

Spleen.

Vel.

Wilhelm.

Jeg vilde have vovet mit Liv modig.

Spleen.

Meget vel.

Wilhelm.

For at slaae Engländerne.

Spleen. (vred.)

Slaae Englanderne? —

Wilhelm. (forækket og bedrøvet.)

Ah! I er en Engländer. Jeg er forloren.

Spleen. (følsom.)

Hvordan forloren?

Wilhelm.

I vil herefter holde op at tiene mig?

Spleen.

Hvorfor?

Wilhelm.

Fordi jeg er en Fransmand.

Spleen.

Pigemeget.

Wilhelm.

Wilhelm.

Min Lykke er ubeskrivelig, at jeg har truffen saa ypperlig en Mand.

Spleen.

Ingen Complimenter. Du er det forbi. I er for naet og jeg nyder en Glæde.

Wilhelm.

Disse Penge ere en Velgierning. Det første, jeg vil bruge dem til er, at gjøre en Tieneste. Farvel.

Ellevte Scene.

William Spleen allene.

Det er mig dog kiert, at jeg ikke tog Livet af mig i Gaar, jeg havde da ikke havt den Fornøielse at gjøre en god Gierning i Dag.

Tolvte Scene.

William Spleen og Trine.

Trine. (uden at see Spleen.)

Det kom mig for som om jeg hørte Wilhelm og dog seer jeg ham ikke.

Spleen.

See hvilket deiligt Varn!

Trine.

Imidlertid bankede mit Hierte, som naar han er der selv og det har endnu aldrig bedraget.

Spleen.

Hvem seer hun efter, lille Jomfrue?

Trine.

Erine.

Om Forladelse, min Herre, i Fald jeg gjør Dem
Uleilighed.

Spleen.

Hun gjør mig ingen Uleilighed — — Hun er ret
nydelig.

Erine.

Jeg gaaer strax igien.

Spleen.

Vie dog et Dieblif.

Erine. (forvirret.)

Min Herre — —

Spleen.

Hun seer meget uroelig ud.

Erine.

Det er jeg ogsaa.

Spleen.

Hvorfor?

Erine.

Det kan man ikke saa sige.

Spleen.

Slig kun frem.

Erine.

Mit Hjerter banker Slag i Slag.

Spleen.

Arme lille Hjerter! hvorfor banker det da?

Erine.

Ah! min Herre.

Den fornuftige Daare.

E

Spleen.

Spleen.

Nu da!

Trine.

Jeg er saa oprigtig — —

Spleen.

En sielden Egenkab hos et Fruentimmer.

Trine.

At jeg ikke kan forstille mig.

Spleen.

Det er ingen Feil, men en Dyd.

Trine.

Og da jeg saae — —

Spleen.

Til kun reent ud.

Trine.

Den Person — —

Spleen.

Den Person?

Trine.

Som jeg elsker.

Spleen. (for sig selv.)

Hun elsker mig.

Trine.

Saa kunde jeg ikke tvinge min Hefstighed.

Spleen.

Hun taler sandt.

Trine.

Alt for sandt; og det er just det, som gjør mig ganske
ulykkelig.

Spleen.

Spleen.

Hvorfor?

Trine.

At elske paa min Alder!

Spleen.

Hvor gammel er hun da?

Trine.

Jeg er snart atten Aar gammel.

Spleen.

Det er en skøn Alder.

Trine.

Og elske uden Haab!

Spleen.

Det siger jeg ikke.

Trine.

Men det er desværre dog sandt.

Spleen.

Naar man er saa elskværdig som hun, bør man ikke
lade Haabet falde.

Trine.

De smigrer.

Spleen.

Jeg smigrer aldrig. Men sig mig oprigtig. Det
er dog ingen Skiemt?

Trine.

Jeg siger den blotte bare Sandhed.

Spleen.

Det er meget forunderligt. Men jeg troer det, efter
som hun siger det. Det maa da være kommen med eet.

Trine.

Behøves der da saa lang Tid til at elske? Vilhelms
allerførste Diekast trængte lige ind i mit Hjerte, og nu er
det mig ikke mueligt at leve uden Wilhelm.

William Spleen.

Hun har da hørt sin Elskedes Navn?

Trine.

Ja af hans egen Mund.

Spleen. (for sig selv.)

Da jeg sagde Verten mit Navn maae hun have staaet
paa Luur. (høit.) Og dette Navn beholdt hun strax i sin
kommelsen?

Trine.

Man behøver kun een gang at høre det nævne, som
man elsker, for aldrig at glemme det.

Spleen.

Hun er meget god. Det er en mægtig stor Kiærlig-
hed. Men hvad er det da egentlig, som saa meget har
staaet hende an.

Trine.

Alt.

Spleen.

Alt! det var meget.

Trine.

En indtagende Skabning.

Spleen. (bukkende.)

Meget artig.

Trine.

Ah! saa artig som man kan ønske; og Dien spillende
og kærtlige.

Spleen.

Spleen.

Der er Maade med.

Trine.

Forlad mig det.

Spleen. (for sig selv.)

Man maae vel sige, at Kierlighed er blind. Jeg har
neppe seet paa hende.

Trine.

En Aabenhiertighed! en Redelighed!

Spleen.

Oh! hvad Redeligheden angaaer, saa har det sin
Rigtighed.

Trine.

Det beste Hierte!

Spleen.

Det er ikke et Hierte, som har Lyst til at gjøre
Fortred.

Trine.

Nei! langt fra!

Spleen.

Men hvoraf kan hun vide det?

Trine.

Vilser det sig ikke noksom i de allermindste Ting?

Spleen.

Sandt! Characteren skinner igiennem.

Trine.

Den behageligste og uskylbigste Vittighed!

Spleen.

Hun er alt for god!

Erine.

Nei, det er Sandhed. Han fortjener al den Roes, jeg tillegger ham.

Spleen. (for sig.)

Hun er meget forliebt. Det meget.

Erine.

Og denne Elsker skal jeg miste!

Spleen.

Hvorfor?

Erine.

Ah! Wilhelm, du forlader mig. Maaskee reiser du i Dag, maaskee i Morgen; og din Pige vil tage sin Død derover af Sorg.

Spleen.

Nei Jomfrue, giv sig tilfreds. En ærkelig Mand misbruger ikke den Magt, han har over en ung Piges Hierte, som har saa megen Yndighed. Ingen Hindring er saa stor, at han jo kan overvinde den.

Erine.

De afmalte min Elskers Hierte med de rette Farver.

Spleen.

Naar man er saa høit elsket, maae man opofre alt for sin Elskede.

Erine.

Men en grum Vanskelighed er i Veien for vores Lykkelighed.

Spleen.

Hvilken Vanskelighed?

Erine.

Penge.

Spleen.

Spleen.

Ikke andet?

Trine.

Men min Fader — —

Spleen.

Jeg staaer inde for hans Samtykke.

Trine.

Er det mueligt!

Spleen.

Hun er ung, elskværdig og har et sømt og kjerligt
Hjerte. Jeg har besluttet at gjøre dette Giftermaal.

Trine.

Ah! hvor jeg vil elske Dem!

Spleen.

I Sandhed?

Trine.

Ja af mit ganske Hjerte.

Spleen.

Vær kun roelig, mit smukke Barn. Saa megen
Kierlighed skal ikke være spildt. Hvor er hendes Moder?

Trine.

Jeg er ikke saa lykkelig at jeg har nogen.

Spleen.

Hvem er hendes Fader?

Trine.

Borten her i Huuset.

Spleen.

Hvem? Denne Mand, som er saa meget for at snakke.

Erine.

Han selv.

Spleen.

Jeg vil strax saae ham fat. Jeg gjør ham Forslaget om Giftermaalet; giver ham saa mange Penge, som behøves, og gjør for stedse hendes Lykke.

Erine.

Ah! hvor De er god. Jeg hører min Fader komme.

Spleen.

Lad os være allene. Farvel elskværdige Pige, som snart skal blive en lykkelig Kone.

Erine.

Swor jeg vil have Dem inderlig kjer!

Spleen.

Skynd sig.

Erine. (i det hun gaaer.)

Ah! Wilhelm, hvor jeg vil glæde mig ved at gjøre dig lykkelig.

Spleen.

Mange Tak.

Trettende Scene.

William Spleen allene.

Jeg har dog gjort vel, at jeg ikke tog Livet af mig i Gaar, saa kunde jeg i Dag ikke have giftet mig.

Giortende

Fiortende Scene.

William Spleen, og Herr Leherman.

Leherman. (nedsaaet.)

Jeg er en ulykkelig Mand! den ubarmhertige Viin-
handler vil gjøre Execution i min Bøe. Og jeg er der-
med i Bund og Grund ruineret.

Spleen.

Et Ord, Herr Vært!

Leherman.

Hvad befaler min Herre!

Spleen.

Her er meget nyt i Huset.

Leherman. (for sig selv.)

Retterns Middel er alt kommen.

Spleen.

J havde mindst drømt om det, jeg har at sige Eder.

Leherman.

Ah! min Herre, jeg vidste det alt, førend jeg gik ud
af Huset.

Spleen.

Hun har altsaa fortroet det til sin Fader.

Leherman.

Og jeg beder Dem om Forladelse for den Uleilighed
og det Bryderie, som det maae have forarsaget Dem.

Spleen.

Det har ikke forarsaget mig det allermindste Bryde-
rie; jeg finder tværtimod, at det er ret vel, og jeg er der-
med ganske fornøiet.

E 5

Leherman.

Leyerman.

Da burde min Ulykke dog ikke fornøie Dem.

Spleen.

Det er ingen Ulykke.

Leyerman.

Forslad mig det. Jeg kalder det en Ulykke især da det er skeet uden nogen Forseelse paa min Side —

Spleen.

Det troer jeg meget gierne.

Leyerman.

Og jeg har gjort alt det, som stod i min Magt, for at undgaae denne Skam, og denne Opsigt.

Spleen.

Der er ingen Skam eller Opsigt i dette; ingen veed et Ord deraf, uden Eders Datter og jeg.

Leyerman.

Intet uden Egenfindighed er Skyld i, at det er kommen til denne Yderlighed.

Spleen.

Vist ikke. Jeg tilskriver Skiebnen det.

Leyerman.

Og hvad vil Enden vel blive herpaa?

Spleen.

Og hvad da?

Leyerman.

At ødelegge mig uden Nødvendighed.

Spleen.

Det har ingen Nød.

Leyerman.

Leyerman.

Alle mine Bønner om en Forandring i denne uheldige
Beslutning have været frugtesløse.

Spleen.

Deri havde I Uret, man maae lade enhver følge sin
Tilbøielighed.

Leyerman.

Men naar den sigter til at gjøre ont?

Spleen.

Men der er jo slet intet ont i.

Leyerman.

Intet ont? Og jeg bliver derved skilt ved min heele
Reputation.

Spleen.

Hvorfor det?

Leyerman.

Meener De at mine Naboer vil tie, naar De faae
at see, at man bortfører — —

Spleen.

Her skeer ingen Bortførelse. Den blotte Tanke er
mig en Afføye.

Leyerman.

Hvorledes, min Herre, De vil vise den Edelmødige
hed? — —

Spleen.

Ja, der mangler intet uden Eders Tilladelse for at
bringe alting i Rigtighed.

Leyerman.

Ah! min Herre, det er den største Tjeneste, De no-
gensinde

gensinde kunde vise mig, men den Pengesum, som dertil udfordres — —

Spleen.

Jeg seer ikke paa Penge. Min Maade er at give; men aldrig at tage.

Leyerman.

Jeg vil blive Dem ævig forbunden.

Spleen.

Er I da fornoiet?

Leyerman.

Jeg er ude af mig selv for Glæde.

Spleen.

Vi vil da alle blive fornoiede, Eders Datter, I og jeg.

Femtende Scene.

William Spleen, Herr Leyerman og een af
Undersfogdens Folk.

Betienten. (som stammer.)

Min Herre! her bringer jeg — —

Leyerman.

Det er mig tiert, at han kommer just som han var kaldet, det er med denne gode Herre at Sagen maae afgjøres — —

Betienten. (til Spleen.)

Det er altsaa min Herre, som har — —

Spleen. (til Leyerman.)

Hvad vil denne Mand?

Leyerman.

Leyerman.

Det er i Anledning af den Sag — —

Spleen.

Det er altsaa en Notarius.

Betienten.

Min Herre, jeg har den Ære — —

Sextende Scene.

William Spleen. Leyermann, Betienten og
Erine.

Erine (kommer ind og taler sagte til Spleen.)

Har De talt med min Fader?

Spleen.

Ja, alting er i Stand, han giver sit Samtykke.

Erine.

Hvor jeg er lykkelig!

Spleen.

Og der er Manden.

Erine.

Hvilken Mand?

Spleen.

Manden, som skal bringe Sagen i Rigtighed.

Erine.

Jeg forstaaer ikke, hvad det vel sig — —

Leyerman til Spleen.

Tor jeg nu haabe, at De vil opfylde Deres givne Løfte?

Spleen.

Meget gierne.

Betienten.

Betienten (til Spleen.)

Her er alle Documenterne.

Spleen (til Betienten.)

Dette er jo ingen Contract.

Betienten.

Nei det er Obligationen.

Spleen.

Men jeg maae have en Contract.

Leyerman.

Hvordan, min Herre, De vil, at det skal være efter en formelig Contract, at jeg — —

Spleen.

Ha! ha! J vil altsaa tillade, at det maae skee paa en anden Maade.

Leyerman.

Det staaer til Dem paa hvad Maade De selv forlanger.

Spleen.

Ja saa!

Leyerman.

Jeg havde tænkt, at Erkiendtlighed — —

Spleen.

Naar denne Lille samtykker, saa er det ligemeget.

Leyerman.

Hvortil behøves vel hendes Samtykke.

Spleen.

Jeg har for megen Jølelse af Vre til at ville have noget med Magten.

Leyerman.

Leyerman.

Men min Herre, naar De betaler — —

Spleen.

Naar jeg betaler?

Betienten.

Ja, min Herre, det er saa Praxis her til Lands; man
betaler og modtager derimod alle Documenterne.

Spleen (til Trine.)

Er dette da skeet hende mange Gange tilforn?

Leyerman.

Min Datter er ung, hun har endnu aldrig havt Sager.

Spleen.

Endnu ingen Sager?

Trine.

Ah! der er kun een Sag, som ligger mig om Hjer-
tet, og den tænker De nu intet meere paa.

Spleen. (tankesuld.)

Ivertimod jeg tænker meget derpaa.

Trine.

Saa vær da saa god og bring den til Ende.

Spleen.

Jeg har givet mit Ord og jeg bør holde det — —

Leyerman.

Naa! min Herre vil De uden Contract?

Spleen.

Ja, nu skulde jeg snarere have lyst — —

Betienten.

Her er da Bevist og Qvitteringen.

Spleen.

Epleen.

Qvitteringen for hvad?

Betienten.

For de 1000 Rdlr.

Epleen.

Skal jeg betale 1000 Rdlr. for denne lille Pige?

Leherman.

Nei! det er for mig — —

Epleen (vred.)

For dig! gaae til Bloksbiørg.

Leherman.

Men det er jo Dem selv, som af Udelmodighed har
tilbudet — —

Epleen.

Forklar jer tydeligere.

Leherman.

Har De ikke sagt mig? — —

Epleen.

Jeg har sagt, at jeres Datter er bleven forelsket i mig,
at hun vil have mig, og at jeg vil som hun.

Trine.

Jeg min Herre?

Epleen.

Det har hun selv sagt mig.

Trine (for sig selv.)

Det er ude med mig.

Leherman.

Men, min Herre, jeg har ikke hørt et Ord om alt
det; her handles om at betale 1000 Rdlr., som jeg er
skyldig — —

Epleen.

Spleen.

Det er altsaa ikke en Notarius med Egetskabs-Contracten?

Leyerman.

Men jeg begriber intet af alt dette.

Spleen.

Jeg ægter jeres Datter.

Leyerman.

De selv, min Herre?

Spleen.

Og det strax.

Leyerman.

Er det mueligt?

Spleen.

Og jeg giver hende min heele Formue.

Leyerman.

Ah, min Herre, min Lykke er større end jeg selv troede; jeg forlangte kun tusende Rdl. for at forekomme Indførsel i mit Boehave.

Spleen. (heftig.)

Indførsel! jeg betaler strax. Hvor meget behøves?

Betienten.

Intet, min Herre! I har jo for nylig sendt mig Pengene og jeg kommer her for at bringe Documenterne.

Spleen.

Har jeg sendt Pengene?

Betienten.

Og jeg har nu staaet her i en Time for at extradere Dommen, med Qvittering in dorso.

Spleen.

I er gal Mand.

Betienten.

Nei, min Herre; jeg er Underfogdens Fuldmægtig.

Den fornuftige Daare.

D

Spleen.

Spleen.

Jeg har ingen Penge sendt Jer.

Betienten.

Da har jeg dog modtaget dem.

Leyerman.

Og hvem har da bragt dem?

Betienten.

Det har jeres Karl.

Leyerman.

Min Karl? —

Betienten.

Ja ret han.

Erine.

Ah! jeg er oven paa.

Betienten.

Der er Documenterne — Forliges nu om dem, som
 I kan selv best — Jeg skal hiem og spise Middagsmad —
 Farvel.

Syttende Scene.

William Spleen, Leyerman og Erine.

Leyerman.

Hvad vil alt dette sige?

Spleen.

Jeg begriber intet deraf.

Erine.

Jeg ikke heller.

Leyerman.

Jeg ikke heller.

Spleen.

Eigemeget. Jeg — —

Attende

Attende og sidste Scene.

William Spleen, Eyerman, Trine og Wilhelm.

Trine. (til Wilhelm, som kom glad ind.)

Ah! min beste Ven!

Wilhelm.

Min søde Trine.

Spleen. (for sig selv.)

Blis! de see meget kjerlig til hinanden.

Eyerman.

Er det sandt, at det er dig, som har reddet mig?

Wilhelm.

Ja, min Herre, jeg har haft den Lykke.

Eyerman.

Hvor har du faaet saa mange Penge?

Wilhelm.

Denne ædelmodige Mand gav mig dem, og jeg troede, at jeg aldrig kunde anvende dem bedre, end ved at skaffe Eder ud af Eders Forlegenhed.

Eyerman.

Min ærlige Ven, hvordan skal jeg kunne vederlegge Din Godhed?

Wilhelm. (vegende paa Trine.)

Det er meget let for Eder at giøre min Lykke.

Spleen. (for sig selv.)

Blis!

Wilhelm.

Denne godhiertige Fremmede har lovet at legge et godt Ord ind for mig.

Spleen.

Hvorledes? det var denne Jomfrue?

Wilhelm.

Ja.

Spleen.

Det gjør mig ont.

Wilhelm.

Hvorfor?

Spleen.

J kan intet meere vente at saae hende.

Wilhelm.

Hvor kommer det sig?

Spleen.

Hun er forliebt i mig.

Trine.

Sig?

Spleen.

Ja. Sagde hun mig ikke for lidt siden, at hendes
Hjerte bankede.

Trine.

Det var for ham.

Spleen.

At hun var indtaget?

Trine.

Det var i ham!

Spleen.

At jeg skulde skaffe hendes Faders Samtykke til Væg-
teskab.

Trine.

Ja med ham, med Wilhelm.

Spleen.

Med Wilhelm; det er det samme Navn. Det for-
tryder mig, at jeg ikke tog Livet af mig selv i Gaar; saa
havde jeg i Dag ikke havt denne Ydmygelse.

Trine.

Ah! min Herre, det gjør mig inderlig ont, at De
har taget feil! min Hensigt har ikke været at bedrage Dem.

Wilhelm.

Wilhelm.

Er jeg ikke ret ulykkelig, at jeg skal være denne ædelmodige Mands Medbeiler. Er det Takken han skal have, fordi han har villet tiene mig!

Leyerman.

Min stakkels Wilhelm. Jeg beklager dig. Men min Datters Lykke tvinger mig til, at være utaknemmelig mod dig. Kan jeg vel, uden at være ubillig, sætte mig imod hendes Velsærd?

Erine.

Min Fader! — —

Wilhelm. (med Varme.)

J har ret, Herr Leyerman, det er bedre, at jeg forgaar af Sorg, end at denne ædle Mand skulde hindres fra at gjøre Eders og min kiære Trines Lykke. See der, min Herre, der ere de Penge, som blev tilovers. Jeg har dem ikke længer nødig. Vær god imod dette elskværdige Børn, og elsk hende ligesaa høit, som jeg har gjort. Farvel Erine, glem mig. Jeg selv har ikke lang Tid tilbage at sørge i over dit Tab. Farvel Herr Leyerman. Farvel min Herre. Farvel Erine.

(han vil gaae.)

Spleen.

Nei, min Ven, bliv her. Jeg er ikke Mand for at begaae saa slet en Gierning. Jeg søler, første gang i mit Liv, et heftigt Indtryk af Glæde. Vægt hinanden; jeg sørger for Medgiften. Jeg vil blive hos Eder. Jeg vil glæde mig ved Eders Families Tilværelse. Den Glæde, som jeg har lagt Grunden til hos Eder, vil jeg daglig beskue; jeg vil lære at kiende den; den vil blive Kilden til min Roelighed — —

D 3

Erine.

Erine.

Wilhelm.

Leyerman.

} Ah! min Belgierer!

} Ah! min Fader!

Spleen.

Jungen Takfigelser! det er mig, som har Narfag at
talke.

Alle.

Hvorledes det?

Spleen.

Jo, mine Venner, jeg var bled af Livet, fordi jeg
kiendte kun dets Kiedsomheder. I have lært mig at nyde
det, og det vil herefter blive mig behageligt. Jeg søgte
Glæden langt horte og den var nær hos mig. Nu veed
jeg, hvor jeg skal finde den.

For en Niig er den største, den reeneste, den bestan-
digste Glæde, den at gjøre vel.

Erine.

Hvor mange ere der ikke, for hvilke denne Glæde er
ganske ukjendt.

Spleen.

Saa meget desværre for dem.

✱ ✱ ✱

Til Tilskuerne.

Mine Herrer!

Derfom William Spleen ikke har fornøiet, saa har
han største Narfag til at sige: Jeg gjorde ilde, at jeg ikke
tog Livet af mig selv i Gaar, jeg havde da ikke i Dag havt
denne store Ubehagelighed.

Hvis derimod han har havt den Lykke at finde Deres
Bisald, saa kan han sige med den inderligste Fornøielse:

Jeg har gjort vel, at jeg ikke tog Livet af mig selv i
Gaar, siden jeg i Dag nyder en saa kildrende Glæde.

Ende.

2 Kun ser Ketter.

Oversat

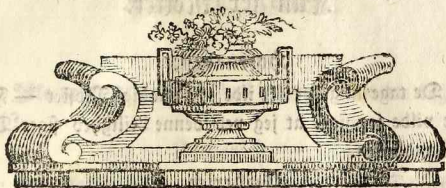
efter Grosmanus tydske Original

af

Friderich Schwarz.

Personerne.

Herr Reinhard, Hofraad og Justiz-Directeur.
Frue Reinhard, hans anden Kone.
Wilhelmine, hans Datter } begge af det første Egtteskab.
Fritz, hans Son }
Oberst von Altdorff, Frue Reinhard's Onkel.
Frue von Schmerling, hans Søster.
Lieutenant von Altdorff, hans Fætter; i Hollandsk Tjeneste.
Geheimeraad von Schenk.
Kirke-Inspecteur Classen.
Major von Warmb.
Kammerherre von Wilsdorff.
Fridrich, Hofraadens Tiener.
Philip, Lieutenantens Tiener.
Lise, Frue Reinhard's Pige.
En Herredesfoged.
Sadelmageren.
Tvende Underofficerer.
En Rættensbetient.

Første Act.

Et Værelse i Hofraadens Huus.

Scene I.

Hofraaden i Slaaprok, sidder ved et Bord og
 skriver. Friderich, noget fra ham med
 en Billet i Haanden,

Friderich.
 (for sig selv.)

Her staaer jeg nu alt i en halv Time.

Hofraaden.

Det skal være saaledes, naadige Frue, saaledes, og
 ikke anderledes, om De ogsaa blir engang saa naragtig
 som De allerede er.

Friderich.
 (kommer nærmere.)

Herr Hofraad — — —

Hofraaden.

De tage mig det ikke ilde op, naadige Møster — Frue Sante vilde jeg sige, at jeg ved denne Leilighed siger Dem lidt Sandheden.

Friderich.

(endnu nærmere.)

Herr Hofraad — — —

Hofraaden.

Sandheden er en god Ting! Men, vi vilde ikke gierne høre den, især naar den rører ved vore kiereste Svagheder. Men jeg vil tage Dem i Kuur, og De skal blive helbredt, eller —

Friderich.

(lige ved ham.)

Skal jeg lade Tienere komme igien?

Hofraaden.

(springer op.)

Karl! —

Friderich.

Hvad befaler?

Hofraaden.

Understaaer du dig at lure paa mig?

Friderich.

Himlen bevare mig!

Hofraaden.

Ja, Himlen bevare din Aag, hvis jeg nok engang kommer over at du staaer paa Luur!

Friderich.

Herr Hofraad! jeg har ikke tænkt paa at lure.

Hof-

Hofraaden.

Ikke tænkt derpaa dit Væst! Hvad vilde du bag min Stol?

Friderich.

Jeg maatte vel komme Dem nær, siden De ikke vil, de høre.

Hofraaden.

Hold Munden og raisoner ikke!

Friderich.

Godt!

Hofraaden.

Hvad er godt? Hæ! hvad er godt?

Friderich.

At De befaler mig at holde Munden; jeg skal holde den, og ikke sige et Ord mere.

Hofraaden.

Slyngel! Har jeg sagt det? Hæ? Ikke at raisonnere hedder: ikke at sige mig imod, naar jeg har Ret. (Gaaer op og ned, Friderich bliver staaende ganske roelig.) Nu, er du stum?

Friderich.

Nei!

Hofraaden.

Hvorfore taler du ikke?

Friderich.

Fordi jeg vilde bide, til De befaler det.

Hofraaden.

Tæll!

Friderich.

Friderich.

Herr Oberst von Altdorf lader Dem ønske en god Morgen — — —

Hofraaden.

Og jeg lader ham ønske, at han vilde lade mig være i Ro. (Han gaaer hen til Bordet og forsegler en Villet.) Jeg var tilfreds at den hele Familie var Fanden i Vold!

Friderich.

Skal jeg give den Bøsse?

Hofraaden.

Fløjel!

Friderich.

Herr Hofraad!

Hofraaden.

Hvad er der nu igjen?

Friderich.

Kaldte De ikke?

Hofraaden.

Nei, nei, nei! (gier ham Villetten) Der, bær den hen til min naadige Tante.

Friderich.

(vil gaar.)

Godt.

Hofraaden.

Løber du alt? Vil du nu igjen forrette dit Vrende halv?

Friderich.

Jeg tænkte, at Nissen stod i Sedelen.

Hofraaden.

Jeg tænkte! — jeg tænkte! det er altid jeres Udflugt,
naar

naar I begaaer dumme Streger. Hvor har du Bille-
letten?

(Hør) **Friderich.**

Her! (Han forbytter den med den anden, og gier ham
den fra Obersten.)

Hofraaden.

Stig hende tillige — Hvad Ganden er det jeg har
giort? En Udskrivt til mig selv? — Men det er ingen
Under! Saa piint og plaget som jeg er! Nu maae jeg
skrive den hele Stads om igien. Vie du uden for, til
jeg ringer.

Friderich.

Det varer ingen Minut; men Himlen være mig
naadig!

Scene 2.

Hofraaden, (alene.)

Jeg skammer mig for den Karl! Herr Hofraad!
Herr Hofraad! der har du igien begaaet en dum Streg.
Hvor vilde Fyrsten ikke lee, om jeg engang skrev hans Ad-
dresse paa en Billel til min naadige Tante! (aabner og læ-
ser den.) For al Verdens Ulykke! Hvad er det? Har jeg
drømt — eller drømmer jeg nu? Det er jo ikke min
Haand? (ringer stærk) Heyda! Friderich! Friderich! Nei
det er alt for galt! Friderich!

(ringer endnu stærkere og gaaer heftig op og ned.)

Friderich.

(stikker Hovedet ind af Døren.)

Tænkte jeg det ikke nok?

Hof:

Hofraaden, (heftigere.)
Friderich! — der stikker noget under.

Friderich, (som før.)
Drum kun lidt ud først!

Hofraaden.
Det er igien en Ufspils, eller Spidsbudsstreg af dem,
(raaber meget høit) Friderich! —

Scene 3.
Hofraaden. Friderich (kommer hurtig.)

Hofraaden.
Ej! hvor stak du?
Friderich.

I Deres Livrie.
Hofraaden.
Hvad er dette for en Villet! bit Væst!

Friderich.
Jeg har ikke læst den.
Hofraaden.

Karl! Ingen Spøg! eller jeg skal spøge med dine
Dren. Hvor kommer denne Villet fra?

Friderich.
(ganske roelig.)
Herr Oberst Altdorf lader Dem ønske en god Mor-
gen — — —

Hofraaden.
Gaae ad Helvede til med din Oberst!
Friderich.

See der har vi det. Naar De stedse igiennemstikker
mine

mine begyndte Perioder med Deres Exclamationer, saa
saaer De aldrig at vide, hvem denne Villet er fra.

Hofraaden.

Karl! Bring mig ikke ud af min Forsatning.

Friderich, (sagte.)

Ude af den er han, var han kun først i den igien.

Hofraaden.

Hvad?

Friderich.

Tor jeg tale?

(sagte.) Hofraaden.

(giver ham et Dresigen.)

Wie! jeg skal lukke Munden op paa dig.

Friderich.

Gratias! Utter en Tand mindre.

Hofraaden. (urolig.)

Har jeg slaaet dig en Tand ud?

Friderich.

De slaaer saa tidt paa et Sted, at om mine Tænder
vare Eggetræer, saa slog De dem ud med Rod og alting.
Derfor jeg skal holde det ud i saadan en Tieneste, saa maae
jeg bestandig gaae i Harnisk; men jeg betaffer mig, Herr
Hofraad!

Hofraaden.

Nu, nu, nu!

Friderich.

Ei hvad! En Tienestehende er ingen Hund, som man
for enhver Smaating kan sparke i Tænderne.

Hofraaden.

Nu, nu, nu!

Friderich.

Friderich.
Med Deres nu, nu, nu! dermed er det ikke gjort godt
igien, Giv mig min Afsked, Herr Hofraad!

Hofraaden (med Godhed.)

Friderich!

Friderich.

Ikke andet end Løben og Renden fra Morgen til Aften! og saa oven i Kjøbet for enhver ringe Ting saae Skieldbørd og Drefigen. — Det maae være Moden i Algier blant Slaverne, men jeg takker for min Part.

Hofraaden. (truende.)

Friderich!

Friderich.

Tag mig det ikke ilde op, Herr Hofraad! det er en Sandhed. De har saaledes forandret sig paa et Par Maas neder, at De ikke mere ligner Dem selv. De knurrer, støier og skielder over alting, — der kan jo ikke et Menneſke mere gjøre Dem noget tilpas. Hverken Deres Kone, Børn, eller deres Tjenestefolk, og — — og det bliver hver Dag verre! Det er alt Ulykke nok, naar et Menneſke er fordømt til at tiene; skal han endnu oven i Kjøbet lade sig mishandle? Og — — fort og godt, jeg vil have min Afsked.

Hofraaden.

Nu saa gaar Fanden i Vold.

Friderich.

Aa! med Glæde!

(gaaer.)

Hofraaden, (alene.)

Fordømte Karl! forbandede trodsige Knekt! Jeg —
underlig? Jeg — ikke mere ligne mig selv? Det er ikke
sandt!

sandt! Knurrer, siser og skelder over alting? Deri har du løiet! Jeg har en Engle-Taalmodighed. Ingen Meneske kan mere giøre mig nogen Ting tilpas? Hverken Kone, Børn, eller Tjenestefolk? Det er løiet! Jeg har Jobs Taalmodighed! Men — — (seer paa Villetten) Hem! Friderich! (ringer) Friderich!

(Friderich kommer og har lagt Livriet af.)

Hofraaden.

Hvad vil det sige? Hvad har du fore?

Friderich.

Jeg pakker ind.

Hofraaden.

Du har jo endnu ikke sagt mig, hvorledes det hænger sammen med denne Villet?

Friderich.

Villetten er fra Oberst von Altdorff. (vil gaae.)

Hofraaden.

Wie! Hvorledes kommer den i mine Hænder?

Friderich.

Af mine.

(vil gaae.)

Hofraaden.

Oh! saa for Diavlen bie! Har du Dværgsølv i Bæsnene?

Friderich.

Nei! men en Tand mindre i Munden.

Hofraaden.

(lægger sin Haand paa Friderichs Skuldre.)

Har jeg virkelig slaaet dig en Tand ud?

Friderich.

Virkelig! Een reent ud, og gjort dens Naboer baade til høire og venstre Side meget brøstfældige.

Kun sex Retter.

Ⓒ

Hof-

Hofraaden.
(giver ham Penge.)

Der! lad dem reparere.

Friderich.

Jeg statter ikke om Deres Penge — jeg beder om min Afsskeed.

Hofraaden.

Jh saa for en Ulykke! hold Munden med din Afsskeed, din forbandede Knegt! Du skal ikke have din Afsskeed, aldeles ikke! Der — — (kaster Penge til ham.) Lad dine Tænder stikke, og saa ikke et Ord mere!

Friderich.
(samler Pengene sammen.)

Kun et Par Ord, Herr Hofraad!

Hofraaden.

Intet, intet; ikke et eeneste!

Friderich.

Kiereste Herr Hofraad! Jeg maae ud dermed, ellers gaaes jeg.

Hofraaden.

Du, saa taal, men intet om Afsskeed! Forbandede Karl! du veedst jeg har dig kier.

Friderich.

Det veed jeg. Men De veed ogsaa, at jeg lader mig slaae ihjel for Deres Skyld. Blot for Deres egen Kioligheds Skyld, beste Herr Hofraad! og for Deres Ufsalighed, ikke for den Lands Skyld, som De har slaaet ud, og som De, om Gud vil, endnu kunde slaae ud, beder jeg Dem — —

Hof-

Hofraaden.

Nu?

Friderich.

Forandre Deres underlige Luune! — De er den
 beste Herre, den gnnmeste Mand, og den mildeste Fader!
 men, Gud veed det! paa nogen Tid er De — saa underlig!
 — Hvo, som ikke kiender Dem, skalde ansee Dem for en
 Tyrant imod Kone, Børn og Tjenestefolk.

Hofraaden.

Meener du det?

Friderich.

Jeg meener det ikke, Herr Hofraad! men det er en
 Sandhed. Hvad, som har bevæget Dem dertil, veed jeg
 ikke, Fikster ikke heller om at vide det, naar De ikke af sig
 selv vil værdige en ærlig Karl Deres Fortrolighed.

Hofraaden.

Fordømte Familie!

Friderich. (sagte.)

Har han det der? — (høit) Vil De ikke sende
 Obersten Over?

Hofraaden.

Men det skal blive anderledes; ved Gud skal det
 saa — —

Friderich.

Dertil siger jeg: Amen!

Hofraaden.

Hvor har jeg nu slengt det Lapperie hen?

Friderich.

Henne paa Bordet.

Hofraaden. (læser.)

„Min Herr Hofraad! “ — Ydmyge Tienest —
 „Deres Adfærd bliver Dag fra Dag underligere “ —
 Virkelig? — „Ved Deres Opførsel dekhonorerer De den
 „Familie, som De har den Ære at være i Slægt med. “
 — Gid I havde Fanden paa jer Nakke! I Lumpentoi!
 Jeg veed, hvad den Ære koster mig! „Ved vores mæg-
 „tige Forbøn var alting saa godt indfladt hos Generalen.
 „Deres Søn behøvede kun at presentere sig, saa havde
 „han faaet Lieutenant-Pladsen; men De begaaer ikke ale-
 „ne den Impertinence, ikke at skikke Deres Søn derhen, men
 „driver endogsaa Deres Grossierete saa vidt “ —

(knuer Billetten sammen i den største Brede og
 Kier Tænder.)

Scene 4.

De Forrige. Fruen.

Fruen.

(sagte til Friderich.)

Har han sit Luune?

Friderich.

O ja, see kun.

Hofraaden.

(aabner Billetten igien.)

„Driver Deres Grossierete saa vidt, at lade Hans
 „Excellence sige: At Deres Søn kunde gjøre Staten
 „bedre Tieneste, end den, at prygle Ringen blaas paa
 „de stakkels Rekruter. “ — Og er jeg ikke Fader? Maae
 jeg ikke selv best vide, hvortil min Søn er duelig, eller ei?
 — „Hans Excellence har imidlertid for vores Skyld havt
 „den Condescendence, at antage Deres Svar for Spøg. “

Det

— Det har Ganden lært ham! — Det er mit ramme Alvor! „ For igien at giøre ham os tilgedan, foreslaae vi „ Dem et moyen, og haaber, at De ville antage vores „ bonne volonté som et marque paa vores Affection. “ Underdanige Tienere! Nu lad os høre! — „ Hans Excellence behøver for at betale en nye Equipage 200 „ Louis d'Ors; dette siges Dem i den største Fortrolig- „ hed. “ — Ei! ei! „ Nu kunde De giøre en coup „ fin, og bede Hans Excellence at modtage af Dem et par „ Hundrede Louis d'Ors paa Verel siden De gierne vil- „ de have Deres Capitalier i sikke Hænder. “ Et par la, „ mon cher, Votre sottise seroit redressée “ — —

(leer af suld Hals, river Billetten i smaae Styk-
ker, slaaer en Couvert derom, og raaber :)

Friderich!

Friderich.

Herr Hofraad!

Hofraaden.

(giver ham Papiret.)

Min underdanige Respect til Herr Oberst von Altdorf.

Fruen.

(kommer nærmere.)

Til Herr Oberst von Altdorf?

Hofraaden.

Ah! underdanige Tienere, Deres Naade!

Fruen.

Hvad har De i Sind, min Veste?

Hofraaden.

(gnier Hænderne med en bitter Latter.)

Je m'en vais reparer une sottise.

Fruen.

Veste Ven! — jeg beder Dem!

Hofraaden, (til Tjeneren.)

Afsted! —

(Friedrich gaar.)

Scene 5.

Hofraaden, og hans Fru.

Fruen.

Min Ven! De kender Obersten.

Hofraaden.

Oh! hvem kender ikke ham? Skrædere og Skomagere, Vagere og Slagtere, Jøder og Procuratorer, og jeg, (ringende med sin Pengepung) jeg kender ham ogsaa!

Fruen.

Jeg forstaaer Dem. Det er en Desastre, som ofte træffer de ældste Familier. Men at De forekaster mig det, det er haardt? (grædende) Det har jeg ikke fortient af Dem!

Hofraaden.

Jeg forekaster Deres Naade det ikke.

Fruen.

Ogsaa det endnu? Jeg beder Dem for Himlens Skyld, giv mig dog ikke.

Hofraaden.

Det er ikke min Hensigt. Jeg efterkommer kun Deres høie Naarværendes Befalinger.

Fruen.

Det er jo kun, naar vi ere i Selskab. Kald mig kun altid under fire Dine Deres Caroline.

Hofraaden.

Tillad Deres Naade, at jeg altid kalder Deres Naade

de

De ogsaa under fire Dine Deres Naade, saa bliver jeg saa smukt i Vanen.

Fruen.

Grusomme Mand.

Hofraaden.

Ha, ha, ha!

Fruen.

De veed, hvor hoit jeg elsker Dem.

Hofraaden.

Ha, ha, ha!

Fruen.

Hvilke Forbindelser med de anseeligste Huse har jeg ikke opoffret for Deres Skyld?

Hofraaden.

Ha, ha, ha!

Fruen.

De er utaaelig. Dog, jeg vil nu ikke tale om Deres Adfærd mod mig. Men hvorledes kommer min Onkel, Obersten, og min Tante, hvorledes kommer De dertil, at De saa grovelig fornærmer Dem? Begge arbeide uophørlig paa, at give vores Huns mere og mere Lustre; man forskaffer Deres Søn, trods hans borgerlige Herkomst, et port d'Epée, som De asslaaer; Deres Datter kunde blive gift med en Adelsmand, naar De selv kun for Decencens Skyld, visde gjøre det første Skridt; men ikke heller det vil De gjøre.

Hofraaden.

(leer overlydt og gaaer.)

Scene 6.

Fruen, siden Lise.

Fruen.

Nu det gaaer vidt! Man kan ikke vel opsøre sig mere

borgerlig. Dersom min Tante ogsaa havde været Vibe hertil, saa troer jeg, at hun var falden fra den eene Besvimelse i den anden.

(gaaer til Sidedøren og kalder Lise.)

Lise.

Hvad befaler Deres Naade?

Fruen.

Du vedst, at vi i Dag har fornemme Fremmede. Gjør mig den Tjeneste og see lidt efter, at alting bliver i den bedste Orden.

Lise.

Hofraaden har alt givet sine Befalinger.

Fruen.

Hvor mange Ketter faae vi?

Lise.

Seer Ketter foruden Desertten.

Fruen.

Seer Ketter? — Jeg troer den Mand tænker, at han har Borgerfolk til Bords hos sig. — Gaae strax ned i Kioffenet. — Koffen skal lave tolv Ketter.

Lise.

Det bliver nok for silbig.

Fruen.

Hvad? for silbig! Dersom er den Karl Kof. Om der ogsaa Kloffen 12 bliver bestilt endnu et par Ketter, saa maae han skaffe dem; dersom gaae!

Lise.

Frue!

Fruen.

Mu?

Lise.

Hofraaden har eengang for alle befalet — —

Fruen.

Fruen.

Hvad beselet? Jeg er Kone; Huusholdningen kommer mig ved, og ikke ham. Gaae, og forret hvad jeg siger dig.

Lise.

Jeg tør ikke, naadige Frue!

Fruen.

Du tør ikke? Tør du ikke gjøre hvad jeg befaler?

Lise.

Herren har sagt os alle: at hvo der understod sig at gjøre det ringeste uden hans udtrykkelige Befaling, den kunde kun strax pakke ind, og gaae af hans Tieneste. Og seer De, naadige Frue, saadan en god Herre findes ikke saa strax igjen.

Scene 7.

De Forrige. Frue von Schmerling.

(gaaſte uden for ſig ſelv, kaſter ſig i en Stool.)

Frue von Schmerling.

Bon jour, ma Niece! Ah! je n'en puis plus; j'étouffe!

Fruen.

Et moi j'enrage de bon coeur!

Frue von Schmerling.

At tage imod mig i Sloprof! a-t-on j'amaſ vu de groſſiereté plus atroce!

Fruen.

Og til et Diner, hvor der ſpiſer Oberſter og Kammerherr, beſtiller han ſex Netter.

Frue von Schmerling.

(ſpringer op.)

Ser Netter? Er Manden gal, eller vil han med Magt prostituere ſig? Hei! Liſe?

Lise.

Deres Naade!

Frue von Schmerling.

Gaae i Diebliffet ned i Risffenet, og sig den Elyngel, den Kof, at han skal belave sig paa atten Netter, og at jeg har besaaet det.

Lise.

Meget vel, Deres Naade.

Frue von Schmerling.

Og at han ikke kommer anstigende med hans Huusmands-Kof.

Lise.

Meget vel, Deres Naade.

Frue von Schmerling.

Det nyeste, som Aarets Tid bringer med sig.

Lise.

Meget vel, Deres Naade.

Frue von Schmerling.

Og at Desertten bliver brilliant og elegant.

Lise.

Meget vel, Deres Naade.

Frue von Schmerling.

Jeg haaber, at han ikke har forglemte de fine Biine.

Lise.

Meget vel, Deres Naade.

Frue von Schmerling.

Og besadt Dordet med hans evige gamle Rhinsvvin?

Lise.

Meget vel, Deres Naade.

Frue von Schmerling.

Atten Netter! forstaaer I?

Lise.

Meget vel, Deres Naade. (i det hun gaar.) Det bliver dog nok ved de sex Netter.

Scene

Scene 8.

De Forrige.

Frue von Schmerling.

Nu! hvad staar De der, og hænger med Hovedet?

Fruen.

O min bedste Tante! min Mand! min Mand! han har forandret sig meget.

Frue von Schmerling.

Marrerie! det skal vi nok bringe i Gang igjen.

Fruen.

Det troer jeg ikke. Naar han engang har gjort sig en Plan, saa er han Mand for at føre den ud.

Frue von Schmerling.

Trarara! Vi skal nok lære ham at gjøre Planer! Men hvis er Skypiden Niece? Deres egen Skuld er det! Det skulde gaae til med Pokkers List, naar en Kone af Deres Fødsel, med Deres Forstand, som nedlader sig til at give en Borger sin Haand, ikke skulde have saa megen Savoir faire, at saae ham til at dandse efter hendes Pibe,

Fruen.

Men hvorledes skal jeg da bære mig ad?

Frue von Schmerling.

Bære Dem ad? Bære Dem ad? — Skiende, bide, pine og plage ham, saa længe til han kryber til Korset.

Fruen.

Min bedste Tante, hvor kan jeg det? Imod en Mand, som har gjort saa meget for mig, og for vores hele Familie?

Frue von Schmerling.

Gjort? Hvad har han gjort? Betalt den smule Gæld.

Gjæld. Det er vel Umagen værd, at gjøre saa meget Bæsen af saadant Lapperie.

Fruen.

Gem og Tyve Tusinde Rigsdaler er ingen Lapperie!

Fru von Schmerling.

Lapperie, sand Lapperie! naar han vil sætte det i Pigning med den Væ, at være forbunden med een af de ældste Familier. Jeg vil ikke haabe, at han forekaster Dem det?

Fruen.

Han har i Dag for første Gang ladet sig forløde med nogle Ord desangaaende, og gjort sig lystig over den Betingelse i vor Egteskabs-Contract, at kalde mig Naadige Fru i Selskab.

Fru von Schmerling.

Den Nar, han er!

Fruen.

Sante, det er min Mand!

Fru von Schmerling.

Meener han, at De ikke skal udmærke sig i Selskaber? Deres Familie-Navn er bleven reent fordunklet ved hans. Hvorledes skulde Verden ellers saae at vide, at De er fød Adel?

Fruen.

O hvor lyffelig var jeg ikke i de første Maaneder! Hans Billie var min, og min var ogsaa hans.

Fru von Schmerling.

Ja, fordi De rettede sig efter ham i alting.

Fruen.

O, det solte jeg ikke! Naar noget skeede, saa vidste jeg ikke, om han eller jeg havde besalet det. Vi endede hver Aften med Kierlighed, og hilste den paafølgende

Mor:

Morgen med Omhed. Men siden det uhykkelige Indfald,
at gifte min Steddatter med Kammerherren — —

Fruer von Schmerling.

Kalder De det et uhykkeligt Indfald?

Fruen.

Uhykkeligt for mig!

Fruer von Schmerling.

At kalde det et uhykkeligt Indfald: at gifte en fiam-
ret Pige med en Mand, som gielder alting hos Fyrsten?

Fruen.

Og siden, den Historie med Haandværksfolkene, som
De stiktede ham paa Halsen.

Fruer von Schmerling.

Bagatell!

Fruen.

Pengene fortrød han ikke paa; men, beste Tante,
det maade De dog selv tilstaae, at det var et alt for fiem-
deligt Paahæng, at stikke Deres Rejninger til min Mand,
ligesom han var deres Forvakter. Og hvorledes det kan
rime sig med deres Ambition — —

Fruer von Schmerling.

Den er ikke bleven søderet derved.

Fruen.

Men min Mands Taalmodighed?

Fruer von Schmerling.

Narrerie!

Fruen.

Og hvad for et Paaskud brugte De hos Haandværks-
folkene?

Fruer von Schmerling.

Det simpleste i Verden. Man sagde dem, at vores
Capit-

Capitaler ſtode hos Deres Mand, og at vi diſponerte over Henterne.

Fruen.

Siig De, hvad De vil, beſte Tante! ſaa er det dog Pralerie paa den eene Side, og Fornærmelſe for min Mand paa den anden. Leimſældigere kan jeg ikke bedømme Deres Opførelſe.

Fru von Schmerling.

Hvad er det for en Tone? Niece? Hvad ſtilker Dem?

Fruen.

De maae forlade mig, beſte Tante! Jeg vil ikke længere ſætte min huuslige Lykſalighed paa Spil. Jeg har fulgt Deres Raad til min egen Skade. Jeg har forſøgt endnu i Dag at være klogagtig og opſætsig — men jeg har erfaret det! Det lader ſig ikke gjøre, at ſpøge med den Mand i viſſe Ting! Og hvad for en Mand? Naar man undtager hans Luuner, ſaa er han den beſte Mand.

Fru von Schmerling.

Jeg forſærdes!

Fruen.

Nei Tante! jeg vil ikke længere være utafnemmelig.

Fru von Schmerling.

Meget vel, min ſmukke Fru! Løb lige ind i Deres Fordærvelfe; à la bonne heure! Lad Dem tage i Forſpænd, lad Dem gjøre til Slave; tie der, hvor De kunne befale, encanaillere Dem; glem af hvis Blod De nedſtammer.

Fruen.

Tante! jeg ſkrabeder mig al Fornærmelſe.

Scene

Scene 9.

De Forrige. Obersten.

Obersten.

Saa Fanden i BOLD! At Fanden ogsaa skulde plage mig, at interessere mig for den Knekt.

Frue von Schmerling.

De er nde af sig selv, min Broder! hvad er der paa Jarde?

Frue.

Hvad feiler Dem Herr Oberst?

Obersten.

Lad mig først faae mit Veir igien. — Seadant er aldrig handet mig min hele Levetid — Hofraaden —

Frue von Schmerling.

(til Frue.)

Det er ganske vist igien en trait de roturier.

Obersten.

Hvad andet! Men det har man deraf! Man skulde slet ikke give sig af med det Vorgespek.

Frue von Schmerling.

Jeg staaer som paa Naale. Saa siig dog — —

Obersten.

Dersom jeg ikke havde den Karl naedig! — —

Frue. (sagte.)

Ja, det var det just.

Obersten.

Jeg staaer paa Paraden ved Siden af Generalen, da
mod han just staaer og taler med Fyrsten om Lientenants-Mads-
sen for den unge Reinhard. Fyrsten vil ikke gierne til
det.

det. — Generalen gjorde ham de eftertryffeliggste Forskiklinger, og Fyrsten begyndte at give efter. I det samme kommer den Elmgel Friderich, vinker ad mig, og giver mig en Billel. Jeg, som tænker at finde en Takfælgelse deri til Generalen, brækker den i hans Nærværelse — jeg tænkte, jeg skulde have faaet et Slag paa Stedet.

Frue von Schmerling.

Nu?

Obersten.

Min egen Billel falder i smaae revne Stykker for mine Fødder. Fyrsten leer, Generalen seer paa mig — jeg bliver snart bleeg, snart rød. Fyrsten spørger, Generalen spørger —

Frue von Schmerling.

Deres egen Billel?

Obersten.

Ja dog, ja! min egen Billel reven i Stykker. Jeg troede, jeg var truffen af Lynild.

Frue von Schmerling.

C'en est trop! — Hvorledes trak De dem ud af den Affaire?

Obersten.

Oh nu! jeg loe med. Men jeg maane have seet ud som en Skolepog, der ikke kan sin Lectie.

Frue von Schmerling.

(til Fruen.)

Der seer De deres smukke Herr Gemahl.

Fruen.

Men, kiere Tante!

Frue von Schmerling.

Nu stille! pour voir la fin de l'histoire!

Obersten.

Obersten.

Imidlertid jeg søgte at fatte mig, begyndte Generalen igien om den unge Reinhard; jeg vinker, og stamper med Foden — Inter! Generalen som er en sand Ven af os, saaer det udvirket, og Fyrsten siger: fiat!

Frue von Schmerling.

Og De!

Obersten.

De kan let tænke det! — — — det Kristelige Afslag havde jeg i Lommen i Stumper og Stykker, og nu maatte jeg for Skams Skyld træde frem, og raffe hans Durchlauchtighed. Jeg gjorde det ogsaa; — Fyrsten gik — og nu begyndte Generalen at quæstionere. Jeg vidste, le diable m'emporte! ikke, hvad jeg skulde svare! Saa lige, at give ham en Dementi, det kunde jeg ikke. Jeg troer, at jeg endnu gaaer fra Forstanden over den fordamte Historie!

Frue von Schmerling.

Nu Niece! Qu'en dites-Vous?

Fruen.

Jeg siger intet, aldeles intet mere.

Frue von Schmerling.

For di vi ikke veed at svare noget til en saa udmærket Grossiereté. Men, lad ham komme! Jeg skal vaske hans Øren.

Obersten.

Det har han fortient! men (sagte til Frue von Schmerling.) ikke for overdreven. De veed, hvor nødvendig vi bruge de 200 Louis d'Ors.

Frue von Schmerling.

Laissez moi faire. Og dersom han ikke giver efter, saa afbryder jeg al Omgængelse med ham.

Run sef Ketter.

§

Scene

Scene 10.

De Forrige. Hofraaden (endnu i Sloppek.)

Frue von Schmerling.

(i det hun bliver ham vaer.)

Han generer sig ikke.

Hofraaden.

For al Verdens Ulykke! Foreskrive mig, hvad og hvormeget jeg skal spise! Ah! Tienere! Deres Naade! Det er ret godt, at jeg endnu har den Naade, at finde Dem her; jeg har et Par Ord at tale med Dem.

Frue von Schmerling.

Og jeg ogsaa et Par Ord med Dem, Herr Hofraad! men jeg vil ikke blive hidfig.

Hofraaden.

O jeg ikke heller.

Frue von Schmerling.

Jeg vil tale rolig med Dem, og ikke engang nævne noget om Sloppeffen.

Hofraaden.

Og jeg ogsaa — og beholde Sloppeffen paa.

Frue von Schmerling.

Stig mig eengang, hvor kommer De til den Imper-tinence, i Fyrstens og Generalens Nærværelse, at spille min Broder, Obersten, saadan en erzgrov Streg?

Hofraaden.

Stig mig eengang, hvor kommer De til den Imper-tinence, i mine Domestiquers Nærværelse, at spille mig saadan en erzgrov Streg?

Frue von Schmerling.

At rive Oberstens egenhændige Villet i Deres Anlig-gender i Stykker?

Hof-

Hofraaden.

J mit eget Huus at forandre min egenhändig Skrevne Kloffen-Seddel.

Frue von Schmerling.

Seg troer De vil parodiere mig?

Hofraaden.

Kunde vel være.

Frue von Schmerling.

Driv ikke Deres Uforsammenhed for vidt, eller jeg skal vise Dem, hvem De har for sig.

Hofraaden.

Det veed jeg alt, Deres Naade, det veed jeg. Jeg behøver kun at eftersee i Hovedbogen over mine Udgifter, „ forfærdiget for Hendes Naade, Frue von Schmerling: „ i Stræder: Arbeide; forfærdiget for Hans Høivelbaa- „ renhed Herr Oberst von Altdorf i Skomager: Arbeide. „

(Frue von Schmerling indæder sin Brede; Obersten leger med sin Stok; Hofraadens Frue synes at bede sin Mand; han seer paa den eene efter den anden, og siger:)

Besaler De ikke at tale videre?

Obersten.

Ja, Herr Hofraad! jeg skal tale.

Frue von Schmerling.

Sie dog stille, jeg beder Dem for Himlens Skyld.

Obersten.

Nu, nu! (sagte) Forderv De kun ikke alting.

Frue von Schmerling.

Herr Hofraad, De veed, hvilke anseelige Fordringer min Familie endnu har udstaaende.

Hofraaden.

Ikke, det jeg veed. Ah dog! For Udlæg, som Deres Forsædre, Høilovlig Ihukommelse, havde for Korstogene imod de Bantroe. End videre for et ældgammelt Slot, som Bønderne, i Haret efter Christi Fødsel 1480 og 90, ødelagde, og hvoraf Røderne ere saare smukke at see til. — Deres Naade vil dog vel ikke give mig Anvisning derpaa.

Obersten. (sagte.)

De gjør sig latterlig, Søster, og han laaner os, min Sæl, ikke mere.

Frue von Schmerling.

Jeg beder, tie dog stille.

Obersten.

Nu, nu.

Frue von Schmerling.

Vil De da ikke tillade, at man taler fornøstigt med Dem?

Hofraaden.

O jo! dersom De kan det.

Frue von Schmerling.

Vi ville gjøre Begyndelsen med Deres Diner. De vil altsaa ikke eftertanke, hvilke Gæster De har?

Hofraaden.

Det har jeg eftertanke.

Frue von Schmerling.

Og vil dog ikke give mere end sex Netter?

Hofraaden.

Sex Netter!

Frue von Schmerling.

De vil gjøre sig latterlig derved.

Hofraaden.

Jeg vil ikke gjøre mig latterlig. Seer De, Deres Naade, her ere mine maanedlige Regninger, "alle til Takke betalte;

betalte; " det kommer deraf, at jeg ikke har givet mere end sex Netter. Deres Naade giver atten Netter, og maage fliske Slagtere og Bagere, Urtekræmmere og Viintappere til mig: det er Forfælden. Og kort (tager sin Hue af.) dersom Deres Naade ikke vil tage til Takke hos mig med sex Netter, saa beklager jeg, at jeg ikke kan have den Naade, at see Dem hos mig, thi jeg giver, Diæblen komme efter mig! ikke mere end sex Netter, og dermed Punktum.

Frue von Schmerling.

(til Obersten.)

Skal vi spise hjemme?

Obersten. (sagte.)

Vi har jo ikke en Vid i Huset.

Frue von Schmerling.

Nu godt! passons la dessus.

Hofraaden.

(sætter Huen paa.)

Comme il Vous plaira.

Frue von Schmerling.

Lad os nu komme til det Kapitel om Deres Søn. De veed, hvad for Demarcher vi har gjort for hans Befordring, saavel hos Generalen, som hos Fyrsten.

Hofraaden.

Det veed jeg, og at det er skeet imod min Villie, det veed jeg ogsaa.

Frue von Schmerling.

Naar De ikke selv vil sørge for Deres Families Ære, saa maane Deres Paargørende gjøre det.

Hofraaden.

O den store Ære, som De beviser min Familie, at gjøre min Søn til Lieutenant!

Frue von Schmerling.

Ved vores Protection kan han snart avancere.

Hofraaden.

Og blive Premier-Lieutenant, og inden han faaer Compagnie, sætte sine Midler til? Nei, Deres Naade, der bliver ikke noget af. Knøsen, saa vild, som han ogsaa er, saa har han lært noget. Han kan ved sine Videnskaber blive Staten nyttigere, end ved at føre en god Stok. Han skal ikke gaae en fattig adelig Junker i Forkjøbet, som ingen anden Udsigt har, og som maaskee alt længe har luuret paa den — og dermed basta!

Frue von Schmerling.

Ikke saa hidsig med Deres basta, Herr Hofraad! Vi kan ikke give Generalen nogen Dementi, og giøre Hystens Ord til Jærbold. Skrittet er engang gjort.

Hofraaden.

Gjør det om igjen.

Frue von Schmerling.

Aldrig, Herr Hofraad, aldrig. Naar De vil have Deres Hoved for Dem, saa skal De see, at jeg ogsaa kan have mit. Planen til Deres Families Værelse er gjort, og skal udføres, det maaskee saa koste, hvad det vil! Ved De vel det, Herr Hofraad?

Obersten.

Nelig, Søster, rolig.

Frue von Schmerling.

Fald mig ikke ind i Taler.

Obersten.

Naa, naa.

Hofraaden.

De har altsaa gjort en Plan til min Families Værelse? Saa! Og den er?

Frue von Schmerling.

Skal jeg endnu engang trykke den for Dem?

Hof

Hofraaden.

Derfom De vilde have den Naade; jeg gad nok for-
brøet den ret.

Frue von Schmerling.

Med to Ord aftaa: Deres Søn ſkal være Officeer.
Soldaterſtanden er den honorabelſte Stand, og den eenes-
te Bei, hvor en borgerlig Familie kan giøre et Pas ind i
den ſtørre Verden. Deres Datter ſkal ægte Kammerherre
Wilsdorf; kunſt at De alleneſte tilbyder ham hende med
en god Manier.

Hofraaden.

(river ſin Hue af, og kaſter den i Arrighed paa Gulvet.)

Tilbyde? Jeg? Tilbyde min Datter? En Fader ſit
Varn? For ſulde jeg give hende til en ærlig Haandværks-
mand, naar han friede til hende. For alle Ulykker! Har
man nogensinde giort en ærlig Mand ſaadan et Forſlag!
Jeg, tilbyde min Datter? (ſætter ſin Hue paa igien.) At
tilbyde en Pige med 50000 Rigsdalers Udſtyr? En lum-
pen Kammerherre, ſom Løderne løbe efter paa Gader og
Stræder?

Oberſten.

Der har vi det.

Frue von Schmerling.

Kommer De nu igien?

Oberſten.

Nu, nu!

Frue von Schmerling.

De taler ſom den gemeeneſte Pøbel,

Hofraaden,

Og De taler, ſom den meelt forhaanende Præſters
ſtolthed kan tale.

Frue von Schmerling.

Herr Hofraad!

Hofraaden.

Naadige Frue!

Frue von Schmerling.

Dog det beste bliver, at jeg ikke mere besmitter mig med Dem. — Deres Arm Herr Oberst.

Obersten. (sagte.)

Jeg var tilfreds at Ganden havde Dem med Deres Hidsighed! See nu til, hvor De faaer noget at spise fra i Dag.

Frue von Schmerling.

Hold Deres Mund! Pain bis & honneur.

Obersten.

Naa, naa!

Frue von Schmerling.

Jeg recommenderer mig Herr Roturier.

Hofraaden.

Illegemaade gueuse à seize quartiers! — Jeg har dog vel den Vre at see Dem hos mig til Middag paa ser borgerlige Netter.

Obersten.

Siig dog: Ja!

Frue von Schmerling.

Ikke min Fod mere inden Deres Døttærstuel!

(gaaer.)

Hofraaden.

Tant mieux! tant mieux! Ha, ha, ha! De tiere Paarsbrende!

Scene II.

Hofraaden og Fruen.

Hofraaden.

Nu, Deres Naade har jo ikke sagt et Ord til det hele Optog?

Fruen.

Fruen.

(kaster sig i hans Arme.)

O min Beste!

Hofraaden. (Slider sig løs.)

Hvad er det? Hvad skal det betyde?

Fruen.

Tilgivelse, min beste Mand! Tilgivelse for mine hidsindtil begaaede Daarligheder.

Hofraaden.

Har jeg forstaaet det ret?

Fruen.

Ja, min Beste! Med Skamfuldhed tilstaaer jeg, at jeg af Kierlighed til mine Vaarørende alt for længe har været en Daare; at jeg har sat min Nøglighed, din Nøglighed, og vores begges Lyksalighed paa Spil — men dersom jeg nogensinde gjør det igjen, saa —

Hofraaden.

Kone! dersom det er dit Alvor!

Fruen.

Mit ramme Alvor, saa sandt som Gud er over os!

Hofraaden.

Du vil jage dit fordømte stive Ceremoniel Fanden i Vold? Vil blive en ærlig Mands ærlige Kone, og være Dus med ham?

Fruen.

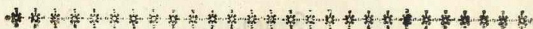
Det vil jeg, og det af mit ganske Hierte.

Hofraaden.

Glaae til! Og lad os ved borgerlige Sæder og sex betalte Retter være lykkeligere, end Deres Høivelbaarne Naade ved septen Ahner og atten borgeede Retter.

(gaaer.)

Ende paa den første Act.

Anden Act.

Et Værelse i Oberstens Huus.

Scene I.

Obersten. Frue von Schmerling.

Obersten.

(i det han kommer ind.)

Jh hvad! Jeg har Fanden af Deres pain bis & honneur! Deras blive vi, min Støt, ikke møt i Dag.

Frue von Schmerling.

Men min Broder!

Obersten.

Men min Søster! Kom mig kun ikke igien ansættende med Deres Sophisterie! Det som er sandt, er sandt, og det som er for galt, er for galt!

Frue von Schmerling.

Nu hvad er det, der er sandt? Hvad er det, der er for galt?

Obersten.

Sandhed er det, at De gaaer for vidt med Deres Hovmod, som dog grunder sig paa Intet. Og det er alt for galt, saaledes som De beegner Hofraaden, som vi dog nu i et Par Aar eene og alene leve af.

Frue von Schmerling.

Har De ndtalt?

Obersten.

Med Dem? — Naar vilde jeg da blive færdig? Men at gjøre en Rone af Dires Charakter noget begribeligt,

ligt, at overtønde hende om hendes fiantede Grundsager,
der hører til de Problemata, som endnu skal opløses.

Frue von Schmerling

De gjør mig imod Deres Villie en Eloge.

Obersten.

Virkelig! det er ikke falsken mig ind. Jeg vidste ikke
heller, hvor jeg hos Dem skulde finde Stof dertil.

Frue von Schmerling.

De tilstaaer, at min Charakter er problematisk, og
desuden er den ikke almindelig, og det der ikke er almin-
delig — —

Obersten.

Er derfor dog ikke godt.

Frue von Schmerling.

Oho! De gjør Distinctioner.

Obersten.

Ja Søster, og jeg distingverer en tom Mave fra en
fuld. Er det maaskee Deres Hensigt, med Deres Snik-
snak at komme mig til at alemme denne Distinction, saa
taer De mærkelig Feil. Gjør Anstalt til Middagsmad.

Frue von Schmerling.

Det er der alt sørget for.

Obersten.

Saa? Og hvorledes det? Atter igien seiet ud til
Søden?

Frue von Schmerling.

Point du tout.

Obersten.

Altsaa taget paa Borgs hos Tracteuren?

Frue von Schmerling.

Aldeles ikke? Har De glemt, at vi i Dag ere til
Bords hos Hofraaden?

Obersten.

Obersten.

Og har De glemt, at han har viist os Døren? Jeg troer De er gal?

Frue von Schmerling.

Ikke saa gal, som De troer. Kort: det er saaledes incamineret, at vi i Dag spise hos Hofraaden. Men det forstaaer sig, min kiere Broder! faut il savoir s'y prendre.

Scene 2.

De Forrige. Philip.

Philip.

Naadige Frue! Sadelmageren er der nede.

Obersten.

(gaaer til sin Søster.)

Har De ogsaa incaminert det? Men det forstaaer sig min kiere Søster! faut il savoir s'y prendre.

Frue von Schmerling.

Philip! ophold Manden lidt. Naar jeg ringer, saa kan I fikke ham op.

Philip.

Meget vel, Deres Naade.

(gaaer.)

Frue von Schmerling.

Det er en forbandet Streg!

Obersten.

En reen fordømt Streg!

Frue von Schmerling.

Jeg veed ikke, hvad jeg skal giøre. Disse Haandværksfolk ere strax saa grove.

Obersten.

De maae incaminere noget.

Frue von Schmerling.

Lidt alvorlig, min Broder, om jeg maae bede.

Obersten.

Obersten.

Hjertelig gierne. Altsaa alvorlig: Havde De ikke diceret mig det fordomte Frev; havde jeg ikke været saa naragtig at skrive alle de Impertinencer, De lagde mig i Pennen, saa vare vi endnu paa den gamle Fod med Hofsraaden, og kunde have gjort Regning paa hans Bistand.

Frue von Schmerling.

Mon Jøden Abraham ikke skulde rykke ud med noget?

Obersten.

Jo, dersom han var en Nar! Og jeg veed ikke heller hvorpaa? Der er allerede prænimeret paa min Advance paa to hele Nar, og Regiments-Quarteermesteren tager ikke imod nogen Anviisning. Her sidde vi nu, og veed hverken ud eller ind, og maae lade os prostituere. Saavidt har De dog bragt det med Deres smukke Hoved.

Frue von Schmerling.

(opsarende.)

Min Herr Broder! De emanciperer sig dog engang; men det vil jeg have mig frabedet.

Obersten.

Naa, naa!

Frue von Schmerling.

Jeg vilde at jeg aldrig havde givet mig af med Deres Huusholdning.

Obersten. (sagte.)

Maaskee det nu havde været des bedre for mig.

Frue von Schmerling.

Jeg har dog sat min hele Formue til hos Dem.

Obersten. (sagte.)

Et forgielhet Guds, hvor ikke engang en Tagsteen hørte hende mere til.

Frue

Frue von Schmerling.

Og det skal nu være min Tak! — Derksom De ikke havde havt mig, saa gad jeg nok seet, hvorledes De var sluppen ud af saa mange epineuse Affaires.

Obersten.

Naa, naa, kiere Søster! Det er just ikke enhver medgivet, (sagte) at betale med Ekfronterie.

Frue von Schmerling.

Hvorledes medgivet? — Hvad er det, De der staaer og mumler?

Obersten.

Jeg siger: at det just ikke er enhver medgivet, at tage enhver Ting paa den rette Fod. (sagte) Er jeg dog ikke en Nar, at jeg strax lader mig forbløffe af hende.

Frue von Schmerling.

(tager i Kloffen og ringer.)

Obersten.

Hvad vil De gjøre?

Frue von Schmerling.

Erpedere Sadelmageren.

Obersten.

Og hvorledes?

Frue von Schmerling.

Lad det være min Sag.

Obersten. (sagte.)

Nu, skaffer hun sig den Tølper af Halsen, saa maae hun have med Fanden at bestille.

Scene 3.

De Forrige. Sadelmageren.

Sadelmageren.

God Morgen, begge Deres Naader. Deres Naade har ladet mig vente lit vel længe! i al Ære og Respekt.

Vi

Vi og vores Lige, har lit mere at tage vare, end at staae og vente i Forgemaftet, i al Ere og Respekt.

Frue von Schmerling.

Og han har vel brav at bestille, min kiere Mester.

Sadelmageren.

Vecge Hænderne fulde — I al Ere og Respekt.

De Herrer Kavallerer stadse nok, naar de kun vilde betale lit ordentligere — I al Ere og Respekt. — Men det er just Ulykken, og saa har man siden sin Nød med dem —

I al Ere og Respekt. Jøden Abraham — — —

Frue von Schmerling.

Kiender han ham?

Sadelmageren.

O ja, Deres Naade — I al Ere og Respekt —

han maae tit kære hos mig for de Naadige Herskaber, i al Ere og Respekt. Jødens Ord er mig altid kiere end de naadige, Herskaber, i al Ere og Respekt. Herskaberne ere gierne noget glemsomme af sig, med os og vores Lige. — Ja — hvad vilde jeg sige? — Jøden Abraham forskriver Læder til mig fra Engeland, Deres Naade! og han viste mig forleden sit Pante-Kammer, i al Ere og Respekt. „Her schal Herren se, hier hænge de alle sammen, de store og de kleine Herskaber.“ Det er en snorrig Karl, den Jøde — I al Ere og Respekt.

Frue von Schmerling.

Ja — — ret — — en loierlig Mand.

Sadelmageren.

Ikke sandt, Deres Naade? — Og da han nu saa dan viste mig dette, saa maatte jeg ret lee — he! he! he! Det kom mig fore som i Paradis, i al Ere og Respekt, hvor al Forskiel hører op, som Skrivten siger — — I al Ere og Respekt. Der hængte Geheimeraaden og Hofstraaden,

den, Matressen og Hosdamen, Skoflikkeren og Ministeren, allesammen imellem hverandre, i al Ære og Respekt! det var ret loierligt at see til. Hi! hi! hi!

Frue von Schmerling.

Det troer jeg gierne. (sagte.) Du Flegel!

Sadelmageren.

Det kom mig for, som om Deres Naades Adriene med de store Sølv-Fryndser ogsaa hængte der, i al Ære og Respekt.

Frue von Schmerling.

Kan vel være. Deslige prægtige Klæder bærer man kun engang til Galla, og siden giver man dem bort.

Sadelmageren.

Jeg kan ikke andet end lee, Deres Naade, ha! ha! ha! Deres K'ole hængte ved Siden af vor Naboe: Kones Kontouise og Skjort; den Krammer-Kone, som jeg immer pleier at sige om: Saa lidt som det er, saa stort skal det være. Konen vil gierne gjøre alting med, men det bedste fattes hende. Jeg tænkte da ved mig selv; den naragtige Kierling vil altid saa gierne omgaaes med de Fornemme, og see der henger hun jo ret i fornem Kumpeni. Ha! ha! ha!

Obersten. (sagte.)

Jeg troer, jeg gaaer fra Forstanden af bare Ærgrelse!

Sadelmageren.

Nu Deres Naade! Her er min Contract, angaaende Stads-Vognen for Hans Excellence; det er en lige Regning — I al Ære og Respekt. Vi ere afforderede om 200 Louis d'Ors; Herr Generalen har skicket mig herhid, for at hente Pengene; han sagde: de stod strax parat; i al Ære og Respekt!

Frue

ret. Og altsaa udbeder jeg mig mine Penge, i al Ære og Respekt, eller jeg lader Bognen trække ud igien af Skuret, og føre hjem til mig, i al Ære og Respekt.

Frue von Schmerling.

Han er ret en underlig Mand! Der maae være Orden i alting i Verden: og naar jeg skal betale en Ting, saa maae jeg dog see, hvorledes den er beskaffen.

Sadelmageren.

Det er rigtig nok! Nu taler Deres Naade som en forstandig Dame, i al Ære og Respekt; og dersom Bognen var for Deres Naade, saa maatte De for mig gierne beføe den, baade for og bag, uden og inden i. Men ses nu er den gjort for Herr Generalen, i al Ære og Respekt, og han er fornøiet med den, og altsaa vil jeg have mine Penge.

Frue von Schmerling.

Han kan dog vel ogsaa bruge Sølopunge?

Sadelmageren.

O ja, det er mig en Dont, naar De kun godtgør mig Lagien, i al Ære og Respekt, saa kan jeg ogsaa bruge dem til at skille mig af med de andre Haandværksfolk. — Thi der hører mange Slags Hænder til saadan en Bogn og Geschier, i al Ære og Respekt.

Frue von Schmerling.

A propos Mester! begge Dragun-Regimenterne, Schorlem og Waldek klage meget over deres Leverandeur, at de faae saadant liderligt Arbejde fra ham. Havde han ikke Lyst at paatage sig Leverancen?

Obersten.

Hvad Fanden faaer hun nu for et Indfald?

Sadelmageren.

Hvorfor ikke det, Deres Naade! dersom De kunde forskaffe mig den, i al Ære og Respekt.

Frue

Frue von Schmerling.

Menner han, at jeg vilde tilbyde ham den, naar jeg ikke havde den i mine Hænder? Ved han hvad, Mester? Bring mig i Morgen, naar han henter sine Penge, et nøie Overslag til hvad Priis han kan levere Sadelmager- og Remmesnider-Arbeidet.

Sadelmageren.

Det skal see, Deres Naade, det skal see. Men, i al Ere og Respekt, jeg saae gierne, at jeg fik mine Penge i Dag. Hos mig hedder det, naar det er Lørdag: Alles Dine vogte paa dig.

Frue von Schmerling.

Det kommer vel ikke an paa een Dag, og naar hans Overslag er billigere, end den nu værende Leverandørs, saa har jeg Ordre at give ham to Hundrede Rigsdaler paa Haanden, og saa var det eens Umage.

Sadelmageren.

Ja, naar saa er, saa faaer det at være. Jeg vil høre herind igien i Morgen, Deres Naade. Men jeg forslader mig paa, at jeg faaer Leverancen; i al Ere og Respekt.

Frue von Schmerling.

Jeg giver ham mit Ord.

Sadelmageren.

Jeg kan ikke andet end see, Deres Naade, ha, ha, ha! Hvad vil min Herr Collega, den eene som er Oldersmand, og den anden som er Forstander ved St. Cathrines Kirke, i al Ere og Respekt, hvad vil de ikke gjøre for Dine, naar de saae at høre, at jeg er løbet af med Leverancen. Ha! ha! ha!

Frue von Schmerling.

Det har de fortient; hvorfor skruer de alting saa høit op. Ha! ha! ha!

Sadelmageren.

Det gaaer kuros til i Verden — den eene jager altid efter den anden, i al Ære og Respekt. Ha, ha, ha!

Frue von Schmerling.

Ja det gaaer ikke anderledes til; den ene er altid finere, end den anden. Ha, ha, ha!

Sadelmageren.

Ganske rigtig, Deres Naade, ha, ha, ha! Vores Herr Oldermænd tænker ved sig selv, saadant kunde aldrig hændes ham; han bilder sig ind, at han alene har opslugt al Verdens Visdom. I al Ære og Respekt.

Frue von Schmerling.

Naar glem nu ikke i Morgen.

Sadelmageren.

Jeg skal ikke glemme det, Deres Naade, hvor der er noget at hente og at fortjene, der er Mester Bunderlich altid ved Haanden. Jeg recommenderer mig; jeg kan ikke andet end lee af den tykke Oldermænd. Ha! ha! ha!

Frue von Schmerling.

Ha! ha! ha! Han bliver af med sin Leverance, og veed ikke hvordan. Min Broder, finder De ikke ogsaa at denne Hændelse er ret loierlig?

Obersten. (tvungen.)

O ja! ha, ha, ha!

Sadelmageren.

Ja, min Siæl, ret loierlig. Ha! ha! ha! Nu da jeg recommenderer mig i al Naade; med al Ære og Respekt ha, ha, ha! O den tykke Oldermænd! (gaaer.)

Scene 4.

Obersten. Frue von Schmerling. (som udbryder i en stærk Latter, siden Sadelmageren, og saa Philip.)

Obersten.

Bravo, Søster! fortreffelig! det har De gjort ret herligt! — „Han kan dog vel ogsaa bruge Sølv-Penge? „ — ogsaa har hun ikke en Skilling i Huset. Contraherer for 2 Regimenter, hvoraf hun neppe engang kender Cheffernes Navne.

Frue von Schmerling.

Men tilstaae mig dog, at det var ret latterligt, hvorledes den stakkels Gfante, i al Ære og Respekt, beed paa Krogen, og hvorledes han gif sin Vei med den lange Næse, i al Ære og Respekt.

Obersten.

O ja! ret latterlig. Naar jeg kun ikke forudsaae, at der vil flyde tusinde Fortredeligheder deraf; og hvor længe kan det da vel vare?

Frue von Schmerling.

En vis General, naar han i en beleiret Fæstning, amuserte dem, som beleirede ham med en Capitulation, pleiede altid at sige: Tid vundet, meget vundet! Og saaledes tænker jeg ogsaa.

Sadelmageren.

(kommer tilende tilbage.)

Kunde deres Naade ikke for det første udbetale mig de 500 Rdlr. i al Ære og Respekt?

Obersten. (leer.)

Tid vundet, meget vundet.

Frue von Schmerling.

Hiertelig gierne, min kiere Mester! men nu har jeg magtpaaliggende Forretninger. Lad han det heller bide til i Morgen, saa skal jeg være hjemme i 2 Timer, og det for ham gandske alene. — Thi jeg maae jo sammenligne hans Overslag over Leverancen med de gamle, og det tager Tid.

Philip.

(Kommer ind.)

Deres Naade, Kammerherren vil gjøre sin Opvartning.

Frue von Schmerling.

Er han der? Han skal være mig kierkommen. (Philip gaaer.) Lev vel Mester, og lad sig for alting ikke mærke dermed for hans tykke Oldermænd.

Sadelmageren.

Bevare os vel, Deres Naade! Bevare os vel! Vi og vores Lige ere heller ikke tabte bag af en Vogn, i al Være og Respekt. Altsaa i Morgen? Jeg recommenderer mig. (gaaer.)

Frue von Schmerling.

Naar De kun ikke saa strax var ved Haanden med Deres Gloser, men lod det alene være min Sag.

Obersten.

Nu, nu! den, som leer sidst, leer best.

Scene 5.

Obersten. Frue von Schmerling. Kammerherren.

Kammerherren.

God Morgen, min Naadigste! God Morgen Herr Oberst! Hvad Pokker havde De for en Hændelse i Mor-

ges

ges paa Paraden? Hele Høffet badinerer dermed. Jeg hørte noget om en sonderreven Villet, fra Hofraad Reinhard — men jeg kunde ikke ret rime det sammen.

Obersten.

Jh hvad! det var atter en af Hofraadens Streger, som min Søster, med hendes Wiisdom, har givet Anledning til.

Frue von Schmerling.

Min Herr Broder!

Obersten.

Naa, naa!

Frue von Schmerling.

Til Dem Herr Kammerherre, kan jeg nok sige det; det bliver dog saa i Familien.

Kammerherren.

Det vil være en Ære for mig, dersom der bliver noget af.

Frue von Schmerling.

Derpaa tviler jeg ikke et Dieblit.

Obersten.

Men det gjør jeg.

Frue von Schmerling.

Siden om det. — De veed vores Hensigt med den unge Reinhard.

Kammerherren.

Som skal være Officeer?

Frue von Schmerling.

Ganske rigtig. Jeg havde indklædt alting paa det Beste, og dicteret Obersten et Brev. —

Obersten.

Gid jeg ikke havde været saadan en Nar, og skrevet det!

Frue von Schmerling.

Sans m' interromper! — Et Brev til Hofraaden,

hvorledes han siden derved havde at forholde sig. — Jeg gav ham ved den Leilighed nogle haarde, men velfortiente Stikpiller — —

Kammerherren.

Sans d' omre?

Frue von Schmerling.

Kan nok være. — Hvad har min Herr Hoffraad at giøre? han river Villetten i smaae Stykker. —

Obersten.

Og slaar meget net en Convolut derom. — —

Frue von Schmerling.

Og stikker det saaledes til Obersten paa Paraden. —

Voila tout!

Kammerherren.

I Sandhed, ret artig. Vi skal ogsaa til Middag ved Bordet tage ham lidt i Skole derfor.

Obersten.

Ja, dersom vi havde den Ære at spise i Selskab sammen.

Kammerherren.

Ikke! jeg veed ikke rettere, end at De ogsaa har faaet en Invitations- Seddel; jeg har seet den med mine egne Øine.

Obersten.

Ja, men Sagerne har forandret sig lidt, efterdi at min Frue Søster — —

Frue von Schmerling. (hidfig.)

Hu igten, min Frue Søster?

Obersten.

Naa! naa!

Frue von Schmerling.

Strax derefter kommer jeg derhen, og sætter Hoffraaden i Rette for denne og andre Sortiser. — Det eene Ord

tog

tog det andet. — Kort: vi skiltes brouillert fra hinanden. —
Det loierligste derved var, at min smukke Niece, Hoffraa-
dens Frue, som jeg nyelig havde havt en tété à tété med,
og som hidindtil altid var des nôtres, paa eengang sådled
om, og tog hendes Herr Gemals Partie chaudement. —

Kammerherren.

Chaudement?

Frue von Schmerling.

Et tres chaudement, je Vous assure.

Kammerherren.

Det gjør mig ondt! jeg lovede mig saa megen For-
nøielse i hendes Selskab — —

Frue von Schmerling.

Sørg ikke derover! Vi spise derfor dog sammen.

(Obersten lyder efter.)

Kammerherren.

Hvorledes det?

Frue von Schmerling.

De kender den gode, fromme Nige, Jomfrue Reinhard?

Kammerherren.

Min tilkommende Brud?

Frue von Schmerling.

Ja; De veed, hun kan ikke fortørne et Barn, og
hendes sølsomme Hierte lider ved den mindste Fortredelig-
hed, som hendes Paarørende har. Faderen gjør en Afgud
af hende, og kan ikke nægte hende nogen Ting. Hende har
jeg par écrit givet et Vink, og hun vil nok gjøre alting
godt igien.

Obersten.

Meener De det?

Frue von Schmerling.

Tilforladelig. Jeg vedder, at hun inden et Quar-
teer selv er her, for ydmygst at bede os komme derhen.

Kammerherren.

Selv? Fortreffelig? Naaskee jeg da tillige kunde befordre mit eget Anliggende. Har De ester Afstale, Naadige Frue! giort nogen Slags Forslag?

Frue von Schmerling.

Ja vist.

Kammerherren.

Og med hvad Lykke?

Frue von Schmerling.

Jh nu, saa, saa!

Obersten.

Siig De det kun reent ud: med den stetteste af Verden.

Kammerherren.

Det vil jeg ikke haabe.

Frue von Schmerling.

Skal De altid falde med Døren ind i Huset?

Kammerherren.

Saa er det, saa?

Frue von Schmerling.

De kender ham; vist nok tog han ikke derimod, som han burde.

Obersten.

Men spyede Fyr og Flamme; talte om at kaste sig hen — — —

Kammerherren.

Om at kaste sig hen? Min Dre er altsaa compromittert?

Frue von Schmerling.

Ei vist ikke! Hvor de ogsaa strax taer afsted. Han forkastede aldeles intet Partiet; men han lastede alene Naaden, Forslaget steede paa.

Kammerherren.

Jeg troer denne Naade er kun en liden Erstatning for det,

det, at jeg sætter mig ud over alle de Betænkeligheder, en Missalliance fører med sig, og giver mig en Ridicule i hele Hoffets Dine. Jeg gad nok vist, naar jeg lægac mit Navn, min Rang, min Anseelse, jeg staaer i hos Kyrsten, i den eene Begtkaal, hvad Hr. Hofraaden vel kunde lægge i den anden?

Obersten.

En smuk forstandig Pige, og herlige Ducater.

Kammerherren.

Herr Obersten synes sat have familiariseret sig temmelig med la façon de penser à la roturier.

Obersten.

Og Kammerherren saavel som min Søster synes at spænde Buen alt for høit. Jeg har ikke gad sagt noget, men det er en latterlig, og paa Hierneskind og abgjesmaatte Prætensioner grundet Anmodning, som man gjør Hofraaden. — —

Frue von Schmerling.

Min Herre, De er lidt for frisk!

Obersten.

Naa! Naa!

Frue von Schmerling.

Tænker De, at De har Deres Lieutenanter for sig, som De for et Maaltids-Nad kan hegle igiennem, saa meget som De vil?

Obersten.

Naa! Naa!

Kammerherren.

Laissons eela! Jeg vil gaae den Sag an paa en anden Maade. Hofraaden veed maaskee ikke, at jeg er den, som ved Hoffet holder ham Stangen, og hvis jeg ikke havde været, havde han for længe siden gjort en Culbute; at jeg ofte har afværget Kyrstens saa vel fortiente Brede for hans imper-

impertinente Modsigelser imod Fyrstens Villie. Men jeg har et Par Ord at sige ham i hans Durchlaughtigheds Navn.

Frue von Schmerling.

Gjør De kun det, det kan ikke skade.

Obersten.

Kun ikke for Maaltidet, for ikke at fordærve hans og vores Appetit. Ah! der har vi vores Hollender!

Scene 6.

De Forrige. Lieutenanten.

Obersten.

Hvor gaar det, Herr Lieutenant? Hvor har De nu været henne igien? Alter grilliseret?

Lieutenanten.

Jeg beder om Forladelse; efter Paraden besøgte jeg nogle Stabs-Officerer, siden var jeg et Dieblis paa Kaffeehuset, og nu kommer jeg for at hyde min naadige Tante min Arm, for at geleide hende hen til Hofraaden.

Frue von Schmerling.

Jeg takker, Herr Lieutenant! Men det er endnu tids nok.

Lieutenanten.

Jeg kan bide.

Frue von Schmerling.

Vel er det sandt, at de hos Hofraaden spise præcise Klokken 12; men jeg venter endnu en Besøgelse af Jomfrue Reinhard.

Lieutenanten. (bliver rød)

Af Wilhelmine?

Frue von Schmerling.

Ja! men det kommer mig fore, som om De blev rød ved at høre hendes Navn.

Lieute-

Lieutenanten.

Seg? Jeg beder om Forladelse.

Frue von Schmerling.

Maar er Deres Permission ude, Herr Lieutenant?

Lieutenanten.

Om et Par Dage.

Frue von Schmerling.

Har De i Sinde at faae den forlænget, eller at reise?

Lieutenanten.

Jeg reiser.

Scene 7.

De Forrige. **Wilhelmine.** **Philip**
(aabner Døren.)

Philip.

Froken Reinhardt —

(gaaer)

Frue von Schmerling.

(slaaer Krøller paa Næsen)

Froken!

Wilhelmine.

(kysser Frue von Schmerlings Haand)

God Morgen, min naadige Tante!

Frue von Schmerling.

God Morgen, Cousine.

(Wilhelmine vil kysse Oberstens Haand, som ikke
tillader det, men kysser hende paa Panden)

Obersten.

God Morgen, min beste Pige?

Frue von Schmerling.

Hvorledes staaer til hjemme, Jomfrue Mine?

Wilhelmine.

Na ret vel. Jeg har mange Hilsener fra min Fader

og Moder; og de haabe begge, at see Dem alle til Bords hos sig.

Frue von Schmerling.

Nu, Herr Oberst.

Obersten.

Nu, nu, (sagte) Fanden staaer i den Kvinde.

Frue von Schmerling.

Lille Mine, siden vi nu ere her en Familie sammen, saa har jeg et Par Ord at sige Dem.

Wilhelmine.

De har at befale.

Frue von Schmerling.

De er ret en god lille Pige, som har Forstand, og De er i den Alder, at De kan tage sig en Mand.

Wilhelmine.

O beste Tante, det tænker jeg endnu ikke paa.

Frue von Schmerling.

Na det Sprog kiende vi — det kommer kun an paa, at finde et skikkelig Partie for Dem.

Wilhelmine.

Forstaaen mig, beste Tante! i sit 16de Aar behøver man ikke at overile sig. Og hvorfor skulde jeg det? Hos hvem og hvorledes kan jeg vel leve lykkeligere, end hos min Fader; jeg mangler ingen Ting. —

Frue von Schmerling.

Uden det, som vi alle gierne bytte bort for Fader og Moder.

Wilhelmine.

Gaar De ingen Undtagelse?

Frue von Schmerling.

Ikke saa let, det maatte da være et besynderligt Tilfælde.

Wil-

Wilhelmine.

Saa lad dette da være mit Tilfælde, min beste Tante.

Frue von Schmerling.

Virkelig? Skulde Deres Hjerte ikke føle en Slags
Tomhed?

Wilhelmine.

Nei, naadige Tante; det er aldeles opfyldt af Kier-
lighed for mine Forældre og mine Naarørende.

Frue von Schmerling.

Ha! ha! Hvorfor ikke hellere af Kierlighed til De-
res Næste. Hvor sødelig den lille Stakkel ikke kan stille
sig an.

Obersten.

Min Søster.

Frue von Schmerling.

Min Broder! — uden at blande Dem i mine Sager.

Obersten.

Nu! nu!

Frue von Schmerling.

De er forstandig nok, Cousine, for at indsee, hvor-
meget Deres Huusets Ære ligger mig paa Hjertet; ved
Deres Forbindelse med en Mand af Anseelse kan samme
faae endnu større Glæde: og dette Partie er funden.
Her fremstiller jeg Herr Frieherre og Kammerherre von
Wilsdorff for Dem, som første Kammerherre hos Fyrsten,
og som Deres tilkommende Gemal.

Wilhelmine.

Min Herr Kammerherre! en saadan Ære. — —

Kammerherren.

Kan med Deres Fortienester, ikke være Dem saa
uventet.

Wilhelmine.

Saa uventet, at jeg ikke veed at hitte paa Ord, for
at svare paa et saadant Tilbud.

Frue

Frue von Schmerling.

Det skader ikke, Mine! det skader ikke! Ved et saadant Tilbud kan en Pige altid være lidt forlegen, eller i det mindste anstille sig saaledes, ligesom det kan falde.

Wilhelmine.

Nei, jeg er det virkelig!

Frue von Schmerling.

Jeg troer Dig, Du lille Nar! jeg troer Dig. Jeg veed nok, hvorledes jeg var tilmode, da jeg for 20 Aar siden fik det første Tilbud. Ak! saadan noget føler man desuovære kun engang i sit Liv! Saa bliver man saa snæver om Hjertet, det bliver mørkt for ens Dine, og saa sunser og bruser det i Hovedet!

Wilhelmine.

Jeg kan forsikre Dem, min beste Tante, at jeg ikke føler det ringeste af alt dette.

Frue von Schmerling.

Og jeg kan forsikre Dig, Mine, at jeg ikke troer Dig. Dog, til Sagen, jeg haaber Mademoiselle, at De ikke har noget at indvende imod Kammerherrens Person.

Wilhelmine.

Naadige Tante!

Frue von Schmerling.

Han er af een af de ældste Familier, beklæder en anseelig Post ved Hoffet, og er Favorit af Fyrsten.

Wilhelmine.

Naadige Tante — — jeg —

Frue von Schmerling.

Nu, hvad vil De sige med Deres afbrudte Ord og med de nedslagne Dine?

Wilhelmine.

De gjør mig gandske bange, naadige Tante. —

Frue

Krue von Schmerling.

Det er vel noget at blive bange for! det koster vel en mægtig Umage at sige Ja til saadant et Forslag, som de beste Huuse her i Byen vilde holde sig for en Dre.

Wilhelmine.

(med et Dyekast til Lieutenanten.)

Om jeg ogsaa ikke havde noget imod dette Forslag at
 indvende, saa bør jeg dog ikke forglemme, at jeg har en
 Fader.

Frue von Schmerling.

En Fader, som ikke kan aflaae sin kiære Datter noget, det veed vi! Som maatte være blind, dersom han ikke endelig vilde indsee Fordeelene af en saadan Forbindelse, saa naragtig og overdreven hans Egenfindighed ogsaa er.

Wilhelmine. (stødt.)

Naadige Tante! De taler om min Fader.

Frue von Schmerling.

Om hvem ellers?

Wilhelmine.

Og til hans Datter.

Frue von Schmerling.

See, see! hvor den lille Ting ikke taer sig det nær!
den Due-unge har ogsaa Galde.

Lieutenanten.

Denne Fortrydelse gjør hende Fre, synes mig.

Frue von Schnerling.

Ah see, er De der, Herr Lieutenant. Jeg havde
 næsten glemt, at De ogsaa var her. Jeg stræbeder mig al-
 Deeltagelse i Ting, som ikke angaae Dem.

Lieutenanten.

Det er min Cousine.

Frue von Schmerling.

For hvis Forsorgelse De dog vel ikke bryder Deres
Bun sex Ratter. H Hoved?

Hoved? — Kort og godt, Jomfrue, De veed min Mee-
ning; De veed, at jeg er i Stand til, at faae det til at
gaae igiennem, som jeg eengang har begyndt paa — jeg
faae gjerne at De her i Deres Vaarørendes Nærværelse
erklærede sig, paa det vi siden havde desmindre Omstændig-
heder nødig med deres Herr Fader.

Wilhelmine.

Jeg beder endnu engang, Naadige Tante, forskaan
mig.

Frue von Schmerling.

En Erklæring, Mademoiselle!

Wilhelmine. (med Mod.)

Nu vel, her er den — — Herr Kammerherre, De
spiller her imod min Villie en ubehagelig Rolle.

Kammerherren.

Det kommer mig i Sandhed ogsaa saaledes for.

Wilhelmine.

Det gjør mig ondt, Herr Kammerherre; Men da
jeg neppe har den Ære at kiende Dem, og jeg ikke raader
mig selv, men staaer under en Fader, uden hvis Villie jeg
ikke gjør end ikke det ubetydeligste Skridt; saa maae De
selv tilstaae, at min Tantes Anmodning er gandske besyn-
derlig, og — —

Kammerherren.

Det er ligesom Omstændighederne ere.

Wilhelmine.

Omstændighederne maae være som de ville — saa er
De dog i det mindste ikke saa magtpaaliggende, at jeg ved
det vigtigste Skridt, som et Fruentimmer kan gjøre,
skulde uden al Overlæg, og min Faders Foreviidende,
gjøre Dem her en fuldkommen Erklæring.

Kammerherren.

I det mindste tør jeg dog haabe?

Wil-

Wilhelmine.

Gør Dem ikke det ringeste Haab, Herr Kammerherre.
Kammerherren.

(til Frue von Schmerling.)

Er det den tamme Fugl, som vilde sige Ja til alting?

Frue von Schmerling.

Bravo! Fortreffelig, Jomfrue Reinhard! Ikke det ringeste Haab? Slig Tale klæder en Pige, som De er, usigelig vel. Men jeg vil sige Dem noget, min Putte! Mig skal De ikke binde noget paa Ermet, der stikker noget andet under, end den kiære Ustyldighed, end den blinde Lydighed for Deres Faders Villie. — Men det siger jeg Dem: mærker jeg at De har givet sig af med en børgerslig Herre. — —

Wilhelmine.

Naadige Tante! dersom De ikke afbryder denne Samtale, saa maae jeg gaae.

Frue von Schmerling.

Ikke uden os. Kammerherren byder Dem sin Arm, ifald De naadigst vil tillade det. Ved Bordet tales vi nærmere ved. Kom, min Herr Broder! Herr Lieutenanten kommer nok bag efter.

Lieutenanten.

Ja, naadige Frue.

(Obersten følger sin Søster, og Kammerherren følger Wilhelmine. I det hun gaar, kaster Wilhelmine sin Bifte fra sig, Lieutenanten springer frem for at tage dem op, men hun giver ham et Vink at lade det blive.)

Scene 8.

Lieutenanten, siden Wilhelmine.

Lieutenanten.

Har jeg forstaaet Dig, — Du Engle-Pige? har

jeg! — O saa takker jeg Dem, min Tante, saa takker jeg dem hiertelig! Hun nødte den beste Pige en Erklæring af, hvori min heele Lyksalighed ligger. Hvor ere I ikke belønnede, I sørgelige Dage, I kummerfulde Natter.

Wilhelmine.

(Kommer ilende tilbage.)

Jeg har — — jeg har nok tabt en Viste her.

Lieutenanten. (paa Knæe.)

Her er den.

Wilhelmine.

Hvad selder Dem? hvad vil De Hr. Lieutenant?

Lieutenanten.

Skulde jeg ikke have forstaaet Dem?

Wilhelmine.

Carl!

Lieutenanten.

Wilhelmine! (holder hendes Haand med Henrykkelse.) det er nok, Engle-Pige, det er nok. Jeg har forstaaet Dig — jeg forstaaer Dig.

Wilhelmine.

Slip mig. Carl! For Guds Skyld slip mig! jeg har staalet mig bort — de vare alt ved Døren — Jeg maae gaae. — Ved Bordet sees vi. O Carl! — Carl!

(gaaer hurtig bort.)

Lieutenanten.

(øfter et Ophold.)

Hvor var jeg? Hvor er jeg? — Ha! Saadant et Dieblif forsoner os med alle Livets Sienvordigheder. Hvilket et Diekast! — Og den søde Tone i hendes Stemme. — Og det bløde Tryk af hendes Haand. — O! en heel Himmel laae deri — Her stod hun! min Fod betræder dette høitidelige Sted, hvor den Engel stod, som elsker mig. — Som elsker dig! — Ulykkelige Carl!

Scene

Scene 9.

Lieutenanten. Philip, (med en Glaske Wiin,
Hollandsk Ost og Brød.)

Philip.

Gud ske Lov, at De endelig ere borte.

Lieutenanten.

Borte? Hvem er borte?

Philip.

Jh, Herkabet. De kommer til at spise Frokost ved
Middagstid, Herr Lieutenant.

Lieutenanten.

Jeg gider ikke; jeg vil ikke! — Jeg maae see hende
endnu engang, og var det ogsaa kun Glippen af hendes
Kiole!

(gaaer.)

Philip.

Hvad var det? — Fanden veed, hvad han nu har
for Nykker! Han gider ikke! Han vil ikke? — Nu, saa
vil jeg. (Sætter Frokosten paa Bordet) Saadan en Frokost
er dog ganske noget andet, end det Caffe- og Thee- Glab-
rads; det har dog Kraft i sig. Ja, ja, det kiere Holland!
det er ret et godt Land! Jeg var tilfreds at vi alt vare
der igien. God Ost, skionne Ducater og smukke Piger.
Hver Gang jeg tænker paa min lille trinde Hollanderinde
med det snevre Livstykke, og det reentlige Forklæde, paa de
skionne ubeskaarne Ducater, som endnu aldrig havde været
i nogen Jødes Hænder; hver Gang jeg forbyder mig
(Klærer et stort Stykke af Osten.) i mine Betragtninger —

Lieutenanten.

(uden for.)

Philip!

Philip.

(taber Ost og Kniv.)

Herr Lieutenant!

Lieutenanten.

Lav min Mantelsæk tilrette.

Philip.

Deres Mantelsæk.

Lieutenanten.

Ja, ja, ja!

Philip.

Vil De da rejse?

Lieutenanten.

Efter Bordet.

Philip.

Hvorhen da?

Lieutenanten.

Hvad veed jeg det? Afsted!

Philip.

Men Herr Lieutenant — —

Lieutenanten.

Intet Men! — Tie! — forbandede Skæbne!

Philip.

Besignede Ost!

Lieutenanten.

Hvi skulde jeg ogsaa lære at kende denne Engel!

Philip.

Hvorfor skulde jeg ogsaa nyde Smagen af dine For-
traffelheder?

Lieutenanten.

Hvilke Dine vil hun ikke gjøre!

Philip.

Hvilke skionne Dine den ikke har!

Lieutenanten.

Maar jeg kammende skal sige hende det sidste Lovel.

Maar

— Naar Kierligheds og Omheds Taare trille ned over hendes Kinder — —

Philip.

Naar jeg for sidste Gang skal skære et Stykke af dig, og see dine Taarer flyde — —

Lieutenanten.

Philip!

Philip.

Herr Lieutenant!

Lieutenanten.

Hvem er jeg?

Philip.

De? — De — er min Herre.

Lieutenanten.

Hvad er jeg?

Philip.

Lieutenant i hollandsk Tjeneste; De burde vel have været videre frem, naar det gik efter Fortjenester — Men jeg er dog heller ikke mere end en Ridsknekt.

Lieutenanten.

Hvad er jeg ellers?

Philip.

Ellers? — Foruden at De er Lieutenant? — Saa er De en ærlig Mand.

Lieutenanten.

Dummerhoved! — fattig er jeg — uslykkelig er jeg! —

Philip.

For Himlens Skold, min bedste, kiereste Herr Lieutenant, hvad seiler Dem?

Lieutenanten.

Alting? —

Philip.

Og har dog mig endnu?

Lieutenanten.

Sie! — Jeg har nu ikke Lyst til at høre dit Hversdags-Spøg!

Philip. (sagte)

Det er Alvor; Steen i den anden Haand — Herr Lieutenant! Jeg er Deres sande Sancho Pansa; det veed De, en godhiertet Karl, som har Latter og Graad i een og den samme Sæk. Jeg beder om Forladelse, nu spørger jeg ikke. Og en troe, ærlig Kart, som har tient Dem i ti Aar, og deelt Frost og Hede, Vind og Veir, Lykke og Ulykke med Dem, ham kan det vel være tilladt, til sin Tid at give et Ord i Lauget med. Og Deres salig Fader — jeg kan ikke bare mig for Graad, naar jeg tænker paa den gamle brave Herre — —

Lieutenanten.

Græder du? Jeg var tilfreds, at jeg ogsaa kunde det. Men her trykker og piner det, og vil ikke bryde ud.

Philip.

Han overgav Dem til mig paa hans Dødsbæng. De var den Gang en ung Herre paa ti Aar, og var Rader. „Karl, sagde han til mig: jeg veed du elsker mig — Det „er nu ude med mig. Tretten Blessurer, min Equipage, „og den Knøs der, det er min hele Formue; mine Blessur „rer tager jeg med mig, det øvrige overlader jeg til dig.“ Det var hans hele Testamente; derpaa trykte han min Haand, og døde. Og seer De nu, Herr Lieutenant, jeg maatte være en Skurk, naar jeg ikke opfyldte saadant et Testamente. Ja jeg vilde komme til at passere for den nederdragtigste Skurk paa him Dag, naar han spurgte mig: „Karl, hvorledes har du opfyldt mit Testamente?“ Nei, Herr Lieutenant, jeg maae staae til Ansvar for Dem.

Lieuten

Lieutenanten.

— Du? — For mig? — Det eenes Meningske for det andet? — Du er gal, Karl! Kiender du ikke Meningskene? —

Philip.

Al trykte Bøger ikke meget — Men af den store, store Bog, Erfarenhed, kiender jeg Dem nok.

Lieutenanten.

Saa veed du ogsaa, at de i vore Tider har alle mere end een Side?

Philip.

De ikke, Herr Lieutenant! — De vist ikke.

Lieutenanten.

Du kiender mig altsaa?

Philip.

Som mig selv.

Lieutenanten.

Ha, ha, ha?

Philip.

Hvoraf leer De?

Lieutenanten.

Al din Eensfoldighed! Hvis du ikke kiender mig bedre end dig selv, saa kiender du mig slet.

Philip.

Oh det var dog underlig, isald jeg ikke skulde kiende mig selv.

Lieutenanten.

Nei, siger jeg dig, nei. Forandringer i vort Temperament, i vor Charaetcer og vore Tilboieligheder, beroer ofte paa utallige, ofte paa ganske ubetydelige Omstændigheder. Vi tænke og handle ofte i eet Minut anderledes, end i det forbigangne. Jeg befaler dig nu, at holde min Manteisak færdig; jeg har nu fast besluttet at rejse bort; fast

beſluttet for evig at tage Afſceed med den fiere Pige —
ikke at beſidde hende ved nogen Nederdrægtighed — — og
dog, dog — — Store Gud! hvad ſkal jeg gjøre!

(Kaſter ſig i en Stool)

Philip.

J eet Minut anderledes, end i det forbigangne? Den
Ting maae jeg dog underſøge. (Kier ſig meget betænkelig et
Stykke Of.) Den ſmager mig ligesom ſor. Aha, Her
Lieutenant! Her er De alt igiendreven. Det kaldte min
Informator, Feldpraſten, argumentum ad hominem.

Lieutenanten.

Karl! gjør mig ikke gal! Fort ſiger jeg, og pak ind!

Philip.

Nu er det Tid — Der har den fiere Cupido igien be-
gaaet en dum Streg. (gaaer.)

Lieutenanten.

Kan der vel gives en uløffeligere Forfatning end min?
— — Her ſidder jeg, og Fornuft og Kierlighed tumler
mig omkring, ſom Vind og Veir et Skib uden Seil —
Jeg elſker en Pige, ſom vilde gjøre mig Verden til et Ely-
ſium — hun elſker mig igien, og jeg kan ikke komme til at
eie hende, fordi — fordi jeg er en fattig Diævel. — At
kunde være lykkelig og — ikke at turde være det, det er haardt,
haardt! Hofraaden vilde lee mig ud, ifald jeg kom anſti-
gendes med ſaadant et Forſlag. Og jeg ſætter, jeg ſætter,
at jeg kunde tigge mig hende til — tigge er det ſande Ord,
ſom paſſer ſig til den Ting — Skulde jeg have en Pige min
hele Lykke at takke? — Men denne Pige er Wilhelmine!
Ha! om det ogsaa var en Seraph. Gienſtanden kan und-
ſkyldte Nederdrægtighed, men ikke retſærdiggjøre den. —
Alſaa, fort!

(Philip bringer en Mantelfak, et Par Uniformer
og nogen Vaſk.)

Lieutenanten.

Lieutenanten.

Det er ret vel, at Du kommer; Skynd Dig!

Philip.

Oh! med disse halvanden Sager skal jeg snart være færdig! Naar skal jeg sadle Hestene?

Lieutenanten.

Kloffen to maae de staae parat.

Scene 10.

De Forrige. Lise.

Lise.

Herr Lieutenant! Selskabet er alt samlet; man bier kun paa Dem.

Lieutenanten.

Paa mig? Godt. (sagte.) Jeg skal see hende for sidste Gang! hold Stand mit Hierte (han vil gaae, men Philip rækker ham nogle Lomme-Tørklæder.) Hvortil skal de?

Philip.

Jeg frygter for en Oversømmelse ved Afskæeden.

Lieutenanten.

(Kaster ham Tørklæderne i Hovedet.)

Følelsøse Klods!

Scene 11.

Philip. Lise.

Lise.

Hvad var det?

Philip.

(Søger Tørklæderne sammen.)

Det var et, to, tre, fire, fem, sex, Lomme-Tørklæder; akkurat et halvt Dosin.

Lise.

Lise.

Men hvortil Fulde de?

Philip.

Seer hun ikke, at jeg pakker ind? Vi reise, og efter Børdet tar min Herre Afsked; og siden jeg har mine gode Grunde til at troe, at det ikke vil løbe af uden Gleden, saa vilde jeg forsyne min Herre med Tørklæder.

Lise.

J ville reise? og det saa pludselig?

Philip.

Ja, som hun seer: dictum, factum sagde min Skolemester ved deslige Tilfælde. (grædende.) Og siden det nu ikke kan være anderledes, og siden vi maae skilles ad, — saa lev vel, du høitelskede Flaske! (drikker.) for sidste Gang, Lev vel! Lev du ogsaa vel, min kiere Lise!

(vil omfavne hende.)

Lise.

(holder ham tilbage.)

Uden Spøg, Philip! reiser J virkelig?

Philip.

Ma foi.

Lise.

Og han er dog saa munter?

Philip.

Ja, hvad skal jeg gjøre? Man maae være Herre over sig selv. Men dog alligevel kan hun troe mig, at jeg ogsaa alt er ganske blødhjertet. Skilsmisse fører Bedrøvelse med sig, og Hiemkomst gier Glæde. Og det haaber jeg ogsaa at opleve, og det i bedre Omstændigheder end nu. Og seer hun, naar jeg da saaledes kommer anstigende, og siger til hende: Hendes Tienere! her er jeg. Vil Du have mig, saa vil jeg have Dig. Og naar jeg saa bringer hende Pommerne fulde af Ducater og blanke Dalere —

Lise.

Lise.

Saa min kiære Philipp, alt dette er saa godt og smukt; dersom det kun var nu strax, saa vilde jeg gierne sige til ham! Vil Du have mig, saa vil jeg have Dig.

Philip.

Nei er det sandt? Nu, det var tydeligt nok. Men seer hun vel, min kiære Lise, Egteskab sluttet i Himmelen, og vores Tid er nok ikke kommen endnu. — Thi jeg maae reise.

Lise.

Thi nu! naar det ikke kan være anderledes, saa saaer man at finde sig deri. Bedre er dog altid bedre.

Philip.

Det er vel saa.

Lise.

Men han kommer dog vel hen til vores og tar Afsted?

Philip.

Det forstaaer sig min Hierte?

Lise.

Nu saa kom snart efter. Jeg vil tænke ved mig selv: det som er giemt, er ikke glemt. (gaaer.)

Scene 12.

Philip. (alene.)

Tøsen er hidsig! Havde jeg ikke meere Forstand end hun, saa havde den dumme Streg alt været giort. En Kone har man paa Nakken af sig, som en Feber. Men Ulykken er: at China ikke er saa godt et Middel imod Kopper, som imod Feberen.

Ende paa den anden Act.

Tredie

Tredie Act.

I Hofraadens Huus.

Scene I.

Friderich kommer fra Spisesalen, Lise fra den anden Side.

Friderich.

Nei, det er til at lee sig ihjel af! Ha! ha! ha!
Lise.

Hvad Pokker er der nu igjen at lee af?

Friderich.

Ja, til at lee sig ihjel af, siger jeg hende.

Lise.

Nu, hvad er det da?

Friderich.

Det Middagsentaaltid glemmer jeg ikke, saa længe jeg lever.

Lise.

Forglem han kun ikke, at jeg er et Fruentimmer.

Friderich.

Og har altsaa en god Portion Nysgierrighed, som alle Evns Døttre?

Lise.

Naar Du veed det, Hans Quast, hvorfor quæler Du mig da?

Friderich.

Ingen Skjeldsord, Tos! Det er ikke Maaden, at faae noget at vide af mig. Men et godt Ord finder et godt Sted.

Lise.

Lise.

Aa saa sig mig det, min kiere Friderich.

Friderich.

Ja, min kiere Lise, hiertelig gierne. Jeg skal fortælle hende alting til det allermindste. Hun veed dog vel, at Hofraaden i Dag har været dygtig oppe at bids med den naadige Frue?

Lise.

Aa ja, for de ser Retter Mad.

Friderich.

Og for Wilhelmnes Giftermaal — —

Lise.

Saa? Spindes der da paa et Giftermaal?

Friderich.

Ja vist. Spinderiet var begyndt, men Hofraaden rev Traaden i Stykker.

Lise.

Det var Skade. Der mister jeg nu en nye Klædning.

Friderich.

Som hun dog ikke vilde have fortient paa Bekostning af hendes Herskabs Lyksalighed? — Seer hun vel, Lise, hvis jeg vidste, at hun tænkte saaledes — —

Lise.

Hy, Friderich! hvor kan han tænke sigt om mig. Mit Herskab gaaer for alting.

Friderich.

Det sagde hendes gode Engel hende. — Siden var der igien Ugler i Mosen, angaaende vores unge Herre, som absolut skal være Officeer.

Lise.

Dertil er den Bildbasse best fliffet.

Friderich.

Bildbasse?

Lise.

Lise.

Sa det er han; han kan ikke lade noget Gruentimmer være i Noe.

Friderich.

Sa, det er just Officerers Maade. Ei, ei! Somsfru Lise, hvoraf veed hun det? Maaskee af de unge Officerer, som ligge i Quarteer her næst ved?

Lise.

Han er en Nar! —

Friderich.

Sa, Lise, dersom saa var — jeg skulde saaledes officiere Dig, at Du skulde tænke paa dem, saa længe Du levede. Sy, sy, sy, en Dige! som giver sig af med unge Officerer, er ikke en Pibe Tobak værd.

Lise.

Monsieur Friderich! bliv ikke usorøsket!

Friderich.

Hvoraf har hun ellers denne Erfaring? Dog vel ikke af den hollandske Lieutenant?

Lise.

Paa min Værelse ikke! Pibe-Kraven og den lange Kiole vilde klæde ham meget bedre, end Kaarden, saa ærbar er han.

Friderich.

Det er et retskaffent, brav ungt Menneske, som Hofraaden holder meget af. Men hans Karl Philip, den Pudsensmager. — —

Lise.

Lad han kun Philip være. Sandt nok, at han er ikke saadan en Vedike-Kruffe som han er.

Friderich.

Nei, det er ret en drabelig Karl! En Karl, som har seet Verden, og som har lugtet Krudet ved Bagagen.

Lise.

Lise.

Det er altid godt, naar en Karl har forsøgt noget i Verden. Men hvad kommer Philip mig ved? Skynd sig kun, at jeg faaer Historien at viide, førend de staae fra Bordet.

Friderich.

Na! det har endnu tids nok! de staae ikke op førend den tykke Major og Kirke-Inspecteuren ere fulde; og de ere endnu kun ved den tolvte Flaske. Nu, seer hun, Zinnen gik i Dag saa vidt, at Hofraaden viiste Obersten og den naadige Frue Døren, og de rullede da ogsaa af. Wilhelmine, som altid er færdig at forgaae af Sorg, naar hun mærker Trætte og Kiv, fik strax hendes Herr Papa coram, og klappede, og smidskede saa længe for ham, til han sagde: „Nu, saa lad dem komme i Handens Skind „ og Been.“ Andet vilde hun ikke. Vips! hoppede hun afsted, som en Hind, og bragte Obersten og den heele Appendix med sig.

Lise.

Hvem er det? Jeg kender ikke denne Herr Appendix.

Friderich.

Din Gaas! det er ingen Herre, men noget, som hænger ved en Person. — Saaledes er for Exempel: Manden et Opus, og Konen et Appendix; — altsaa Obersten og hans Søster — —

Lise.

Nei, omvendt! hos Fruen er Obersten et Appendix.

Friderich.

Det hedder Appendix. Det er en sand Pine at høre Jer Ignoranter radbrække lærde Ord.

Lise.

Nu, nu, jeg skal lægge Mærke dertil. Nu viidere —

Kun sex Retter.

I

Friderich.

Friderich.

Hofraaden stod for Vinduet med den gamle Gehejmerraad. —

Lise.

Ham, med den uldene Paryk, som gaaer med de nedtraadte Skoe og den lange Vest?

Friderich.

Ja, i Dag havde han en Vest paa, hvorpaa der var baldpyret en heel Frugthave; og saa havde han et Par Namasker paa, som var sunket nogen nye. Hofraaden stod med Ryggen imod Døren, og lod som han ikke hørte, at Obersten og den naadige Frue kom ind, men blev ved at sladdre. Du skulde have seet det Ansigt, som den naadige Frue satte op! hun saae ud som en Kalkunst Hane, naar han seer en rød Kiøle.

Lise.

Det troer jeg!

Friderich.

Da de nu havde været der en liden Stund, raabte Hofraaden, uden at see sig om: Lad der blive anrettet. — Suppen blev sat paa Bordet, og nu gik de til Bords. Nu havde vel den eene og den anden gjort Aftale, hvorledes de vilde sidde; men Hofraaden gjorde et ganske andet Reglement, og den naadige Frue kom nu til at sidde hos en borgerlig Referendarius, og en Landraad, som just nyelig var kommen ind fra Landet, og var endnu ganske stiv af Snaus. Det saae ganske loierligt ud, hvorledes hun trak sine Extremiteter til sig, for ikke at smøre sig til.

Lise.

Ha, ha, ha! og Wilhelmine?

Friderich.

Hos hende vilde Kammerherren sat sig, men hun kom

kom til at sidde imellem hendes Broder og den hollandske
Lieutenant.

Lise.

Og Kammerherren?

Friderich.

Ham fik Kirke-Inspektøren og Majoren imellem sig,
og paa sin Canonisk og Militarisk drak ham dygtig paa
Peltsen; han undskyldte sig vel med en Kurr, som han
maatte bruge, og lod den ene Ret efter den anden gaae
sig forbi; men da han saae, at der ingen hant gouts kom,
tog han til Takke med Huusmands-Kosten. Majoren
svor, at Jorden maatte slaa ham saa dybt ned i Jorden,
som en Hare kunde løbe i ti Aar, om han, siden han var
kommen fra Pommern, havde spist bedre saltet Kød og
Klumper.

Lise.

Saa, saadan en Pommerisk Ret var saadan en Pom-
mersk Eed værdig.

Friderich.

Den naadige Frue von Schmerling slog Tid efter an-
den Krukker paa Næsen, ligesom et Egern, naar en Nød er
ham for haard. Wilhelmine og Lieutenanten sad saa stum-
me som Fisk, men det lod ligesom deres Dine havde en
meget om Samtale med hinanden.

Lise.

Saa? Var det derfor, at jeg saa gesvindt maatte
løbe hen og hente Lieutenanten?

Friderich.

Jeg vædder mit Søndags-Livie bort paa, at Hol-
lenderen er fludt, og Wilhelmine ogsaa.

Lise.

Die kun! Jeg skal søle Philip paa Tænderne.

Friderich.

Jo! af ham vil hun faae noget retskaeffens at vide.

Lise.

Ah, han har hans Herres Børs, Linnet, Klæder og Hemmeligheder i Forvaring.

Friderich.

Aa! den Bagage vil nok ikke falde ham saa tung. Dog maaskee Hemmelighederne ere saa meget desto sværere jo mindre han har af det andet. — Da den sidste Net kom paa Bordet, begyndte Frue von Schmerling at tale paa lange og paa tværs, om at leve, om at kaste sig hen, om at svinge sig i Veiret i Verden. Hofraaden, som der alt længe havde faaet hos, deelte dygtige Strøg ud. Da hun nu endelig begyndte med Kammerherrens Giftermaal, saa var hundrede og Eet ude. (der ringes inden fra.) Ah! Kirke-Inspektøren er nok alt færdig med den tolvte Glaske. (vil gaae.)

Lise.

Saa gie dog lidt! Er hans Historie alt ude?

Friderich.

Nei! men jeg kan jo ikke lade hans Hoiærværdighed tørste. (løber.)

Scene 2.

Lise. (alene.)

Altsaa Lieutenanten og Wilhelmine! Jo, jo! det vil de blive et smukt Par! Herr Lieutenanten med 10 Adlr. om Maanedes, og Wilhelmine med 50,000 Adlrs. Medgift. Nei! Herr Lieutenant, det er Druer, som ikke ere voxede for deres Mund.

Scene 3.

Scene 3.

Lise. Philip.

Lise.

Ah! see der, Philip! alt rejsesfærdig!

Philip.

Ja! i Støvler og Sporer! Naar det kun ikke kommer til at hedde: Man rider ikke, fordi man sadler.

Lise.

Derfor kunde nok findes Raad.

Philip.

Saa? det vilde just komme mig ret til pas; thi her er ikke en Haandsfuld Føer meere til Hestene.

Lise.

Og for Jer selv vel heller ikke meget mere?

Philip.

Hum! det slaar vel til, til vi komme, hvor vi skal! og siden — —

Lise.

Og siden ligge vi frum, til Loenings-Dagen falder.

Philip.

Saa min Siæl gjøre vi ikke! Saa gjøre vi vores Opvartning hos de hollandske Ridsmænds Koner, og — —

Lise.

Og de ere vel meget medlidende imod Officerer?

Philip.

Lise, saaledes fritter man Vænder. Vi ere beskedne og prale ikke gierne med vore Seiersvindinger.

Lise.

Det mærker jeg; derfor har han heller ikke sagt mig et Ord om hans Herres nye Erobring.

Philip.

Nye Erobring! Hvad for en Erobring?

Lise.

J lade jer ikke fritte som Bønder, og ere alt for beskeedne til at prale med jeres Sejrvindinger, men vi ere aabenhjertede, og tilstaae gierne, at saaledes som den beskeedne Monsieur Philip har vidst at overvinde den stielmske Lise, saa har den ikke mindre beskeedne Herr Lieutenant tilføjet hans hollandske Tropheer Erobringen af Jomfrue Reinhard.

Philip.

Det var Diavels! Hu! hu! der faaer jeg paa een-gang et magtig Lys!

Lise.

Birkelig? Nu først? Og den superfine Monsieur Philip skulde slet ikke have mærket noget?

Philip.

(Staaer sig for Panden.)

Klods, som jeg er.

Lise.

Jeg vil ikke sige ham imod.

Philip.

Hinc illæ lacrymæ! sagde min Feldpræst. Det er derfor at vi har hængt med Hovedet; derfor, at vi har været saa vranten, vægelsindet og melankolsk.

Lise.

Derfor gay vi hende, naar vi spadserede, saa gierne Armen; derfor fastede vi saa længselsfulde Dine til hende; derfor gjorde vi saa meget af Høstaaden og hans Frue.

Philip.

Og seer Jomfrue Wilhelmine ham ogsaa gierne?

Lise.

Det forstaaer sig. Hvilken en Pige skulde vel kunne
imod-

imodstaae en smækker, net Officeer, i en vel afbyrftet Uni-
form, med Epaulletter?

Philip.

Men hvorfor Diæplen reise vi da? naar vi saa smukt
kan bygge og boe her?

Lise.

Der lader sig ikke saa let bygge, min gode Philip!
Jeg tænker, hans Herre reiser, fordi han ikke vil tørste
tomt Stræaa; fordi han seer at al Umage, er forgieves;
og at man ikke gaaer hen, og giver saadan en riig Pige til
en Lieutenant Habenichts — —

Philip. (gesvindt.)

Hvad var det?

Lise,

Førstaaer han ikke Dans?

Philip.

Naar Dans er Grovbed, saa førstaaer jeg det ikke.
Kom mig ikke saaledes engang endnu, det raader jeg
hende.

Lise.

Ti Gange! Hofraaden gaaer ikke hen og gier sin Datter
til saadan en Lieutenant von Habenichts.

Philip.

Før Fanden og hans Hættter! Ikke gier hende? Hvor-
for ikke give hende? En brav Officeer, som har tient vel,
er enhver Pige værd, om hun ogsaa var den store Mo-
guls Datter: Veed hun vel det, Zomsfrue Mæseviis?

Lise.

Ha, ha, ha! den store Mogul og en Lieutenant?

Philip.

En Lieutenant! En Lieutenant! Af en Lieutenant
kan der blive en Feldt-Marschal, men med al hendes Rig-
dom, saa bliver Zomsfrue Reinhard Zomsfrue Rein-

hard stet og ret. Dersom min Herre ikke faaer hende, saa hanger han sig, min Siæl, ikke for det. Du veed jeg da ogsaa, hvorfor min Herre vil reise: jeg kiender ham! han er alt for stolt, tænker alt for høit til, at han skulde have et Fruentimmer sin Lykke at takke for.

Lise.

Kun ikke uforfammed, Monsieur Philip.

Philip.

Da skulde jeg først lære det af hende! Som man raaer i Skoven, saa faaer man Svar, lille Jomfrue; Og veed hun hvad? — Med os er det ude.

Lise.

Ha! ha! ha!

Philip.

Ude, reent ude!

Lise. (sagte.)

Jeg er gaaet lidt for vidt med den ærlige Karl. — Philip, var dog ingen Nar.

Philip.

Ei hvad! Lad mig være med Fred.

Lise.

Taler Du saaledes til Din kjerlige Lise?

Philip.

Jeg bryder mig Fanden om den Kierlighed, som ytrer sig i Stovheder. Absit!

Lise.

Det var en Overilelse, kiere Philipp! Kom giv mig min Haand.

Philip.

(vækker hende Haanden uden at see til hende.)

Ja, for at tage Afseid.

Lise.

Snik, snak, sy! Naar du som Kiereste er saadan en Bulder-Basse, hvad vil du da ikke blive som Mand?

Philip.

Philip.

Din Mand bliver jeg aldrig.

Lise.

O jo vist. Du veedst ikke, hvad jeg vil gjøre for din Skyld.

Philip.

Du for mig? Jeg skælder ikke om dine Tjenester.

Lise.

Hør engang Philip! Jeg har gjort en lille Plan.

Philip.

Et Fruentimmer en Plan! det er ligesom Efelet og Liiren.

Lise.

Oh! jeg har hørt, at der før har været Fruentimmer, som har gjort Plan til en Bataille.

Philip.

Der har ogsaa engang været et Efel, som talte. I Mirakler er der Undtagelser, men ingen Regel.

Lise.

Knegt! bliv ikke grov! Kort: jeg veed, at Du skriver en god Haand, og af dine Kierligheds-Breve veed jeg ogsaa, at din Stylum er god.

Philip.

Min Stylum, ha, ha, ha!

Lise.

Th nu, jeg meener Maaden, din Maneer at skrive. Af dine latinske Stumper mærker jeg, at Du engang er løbet igiennem Skolen. Nu vilde jeg, at Du alene skulde følge din Herre, hjem, og saa komme tilbage — imidlertid vilde jeg tale med Hofraaden, at han skulde som skriver — — —

Philip. (Slider sig løs.)

Jeg en Pennesliffer? Nei, heller Lands-Bye-Tut.

Lise.

Men hvorfor ikke? Af en Skriver kan der ofte blive en Geheimeraad. Det gaaer saare underlig til i Verden! Folk, som før sprang bag paa Vognen, sidde nu inden i den. Kom, kom, (tager ham igien ved Haanden,) lad os giøre Fred.

Scene 4.

De Forrige. Friderich.

Friderich.

Vil I Dævels Tøi skilles ad? Hofraaden kommer.
Lise.

Kom, kom, Du lille stedige Knekt! Ikke sandt, Du har din Lise her, og vil giøre hende til Secretairs Frue? (lader sig halv uvillig føre bort af hende.)

Friderich.

Vie Du kun, Din Pulverher! Har jeg ikke nok tænkt, at den Hollænder vilde jage paa mine Genemærker? — Det er ogsaa forbandet, at jeg ikke tør løbe efter dem. Jeg skulde seie Jer fra hinanden, som Samson seiede Philisterne.

Scene 5.

Hofraaden. Friderich.

Hofraaden. (inden for.)

Friderich! — Friderich! —

Friderich.

Her, Herr Hofraad! her!

Hofraaden.

(har en Serviette for.)

Løb! hurtig! De skal bære Kaffeen ned i Haven, ellers faaer jeg det Dævels Tøi her paa Halsen af mig. (Friderich gaaer.)

gaaer.) Det er dog fordomt! Tilslidst foreskrive de mig enten jeg skal drikke min Kaffee med, eller uden Gløde, og hvor tidt jeg skal tage reen Skjorte paa om Naen. Nei; Isen er eengang brækket, og jeg vil søre min Plan ud, eller ogsaa sætte Livet til.

Scene 6.

Hofraaden. Geheimeraaden. Kirke-

Inspecteuren og Majoren.

(Disse tvende sidste ere begge illuminerede, dog saaledes at de ikke ere sulde.)

Majoren.

(aabner Døren.)

Kom kun, min Herre, kom kun; der har vi jo vor Bert. Ei, ei, kiere Ven! De kan jo blive ligesaa hidtig, som jeg, naar min Bataillion ikke marcherer saa lige som en Snoer, eller plasser i dens Skyden.

Geheimeraaden.

Kiere Herr Collega! man maae dog ikke heller gaae for vidt i sin Hidtighed.

Kirke-Inspecteuren.

Breden er en farlig Drukkenskab, en Sielens Drukkenskab, en Drukkenskab, som ryster Aanden og Legemet lige heftig, og som — —

Majoren.

Gid jeg males til Pulver, om jeg forstaaer det. Ha, ha, ha! Sielens Drukkenskab! Jeg har aldrig, saa længe jeg har levet, hørt, at Sielen kunde drikke. For Dævlén! hvor har den da vel sin Mund og sin Hals? Nei, nei, min lærde Herre, pak De kun ind, der forgaloperede De sig! ja min Siel, forgaloperede De sig hæsselig.

Kirke-

Kirke-Inspecteuren.

De opholder sig ved de sandfælsige Begreber, Herr Major!

Majoren.

Jh for Diævlén! Det er dog vel bedre, at jeg taler sandfælsig, end usandfælsig.

Kirke-Inspecteuren.

Kiereste Herr Major! der forbytter De strax igien ganske forstfælslige Begreber.

Majoren.

Begreber, min Herre? Hvad kalder De Begreber? — Meener De, at jeg ikke kan begribe nogen Ting? For Død og Liv! Jeg har begrebet den svære Tieneste saa godt som een ved Armeen, og jeg vilde giøre et Manøvre for Dem, min Herre, ligesaa godt som Prinds Eugenius, naar det kom an derpaa. Eller troer De, min Herre, at man kan være Stabs-Officier, uden at have Hierne i Jorruust-Risten?

Geheimeraadén.

Værer rolige, mine Herrer! værer rolige. De foreskæfte andre deres Hidsighéd, og saa ere De det selv.

Majoren.

Ei for Diævlén! Men det er heller ingen Maneer, at snakke een Forstanden fra.

Kirke-Inspecteuren.

Det har jeg aldeles ikke tænkt paa, Herr Major! Men — (Hofraaden har imidlertid staaet i Tænker, og revén Gersvietten i smaa Stykker, Kirke-Inspecteuren bliver det vaer.) Hvad er det? Hvad tager De sig for, Herr Hofraad?

Hofraaden.

Jeg beder om Forladelse, mine Herrer! jeg stod i Tænker.

Kirke-

Kirke-Inspecteuren.

Det maae ogsaa være opbyggelige Tanker, hvorved
Hænderne kan drive saadan en Leeg. Ei! ei!

Hofraaden.

See, see! Det bliver jeg nu først vaer.

Majoren.

For en Ulykke, kiere Ven! hvad vil det sige? Et
Stykke fint Dækketoi er jo ingen afbrændt Patron, som
man saaledes hen i Veiret kan rive itu. Og hvad kan det
da være, som saaledes løber Dem om i Hovedet?

Hofraaden.

At — at Maden ikke smagte Kammerherren.

Majoren.

Marrerie! Lad den Monsieur Sommerfugl spise no-
get andet, naar god ærlig Mad ikke staaer ham an. Det
vilde jeg ikke lagge mig et Dieblis paa Hjertet.

Geheimeraaden.

Og saaledes at ærgre sig derover ved Maden, og strax
efter Bordet. Ei, ei, det duer intet.

Kirke-Inspecteuren.

Nei, det duer intet. Uergrelse forhindrer Fordoielsen.
Men, jeg tænker De har ganske andre Ting i Hovedet. Frue
von Schmerlings Forslag om Sivtermaal; ikke sandt, Herr
Hofraad?

Majoren.

Ja, det var ogsaa saadan et apropos. Deri fortæn-
ker jeg Dem slet ikke, kiere Herr Hofraad, dersom De er
bleven bister over det.

Geheimeraaden.

Og saa den Prætension, at give et ungt Menneske,
som har endet sine Studia, og lært noget retskaffent, til
Soldat; dertil er den unge Reinhard — —

Majoren.

Majoren.

For Diavlen! dog vel ikke for god?

Geheimeraaden.

Det vilde jeg just ikke sige.

Majoren.

Satan og al Ulykke! Det vilde jeg ikke heller raade Dem.

Kirke-Inspecteuren.

Himlen bevare os! Kan De da ikke vænne Dem af med den hæsselige Banden?

Majoren.

Nei, jeg vil sige Dem noget: Troe De kun altid de Folk bedre, som bande meget, end de, som bede alt for meget. Det har min Feldpræst sagt mig, og det er, gid jeg saae — en brav dygtig Karl.

Kirke-Inspecteuren.

Ved ham er der vel ikke heller meget at gjøre. De Herrer kender man nok. Naar de til den mørke Nat har sat ved Bæsetbordet, spillet og drukket, og derpaa prædiket den anden Dag: hvad Forberedelse kan det vel være! Og saadanne Mennesker har da ogsaa saadanne Maximer, som sandelig ikke ere orthodoxe, og som smage af den nu værende rensede Lære, som heller ikke vil sige meget; en Lære, hvori de afklæde Religionen sit ærverdige Klædebon, og isøre den igien en fin lustig Dragt efter Moden.

Geheimeraaden.

Det har altsammen sin Rigtighed. I Herrer Officerer vil altid de sorte Kioler paa Halsen. Man skulde lade enhver i sin Stand og Værdighed være med Fred, og enhver skulde handle efter Pligt og Samvittighed, ligesom hans Bestilling førte det med sig. Men at komme igien til mit forrige Thema; den unge Reinhard skulde blive en dygtig Kammeralist; ikke sandt, Herr Collega?

Majoren.

Majoren.

Han hverken horer eller seer. (rufter i ham.) Hei, Herr Hofraad!

Hofraaden.

(ganske sandselsøs.)

De har Ket, mine Herret, Tarock vil fornøie dem mere, end Trisfet. De har Ket! og der er alt sat Spilleborde ned i Haven.

Majoren.

Hvem Ganden har tænkt paa Tarock.

Scene 7.

De Forrige. Wilhelmine.

Wilhelmine.

Er det artig, mine Herrer, at De lade mig sidde ganske alene nede ved Kaffebordet?

Geheimeraaden.

Vi komme! Jomfrue! Vi komme.

Majoren.

Nu, Herr Hofraad! kom dog. Hvad skal det betyde? Stig til Grillerne: Vensfre om! Marsch!

Hofraaden.

Forlad mig, mine Herrer! jeg har endnu nogle smaa Forretninger.

Kirke-Inspecteuren.

Det duer heller ikke! Efter Vordet maae man ikke arbejde.

Hofraaden.

Det er noget, som haster, men som er snart giort. Jeg skal komme efter.

Geheimeraaden.

Nu, saa lad os da gaae. En Pater familias har mange

mange Slags Forretninger, hvorved man ikke gierne vil have Fremmede til Bidne.

Kirke-Inspecteuren.

Jeg tænker at han grilliserer, og tænker: Post nubila Phoebus.

Majoren.

(Sagte til Wilhelmine.)

Et Ord Jomfrue! See til at De kan faae deres Fader ned til os; han har ikke sit gode Luune.

Wilhelmine.

Desto verre! Det har han ikke havt længe.

Majoren.

Nu, I Herrer, Marsch! Vor Ven er ganske ude af Linie og Geleed; men har vi ham først imellem os, saa skal han nok komme til at rette sig. Fremad! Marsch!

Geheimeraaden.

Saa sagte, saa sagte, I Herrer! Festina lente. Med min Podagra gaaer dette Fremad! Marsch! ikke godt.
(de gaae.)

Scene 8.

Hofraaden. Wilhelmine (noget borte.)

Hofraaden.

(Efter en mærkelig Pause.)

Er det din Bestemmelse, Menneſke? Dette din huuslige Lykſalighed? Dette dine Glæder, ſom Mand, ſom Fader? Dette den duelige Borgers Belønning? (han ſætter ſig, og ſtaaer noget efter op igien.) Oh! oh! oh! (bliver ſin Datter vaer.) Hvad vil Du? Du — — Sammenſvorne?

Wilhelmine.

Min Fader!

Hof

Hofraaden.

Bort!

Wilhelmine.

Min Fader, hvad har jeg gjort Dem?

Hofraaden.

Giort? — Hvad Du har gjort mig? — Hvem tiggede, hvem quælede mig, hvem lod mig ikke have Noe, førend jeg lod det Snogetøi komme igien i mit Huus.

Wilhelmine.

Det gjorde jeg min Fader! men i den beste Hensigt.

Hofraaden.

Det forstaaer sig, fordi dit Hierte strax vil briste, saasnart man kun seer Kieret til din dyrebare Onkel og din elskeligste Tante.

Wilhelmine.

Men jeg tænkte at en god Forligelse imellem Paars-
rende — —

Hofraaden.

Er en Skøn, en opbyggelig Ting! ikke sandt? Men hvad, om den kostede din Faders Rolighed? Om hvert et Dieblis i hans Liv derved blev til Galde og Forgift, hvad da? — Eller er din Kierlighed til din Fader dig en mindre hellig Pligt?

Wilhelmine.

(ved hans Fødder.)

Den helligste min Fader, den helligste. Straf mig med det forfærdeligste, som jeg kan tænke, straf mig med Tabet af Deres Kierlighed, dersom jeg nogensinde har kunnet fornærme Dem.

Hofraaden.

Du, staae kun op, staae kun op.

Wilhelmine, (staaer op.)

De tilgiver mig altsaa?

Kun sex Retter.

R

Hof

Hofraaden.

Mine, Mine! jeg viser dig den svage, eftergivende Fader! misbrug ham ikke?

Wilhelmine.

Aldrig min Fader, aldrig!

Hofraaden.

(trykker hende til sit Bryst.)

Pige, dersom Du ikke var! — Hvor er din Broder?

Wilhelmine.

Han gaaer og spadserer med Obersten og Kammerherren.

Hofraaden.

Og comploterer imod hans Fader? Den Knegt!

Wilhelmine.

Troe ikke det, min Fader.

Hofraaden.

Jeg veed, hvad jeg veed. Den Skurk vil ombytte hans Studenter-Kiole med Uniform, og troer, at han paa den Maade kan fortsætte hans ryggesløse Levnet. Men du tager Feil, god Karl, forbandet Feil. Med dig skal jeg ogsaa nok blive færdig.

Scene 9.

De Forrige. Hofraadens Frue.

Fruen.

Vil Du ikke gaae ned til Selskabet, min Veste?

Hofraaden.

Nei Varn! Undskyld mig — jeg har at forrette. —

Fruen.

Man vil tage Dig det ilde op, min Veste.

Hof-

Hofraaden.

Mine Venner ikke, og de andre maae tage det op, som de vil; det fryder jeg mig ikke om.

Fruen.

Du er dog vel ikke vred paa mig?

Hofraaden.

Nei! vi har jo gjort Fred. Vel havde Du kunnet tage mindre Deel i dine høitelskede Paarørendes Narrestreger; jeg var bandsat hange for, at du igien skulde falde fra; det var den høie Tid, at du vendte om igien.

Fruen.

Det behøver Du ikke mere at frygte for. Men kæreste Mand, hvorfor er Du saa haardnakket imod det Partie med Kammerherren?

Hofraaden.

Du vil altsaa vide mine Grunde? Godt! Fordi han er en stolt, indbildst Gjak! Fordi han, eller ogsaa jeg maatte slet ikke forstaae mig paa Kundskab om Mennesket, sikkert har et slet Hjerte. Og min Datter skal hverken blive en Mars, eller et slettankende Menneskes Kone. Eller (pludselig til Wilhelmine.) vil Du have ham? Hø?

Wilhelmine.

(Hæstigt forstrækket.)

Hofraaden.

Nu, hvorfor flyer Du saadan sammen? Vil Du have ham?

Wilhelmine.

Nei, min Fader, nei!

Scene 10.

De Forrige. Friderich. siden Sadelmageren.

Friderich.

Herr Hofraad! der er en Sadelmager uden for, som
ønskede at tale et Ord med Dem.

Hofraaden.

Lad ham komme ind. (Friderich gaaer.) Altsaa min
Kone, ikke et Ord mere om Kammerherren. Wilhelmine
vil ikke have ham til Mand og jeg ikke til Svigersøn. Jeg
skulde aldeles ingen Omgang have med ham, dersom jeg
ikke var nødt dertil for Kyrstens Skuld, som han har stillet
sig ind hos, ved at understøtte hans Svagheder. Men
det kan snart forandre sig; det er som en Haandvending.
Herregunst er som Aprilveier. Og saa kan han —
— gaae til America, eller ogsaa efter en berømt Kammer-
herres Exempel, syv Gange forandre sin Religion, for at
redde sig syv Gange fra at sulte ihjel. (til Sadelmageren
som triner ind.) Hvad vil han Mester?

Sadelmageren.

Jeg vilde kun, i al Ære og Respekt, erkyndige mig
om noget hos Dem, Herr Hofraad. Hendes Naade,
Frue von Schmerling, har bestilt en Stadsvoan hos mig,
i al Ære og Respekt, for Hans Excellence Herr Genera-
len. Nu veed jeg just ikke, hvorledes det hænger sammen,
i al Ære og Respekt.

Hofraaden.

Sag ikke heller. Kun videre!

Sadelmageren.

Vognen er færdig, og jeg har ogsaa alt seet Hans
Excellence kære til Høve i den, i al Ære og Respekt; og
de 200 Louis d'Ors, som vi ere forakkordede om — —

Hofraaden.

Hofraaden.

To Hundrede Louis d'Ors? Det maade jo være en herlig Vogn?

Sadelmageren.

Oh! man kan ret have sin Glæde af at see paa den! i al Ære og Respekt; hvor den dingler, hvor den ruller, Nu, de 200 Louis d'Ors skulde jeg i Dag have udbetalt, i al Ære og Respekt, af Hendes Naade, Frue von Schmerling. Men Hendes Naade viste mig bort, i al Ære og Respekt, til i Morgen. Nu gjør alle Folk mig bange, i al Ære og Respekt, og siger, at jeg kun kan skrive den Gæld med Kull i Skorsteenen, i al Ære og Respekt.

Hofraaden.

Nu, hvad siger De dertil, min Hierte?

Frue.

(trækker paa Skuldrene.)

Intet.

Sadelmageren.

Men saasom den naadige Frue og Herr Hofraaden ere i Slægt sammen, i al Ære og Respekt, og den naadige Frue i Dag lod falde et Ord om, i al Ære og Respekt, at hun behøvede kun at lade Pengene hente hos Herr Hofraaden — —

Hofraaden.

Sagde hun det? (til Fruen.) Alt bedre og bedre!

Sadelmageren.

Ja Herr Hofraad, i al Ære og Respekt, og see nu, saa vilde jeg kun erhyndige mig, om hendes Naade allerede havde talt med Herr Hofraaden angaaende Pengene?

Hofraaden.

Ikke et Ord, og vil vel heller ikke tale derom.

Sadelmageren.

Og har hun da ingen Penge staaende hos Dem, i al
Vere og Respekt?

Hofraaden.

Ikke en Skilling.

Sadelmageren.

Oh! du min Gud! Jeg vil ikke haabe at den naa-
dige Frue vil i al Vere og Respekt bedrage en ærlig Haand-
værksmand for hans suurt fortiente Brød?

Hofraaden.

Hvorfor seer I Folk jer ikke for, hvem I borger?

Sadelmageren.

Oh! du min Gud! Herr Hofraad! det er jo dog for-
nemme Folk, som vi og vores Lige maae have Respekt for.
Da det staaer ikke heller skrevet i enhveres Pande, i al
Vere og Respekt, hvad enten han er en Bedrager, eller ei.
Men hvad skal jeg nu gjøre, kiereste Herr Hofraad?

Hofraaden.

Han maae bie til i Morgen.

Sadelmageren.

Men, du min Himmel! i al Vere og Respekt! naar
hun ikke har noget staaende hos Dem, saa saaer jeg i Mor-
gen ligesaa meget som i Dag.

Hofraaden.

Det kan nok være.

Sadelmageren.

Og Herr Hofraaden vil heller ikke betale for hende, i
al Vere og Respekt?

Hofraaden.

Ikke en Hvid!

Sadelmageren.

Herr Hofraad! jeg gjør dette Spørgsmaal, i al Vere
og Respekt, af Kierlighed og Erhødigbed for Dem; men
naar

naar De ikke vil betale, og tvinge Dem dertil kan jeg vel ikke, saa lader jeg den naadige Frue stævne i al Ere og Respekt, og lader hende prostituere i al Ere og Respekt.

Wilhelmine. (bedende.)

Min Fader!

Hofraaden.

Tie! — Mester, til i Morgen synes mig nok, han kunde bie.

Sadelmageren.

Jeg vil bie til i Overmorgen, og endnu længere, naar Herr Hofraaden vil give mig sit Ord, i al Ere og Respekt.

Hofraaden.

Nei, jeg gaaer ikke i Caution for nogen.

Sadelmageren.

Saa gaaer jeg standebene hen til en Procurator, og lader ham sætte mig en Klage op, i al Ere og Respekt, om hun ogsaa kunde forskaffe mig ti Leverancer.

Hofraaden.

Hvad for Leverancer?

Sadelmageren.

Oh! hun har lovet mig Leverancen til begge Regimentterne: Baldek og Schorlem.

Hofraaden.

Den har jo Oldermændene? Regimentterne ere saare vel forsynede med ham, det veed jeg; det er mig, som staaer for Udbetalingen; jeg har endnu for et Par Dage siden contraheret med ham paa nye.

Sadelmageren.

Nu! vil noget Menneſke bare see mig, hvad det er for Fikunterier, i al Ere og Respekt. Hun vilde endnu i Morgen give mig 200 Rdlr. paa Haanden; men de ligge vel ved de 200 Luisd'orer. Og jeg dumme Nar, i al Ere og Respekt, jeg beloe alt den tykke Oldermænd. Mester

Wunderlig! Mester Wunderlig! der har du ladet dig sætte en hæffelig Børnase paa, i al Ære og Respekt. Jeg behøvede jo kun at tænke paa Adrien hos Jøden Abraham. Men jeg vil min Siel, det er en høi Cød, i al Ære og Respekt, ikke heller nøle længere: jeg gaar nu standebene hen til Procuratoren, og saaer jeg først mine Penge, saa vil jeg hedde Mester Dumskude, i al Ære og Respekt, dersom jeg, uden Abrahams Caution borger de høie Herkaber saa meget som en Svands-Rem. Adios, Herr Hofraad.
(gaar.)

Scene II.

Hofraaden. Fruen. Wilhelmine.

Hofraaden.

Hvilke nederdrægtige Streger det dog ikke er?

Fruen.

Det er vel sandt, min Veste! Men kun denne eene Gang endnu beder jeg Dig; lad min Tante ikke bestaa med af denne grove Tølper.

Hofraaden.

Der vederfares hende, hvad Det er.

Wilhelmine.

Min beste, min iegode Fader.

Hofraaden.

Du ogsaa? — Har Du alt saasnart forglemt min Advarsel? Mit Barn! 200 Louisd'ors ere ikke en Strim mel Blonder, som man saaledes gaar hen og giver bort.

Wilhelmine.

Saa megen Estertanke har jeg, min Fader; men at vedligeholde vore Paargrendes gode Navn — — Har jeg min Faders Tilladelse, saa vil jeg tilkjøbe dem med mine Klæder og mine Brillanter. Tør jeg, min Fader, tør jeg?

Hof-

Hofraaden. (rørt.)

Pige! Du holder ikke Ord! Det er imod vor Aftale. Du angriber mig, hvor Du sikker veed, at jeg maae give mig.

Wilhelmine.

Ved Deres fortreffelige Hierte! O min Fader! Ikke sandt? De gjør det? De gjør det denne eene Gang endnu?

Hofraaden.

Nu vel! Godt! ogsaa det! Men med en Betingelse. (Sætter sig og skriver.) Betingelse kan ikke skade dem, og den kan skaffe mig Rolighed.

Fruen.

Mine! Jeg kunde næsten blive misundelig paa Dig!

Wilhelmine.

Hvorfor det, min kære Moder?

Fruen.

Jeg havde ikke udrettet det hos Din Fader,

Wilhelmine.

O jo visselig, visselig! Han er ligesaa kærslig en Mand, som Han er god Fader.

Hofraaden.

(Aabner Chatollet, tager en Pung med Penge frem, og veier den med Haanden.)

Kan jeg dermed skaffe mig dem af Halsen, saa ere mine Penge vel anvendte. Men søle det maae de — Ah! der komme de. De have en god Næse. Jeg troer min Siel! de kan lugte Guldets paa tusende Skridt.

Scene 12.

De Forrige. Frue von Schmerling
og Obersten.

Frue von Schmerling.

Paa min Dre, en fin Levemaade! Familien sam-

men i Værelserne, og Gæsterne faae at see til, hvorledes de kan amuse sig selv. Bravo Herr Hofraad!

Hofraaden.

Nu, naadige Frue, i al Ære og Respekt, jeg havde Forretninger, som jeg maatte besøge, i al Ære og Respekt.

Frue von Schmerling.

Et besynderligt Sprog!

Hofraaden.

Jeg har just nyelig lært det. I al Ære og Respekt. Hvor den dingler, hvor den ruller. I al Ære og Respekt. Det skal være ret en herlig Vogn. I al Ære og Respekt. Hans Excellence har ogsaa alt gjort til Høve i den, i al Ære og Respekt.

Obersten.

Men mærker De det ikke? Sadelmageren har sikkert været her. Jeg tænkte nok, at der vilde komme dumt Løi derudaf.

Frue von Schmerling.

Min Herr Broder!

Obersten.

Nu, nu!

Frue von Schmerling.

Herr Hofraad! jeg beder Dem, at tale tydeligere.

Hofraaden.

Som Deres Naade befaler, i al Ære og Respekt; Mester Wunderlig erkundigede sig, i al Ære og Respekt, hvor høit de Capitaler beløb sig, som Deres Naade har staaende hos mig, og glædede sig, i al Ære og Respekt, over den belovede Leverance!

Frue von Schmerling.

Det er en Flegel!

Hof=

Hofraaden.

Vist nok; han har Mangel paa savoir vivre; thi han gaaer just nu hen, i al Ære og Respekt, og lader Dem kenne.

Obersten.

See, der har vi det! jeg maae blive Diavels over de Streger.

Frue von Schmerling.

Og De lod den Karl ogsaa løbe?

Hofraaden.

Ja, hvad skulde jeg gjøre? Deres Naade havde jo ikke endnu befalet mig, i al Ære og Respekt, at betale ham.

Frue von Schmerling.

(kaster sig paa en Stool.)

Malheureuse que je suis!

Wilhelmine.

Naadige Tante!

Frue von Schmerling.

Vort!

Hofraaden.

Stød ikke Deres Talsmand fra sig; De har hende at takke for min sidste Dystand. See her, Deres Naade, her er Guld. De har saa eengang gjort mig det til en Bane, at bøde for Deres Narrestreger. Jeg vil ogsaa gjøre denne god igien. Herr Oberst, underskriv denne Seddel, saa ere Pengene Deres.

Obersten.

(tager Seddelen, læser, skær Tander af Brede, og kaster Seddelen fra sig.)

Jeg skriver ikke under.

Hofraaden.

Det glæder mig for Deres Skyld.

Frue

Frue von Schmerling.

(Springer op og tager Sedelen op af Gulvet.)

Lad see engang. „Bed Modtagelsen af 200 Louis
„d' Ors love vi Underkrevne, begge for Een, og Een for
„begge, aldrig meere at betræde Hofraad Reinharde
„Huus. „ —

Hofraaden.

(viser hende Pengene.)

Her er Guld! — og der henne er Pen og Blæk.

Frue von Schmerling.

Og her er mit Svar! (river Seddelen i tu.) Nei det
er alt for galt! Men skælv Herr Hofraad! Skælv Herr
Hofraad for min Hævn! Jeg er et Fruentimmer!

Hofraaden.

Det hører jeg.

Frue von Schmerling.

Et fortørnet Fruentimmer. Jeg skal hevne mig paa
det grusomste; jeg skal lade saadanne Miner springe imod
dem, som De ikke skalde vente.

Hofraaden.

Jeg maae da contraminere.

Frue von Schmerling.

Og Deres fordsømte Huus skal jeg ikke før betræde,
førend jeg kan triumphere over Dem. Hvad bryder et Fru-
entimmer sig om, hvorledes hun hevner sig, naar hun kun
bliver hevnet. (gaaer.)

Scene 13.

Hofraaden. Fruen. Wilhelmine og Obersten.

Hofraaden.

Ha! ha! ha! Paa denne Maade eller en anden!
naar jeg kun bliver af med dem. — Hvad! græder I?

Frue

Fruen.

Du er en haard Mand.

Hofraaden.

Seg har længe nok været blød: jeg har ladet mig leede omkring af Jer alle, som en Skolepog, man lokker til Skole med en Kringle.

Wilhelmine.

Men De lovede mig dog!

Hofraaden.

Seg lovede Dig at give hende Guld: har jeg ikke tilbudt hende det, og det meere, end jeg lovede?

Wilhelmine.

Men Maaden, min Fader! Maaden!

Hofraaden.

Var passende paa hendes Maade, til hendes Opsørsel. Hun har faaet, hvad hendes Sierninger vare værd!

Obersten.

(som hidindtil i det bageste af Skuepladsen er gaaet op og ned i dybe Tanker.)

Herr Hofraad! jeg har et Par Ord at tale med Dem alene.

Hofraaden.

Mesdames! gaae De ned til Selskabet.

Wilhelmine.

(tager hendes Faders Haand.)

Min Fader!

Fruen.

Jeg beder, jeg besværer Dig for vor Kierligheds Skyld.

Hofraaden.

Nu hvad er der? Hvad er det da?

Wilhelmine.

Lad at vi blive her.

Hof:

Hofraaden.

Vort! Ved en Erklæring imellem Mand, maae ingen
Fruntimmer være tilstæde.

Fruen.

(i det hun gaaer.)

Kom, Mine! — Herr Oberst, det er min Mand — og
De er min Onkel.

Obersten.

Det veed jeg.

(Fruen og Wilhelmine gaaer.)

Scene 14.

Hofraaden. Obersten.

Hofraaden.

Nu, hvad har de at besale, Herr Oberst?

Obersten.

Jeg er fornærmet.

Hofraaden.

Det glæder mig, at De føler det.

Obersten.

Og jeg er en Mand og Soldat.

Hofraaden.

Det ere tvende Omstændigheder, som de alt for længe
siden skulde have gjort giældende.

Obersten.

Her tales kun nu om det nærværende Dieblis.

Hofraaden.

Nu vel! hvad vil De?

Obersten.

Jeg troer her kan kun være een Ting at ville, og at
De let giættede det.

Hofraaden.

Vi maae flaaes: ikke?

Obersten.

Obersten.

Jeg veed intet andet Middel.

Hofraaden.

Det kan vel være.

Obersten.

(Sætter sin Hat paa.)

En Erklæring, min Herre!

Hofraaden.

Jeg har ingen Hat ved Haanden; jeg skulde ellers besvaret deres Høflighed. — De vil have en Erklæring? Her er den; jeg er Borger i Staten, jeg er Mand og Fader! — jeg slaes ikke. Det er: jeg stiller mig ikke hen, for med frit Forsæt at skille Fædrelandet ved en nyttig Borger, at gjøre Konen til en trøstesløs Enke, og Børnene til grædende Fæder og Moderløse.

Obersten.

Udflugter!

Hofraaden.

J Deres Dine maaskee, da De ikke kiender Forholdet imellem Mand og Fader; da De formedelst Forbomme ikke vil kiende den Pligt at vedligeholde den enkelte Deel, naar det Heele skal bestaae. I mine Dine er den forsættelige Duellant den største Forbryder, som jeg ikke veed haard Straf nok for. Den forsættelige siger jeg — men kald De mig en Skurk, isald jeg ikke staaer for dem, ja for Fanden selv, dersom De har Lyst til at gribe mig an. (gandske kold.) Du Herr Oberst! tag Deres Hat af, jeg kan ikke taale Uhøflighed inden mine Døre.

Obersten.

(tager Hatten af.)

Mand! Hvad vil De gjøre af mig? — for Diavlen, jeg føler Styrken af Deres Grunde alt for vel — men jeg kan ikke handle derefter.

Hof-

Hofraaden.

Maaskee kunde De det, naar De hører min anden Erklæring. Min Seddel har fornærmet Dem?

Obersten.

Det har den, min Siæl!

Hofraaden.

Harde De skreven den under, saa vilde jeg beklaget, at De havde havt Uniform paa, siden De ikke var værd at bære den.

Obersten.

Dersom jeg griber til min Kaarde. — —

Hofraaden.

Saa kalder jeg paa mine Folk. Uden Hæftighed Herr Oberst, uden Hæftighed; og dog glæder det mig, at see Dem saa hæftig. Kort! De underskrev ikke. — —

Obersten.

Jh! da maatte jeg have været en Skurk!

Hofraaden.

Det var tilforn min Meening. Men, just fordi de ikke gjorde det, men kastede mig Seddelen for mine Fødder, sølte jeg, jeg tilstaaer det reent ud, sølte jeg for første Gang Agtelse for Dem.

Obersten.

For første Gang?

Hofraaden.

For første Gang! De sagde før; De var en Mand, var Soldat. Sommer det sig for Manden, sommer det sig for Soldaten, at være en Slave af et Fruentimmer? (Efter et Ophold) De svarer mig ikke? — De føler, hvad jeg vil sige! — Og hvem er dette Fruentimmer? — det er ikke Deres Kone, ikke Deres Maitresse, af hvilke vi, Gud veed hvorfor? mangen Gang lade os tyrannisere:

der

det er Deres Søster, som er en Nar; som De gier Naads-
sens-Brød, og som af Taknemmelighed ruinerer Dem, og
hvad der endnu er det værste, gjør Dem til Latter over
heele Byen.

Obersten.

Min Herre! — ja — — jeg slaes ikke med Dem.

Hofraaden.

Som De vil.

Obersten.

Jeg skulde ville omkomme den Læge, som vil helbrede
mig? Deres Haand, min Herre!

Hofraaden.

Her er den; og Deres Læge vil jeg ogsaa være, der-
som De — vil være en Mand. Hvorledes Deres Sø-
ster er kommen til at faae Herredømmet over Dem, gider
jeg ikke undersøge; jeg vilde maaskee kun opdage flere
Epagheder paa Deres, og endnu flere Naragtigheder paa
Deres Søsters Side; Men nu at faae en Ende paa dette
Tyrannie, det er her Spørsmaalet.

Obersten.

Det skal faae Ende, Dævlén tage mig, skal det ikke.

Hofraaden.

Gjør De Begyndelsen dermed — forudsat, at De
ikke først vil slaes med mig.

Obersten.

(falder ham om Halsen.)

Med Dem? Med min Læge og min Befrier?

Hofraaden.

Altfaa Punctum. I Morgen den Dag flytter De
med Rup og Stup ind i mit Huus, og lader Deres naas-
dige Søster blive i hendes brostfældige Huus, i Selskab
med hendes Ahner, Nøtter og Muus. Hun maae gierne

Kun sef Retter.

¶

give

give 18 Retter, saa tidt hun kan faae dem til bords, og De tager til Takke hos mig med sex betalte Retter.

Obersten.

Ven! hvorledes skal jeg — —

Hofraaden.

Fald mig ikke ind i Taler. De kan magelig leve af Deres Gage; men naar der er prænnumerert paa den for to Aar; naar De, for at stoppe eet Hul, maae gjøre tvende nye, saa gaaer det ikke an. Jeg vil, fordi jeg vil det, være Deres Forvalter. Giv mig en Fortegnelse paa Deres Gield, jeg vil betale den, og siden lidt efter lidt gjøre mig betalt igjen, og i fem Aar skal De være i gode Omstændigheder.

Obersten.

Mand! De sonderknuser mit Hjerte.

Hofraaden.

Sagte! Her har De uden al Beskæmmelse og uden al Underskrift 500 Louis d'Ors. Gaae De nu hen, og betal Sadelmageren, og Deres meest skrigende Gield.

Obersten.

Jeg kan ikke tage imod disse Penge. Jeg er jo alt i Deres Gield til op over Ørene.

Hofraaden.

Nu kan De, nu skal De tage derimod.

Obersten. (tager dem.)

Gud! Og jeg har saa længe kunnet misliende denne Mand!

Hofraaden.

Sildig Fortrydelse er bedre end slet ingen. Gaae, min Herre, gaae.

Obersten.

Jeg kan ikke, min Herre! — jeg maae græde — græde som en Kvinde!

Hof-

Hofraaden.

(leder ham til Døren.)

Det er alt godt! alt godt! (Obersten gaar.) Alt red-
de en Mand fra Undergang, og udaf en Furies Kloer! —
jeg er tilfreds med mig selv; jeg er lykkelig i dette Diablik.
Jeg skal ikke igien knurre over min Skiabne. Den, som er
dannet til at føle andres Nød; sat i den Stand at kunne
lindre Fremmedes Kummer — er han vel ul lykkelig?

Scene 15.

Hofraaden, (i det han vil gaar, møder ham)
Kammerherren.

Kammerherren.

Sørend jeg tager Afsked, Herr Hofraad. — —

Hofraaden

Ydmyge Tienere! Vil De alt forlade os?

Kammerherren.

Hans Durchlauchtighed vil efter Tasselet ride ud at
spadsere, og jeg skal give ham Geleide.

Hofraaden.

Ha! det er en anden Sag; Herretieneste gaar for
Fornøielse, isald De ellers finder Fornøielse hos os.

Kammerherren.

Jeg vilde maaskee fundet den større, dersom det hav-
de behaget Herr Hofraaden at tage en Erklæring for Al-
vor, som Tilfældet i Dag ved Vordet, lagde Frue von
Schmerling i Munden.

Hofraaden.

Det gjør mig ondt, Herr Kammerherre, at jeg ikke
kan svare til det naadtge Sindelav, De har for mit Huus,
saaledes som De ønsker.

Kammerherren.

De kan ikke — eller vil ikke?

Hofraaden.

Kommer det ikke ud paa et?

Kammerherren.

Lad os altsaa bryde af med det.

Hofraaden.

Med Fornøielse.

Kammerherren.

Hans Durchlauchtighed har paalagt mig — —

Hofraaden.

Jeg venter paa Sammes Befaling med Erbødighed.
 V:haag at sidde. (begge sætte sig.)

Kammerherren.

Jeg har hverken før eller under Maaltidet villet tale
 om Forretningen.

Hofraaden.

Det er en Opmærksomhed, som jeg erkiender, saaledes
 som jeg bør.

Kammerherren.

Hans Durchlauchtighed har ladet Dem vide, hvorefter
 ledes han ønskede, at Sagen imellem Herredsfogeden Deil
 og Forpagter-Enken i Larhausen maatte blive afgjort.

Hofraaden.

Det har Hans Durchlauchtighed rigtig nok. Men
 jeg undrer mig over, at Hans Durchlauchtighed, efter at
 jeg i min underdanige Betænkning om Sagens Tilstand,
 og Enken Weyers retmæssige Paastand, har forelagt sam-
 me min endelige Dom, kan anbefale mig at afgjøre en
 Sag paa en Maade, som er stridig imod al Rettergang.

Kammerherren.

De kan gierne forundre sig derover, Herr Hofraad,
 men

men det er nu engang Fyrstens naadige og udtrykkelige Villie.

Hofraaden.

Saa gjør det mig ondt, at jeg ikke denne Gang kan opfylde Hans Durchlauchtigheds Villie.

Kammerherren.

Ikke opfylde den?

Hofraaden.

Nei!

Kammerherren.

Seg udbeder mig Narfagen, og ikke et tørt Nei!

Hofraaden

Fordi at Fyrsten har ingen Villie heri.

Kammerherren.

Ingen Villie heri?

Hofraaden.

Nei! her maae hans Love være hans Villie.

Kammerherren.

Og hans Anseelse?

Hofraaden.

Ved en standhaftig Haandhævelse af hans Love, vedligeholder han hans Anseelse.

Kammerherren.

Seg troede, at Fyrsten var over Lovene.

Hofraaden.

O ja; han kan ganske og aldeles kuldfaste Lovene; men saa længe det endnu ikke er skeet, saa lader jeg ingen Huller gjøre deri; og just derved vedligeholder jeg Fyrstens Anseelse mere, end ved at adlyde hans lovsfridige Villie.

Kammerherren.

De forglemmer Dem selv.

Hofraaden.

Aldrig, naar jeg taler om min Fyrste og hans Love

Kammerherren.

Det bliver altsaa ved Deres Beslutning.

Hofraaden.

Ord til andet. Enken forbliver ubehindret i Besiddelsen af hendes Forpagtning, som hun efter den afdøde Godseiers klare Testamente, er indsat til; og hendes Contrapart, Herredsfogden, bliver afvist med hans uberettigede Klage, og som billig er, dømt til at betale Processens Omkostninger; thi det er en slet Karl, som vilde bringe en fattig Kone med fem umyndige Børn til Bettelstaven, for at berige sig selv.

Kammerherren.

Skal jeg berette hans Durchlaughtighed det?

Hofraaden.

O ja: og De kan lægge dette til: at dersom Hans Durchlaughtighed vil gjøre sit Folk dydigt og lykkeligt, saa maae han for alting være retfærdig imod samme. Afvisgelse fra Retfærdigheden baner Lasterne Veien.

Kammerherren.

Hans Durchlaughtighed har selv adskillige moralske Skrifter i sit Haand-Bibliothek; han læser heller fligt selv, end han hører det.

Hofraaden.

Og jeg ønsker, at han ikke lod det blive ved Læsningsen alene.

Kammerherren.

Og Donna Balettis Kammertiener?

Hofraaden.

Skulde egentlig hænges, dersom jeg var en Elsker af at lade hænges Folk. Men for den affyelige Karl, og for Forbrydelsen af et voldsomt Hovorie, og næsten udøvede Mord, vilde Døden være en alt for lemsældig Straf. I Morgen

Morgen bliver hans Dom publiceret; i Morgen bliver han offentlig kagstrøgen; i Morgen gaaer han sluttet med Hænder og Fødder til Skufkarren, igiennem Gaderne. Det er Straf og Exempel tillige; jeg foreener gierne det eene med det andet.

Kammerherren.

Veed De, i hvis Tieneste Karlen er?

Hofraaden.

De har jo nu nylig nævnet Personen.

Kammerherren.

De veed dog, paa hvad Fod hun er med hans Durchläuchtighed.

Hofraaden.

Tael ikke ud. Destoverre! veed jeg det. Men Fyrstens Svaghed vil De dog vel ikke fremsføre mig som en bevægende Marsag, til at standse Retfærdigheden i sin Gang? Jeg blues paa Deres Vegne! Dog, hvad De som Hofmand maae giøre, behøver jeg som Dommer ikke at giøre.

Kammerherren.

Desuden maae den arme Diævel — —

Hofraaden.

Gaae i Skufkarren! Og det i Morgen uden for Donna Balettis Vinduer.

Kammerherren. (haant.)

Er De alletider saa streng, Herr Hofraad? — Skulde privat Had imod Karlens Herskab ikke her være med i Spillet?

Hofraaden.

Deres Spørgsmaale, min Herr Kammerherre, ere fornermende. Jeg hader ikke dette Fruentimmer — jeg foragter hende. Men ogsaa denne Foragt har ingen Indflydelse havt paa den Dom, som jeg har fældet. Og kort!

om denne Karl ogsaa var Kammertiener hos den første Minister, ja hos Hans Durchl. selv, saa fulde han dog gaae i Skuffarren. Forbryderens Anseelse gjør ikke Forbrydelsen mindre, og en Lov maae ikke være en Spindelvæv, hvori de smaa Fluer blive hængende, og de store smutte igiennem.

Kammerherren. (leende.)

Jeg haaber, at Karlen altsaa for denne Gang bliver en stor Flue, som smutter igiennem.

Hofraaden.

Meener De?

Kammerherren.

Ganske sikkert. Naar jeg kan sige Dem, at Hans Durchl. absolut vil see ham reddet, og at jeg har Besaling, at give Dem det tilkiende. — Hans Durchl. har givet Donna Valetti sit Ord —

Hofraaden.

Et Ord, som Hans Durchl. ikke kunde give, kan ikke binde ham.

Kammerherren.

Beed De vel, at denne Gienstridighed kan stille Dem ved Deres Embede?

Hofraaden.

Det skal være mig en Ære, at tabe det for Retsfærdighedens Skyld.

Kammerherren.

De bliver altsaa i begge Sager ved Deres Dom?

Hofraaden.

I begge Sager. Herredsfogden skal bøde, og Kammertieneren gaae i Skuffarren.

Kammerherren.

Jeg skal bibringe Hans Durchl. alting. Jeg recom-
menderer mig, strenge Herr Hofraad! (gaaer.)

Hof

Hofraaden.

Ligemaade, smidige Herr Kammerherre!

Scene 16.

Hofraaden. (alene.)

For Diavlen! hvad saadan en Hof: Enog maae have
for et Begreb om Justitien; og dette er nu Hans Durchl.
daglige Selvfab; som besidder hans hele Fortrolighed; er hans,
saa kaldede, høire Haand. Vee det Land, hvis Fyrste an-
betroer sit Hierte i en Mars Hænder! som ikke seer med
sine egne, eller en viis Ministers Øine! — Og den fine
Donna Valetti! — Jeg veed ikke, hvor jeg fik Koldindig-
hed nok fra, til at tale saa rolig om den Skjæge. Det
staaer herlig til med et Folks Lyksalighed, naar Maitresser
blande sig i Statsfager, og i at give Love. Den Ersa-
ring har man! — Nei, Deres Durchlauchtighed! tag mit
Embede og mit Hoved! men min Sa...vittighed og Pligt
vil jeg beholde ubesmattet.

Scene 17.

Hofraaden. Frih. Siden Friderich.

Frih.

Min kiære Fader! jeg vil kiære ud af Porten med min
Søster.

Hofraaden.

Ud af Porten, nu?

Frih.

Ja, jeg vilde probere de nye Heste.

Hofraaden.

Og brække Halsen paa Dig og Din Søster? De Heste
ere endnu for baltyrige.

§ 5

Frih.

Frik.

Jeg kan klare; jeg skal nok holde dem i Tøilen.

Hofraaden.

De ere vælige, min Søn; stige i Veiret og slaa bag ud.

Frik.

Det vil intet sige.

Hofraaden.

Du troer altsaa, at kunne tvinge dem?

Frik.

Jeg tænker det. Man maae kun lade dem føle, at man er deres Herre; og siden engang imellem caressere dem, naar de ere rolige.

Hofraaden.

Og saa gaaer det?

Frik.

Det maae gaae.

Hofraaden.

Hør Frik! Du giver mig der en fortreffelig Lærdom. Jeg finder megen Lighed mellem din Maade at opdrage Heste, og min Maade at opdrage Børn. Hidindtil har jeg caresseret Dig; jeg vil ogsaa engang holde Dig i Tøilen, Du skal ikke klare ud.

Frik.

Hvorfor ikke?

Hofraaden.

Fordi jeg ikke vil.

Frik.

Saa saaledes bære de sig ad allesammen. De give os Befalinger i Stedet for Grunde, og blind Lydighed er vor fri Villie.

Hofraaden.

Knekt!

Frik.

Frik.

Jeg er ingen Børn mere.

Hofraaden.

Gud give, Du endnu var det, saa kunde jeg endnu haabe!

Frik.

Alt jeg sagde Ja til alting, og kyste Riset, som slog mig? Dersom det kom an paa Dem, saa kom jeg til at at gjøre det endnu?

Hofraaden.

Banartige! — Jeg er din Fader!

Frik.

Det hører jeg paa Deres Tale,

Hofraad.

Min Gud! hvor bliver ikke den Glæde til Galbe, som jeg sølte, da mig blev sødt en Søn! Frik! Frik! Er det min Tak for de vaagne Nætter, som Din Ungdom har voldt mig; er det Takken, at jeg har dannet Din Forstand og din Person; Takken for de Penge, som Du satte til paa Universiteterne?

Frik.

Oh! den Gang tog De med den eene Haand, hvad De gav mig med den anden. Jeg levede af min Mødrenes Arv; jeg indseer ikke, hvad Tak jeg er Dem skyldig derfor.

Hofraaden.

Dreng! skal jeg endnu forbande din Moder i hendes Grav, fordi hun har fordærvet Dig?

Frik.

Gjør ikke det! Hun maatte svare Dem; hvorfor formindsker Du, ved et andet Egtteskab, mine Børns Arvepart?

Hof-

Hofraaden.

Gaae fra mine Dine, Bastard.

Frik.

Min Moder var en ærlig Kone.

Hofraaden.

Da jeg kunde avle saadant et Affkum med hende? Fra mine Dine.

Frik.

Giv mig min Modrene-Arv, saa vil jeg gaae.

Hofraaden.

Hvor vil du gaae hen? Hvad vil du tage Dig for?

Frik.

Jeg vil gaae til Amerika.

Hofraaden.

Hvor Udskudet af heele Europa har hienne.

Frik.

Der gaae ærlige og brave Folk hen.

Hofraaden.

Saa, de, hvis Kald bringer dem derhen. Og hvilket er dit?

Frik.

Det, at jeg ikke her vil lade gaae Møl i mig. Jeg har Marv i mine Knokler, og Kraft i mine Nerver, og Hierne i Hovedet. — Jeg vil ikke gaae her og lade det forrukke. Der er det enten ude som et Lys, eller ogsaa man bliver til noget Stort.

Hofraaden.

Har Du Marv, har Du Kraft, har Du Hierne, saa anvend det for Dit Fædreneland.

Frik.

Saa lad mig blive Officeer her.

Hofraaden.

Nei, aldeles ikke.

Frik.

Frih.

Hvorfor ikke? Hvad har De imod Standen?

Hofraaden.

Imod Standen intet, men alting imod dine Hensigter. Du vil isære Dig Uniformen for at begynde igjen, hvor Du slap ved Universiteterne. Jeg kender dine Udskælfser.

Frih.

O! hvad er ikke Udskælfser i Deres Dine! det er ret latterlig! Nu, Alderen har kølet Dem, og forvandlet Deres Blod til Is, nu kan De saa godt og saa herlig philosophere. Vilde Fædrene kun ikke dømme vore Lidenfkaber og Fornøielfer efter Deres? det kommer mig ligesaadant for, som om en Blind vilde holde en Forelæsning over Farvernes Blanding. — Kort og godt, til America eller her Officeer.

Hofraad.

Kort og got: i morgen bliver du indført i Cancelliet.

Frih.

Saa min Siel om jeg gjør! For der at lade mig overfufe af enhver Secretair og Contoir-Chef, og at reenskrive, hvad en anden har sammensmurt i en barbarisk Cancelliestil? For at ærgre mig en Svindsot paa Halsen, naar jeg tydelig seer, at de Karle har makket noget sammen, som er dumt Toi, og endda ikke at torde kny? Overvei, hvad jeg har sagt Dem; og dersom De ikke vil, som jeg vil, saa løber jeg min Vej, som jeg gaaer og staaer. Med mit Hoved og min Kraft i Sielen kan jeg komme igiennem heele Verden. — Nu vil jeg kiøre ud.

Hofraad.

Du skal ikke, Du skal blive hos Selskabet.

Frih.

Frik.

Der nede hos de Karle? Jeg kan ikke ſympathiſere med dem; De ere ſaa lade ſom Eſeler, baade i at tænke, og i at drikke. Jeg maae nyde Guds fri Luſt; bevæge mine Lemmer, og kiøre i ring med mit Blod. Farvel, min Fader!

Hofraad.

Hvor vil Du hen?

Frik.

Kiøre ud vil jeg.

Hofraad.

Uden min Tilladelse? (ringer) Det vil jeg dog ſee paa. (Frederich kommer.)

Frik.

Det ſkal De ſaae at ſee.

Hofraaden.

Frederich! ſig til Rudſken: han ſkal ikke uden min Befaling ſpænde for, for hvem det ogſaa er; og ſig til Nets-Betienten: han ſkal ikke lade Frik komme ud af Porten; og vil Knekten bruge Vold, ſaa tag Rudſken og Gaardskarlen til Hielp, og kaſt ham ind i et Værelſe, og ſlaae Døren til for Næſen af ham.

Frederich.

Meget vel.

(gaar.)

Hofraaden.

Nu kan Du anſpænde Dit Hoved, og Din Kraft i Sien, og gaar. — hvorhen Du vil.

Frik.

Fortreffeligt! at give mig til Priis for Domeſtiquerne.

Hofraaden.

Du har ſært dig op derefter.

Frik.

Frik.

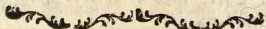
De vil hedde Fædre? Tyranner ere de. — (gaaer.)

Hofraaden. (alene.)

Var det min Søn? — Gud! Gud! straf mig ikke
saa haardt, fordi jeg har baaret over med ham for hans Mo-
der Skyld; at jeg ikke skal bande ham, hans Moder i hen-
des Grav og mig selv for denne Overbærelse! — Men
Træet er grønt endnu — — jeg skal boie det, og vil det
ikke, nu, som Gud vil, saa faaer det at briste, og mit
Hjerte af Rummer med.

(gaaer.)

Ende paa den tredie Act.

Fierde

Fjerde Act.

Scene I.

Wilhelmine. Lieutenanten.

Saa vil De da endelig reise?

Lieutenanten.

Maas jeg ikke? Maas jeg ikke?

Wilhelmine.

Et Par Dage kunde De nok blive endnu. Hvor let kan en Ting ikke forandre sig!

Lieutenanten.

Nei, min Dyrebare, for mig forandrer sig ingen Ting. Jeg vil altid blive den uslykkelige Carl, som Skieb-
nen viser sit bittere Lune imod.

Wilhelmine.

Klag ikke, Carl! med et Hierte som Deres er, kan man ikke være uslykkelig.

Lieutenanten.

Ha! just dette Hierte, dette sølsomme Hierte, er min Ulykke! Tag dette bløde, dette sølsomme Hierte, og betragt mit korte Levnetsløb, hvori næsten enhver Dag er betegnet med et nyt Uheld. — og beklag mig.

Wilhelmine.

Kiere Carl, saa tidt vi gjøre Afregning med Skieb-
nen, tænke vi gierne paa det virkelige og indbildte Uheld,
og glemme de Glæder, vi have nydt.

Lieutenanten.

Al! de bleve mig alt for sparsommelig tildeelte, at
jeg kunde sætte dem i Ligning med Hine. Selv denne

Dags

Dags første lyffelige Dieblif i mit Liv, da jeg læsde min
Lyffe i Deres Dine. — bliver det ikke Grunden til en
grandselsløs Jammer for mig?

Wilhelmine.

Lad os haabe, Carl.

Lieutenanten.

For mig er alt Haab forloren.

Wilhelmine.

Modløse Mand!

Lieutenanten.

Ha! hvo der vil lære at bære Tabet af Dem, er
sandelig ikke modløs.

Wilhelmine.

Og er dette Tab da saa ganske afgjort?

Lieutenanten.

Afgjort? Uundgaaeligt!

Wilhelmine.

Dersom det var, Carl! vilde Deres Wilhelmine da
være saa roelig?

Lieutenanten.

Det er en Svaghed, kiereste Wilhelmine, men en
misundelsesværdig Svaghed hos Deres Kian, i alle Siens-
vordigheder stedse endnu at haabe.

Wilhelmine.

Nu saa nedlad Dem engang til os.

Lieutenanten.

Gierne, meget gierne! dersom jeg blev den mindste
Sandsynlighed vaer. Men Hofraaden kiender mine Om-
stændigheder, veed, at jeg eier intet, uden mit gode Navn,
og min Kaarde, ved hvilken jeg i enhver anden Tieneste
snarere og hastigere kunde stige, end hos de fredelige Hol-
lændere, som ere politiske nok til, at afgjøre deres Krige
med Ducater.

Rum sef Retter.

M

Wil-

Wilhelmine.

Oh, derfor holder jeg just af dem, de gode Hollændere; og er et Lod Menneſke-Blod, ſom udgydes i Krigen, ikke meere værd, end ti Lod Guld?

Lieutenanten.

J Deres Mund klinger det fortreffeligt, og gjør Deres menneſkefærlige Hierte Vere: Min Kaarde forbyder mig at tænke ſaaledes. Kort! er dette Menneſke, med denne uſle Udfigt, en Mand for Wilhelmine? — hvis Undigheder, hvis Fortienefter, og — forlad mig, at jeg ogsaa bringer dette i Berægning; — hvis Formne gjer hende Rettighed til den meeft glimrende Lykke?

Wilhelmine.

Den glimrende Lykke er ſielden en ſand Lykke.

Lieutenanten.

Det var en rigtig Anmærkning, men ingen Modſælgſe.

Wilhelmine.

Troe mig, kære Carl! Min Fader vil viſt foretrække hans Datters ſande Lykke for den glimrende.

Lieutenanten.

Det vil jeg ogsaa tilſtaa Dem! ja ogsaa tilſtaa Dem, at Deres Fader vil foretrække Deres ſande Lykke med mig — (ſtaaer ſig for Panden.) Hvad var det, jeg vilde ſagt? — Jeg er ret en Drømmer! — Der vilde alt ſaaet igien ſkyde ſig frem for det fornuſtge Overlæg.

Wilhelmine.

Jeg ſkulde ſnart troe, kære Carl, at De fandt For nøiſe i at gæle Dem ſelv. Om De nu ogsaa drømte, var det da ikke en Grumhed, at forſtyrre ſig ſelv i en behaagelig Drøm?

Lieutenanten.

Bedere, at jeg forſtyrre mig nu, end at Drømme ſkulde

skulde leede mig for langt bort, og saaledes gjøre mig min Opvaagnelse endnu ubehageligere. — Og nu ønskede jeg, at Deres Herr Fader vilde komme; at jeg havde taget Afsked, og at jeg alt var i Selskab med min Græmmelse, ude af Porten.

Wilhelmine.

Og paa min Græmmelse tænker De ikke?

Lieutenanten.

Al! Wilhelmine! hvilke Vaaben bruger De ikke smod mig?

Wilhelmine.

Kierligheds Vaaben! Utafnemmelige!

Lieutenanten.

Det er jeg ikke, Wilhelmine! det er jeg ikke. Nei, min Dyrebare, jeg erkjender Din himmelske, Din nedsladdende Godhed.

Wilhelmine.

Og Du vil reise?

Lieutenanten.

Ikke denne Tone, Wilhelmine! ikke disse Taarer! eller jeg dør for Dine Fodder.

Wilhelmine.

Du vil reise?

Lieutenanten.

Ha! det var grusomt! det kommer mit Hjerte til at briste, det berøver mig Forstanden, det berøver mig min smukke Standhaftighed!

Wilhelmine.

(lidt emfindelig.)

Derfor Standhaftighed her er en Dyd, saa vil jeg ikke stille Dem ved den. Reis! — Lev vel.

(vil gaae.)

W 2

Lieu

Lieutenanten.

(holder hende tilbage.)

Hvorhen? Umennefselige, hvorhen? — Gud! hvad skal der blive af mig? Men det faaer at være! — Dog, førend jeg rigger Dig af Din Fader, fortryllende Pige! saa hør kun en eeneste Forestilling, den sidste, som jeg endnu er i Stand til at gjøre, og saa affig min Dom. Du er ikke en almindelig Pige; Dig tør jeg sige det, at jeg er mere forelsket i Din skønne Siel, end i Dit Ansigt; Dit Guld foragter jeg; — Vil Du, at jeg med denne Tænkemaade skal krybe for Din Fader, og tiltigge mig Dig? Giig kun et Ord, og jeg skal gjøre det; der kan ikke sættes mig for høi Priis paa Din Besiddelse. Men ved min Ære! (med det stærkeste Udrud) ved min Ære! jeg overlever aldrig den Skam, at faae Afslag. Nu, kom!

Wilhelmine.

O Carl! Carl! Hvilken Mand Du er! For at eie Dig, vilde jeg opoffre alting — jeg — jeg vil tigge Dig af min Fader. — Kom —

(i det de gaar, møde de Hofraaden.)

Scene 2.

De Forrige. Hofraaden.

Hofraaden.

Nu, hvor vil I hen? See, her er jeg als. Er det sandt, Fætter, at De reiser?

Lieutenanten.

Jeg vilde — —

Hofraaden.

Jeg vilde! — og det med saadant en hjerterørende Tone? (seer dem begge stift i Ansigtet.) Hvad er der? Jeg
troer,

troer, I har grædt en Duet sammen? I Narre! det er jo ikke for evig! — Ud Nære kan De jo igien søge om Permission og tilbringe et Par Maaneder hos os. Tienesten hos jer vil saa ikke sige meget; I ere meget fredsfommelige Folk, I Hollandske Krigere! I trække jeres Kaarde lige saa lidt, som Manden i Harnisket paa jeres Ducater. — Nu, kære Fætter, naar De aldeles ikke vil lade sig overtale, saa ønsker jeg Dem en lykkelig Reise, og glem os ikke. — Men hvorledes staaer I der begge, som to maledede Helge-
ne? Har I tabt Maal og Måle?

Wilhelmine. (paa Knæ.)

Min Fader!

Hofraaden.

Nu, hvad er der nu igien? Oh! jeg gietter det, han har ingen Rejsepenge. Hvor meget har han nødig? Han behøver jo kun at lukke Munden op; ham giver jeg gjerne.

Wilhelmine.

De har altid forsikret mig om Deres Kierlighed —

Hofraaden.

Og ogsaa beviist det, haaber jeg?

Wilhelmine.

Oh ja, min Fader, ja.

Hofraaden.

Nu? Og nu skal jeg give Dig et nyt Beviis derpaa, ikke saa? — — Saa staae op, og tael! Jeg kan ikke lide den fordomte Knælen.

Wilhelmine.

Vi elske hinanden.

Hofraaden.

Oh nu, det er godt, det er godt!

Lieutenanten.

(Kaster sig hurtig for hans Fødder.)

De vil ogsaa — —

Hofraaden.

Oh nu, ja dog, ja! hvor meget bruger De?

Lieutenanten.

Gaar mig uudsigelig lykkelig.

Hofraaden.

Folk, jeg forstaaer jer ikke. Taal dog reent ud, i
Diavels Skind og Been.

Wilhelmine.

Carl elsker mig, og jeg elsker Carl. Vores fælleds
Lyksalighed beroer paa Deres gode Samtykke.

Hofraaden.

Saa? Altsaa var Taler om den Kierlighed, hvor-
til Manden i den sorte Kiole skal give sin Betsignelse? Det
burde jeg have kunnet hørt paa Sproget. Staae op! det
bliver ikke noget af. Staae op, siger jeg. (de staae op.)
Jo, du er mig en smuk Turteldue! Du vil tidlig parres!
Og De Herr Lieutenant? Hvad tænker De? Hvorpaa vil
De tage sig en Kone? Paa Deres Port d'Epee? Og har
De ikke mere Vre i Livet, end at De blot vil leve af Deres
Kones Formue. Skammer De sig intet?

Lieutenanten.

(gaar hastig bort.)

Lev vel, Wilhelmine!

Wilhelmine.

Carl! Carl! — for Guds Skyld, min Fader! min
Fader! kald ham dog tilbage — han holder sit Ord — og
tager Livet af sig selv.

Hofraaden.

(løber efter ham.)

Fanden rider ham dog vel ikke?

Wil-

Wilhelmine.

O Gud! dersom han alt var borte! — Jeg er Dødsens — Hvor mit Hierte banker! O Carl! Carl!

(Hofraaden kommer alene tilbage; hun, som seer det, giver et stort Skrig af sig, og falder ned paa en Stool.)

Hofraaden.

(Springer hen til hende.)

Hei! Wilhelmine! forbandede Streg! — Hei! Wilhelmine!

Wilhelmine.

(Kommer til sig selv.)

For Himlens Skyld! er han død?

Hofraaden.

Saa hvorfor ikke død! Du Nar! havde Du ikke nær fræmmet Livet af mig!

Wilhelmine.

Hvor er han, min Fader? Hvor er han?

Hofraaden.

Du, han kommer nok.

Wilhelmine.

Er det vist? O De bedrager mig! Og saa er jeg foren!

Hofraaden.

Jeg har sendt Friderich efter ham; han vil nok hente ham ind. Du troer nok, at jeg er ligesaa roft til Guds, som han er? Han styrtede sig jo ned af alle Trapperne, ud — — —

Wilhelmine.

Ud i Vandet?

Hofraaden.

Saa hvorfor ikke. Det er en Officier, han maae styde sig ihjel, isald han vil være en Nar.

Wilhelmine.

Min Gud! De kan spøge ved dette, da jeg er særbig
at forgaae af Angest.

Hofraaden.

Jeg maae ret see, din Nar! nu jeg først overveier det.
Datteren stikker sin Fader afsted, for at løbe efter hendes
Kiereste — og jeg løber ogsaa. (Lieutenanten kommer.)

Wilhelmine.

(Iler i hans Arme.)

Der er han! Oh! Carl!

Hofraaden.

Alt bedre og bedre! Og det lige for mine Dine? Vil
I fra hverandre? (Lieutenanten skilles fra Wilhelmine.)

Lieutenanten. (Kold.)

Hvad har De at befale, Herr Hofraad?

Hofraaden.

Hvorfor løb De bort?

Lieutenanten.

Fordi jeg ikke kan taale nogen Slags Fornedrelse af
hvem det saa er. Lad Deres Datter tale.

Wilhelmine.

Det vil jeg. O min Fader! dersom De kiendte hans
fortreffelige Hierte, hans ædle Tankemaade! Han aflog
mig alene af den Marsag, fordi han tænkte for ædelt til, at
have en Kone sin Lykke at takke.

Hofraaden.

Giorde han det? (Kaster hende i Lieutenantens Arme.)

Der, tag hende!

Wilhelmine.

O Carl!

Lieutenanten.

Wilhelmine! Du — min?

Wil-

Wilhelmine.

Ja Din, min Carl, for evig Din!

Hofraaden.

(seer i noaen Tid paa deres Henrykkelse og tørrer sine Dine.)

Jeg er dog ikke ganske ulykkelig! Jeg har atter gjort et Par Folk lykkelige.

Begge.

(omfavner ham.)

Hofraaden.

Nu, lad det nu være nok. I føler nu mere, end I fladrer, saaledes maae det ogsaa være; men jeg er koldere. Hør mig: Himlen velsigne Jer. (Knæler begge.) Den giøre Jeres Egteskab lykkeligere, end — mit første var; og lykkeligere end mit andet er! Staae op (omfavner dem) Kæss, det har stedse været min Plan, at bøde paa de dumme Streger, som Lykken spille Dig. Jeg har længe holdt Die med Dig; jeg troede i Dig at finde en Mand, som vilde giøre min Wilhelmine lykkelig — —

Lieutenanten.

Det skal jeg, min Fader, det skal jeg — —

Hofraaden.

Ja det forsikre vi allesammen for Brølluppet. Jeg forlader mig ikke paa dine Forsikringer, men paa Dit Hierte. I ere komne min Plan i Forkiøbet; og det er ogsaa ret godt, at De selv har fundet hinanden, som jeg havde bestemt for hinanden; jeg kan nu være saa meget mere rolig. Fætter — og nu min Søn, som skal erstatte mig Tabet af min egen! (græder, tørrer sine Dine, og fatter sig igjen.) Min Søn, jeg anbetroer Dig i denne Pige den største Deel af min Ulyksalighed, min Diesteen; elsker Du hende ikke, naar den første sværmeriske Kierlighed er gaaet over, naar Friert-

den er forbi, ligesaa smt, — gjør Du hende ikke saa lykkelig, som jeg ønsker og haaber, saa bringer Du mig i Graven.

Lieutenanten.

O min dyrebare Fader!

Hofraaden.

Stille! nu taler dine Lidenſkaber! Bliv her sammen, mine Børn! forlichte Folk har altid noget, og ſlet intet at ſige hverandre. Jeg vil ikke forſtyrre Deres ſælleds Hensyktſe. Gud velſigne Jer! (han gaaer; i det han aabner Døren, møder han Friderich.)

Scene 3.

De Forrige. Friderich.

Friderich.

Herr Hofraad — —

Hofraaden.

Hvad er der?

Friderich.

Her er en Louisd'or.

Hofraaden.

Hvortil ſkal den?

Friderich.

Det ſkulde være Drifkepenge til mig, derſom jeg vilde beſørge dette Brev fra Deres Herr Søn til Kammerherren.

Hofraaden.

Fra min Søn til Kammerherren?

Friderich.

Ja! men jeg troede, at det var bedre forbaaret i Deres Hænder end i Kammerherrens. Der ſtaaer nok ikke meget godt i det; han bander og ſtøier i hans Arreſt.

Wilhelmine.

Gud! min Broder i Arrest!

Hofraaden.

(tager Brevet.)

Giv hid!

Friderich.

Han er kun en Stue-Arrestant.

Hofraaden.

Behold Du Louis d' Oren, og see der, der har Du endnu een for Din Opmærksomhed.

Friderich.

Jeg har den Ære at takke, Herr Hofraad!

Hofraaden.

Altsaa bandte han?

Friderich.

Forsærdelig! Han vilde absolut assist. Men Rets-Betienten havde slaaet Skaaden for Porten, og da han vilde bruge Genvælt, sløitede han paa Rudsen; denne fik et Drag over Hovedet, at Lænderne dandsede, og hans Knæbels-Barter skælvede derved; han tog imod det, men han tog ham ogsaa strax i Lyndstegen, og slæbte af med ham, som en Sæk Havre.

Hofraaden.

Bliv uden for, maaskee har jeg Dig nødig. (Frederich gaaer, og Hofraaden brækker Brevet.) Hvad kan den Knekt have med Kammerherren at gjøre? — Ganske vist igien et nyt Epilop!

Wilhelmine.

Min eiegede Fader! det er dog Deres Søn.

Lieutenanten.

Og nu min Broder; jeg beder ogsaa for ham.

Hof

Hofraaden.

Intet! han har miskiendt den milde Fader; nu skal han lære at kiende den strenge.

Lieutenanten.

Maaskee kan fornuftige Forestillinger — —

Hofraaden.

Hos ham? — Og ligesom jeg ikke havde forsøgt det? Jeg har endog saa nedladt mig til at bede ham. Nei, nu er det reent ude! Strengthed er nu en Velgierning for ham, og hvem, der beder for ham, er hans Fiende. Altsaa ikke et Ord meere, Dørn, ikke et Ord! Vi vil dog see, hvad det er, som han har for med Kammerherren. (aabner Brevet og læser.) „Jeg kan ikke holde Ord, og levere Dem min „Søster i Laxhausen,“ — —

Wilhelmine.

Leverer? mig?

Lieutenanten.

I Kammerherrens Hænder?

Hofraaden.

„Min Fader afløg mig, at fære ud med hende; han „har endog spærret mig inde. See De kun til, at De kan „Kasse mig paa frie Fødd, saa skal vi nok hitte paa andre „Midler.“

Wilhelmine.

Himmel! er det muligt!

Lieutenanten.

Deres egen Broder!

Hofraaden.

Nu, beed dog for ham! Giv ham fornuftige Forestillinger! Gud! Gud! Hvad maa jeg dog opleve?

Lieutenanten.

Men hvad kan hans Forhavende vel være?

Hof-

Hofraaden.

Hans Forehavende? Den nederdrægtige Skurk! At sammenkoble hans Søster med Kammerherren, det er det han vil. Den Ting seer en Dortsførelse saa lig som eet Jeg det andet. Heller vel ogsaa — Jeg gyser ved den Tanke! at sammenkoble hende med Fyrsten!

Wilhelmine.

Nei min Fader! saa nederdrægtig kan han ikke være.

Hofraaden.

Det Alfskum er i Stand til alting. Men det skal for en Dag. (ringes; Frederich kommer ind.) Frederich! Skif paa Diebliffet hett paa Postgaarden: der skal strax en Chaise med fire Heste kjøre uden for Jacobs-Porten, og blive holdende der, til der kommer nogen fra mig, som sætter sig i den. Gesvindt.

(Frederich gaaer.)

Lieutenanten.

Hvad har De i Sinde?

Hofraaden.

De har jo Deres Karl ved Haanden?

Lieutenanten.

Ja.

Hofraaden.

Tag min Caspar til Hielp med; det er kun i paa kommende Tilfælde; og kjør lige hen til Berrehuusets i Laxhauzen; giv nogle Algt paa Kammerherren; om der maaskee skulde være gjort visse Anstalter! Kommer Fyrsten med, saa veed jeg, hvor jeg har hiemme.

Lieutenanten.

Men betænker De ogsaa?

Hofraaden.

Alting! Du tager dog vel ikke i Betænkning, at fis-

re ud med Din Donna? Er Du en Elsker? Og 'er ikke
strax ude af Huset; og uden Porten?

Wilhelmine.

Jeg Kialver, min Fader! dersom De bruger Gevalt!

Lieutenanten.

(Slaaer paa sin Kaarde.)

Den frygter jeg aldeles ikke for.

Hofraaden.

Jeg ikke heller. Det tillader Fyrsten ikke. Saa
gjerne som de Store ogsaa vil giøre Ondt, saa gjerne vil
de ogsaa undgaae Skinnet deraf. Gaae, Børn! gaae! —
I mindre end en Time er jeg hos Jer, dersom det ikke
forefalder noget Vigtiaere.

Wilhelmine.

De befaler det, min Fader!

Lieutenanten.

Kom, min Dyrebare! kom! Saadan en Kierlighed,
som min er, trodser enhver Fare.

(begge gaae.)

Scene 4.

Hofraaden, siden Friderich.

Hofraaden.

Er det, som jeg formoder — er det een af de Minder,
som min naadige Tante vil lade springe imod mig; skyder
Kammerherren blot Kuglerne, som hun støder. — saa
skal jeg saaledes contraminere, at I alle begge skal flyve i
Luften.

Friderich.

(kommer ind.)

Herredesfogden fra Laxhausen er derude.

Hof.

Hofraaden.

Lad ham komme ind! (Friderich gaar.) det er ogsaa een af Kammerherrens smukke Klienter. Han vil forundre sig bandsat, at hans mægtige Talsmand ikke har udrettet noget.

Scene 5.

Hofraaden. Herredsfogden, siden Friderich.

Hofraaden.

Hvad er hans Begiering?

Herredsfogden.

Velbaarne Herr Hofraad! Herr Kammerherren har sagt mig, at De alt har sældet Dom i min Sag.

Hofraaden.

Deri har Kammerherren gjort meget ilde. Hvad jeg har sagt ham, sagde jeg ham som Sendebud fra Forsten, og ikke fordi han skulde fortælle Dommen for dens Publication. Han vilde tids nok have faaet det at viide i Norge.

Herredsfogden.

Nu, Velbaarne Herr Hofraad, tag det ikke ilde op. Hvorfor har man vel Bønner i Verden? Og man har dem meest nødig hos de høiwise Herrer Dommere.

Hofraaden.

Denne Gang vil Hans Bønner ikke kunde hjælpe ham noget. Jeg kan overalt slet ikke begribe, min Herre, hvorledes han har kunnet faae i Sinde, at begynde denne Proces. At angribe Indholdet af et klart og tydeligt Testamente?

Herredsfogden.

Men, Velbaarne Herr Hofraad! enhver er sig jo selv nærmest, og saa aldeles Uret har jeg dog ikke heller;
der:

dersom De alene vilde have den Naade at ansee dette Document, og overveie — (giver ham en Pakke Skrifter.)

Hofraaden.

Det kan Han fremlægge ved Appellationen, isald Han har Lyst til at fordoble Hans Omkostninger.

Herredsfogeden.

Der vil maaskee ingen Appellation gøres nødvendig, dersom De vil modtage dette Document; det er vigtigt, og kan give min Sag et ganske andet Udseende. En Dommer, Velbaarne Herr Hofraad! maa jo dog tage alle Ting i Betragtning!

Hofraaden. (tager det.)

Jeg er dog nysgjerrig efter at vide, hvad hans Procurator, jeg veed nok, at han er een af de sindrigeste Chicaneurs, igjen har avlet for Skingrunde. (aabner det, og der falder en Rulle med Penge paa Gulvet.) See, see! jeg forstaaer det; det er sandelig et vigtigt Document. (ringer, Friderich kommer ind.) Friderich! beed Geheimeraaden gøre mig den Være at fjerne et Dieblis til mig; en anden kan tage hans Kort; og hør!

(han siger ham noget i Øret; Friderich gaaer.)

Herredsfogeden.

Jeg har den Være at recommendere mig, Herr Hofraad!

Hofraaden.

Bliv Han kun! (tager Rullen op.) dette Document, min Ven, vil rigtig nok give hans Sag et andet Udseende. Men det er alt for vigtigt, at jeg alene kan beslutte noget deri.

Herredsfogeden.

Velviise Herr Hofraad! Documentet er ganske og alene indrettet for Dem; naar De kun vil have den Naade,

de,

de, i Mag at overveie det. Jeg vil imidlertid have den
 Ere at recommendere mig.

Hofraaden.

Nei, nei; tøv kun lidt.

Scene 6.

De Forrige. Geheimeraaden, og siden en
 Rettens-Betient.

Geheimeraaden.

Ei, ei, Herr Collega! De kommer jo slet ikke til
 Selskabet!

Hofraaden.

Jeg har Forretninger, som De seer.

Geheimeraaden.

Hvad er til Deres Tjeneste?

Hofraaden.

De veed Herr Geheimeraad hvorledes det staaer sig
 med denne Mands Sag?

Geheimeraaden.

Aha! contra Enken Meier?

Hofraaden.

Ja!

Geheimeraaden.

Min Ven! vær dog ingen Nar, at sætte Hans Penge
 til paa Processer. Lad Han den gode Kone sidde i Nøe
 med hendes Børn. Han skal ikke fordrive hende. Hans
 Proces har han tabt cum expensis; i Morgen saar Han
 sin Dom, og gaar Han dermed hjem, og vær Han glad ved,
 at Han slipper detsfra med et blaat Die. Forstaaer han
 Dansk?

Kun sex Retter.

R

Hof-

Hofraaden.

Men imidlertid, Herr Geheimeraad! saasom der mangen Gang ved den stemmeste Sag, endnu kan findes en gunstig Omstændighed, saa — —

Geheimeraaden.

Saa? Det skulde dog være besynderligt!

Herredsfogden.

Jeg har den Ere at reco — — —

Hofraaden.

Nei, nei, bliv han kun.

Geheimeraaden.

Aliv!

Hofraaden.

Vil De have den Godhed at overveie dette mig nylig insinuerede Document.

(giver ham Skriverterne og Kullen.)

Geheimeraaden.

Jeg bliver jo ikke et Bogstav var. — Men hvad er vel dette? (aabner Kullen.) Ha! ha! lutter skionne randede Ducater.

Hofraaden.

Glendige? Mig? — Mig ville Du bestikke?

Geheimeraaden.

See, see! Men har han ogsaa husket paa at levere et Par Harer, eller et godt Daadyr ned i Røkkenet? Ha, ha, ha!

Hofraaden.

Det er mig ret kiert, Herr Geheimeraad, at De just lykkeligvis var i mit Huus; var saa god at beholde dette smukke Document til næiere Undersøgelse. Og Du, (ring-ger) Nederdrægtige, som i mig søger at bestemme den hele

hele ærverdige Justice. (Politiebudet kommer ind.) Hør
Politie! seer den Karl i Arrest.

(Politiet griber ham.)

Herredsfogden.

Velbaarne Herr Hofraad! —

Geheimeraaden.

Ret saa, Herr Collega! ret saa! Afsted med Dig!
Hvad seer Din Uværdige, vores anseelige Collegium an
for? Jeg har ogsaa for nyelig kastet saadan een ud af
Binduet; han gjorde det ret fiint, han slog en Thesop i tu
for mig, som om det stode af Vanvare, Koppen var et
Par Mark værd, og saa stikkede han mig den anden Dag et
heelt Service, som havde kostet nogle hundrede Rigsdaler;
men jeg troer nok han fik sin Vekomst. Diet saa, Herr
Collega, fiat iustitia & pereat med saadan en Skurk! —
Afsted med Dig! —

Politiet.

(griber ham trolig haandsør an.)

Nu, March!

Herredsfogden.

Velviise Herr Hofraad, jeg er uskyldig; dersom De
vilde behage, at lade Retsbetienten gaar lidt uden for,
saa skal jeg opdage denne Ting. —

Hofraaden.

Afsted, afsted! —

Geheimeraaden.

Nu, nu! Herr Collega, audiatur! — Hvem veed
hvad der endnu kan være for Ugler i Mosen.

Hofraaden.

(til Rets-Betienten.)

Gaar uden for, men ikke videre.

(Rets-Betienten gaar.)

Geheimeraaden.

Nu Karl! hvad har I nu at forebringe?

Herredsfogden.

Velbaarne Herr Hofraad! Jeg veed nok, at man ikke kan komme til Dem med sligt noget: det havde heller aldrig faldet mig ind; men Hr. Kammerherren har givet mig det Raad; jeg vilde aldeles ikke til det; men han holde ved, og sagde: det havde saa sine Aarsager.

Hofraaden.

Saaledes! (sagte.) Atter en Mine!

Herredsfogden.

Dersom velbaarne Herr Hofraad vilde lade mig ubes hindret gaae hjem, saa skulde jeg opdage Dem ganske andre Ting.

Hofraaden.

Ingen Betingelse! Dersom I ikke frivillig bekiender, saa har jeg andre Midler, som nok skal aabne Munden paa Jer. (griber til Kloffen.)

Herredsfogden.

Strenge Herr Hofraad! lad Naade gaae for Net, jeg vil bekiende alting. Kammerherren har bestilt et Værelse i mit Huus i Parhausen for Deres Jomfrue Datter —

Hofraaden.

For min Datter?

Herredsfogden.

Ja! han sagde, at Jomfruen vilde gierne give sig med ham; men De vilde ikke tillade det, og derfor vilde De opholde sig hemmelig hos mig, indtil at De havde givet Deres Samtykke.

Geheimeraaden.

Ei, ei, ei! Er det mueligt? Det havde jeg dog ikke troet om Jomfrue Reinhard.

Hof-

Hofraaden.

Kan De vel troe sligt om min Datter? — Nu min Ven! jeg takker ham for de gode Efterretninger; og for hans Beredvillighed, (ringer, og Rets-Betienten triner ind) at lade sig bruge til deslige Skielmsstykker, kan han i otte Dage forsøge, hvorledes Brød og Vand smager.

Herredsfogden.

Strengt Herr Hofraad! —

Hofraaden.

Kun i otte Dage! den varme Mad vil siden efter smage dobbelt saa godt. Politie, sæt ham paa Raadstuen, paa Vand og Brød i otte Dage.

Rettens-Betient.

Godt, Herr Hofraad! (i det han fører ham bort.)
Dine tykke Kieber vil nok blive smallere!

(gaar begge.)

Scene 7.

Geheimeraaden. Hofraaden.

Hofraaden.

Nu hvad siger De om vor naadige Kystes Favorit?

Geheimeraaden.

Jeg er som om jeg var bleven til Steen.

Hofraaden.

Men det er mig hiertelig kiert, at De har været Bidne dertil.

Geheimeraaden.

Vi skal ogsaa vide at føre os det til Nytte. Naar Tid kommer, kommer ogsaa Raad! Den Historie med Deres Datter løber mig stærk om i Hovedet.

Hofraaden.

Sørg kun ikke! for min Datter er jeg ubekymret.

N 3

Hvad

Hvad den Karl, den Herredsfoged, der sladrede, det er noget som Kammerherren har paalagt ham.

Geheimeraaden.

Kiere Ven! En Pige er en Pige, og Glas er Glas, og Deres Datter er et Fruentimmer.

Hofraaden.

Men min Datter hun er i fuldkommen Sikkerhed.

Geheimeraaden.

Ja, naar saa er, Concedo! Jeg troer ellers ikke de unge Piger nu omstunder paa et Haar. Og jeg pleier altid at sige, naar en Pige, især i store Steder, har været til Skrifte: periculum in mora. Ha, ha, ha!

Scene 8.

De Forrige. Kammerherren. Friderich.

Friderich.

(som aabner Døren for Kammerherren.)

Herr Kammerherren! — (gaaer.)

Kammerherren.

(i Ridedragt.)

Deres ydmyge Tiener! — mine Herrer!

Geheimeraaden.

Ydmyge Tiener!

Hofraaden.

Hvad er til Deres Tjeneste?

Kammerherren.

Jeg kommer fra Hans Durchlauchtighed.

Geheimeraaden. (vil gaae.)

Saa vil jeg ikke forstyrre Dem.

Hofraaden.

Behag at blive, Herr Geheimeraad; (til Kammerherren) Det er dog vel ingen Hemmelighed?

Kam.

Kammerherren.

For nærværende Tid er det vel en Hemmelighed; men i Morgen faaer hele Byen det dog at vide.

Hofraaden.

(til Geheimeraaden.)

Altsaa!

Geheimeraaden.

Nu, og hvad kan det vel være?

Kammerherren.

Det gjør mig ondt, at jeg skal være Overbringeren af denne ubehagelige Tidende, hvorvel jeg har alt sagt Dem det forud; men De vilde ikke lade sig advare.

Hofraaden.

Uden Indledning, om jeg maae bede.

Kammerherren.

Meget gierne! Hans Durchl. høist unaadig over den Haardnakkenhed, hvormed De al sin Tid har modsat sig hans høieste Villie, er endelig feed deraf, og fritager Dem fra dette Øieblik af for hans Tjeneste.

Geheimeraaden.

Hvem? Hofraaden?

Kammerherren.

Ham selv.

Geheimeraaden.

Saa dan en Mand!

Kammerherren.

Hans Durchl. beklager maaskee selv Tabet af saa due- lig en Mand; men han seer ogsaa gierne, at Duelighed er forbunden med Frielighed.

Hofraaden. (meget rolig.)

Hans Durchl. har stedsse været meget naadig imod mig, endogsaa heri har han forekommet mit Ønske.

Kammerherren.

Hvi saa?

Hofraaden.

Ellig eller sildig havde jeg dog maattet tage min Af-
 fceed, dersom visse Ting ikke havde forandret sig; Hans
 Durchl. beviiser mig kun den Naade, at unde mig for Noe
 og Hvile, end jeg kunde haabe det. — Jeg kan undvære
 Hans Durchl.; kan Hans Durchl. undvære mig, saa skal
 det glæde mig. Det er et Bæviis, at der i hans Lande
 ikke feiler paa dueilige, og som jeg gierne troer, paa
 meere smidige Folk.

Kammerherren.

Er det Deres heele Svar?

Hofraaden.

O ja! og De vil giøre mig Dem forbunden, dersom
 De vil bererte det Ord til andet.

Kammerherren.

Hans Unaade har De; frygt for hans Brede!

Hofraaden.

Jeg beklager den Tyrste, som kan fortørnes over
 Sandhed.

Kammerherren.

Et godt Ord — min Forbøn! —

Hofraaden.

Hint giver jeg ikke, og denne frabeder jeg mig. I
 øvrigt Herr Kammerherre, ønsker jeg Dem til Lykke.

Kammerherren.

Mig? hvorledes det?

Hofraaden.

At mit Lod ikke treffer Dem.

Kammerherren.

Hvi saa?

Hofraaden.

Tænk engang, om De havde faaet Deres Af-
 fceed, hvad vilde De have grebet til? Jeg ønsker Dem derfor
 endnu engang til Lykke.

Kam-

Kammerherren.

De er meget overmodig.

Hofraaden.

Uf lutter Glæde. Jeg beklager alene at min Datter nu ikke mere vil være noget anstændigt Partie for Dem. (Kammerherren seer betænkelig paa ham.) En affkediget Hofraads Datter — og Kyrstens Favorit.

Kammerherren.

(i en letfindig Tone, som Hofraaden kan tage, som han vil.)

Maaskee jeg kunde sætte mig ud over det! — Maaskee det kunde være et Middel — — —

Hofraaden.

Til at flikke mig ind igien? I Sandhed? Ha, ha, ha! Sig Dem ingen Uleilighed, min dyrebare Belynder! jeg beklager, at dette Anslag ogsaa staaer feil. Der gives underlige Folk i Verden, som man paa ingen Maade kan komme nær. — Og hvor alle de Kugler, som man skyder paa dem, falder tilbage. — De har Hastværk, som jeg seer, Herr Kammerherre, De skal ride med hans Durchlauchtighed til Laxhausen; jeg ønsker, isald De der har et partie de plaisir fore, at det ikke heller maae staae Dem feil. Jeg recommenderer mig i Deres Naade, og som sagt, ønsker Dem af mit gandske Hierte til Lykke.

Kammerherren.

Og jeg ønsker Dem, at De længe maae beholde dette gode Luune, men jeg frygter, at Esterveerne vil komme siden, ha, ha, ha!

Hofraaden.

Frygt kun ikke derfor; jeg haaber paa en god Forløsning, ha! ha! ha!

(Kammerherren gaaer.)

Scene 9.

Geheimeraaden. Hofraaden.

Hofraaden.

Nu, Herr Geheimeraad hvorledes staaer De der?

Geheimeraaden.

Som om jeg var staaet for Vanden!

Hofraaden.

Hvorover forundrer De sig?

Geheimeraaden.

Naar Kyrsten hugger saadan en Stamme over Ende,
hvad skal der da blive af Skoven? Ei, ei!

Hofraaden.

En smuk lys Skov, hvor Vinden ret kan suuse. Naar
en Nar sidder ved Roret, kaster man de floge Folk over
Borde, paa det at man ikke skal see, hvorledes Skibet sæt-
tes paa Grund.

Geheimeraaden.

En Mand, der ligesom kun tiene honoris causa;
som opffrede Fornoielse og Formue for Statens Vel. —
At give ham Afsked! Ei! ei!

Hofraaden.

See De det an for en fyrstelig Erkiendtlighed. For
min udviste troe Tieneste tillader han mig nu at leve rolig
og fornøiet for mine egne Penge.

Geheimeraaden.

Vil De vil tillade at Deres Kudsk maae spænde for?

Hofraaden.

Hvor vil De nu hen, Herr Geheimeraad?

Geheimeraaden.

Hen at tage min Afsked, eller ogsaa at staae Dem
Opreisning. Jeg vil ikke paa min gammel Alder blive til
Spot

Spot og Skam, og det vilde jeg vist blive, naar saadanne Folk tages bort fra min Side, i mit Collegio, og deres Sted maaskee igien besættes med Børn.

Hofraaden.

For min Skyld ikke et Skridt, Herr Geheimeraad! De maae indklæde det som De vil, saa bliver det stedse en Fornedrelse for mig.

Geheimeraad.

Saa tager jeg min Afseid, om jeg ogsaa med min Podagra skal hinke op paa Slottet, isald De ikke vil lade spænde for.

Hofraaden.

Kiere underlige Ven! Yttre Deres Venskab for mig paa en anden Maade; yttre det derved, at De lader mig leve de saa Nar, som jeg endnu har tilbage i Noe og Fred i min Families Skød. Naar jeg har min Søn forsorget, som jeg tænker snart skal see, haaber jeg, at kunne leve rolig og lykkelig.

Geheimeraad.

Ven! 'gamle Folk ere underlige og egensindige. Jeg beder Dem for det Venkabs Skyld, som er imellem os, lad der spændes for; jeg hinker min Siel ellers afsted.

Hofraaden.

Naar De endelig vil have det. Kun — —

Geheimeraad.

Min Herre! Deres Vre er min Vre; Deres skal ikke lide det mindste Skaar; men jeg beviiser Fyrsten og Landet en Belgierning, naar jeg aabner Dinene paa ham, og vil han ikke see, saa har jeg gjort min Skyldighed. Fyrstens Magt maae ikke være en Kniv i et Barns Hænder, derfor ere vi og vore Lige til.

Hof

Hofraaden.

Gior, hvad De vil, Herr Geheimeraad, men jeg forbeholder mig dog, at giøre hvad jeg vil; (ringer, Frederich kommer.) Frederich, lad strax spænde for. Geheimeraaden vil ligge bort. (Frederich gaaer.)

Geheimeraaden.

Og jeg vil have tabt Deres Venkab, og De maae stielde mig for en Kierlinge-Praest, dersom De ikke skal blive fornøiet med mig.

Hofraaden.

Men det falder mig just nu ind: at De ikke treffer Tyrsten; han er reden ud.

Geheimeraaden.

Treffer jeg ham ikke, saa bier jeg til han kommer tilbage. I sin Herres og sine Venners Tjeneste er Tiden altid vel anvendt. — Hvor har jeg nu gjort af det smukke Document. — Aha! her er det. — Wie, du Hof-Kraab, det skal brække din Hals! (tager ham ved Haanden.) Ven! en eclatant Satisfaction, eller ogsaa jeg har ikke mit Embede længere. Lev vel saa længe. (Hofraaden vil følge ham.) Ingen Omsiandigheder inter Amicos, bliv! bliv! (gaaer.)

Scene 10.

Hofraaden. (alene.)

Jeg vilde, at det blev som det er. Spændt fra Voven og frie fra Naget i min Herres Tjeneste, det vilde være roligere og bedre for mig. Og nu Sagen staaer saaledes, ønskede jeg, at mine Børn vare her. Hvor vil de Herrer Jægere ikke giøre store Dien, naar de finde Bildtet i et fremmed Revier, og de gaae glip af saadant et skønt Stykke

Stykke Bildt. Min Vilhelmine er en Mourceau de Prince; man har Exempel, at en Durchlachtig Fyrste for en flattere Lødkerbidsten har sat sit Land i Pant. Nu hun er i gode Hænder, det er en vakker Kongs, den Lieutenant! Hvorfor er min Søn ikke ogsaa saaledes!

Scene II.

Hofraaden. Majoren. Kirke-Inspecteuren.

Majoren.

For 1000 Canon-Kugler! Det er mig et artig Spil-
sp. Geheimeraaden er nu ogsaa haltet afsted, og Fruen
tager vare paa hendes Forretninger i Kioffenet; det var
jo ellers ikke hendes Arbejde?

Hofraaden.

Fra i Dag af Hr. Major.

Majoren.

Bravo! gid jeg seer det ene eller det andet, det er
ret brav! En Kone maa ikke skamme sig ved selv engang
at sætte en Potte til Ilden, og — og, om hun ogsaa var en
Superintendents-Fru!

Kirke-Inspecteuren.

Jeg forstaaer Dem, Herr Major; det skal gaae ud
over min kiere Hustru, som aldrig kommer ud af Stuen;
„Røgen, siger hun, fordarver Teinten, og hvorfor har
„man vel sine Folk.“ For at beholde den kiere Fred, saa
maa man lade dem være lige.

Majoren.

Og imidlertid lade det gaae Hulder til Bulder i Hus-
holdningen. Hvorvel I Herrer, som leve af Kirkerne,
kan gierne lade det gaae flodt til, i sær, naar man har In-
spektion over hele Provindsen.

Kirke-

Kirke-Inspecteuren.

Herr Hofraad vil De fortsætte Partiet?

Majoren.

Aha! han svinger venstre om.

Hofraaden.

Endnu kan jeg ikke, mine Herrer. Det er i Dag en Uroeligheds Dag for mig! Jeg har nyelig havt et, endeliant ikke uventet Optrin; men det kom dog bag paa mig, og jeg har endnu en svær Forretning, som forestaaer mig. De har dog bestilt det, Hr. Major!

Majoren.

J Diebliffet.

Hofraaden.

Det er en Forretning, Herr Kirke-Inspecteur, hvorved jeg vel ikke har Deres Hielp nødig; men ogsaa De er Fader! De skal være Vidne til, hvor dyrt dette Navn ofte kommer os at staae! Hvor tungt det bliver een, at være Fader, naar man vil være det ret. (ringer.)

Kirke-Inspecteuren.

Børn give Hjertesorg! men jeg troede, De havde Glæde af Deres.

Hofraaden.

De vil nu strax faae at see, hvor megen Glæde jeg har. (til Friderich, som kommer ind.) Hvad tager min Søn sig for?

Friderich.

Han slaar den eene Rude ud efter den anden for Tidsfordriv.

Hofraaden.

Lad ham komme hid. (Friderich gaaer.)

Kirke-Inspecteuren.

Han har maaskee et Tilfælde in cerebro?

Hof-

Hofraaden.

Gud give at det kun var det! Jeg vilde hellere see mit Barn paa Veien til Daarekisten, end paa Veien til Stokhuset. Gud forlade mig den Tanke!

Kirke-Inspecteuren.

Bevare os vel! Er det kommen saavidt med ham, at han er sine Forældre uldig; at han er bleven en anden Afalon?

Scene 12.

De Forrige. Friderich. Friis.

Friis.

(Støder Friderich ind paa sin Hals.)

Slægel! jeg skal nok finde Veien af mig selv.

Hofraaden.

Min Søn!

Friis.

Søn? Snart skulde jeg troe, at jeg er en Bastard; med Deres Søn omgaffedes De ikke saaledes.

Kirke-Inspecteuren.

Ei, ei, Herr Reinhard, taler et Barn saaledes til sin Fader?

Friis.

Det er ligesom Fædrene ere til.

Hofraaden.

Friis! Jeg har stedse været Dig en langmodig og overbærende Fader, og endnu staaer det til Dig, hvad jeg skal være Dig i Fremtiden. Jeg vil end ydermere bede, besværges Dig: tving mig ikke til at blive en streng Fader imod Dig, af Kierlighed til Dia.

Friis.

Er det ogsaa Kierlighed, at, lade mig paagribe af
Kude

Rudskén og Gaardskarlen, og som en Hund lade mig kaste i et Hul? Gid Ganden have den Kierlighed?

Hofraaden.

Hvorfor satte Du Dig op imod min Befaling? Og — en god Aand gav mig det ind; ikke at lade Dig kjøre ud. — Viid det, og rødmes af Skamfuldhed, isald Du endnu er i Stand til at have denne Følelse; viid, at Hensigten af Din Spadseretur er mig vel bekiendt!

Frik.

(til Friderich.)

Din Skurk!

Hofraaden.

Tie! Harde Karlen været en Skurk, saa var Din Søster nu — — Dog, jeg vil endnu ogsaa spare Dig for den Fornedrelse, at fortælle Din Gæstgystreg i disse Herrers Nærværelse. Frik! for sidste Gang, for sidste Gang taler Din milde Fader med Dig — Udaf mit Huus lader jeg Dig ikke komme, førend Din Opførsel gjør mig sikker for Udsvævelser. Der skal blive Dig sendt Acter op paa Dit Kammer til Udarbeidelse. Du kan slittig ove Din Jus, som Du paa saa skammelig en Maade i nogen Tid har slengt paa Hylde, og ved vedholden Flid, paa Talent foiler det Dig ikke, snart avancere ind i Raadet.

Frik.

Jeg gjør det ikke.

Hofraaden.

Min Søn!

Frik.

Jeg gjør det ikke! Lad mig blive Officier, som Fyrsten har lovet mig.

Hofraaden.

Jeg beder Dig!

Frik.

Frijs.

Jeg gjør det ikke.

Hofraaden.

Bekn! saa maae jeg da dertil. Du sælder selv Din Dom, og sonderknuser — mit Hjerte. Men lad det saa være! Jeg vil ikke tage den Vebreidelse med mig i Graven, at have været Skyld i Din Ulykke. (gaaer nogle Gange op og ned og søger at fatte sig.)

Kirke-Inspecteuren.

Ei, Herr Reinhard! Herr Reinhard! Det er en haardnakket Forstøffelse! Gaae, benyt Dem af dette gunstige Dieblis, omfavn Deres Faders Knæ — —

Frijs.

Og flæbe! og krybe! Jeg er intet Varn!

Hofraaden. (rolig)

For at blive en brav Officeer, maae man lære den ringere Tjeneste — Friderich! (Friderich aabner Sidedøren og der kommer tvende Underofficerer ind) Herr Major! jeg overleverer Dem her en Recrut (til Underofficererne) Mine Herrer! dette unge Menneske har stor Lyst til at blive Soldat. Min Ven, Herr Majoren er saa god, at antage ham ved sit Compagnie; De vil altsaa sørge for, at han gjør Compagniet Vre.

Underofficeren.

Det skal være vor Sag, Herr Hofraad! dersom gode Ord ikke vil hielpe, saa (løfter Støkken i Beiret) tage vi den knortede til Hielp.

Hofraaden.

Det er Net. For det øvrige vil Herr Majoren selv sørge.

Majoren.

Lad mig kun raade. Jeg har bragt andre Hoveder
Kun sef Netter. O til

til Maison; vi har flere saadanne forkielede Drangebørn ved Compagniet. Her har De min Haand paa, Ven, og Sanden skal tage mig, dersom Kamisbrød og et Spankrør ikke inden fire Uger skal gjøre en dygtig Karl af ham. — (til Frig.) Reinhard! I gaaer med disse tvende Underofficerer strax hen i mit Qvarteer, og lader jer isøre Mun-derings-Sorterne, og begynder strax at marchere. Underofficeer!

Underofficeren.

Herr Oberstvagtmester!

Majoren.

Han giver ham et Sengested, og gaaer ikke fra hans Side, paa det at det ikke skal falde ham ind at desertere. Endssignt, jeg tænker: at Lysten vil forgaae ham, at dandse igiennem den lange Nætte. Om Aftenen ved Tappens. jeg, og om Morgenens ved Reveillen tager han ham med ved Visiteringen, paa det at han kan lære at gaae ordentlig til Sengs, og at staae tidlig op. Og paa det at han ikke skal forglemme at skrive, saa lad ham flittig renskrive Compagnie-Listerne. (til Frig som staaer og tygger paa sine Negle.) Nu, hvorledes staaer I der? Hovedet i Veiret! (han retter ham.) Skyd Brystet op! Knib Mæven ind! Lad Ar-mene hænge lige ned. March! det vil nok gaae!

(Begge Underofficererne tage ham hver ved sin Arm og føre ham bort.)

Hofraaden.

Seer De, hvilken Haardnækkhed? Ikke en Lyd har gav fra sig. Kom, mine Herrer! jeg maae tage lidt frisk Lust. De har været Vidner, mine Herrer, De ere ogsaa Fædre: kunde jeg som Fader, gjøre mindre; kunde jeg gjøre mere.

(Gaae samtlige bort.)

Friderich.

Friderich.

Han har min Siel gjort det derefter. Det er en Galgenfugl! Han maae have koſtet Hofraaden en god Valers Penge, og er dog en Døgenift. Vi og vore Lige ville gierne lære noget, og have ikke den Leilighed dertil. Men de lærer dig nok Mores! De vil nok drikke dig til med de Mæſtehyvere og Puf i Ribbenene, ſom jeg har maattet ſtikke i Lommen.

Scene 12.

Friderich og Liſe.

Liſe.

(med Vanden i Halsen.)

Min Gud! Friderich, hvad er der paa Færde? Hvor føre de den unge Reinhard hin? Jeg mødte ham med tvende Underofficerer. Alle Folk paa Gaden ſtimlede ſammen.

Friderich.

Saa? Ih nu, hun veed jo, at den unge Herre har villet være Officeer, men nu er han avanceret tilbage, og er bleven Muſketeer.

Liſe.

Vores unge Herre? — Muſketeer?

Friderich.

Ih ja! O, det vil klæde ham ret godt, med den ſtive Pidſk og den korte Kiøle. Kan Hun huſſe, da han kom fra Zena, da havde han ogsaa ſaadan en kort Jakke paa, og en Pidſk, ſaa tyk, ſom min Arm; klædte det ham ikke vakkert? Hun ſagde endda, at man i den korte Jakke kunde ſee, hvad der var ved en Karl at giøre, man kunde ſaa ſmukt ſee hans Laar. Derfor kan hun vel ogsaa ſaa godt lide den hollandske Ridesneat?

Lise.

Ah! Han er ikke ret kloq!

Friderich.

Jo det er ret en net Tyr, — en Karl, ſom han var
ſtobt.

Lise.

Han er gantſke viſt ikke ſaadan en Grobian, ſom Han er.

Friderich.

O nei; det er ret en galant Riddeknegt; han kan rade
brække et par latiniſke og franſøſiſke Ord.

Scene 14.

De Forrige. Fruen.

Fruen.

Er I nu ſammen igjen? — Gaaer det igjen ud over
Herſkabet? Hvor er min Mand?

Friderich.

Han er gaaet ned i Haven.

Fruen.

Der er en Allarm her i Huſet i Dag, ſom ikke er at
holde ud. Er det ſandt, hvad Folk fra Gaden nydlig har
fortalt mig?

Friderich.

Hvad for noget, Frue?

Lise.

Ah! jo viſt er det ſandt! jeg har ſelv ſeet ham.

Fruen.

Min Stedſøn iblant Soldater?

Friderich.

Ja, Frue! Herr Hofraaden trøede, at ſiden han
endelig vilde være Officeer, ſkulde han begynde ved Mu-
ſeteer.

Frue

Fruen.

Min Gud! hvad tænker den Mand dog! At prostituere sig i sin egen Søn! det vil give et artigt Raisonnement i Byen.

Lise.

Værn paa Gaden veed alt at tale derom.

Fruen.

Det er en Skam for den hele Familie. Havde jeg dog kun ikke givet efter! Gud! hvilken Mand! hvilken Mand! — Dersom han spørger efter mig, saa er jeg i mit Cabinet.

(gaaer.)

Friderich.

Hvilken Mand! hvilken Mand! — Ham kan man ret kalde en Mand, Frue! — Jomfrue Lise, jeg er i mit Cabinet, dersom hun spørger efter mig.

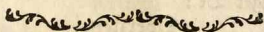
(gaaer ud af den ene Side.)

Lise.

Jeg bryder mig Pokker om ham!

(gaaer ud af den anden Side.)

Ende paa den fjerde Act.

Femte Act.

Scene I.

Fruen. Obersten.

Fruen.

(Kommer ud af hendes Cabinet.)

San lader sig hverken see eller høre; jeg kommer til at
gaae ned igien. Jeg ved ikke, med hvad for et Ansigt
jeg skal komme frem for Selskabet. O Gud! de Mænd!
naar det falder dem ind, at have deres Hoved for sig selv!
(vil gaae.)

Oberst 1.

(Kommer fra Gaden.)

See god Aften, Niece. Hvor er Deres Mand? —
(trykker hendes Haand.) Frue, hvilken Mand De har!
Fruen.

En hidsig, underlig Mand!

Obersten.

Engang imellem! det kan nok være, naar man gjør
ham det for broget; men ellers den beste Mand paa Guds
store Jord.

Fruen.

Og det siger De?

Obersten.

Det er mig som siger det, og Sanden skal tage den,
som siger mig imod.

Fruen.

Saa skulde han nær have taget mig; thi jeg var i
den Fristelse, at sige Dem imod.

Obersten.

De? De har Uret, og det ubeseet, De har Uret.

Vi have alle miskiendt ham, De og jeg, og jeg meest. Jeg har miskiendt ham for et Fruentimmers Skyld, som ikke er værd, at være min Søster.

Fruen.

Min Tante?

Obersten.

Som ikke heller er værd, at være Deres Tante. Det er hende, som har stiftet alt det Onde i Familien: hun havde forblindet mig imod den rebelige Mand; hun har sat mig i Gield, og gjort mig til Nar; og det er ham, som hjælper mig derudaf, uden at jeg nogensinde har fortient det af ham.

Fruen.

Det havde jeg dog aldrig troet, at De skulde blive hans Lovtaler.

Obersten.

Jeg maae — jeg maae! om ogsaa Vøddelen stod med Sværdet over mit Hoved. Der seer De — (viser hende Pungen) Dette har jeg endnu tilovers, efterat jeg har betalt al min Klat-Gield. Men for dette Snavs Skyld — har jeg aldrig i mine Dage haft Agtelse for ham — men fordi han har reddet mig fra Skam og Skændsel; fordi han har gjort mig opmærksom paa min Værdighed, og frelst mig for en Dævel i qvindelig Skikkelse.

Fruen.

De er uden for sig selv.

Obersten.

Af bare Fornøielse. Jeg aander nu Frihed og Lyksalighed. Endnu i Dag flytter jeg herind, for at nyde Livet i en Mand's Selskab, som vil være min Ven, og min ledsager.

Fruen.

De? — Flytter De ind i vort Huus?

D 4

Obersten.

Oberſten.

Ja, ja! jeg, ind i Deres Huus, mine Paffenilker
ere alt komne.

Scene 2.

De Forrige. Frue von Schmerling.

Frue von Schmerling

Ah! bon ſoir! Nu, Niece? Spænder Herr Hofraa-
den endnu Buen ſaa hoit, efterat han i Naade har ſaaet
ſin Aſſkeed?

Fruen.

Hvem? min Mand?

Frue von Schmerling.

Veed De det endnu ikke? Det ſkulde giøre mig ondt,
derſom De ſkulde befinde Dem i de Omſtændigheder, —
hvor en pludſelig Alteration — —

Oberſten.

Har Hofraaden ſin Aſſkeed?

Frue von Schmerling.

Ja, min Herr Broder! Jeg kommer juſt nu fra
Aſſemble hos Miniſterens; han har allerede Ordre til at
udſtæde den. Kammerherren har alt i Forveien forkyndet
ham det. Havde man gjort ſig ham til Ven, og ikke begaaet
viſſe Inſolencer, ſaa havde alting endnu været godt. Men,
ſom man laver det, har man det.

Fruen.

Store Gud! min Mand har ſaaet ſin Aſſkeed!

Oberſten.

(til ſin Søſter.)

Og det ſiger De med ſaadan diævelſk Glæde?

Frue von Schmerling.

Jeg har jo ſagt, at jeg ikke ſor ſkulde betræde hans
Dortærſkel, førend jeg kunde triumphere over ham. Han
har

har sin Afsskeed, og nu er jeg her. Som man reder, saa ligger man. Han har jo ikke villet have det anderledes.

Obersten.

De har altsaa havt Fingre med i Spillet?

Frue von Schmerling.

Jeg har blandet Kortet, og givet det.

Obersten.

Afskyelige Kvinde!

Frue von Schmerling.

At sige mig det?

Obersten.

Ja, til Dig, Dig! som jeg ikke meere vil erkende for min Søster; som jeg recent slaaer Haanden af — —

Frue von Schmerling.

Er De gal? Er det en Tale til mig?

Obersten.

Ja, det er en Tale, som jeg allerede før skulde have ført med Dem. Men Taalmodighed! For Dem er ogsaa Kortet alt blandet og givet.

Frue von Schmerling.

Ha! ha! ha!

Obersten.

See, Satan, see! Vi vil see, hvem der leer fids!

Frue.

O Gud! min Mand! min Mand!

Obersten.

Vær rolig, fiere Niece! Maaskee alting kan blive godt igien; og dersom ogsaa; dersom det ogsaa blev derved: Deres Mand har ikke Fyrsten nødig, men han ham.

Frue.

Det er altsammen godt nok. Men Folke-Snak. Det kommer Slag i Slag. O Tante! Tante! Hvad har De giørt?

Frue von Schmerling.

Hvad jeg maatte gjøre. Jeg skal lære ham at tractere
Folk af min Stand en Bagatelle.

Scene 3.

De Forrige. Friderich.

Friderich.

Herr Oberst! Deres Sager ere alt bragte ovenpaa;
og Deres Heste, skal de trækkes ind i vores Stald?

Obersten.

Ja, min Søn! Jeg kommer siden selv ned, for at
see lidt efter.

Friderich.

Godt, Herr Oberst. (gaaer.)

Frue von Schmerling.

Hvad var det?

Obersten.

Som man laver det, saa har man det. Lee dog!
Jeg er sluttet fra Dem Madame, for ikke længere at leve
under eet Tag med saadan en Furie. Jeg skal lære Dem,
at tractere en Broder en Bagatelle. Nu, hvorfor leer De
ikke? Og i Morgen den Dag lader jeg Huuset over Hove;
det paa Dem sætte til Auction, og sælge det til den Høist-
bydende, og saa maae De gierne for mig — flytte ind
til Mester Wunderlig — i al Ære og Respekt; Nu,
De leer jo ikke?

Frue von Schmerling.

Af Hiertensgrund! Ha! ha! ha!

Obersten.

Det synes mig dog ikke; Instrumentet er forstemmet.

Frue von Schmerling.

Paa min Ære ikke! Jeg leer ret hiertelig af Dem;

De

De er den uselfte Skabning af et Mandfolk, som Jorden kan bære; vakkende som et Hør, uden Kraft, uden Fasthed; som dandser efter enhver Pibe.

Obersten.

Det troer De, fordi jeg hidindtil har været godvillig nok til at dandse efter Deres? Men nu er Wiisen ude, naadige Frue Søster, og De skal endnu i Dag komme til at dandse efter Moder, hvoraf Harmonien aldeles ikke vil behage Dem.

Scene 4.

De Forrige. Hofraaden.

Frue.

(gaaer ham i Møde.)

O min Veste! hvad har De gjort?

Hofraaden.

Jeg?

Frue von Schmerling.

Ah! Deres Dienerinde, Herr Hofraad — — har været.

Frue.

Saa er det sandt, min Engel? Saa har De saaet Deres Afsteed?

Hofraaden.

Ja, mit Barn! Glæder det Dig ikke, at Fyrsten har havt den Naade, at stienke mig mine, og mine mig igjen?

Frue von Schmerling.

De tager Deres Partie, som en viis Mand.

Hofraaden.

Madam! Hvad søger De i mit Huus?

Frue von Schmerling.

Jeg opbygger mig ved Deres Enalighed i Lidelser.

Hofr

Hofraaden.

Deri gior De meget vel. Du dem i Tide deri, De kunde maaskee faae den naadig. — (til hans Kone.) Min byrebare! vær rolig; Du seer jo, at jeg er det. Hvad skal den Glæben til? — God Aften, kiere Herr Oberst, hvor gaaer det?

Obersten.

Godt, ret godt, vakkre Mand! Glæddre kan jeg ikke meget, men (trykker ham i Haanden.) De føler, hvad jeg ønsker at kunne sige Dem.

Hofraaden.

Alt godt, kiere Ven! alt godt.

Frue von Schmerling.

Det er jo ret en broderlig Eenighed.

Obersten.

Vel er jeg nu af Deres Huusfolk; men jeg har ikke noget i dette Bærelse at befale. Jeg beder altsaa om Deres Tilladelse, (tager sin Søster noget fast ved Haanden.) at rense Luften.

Frue von Schmerling.

Nu, nu, saa sagte!

Hofraaden.

Nei vist ikke, Herr Oberst! den naadige Frue vil desuden ikke længe skænke os Vren af hendes Nærværelse; Hun har Indretninger at giøre hiemme i hendes Huus.

Frue von Schmerling.

En smuk Spodskhed! Altsaa er Obersten virkelig flyttet ind i Deres Huus?

Hofraaden.

Virkelig!

Frue von Schmerling.

For at blive en fuldkommen Smarodser?

Obersten.

Obersten.

Qvinde!

Hofraaden.

Vær rolig, Herr Oberst! Madame, Deres Herr Broder er efter min Begiering flyttet ind til mig, for at bringe hans forfaldne Omstandigheder i Orden igien, som ikke gjøre ham, men Dem Skam; og for at komme hans fuldkomne Ruin i Forkiøbet, som han ved Deres visse Oeconomi ilede i fuld Fittspring i møde. Jeg er med stor Fornøielse bleven hans Forvalter; Vogt De sig, at Deres Creditorer ikke blive deres Forvaltere.

Kruen.

Gud! og det maae jeg saadan høre paa! — Tør jeg vel spørge, om — — —

Hofraaden.

Om hvad?

Kruen.

Om vores Søn virkelig er — —

Hofraaden.

Han har alt for to Timer siden lært at marschere.

Obersten.

Hvem?

Frue von Schmerling.

Deres Søn?

Kruen.

O Gud! hvilken Mand! At lade ham ved høi lys Dag føre igiennem Gaderne.

Hofraaden.

Det er min Søn, den der lider meest derved, det er mig selv. At sørge for hans Opdragelse paaligger mig; og om det er mueligt, endnu at gjøre ham bedre. Veiene til Forbedring ere forskiellige. Jeg har maattet vælge denne. Dette har jeg Dem ogsaa for den største Deel at takke,

se ser, Madam. Havde De ikke sat ham disse Officier. Gril-
ler i Hovedet, saa havde det unge Menneske ikke tænkt
derpaa. Jeg ærgrer mig kun over, at jeg for en Deel
har maattet efterleve Deres Billie: De vilde giøre en Of-
ficier af ham; og han begynder nu for det første med Mus-
keteer

Frue von Schmerling.

Min Frih, Musketeer!

Hofraaden.

Deres Frih Musketeer; ved Major Burmb's Compagnie.
Fruen.

Og betænk hvilken Skam, naadige Tante: at lade
ham ved høi Lys Dag føre igiennem Gaderne!

Frue von Schmerling.

Det er affydeligt! — Men jeg skal nok skaffe ham
frie igjen. — I Morgen tilig skal jeg tage op til Hans
Durchl.

Hofraaden.

Giør Dem ingen Uleilighed Madam! Saavidt stræk-
ker Kyrstens Magt sig ikke, at giøre Indgreb i en Faders
Natrigheder, som ere helligede ved Naturen og Lovene.

Frue von Schmerling.

Ikke?

Hofraaden.

Nei, Madame, nei, nei!

Scene 5.

De Forrige. Friderich, siden Sadelmageren.

Friderich.

Sadelmageren Underlig! —

Hofraaden.

(noget bestyrtset, sagte til Obersten.)

Er han ikke tilfredsstillet?

Obersten.

Obersten. (sagte.)

So! men han skal endnu ikke lade sig mærke dermed.

Hofraaden.

Saa, saa; — Lad den ærlige Mand komme ind.
(Friderich gaar.) Det angaaer nok Dem, Madame.

Obersten.

See dog Frue Søster. Dette er een af de Piber, som
De vil komme til at dandse efter.

Frue von Schmerling.

(som skjuler hendes Arrighed.)

Jeg vil dog, see hvad saadan en Karl vil fange an
med en Kone af min Stand!

Hofraaden.

Alt det, som hans retfærdige Forbring bringer med
sig. Troer De, at kunne gjøre Deres Stand til en
Skandse, bag hvilken De ustraffet kan træde Pligter og
Lovenes under Fodder? Nei, saa bestammer De Adelen.
Enhver Dyds Udøvelse, den strengeste Jagttagelse af
Ære og Retsfærdighed, Lovenes Haandhævelse — det er
det, som giver Adelen dens Værd, Glans og Fortrin.

Frue von Schmerling.

Jeg takker, Herr Professor.

Sadelmageren. (kommer ind.)

I al Ære og Respekt; Herr Hofraad! jeg har al
Erhødhed for Deres Huus; jeg har kun et Par Ord at
tale med den naadige Frue, i al Ære og Respekt.

Hofraaden.

Saa meget som han vil.

Sadelmageren.

Kan Deres Naade betale mig, i al Ære og Respekt?

Frue von Schmerling.

Han er en freedsommelig, paahængende Mand. Hvad

over.

overløber ham mig for? Han er jo bestilt til i Morgen, og dermed er det nok.

Sadelmageren.

Dermed er det ikke nok, Deres Naade. Jeg veed, at jeg i Morgen faaer ligesaa meget som i Dag, i al Ære og Respekt. — jeg veed at det med Reverancen har heller intet paa sig, i al Ære og Respekt; jeg veed ogsaa, at De er flørt hen til Jøden Abraham og rundt omkring i Byen for at borge, i al Ære og Respekt; og at De ikke har faaet, fordi at De ingen Fides har, i al Ære og Respekt!

Frue von Schmerlina.

Han er en ubehøvlet grov Mand! Veed han vel det?

Sadelmageren.

Grov hist, og grov her! Mester Wunderlig er Høfligheden selv, i al Ære og Respekt. Nota bene, naar han faaer sine Penge. Men hos Dem seer det ikke ud derefter, i al Ære og Respekt. Jeg kommer nu nylig hjemme fra Deres Huus, der finder jeg en smuk Forstyrrelse! Decent udseet! saa sandt som jeg er ærlig! der er hverken Borde, Stole, Seng eller Gardiner, i al Ære og Respekt; her er Intet, og der er Intet, uden nogle stormægtige Skilderier, men som ere ormstukne og fulde af Huller, og som jeg ikke fik fire Skilling for hos en Marfandiser, i al Ære og Respekt.

Frue von Schmerling.

(til Obersten.)

De har dog vel ikke drevet Deres impertinences saavidt?

Obersten.

Jeg har. Jeg har taget, hvad der hørte mig til.

Sadel-

Sadelmageren.

Og saa siger min Procurator endda, at De, i al
 Ere og Respekt, var en Fuks i Aspecten.

Hofraaden. (leende).

En Fuga suspecta — —

Sadelmageren.

Ja, jeg veed ikke hvad det Krimskrams hedder in ju-
 re; jeg lod mig det forklare paa dansk, og saa hedder det
 een, som er paa flygtende Been, og i saadanne Tilfælde
 kunde man sette sig en Person i Arrest, i al Ere og Res-
 pekt. Og derfor har jeg med Deres Naades Tilladelse,
 i al Ere og Respekt, bragt et Par af Byfogdens Folk
 med mig, som skulde kjøre hjem med Deres Naade, og be-
 tiene Deres Naade saalænge, til jeg fik min Betaling, i
 al Ere og Respekt.

Fruen.

Min Tante i Arrest? Det taaler jeg ikke. Jeg tillas-
 der ikke at min Tante beskæmmes.

Hofraaden.

Vilde Du kun ikke blande Dig i Sager, som ikke
 angaae Dig.

Fruen.

Ikke angaae mig? Gaaer min Families Ere ikke
 mig an?

Hofraaden.

Jeg skulde troe, at jeg har gjort nok for denne Ere.
 Jeg beder Dem, min Veste, bring ikke min Mund i
 Gang i denne Mands Nærværelse.

Fruen.

Men at hun bliver arreteret, det tilføder jeg aldrig.

Sadelmageren.

Oh nu, dersom Fruen vil have den Naade, at betale
 Kun sef Retter. P. for

for hendes Naade, i al Ære og Respekt, det kommer mig paa et ud.

Hofraaden.

Min Kone kan ikke uden min Tilladelse betale noget.

— Madame, giv De Manden Svar.

Frue von Schmerling.

(græder af Ærighed.)

Han kan komme igien i Morgen.

Sadelmageren.

Saa det skal jeg ogsaa, Deres Naade, i al Ære og Respekt. Men Dyefogdens Følk kjøre hjem med Dem, i al Ære og Respekt.

Fruen.

Men min Børste, jeg beder Dem, for alt, som er til!

Hofraaden.

Mester, Han har brugt den fornødne Forsigtighed. Lad Han kun Følkene blive der nede, og gaae Han rolig til Sengs; den naadige Frue har et vidtløst Bekjendskab, og mægtige Venner ved Hoffet; de skaffe maaskee nok Naad.

Sadelmageren.

Nu, Herr Hofraad, bliv ikke vred, i al Ære og Respekt, at jeg har incommoderet Dem saa sildig. Men hvorledes vilde det tilfældigst gaae med os fattige Haandværksfølk, i al Ære og Respekt, naar man snart bliver snydt af Peer, og snart af Poul. Jeg onsker Dem sauntlig en god rolig Nat, i al Ære og Respekt. (gaaer.)

Scene 6.

Hofraaden. Fruen. Frue von Schmerling. Obersten.

Obersten.

Nu, min Ære Søster! hvorfor saa eftertænksom? Som man voder, saa ligger man. Frue

Frue von Schmerling.

Godt! — det er godt; men det skal komme jer alle dyrt at staae.

Hofraaden.

Madame, lad ikke andres Forbrydelse gaae ud over os. Jeg har allerede haardt nok sølt den mægtige Indflydelse, De har ved Hoffet. Men hvad kan jeg giøre for det, at Manden ingen Levemaade har. Men jeg tænker, at han ogsaa er straffet nok med, at han ikke faaer den belovede Leverance.

Frue von Schmerling.

Spot De kun! Men jeg skal ikke sør lægge mit Hoved til Hvile, førend jeg har hævnnet mig paa det Esters tryffeliggste.

Obersten.

(til Hofraaden.)

Hun vil have Tid med at lægge sit Hoved til Hvile, thi hun har ikke en Seng i hele Huset.

Fruen.

Jeg beder Dig min Veste, for vor Kierligheds Skyld.

Hofraaden.

Nei, mit Varn, for meget er for meget. Enhver Ting maae have sine Grændser; Slægtskabs og Venskabs Pligter maae ogsaa have deres. Jeg troer, uden at prale, at jeg har gjort mere, end man med Villighed kan forlange af Venner og Naarsørende. Forlad mig, Herr Oberst, at jeg i Deres Nærværelse er nødt til at tale derom.

Obersten.

(omfavner ham)

O min Ven! De har gjort mere for os, end den eens Broder for den anden.

Scene 7.

De Forrige. Friderich, siden Philip.

Friderich.

Der kommer Philip. Herr Hofraad, ansættendes i fuld Galop.

Hofraaden.

Endelig. Jeg var alt halv hange. Lad ham strax komme ind.

Friderich.

Der er han alt. (til Philip.) Du rider som bare Fanden!

Philip.

Ja, det gaaer ikke anderledes til i Tienesten.

(Friderich gaaer.)

Hofraaden.

Hvad bringer Du for Godt?

Philip.

For det første mig selv. Min Herre har skiftet mig i Forveien, og her er jeg.

Hofraaden.

I Forveien. Altsaa komme De snart efter?

Philip.

Vi ere ikke et Kanonstuds fra hinanden.

Hofraaden.

Du, hvad tildrog der sig?

Philip.

Underlige Ting, Herr Hofraad. Chaisen stod parat, og vi lod strax staae til. Jeg skulde troe, at vi ikke har staaet Postmærerne, for at vinde Fienden en March af. Vi stod af ved Bertschhuset, og derpaa fordeelte min Herre sine Poster: vi maatte ride tilbage; jeg holdt et halvhundredesKridt fra Slagbommen; og Caspar ved Slag-

bom.

kommen. Det varede ikke længe, førend vi fik Die paa de fiendelige Forposter; men efterdi jeg ingen Ordre havde til at indlade mig med dem, saa skamuzerte jeg aldeles ikke med dem, men trak min anden Post til mig, og trak tilbage til Hovedarmeen.

Hofraaden.

Du est en Nar; til Sagen!

Philip.

Ja, Herr Hofraad! en Relation maae være udsærlig og tydelig. Fienden rykkede an; han var stærkere end vi; men min Herre og Jomfrue Reinhard —

Fruen.

Og hvem? — — —

Philip.

Og Jomfrue Reinhard havde forskandset sig oppe i den øverste Etage, og oppebiede Fienden paa staaende Fod for Vinduet.

Fruen.

Er Karlen af Lave? Hvad fladdrer han der om min Datter?

Hofraaden.

Stille! fald ham ikke ind i Taler.

Philip.

Jeg holdt med min Hest uden for Vertshuset. Fienden kom an, og recognoscerte. „Hvem hører denne Chaise til?“ raabte Kammerherren, da han kunde see det hvide i vore Dine.

Hofraaden.

Var Fyrsten derhos?

Philip.

Det forstaaer sig! „Min Herre!“ svarede jeg, „Hvem er jeres Herre?“ Der ligger han oppe i Vinduet. De Dine glæmmer jeg aldrig, saa længe jeg lever,

som de begge spillede op, da de blev min Herre og Homsfrue Reinhard vaer. De havde vist ikke formodet os i saa god Disposition.

Fruen.

Gid jeg blive Dødsens, om jeg forstaaer et Ord af al denne Gladder!

Hofraaden.

Stille! om jeg maae bede!

Philipp.

De trak forbi, og strax derpaa blev Kammerherren detacheret, for at opfordre Besætningen. Han steg af, og jeg lod ogsaa sætte af, og saa marcherede vi op af Trapserne. Den første Compliment var kort og kold. Endelig sagde Kammerherren: „Min Herre, jeg skal spørge i „Hans Durchl. Navn, hvad De bestiller her med dette „Fruentimmer. Det kommer ham fordegtigt for, at „forefinde Dem begge her alene, og det med Postheste. „Herr Kammerherre!“ gav min Herre til Svar: „Derfor „De spørger i Hans Durchl. Navn, saa kan De melde „ham, at jeg er kjørt ud at spadserere med min Kiereste.“

Fruen og Frue von Schmerling tillige.

Kiereste? Hvis Kiereste?

Hofraaden.

Ja saa! det veed De endnu ikke. Jeg har for et Par Timers Tid siden givet Herr Lieutenant von Altdorff Løste paa min Datter.

Fruen.

Wilhelmine?

Frue von Schmerling.

Til vores Fætter Carl?

Obersten.

Bravo! det under jeg den ærlige Karl af min ganske Siel.

Hof

Hofraaden.

Jeg haaber, at Du mit Barn, og De Herr Oberst, seer det gierne. Det er et vakkert ungt Menneske.

Obersten.

Det er han, det er han, det maae jeg kysse Dem for, at De saaledes hielper en fattig, men retsaffen Officeer.

Hofraaden.

Men Dem, naadige Frue, maae jeg bede om Forlædelse, at jeg har giort Deres Plan til Intet. De seer, at Deres Minner ere alle vel contraminerede — det var vel ret et smukt net Værelse, som der var bestilt hos Herredsfogden. Skade at den gode Mand ikke kunde være nærværende; thi han sidder alt for tvende Timer siden paa Bond og Brød. Deres Hensigt med samme Mand var ogsaa ret god; men jeg miskiendte den. De vilde der hiulpen mig til Hundrede skønne randede Ducater, og jeg var saa eenfoldig, ikke at ville fortjene dem, da det dog kun kom an paa et lille bitte Skielmsstykke.

Frue von Schmerling.

Forbandet! Alting er opdaget!

Hofraaden.

Alting. De maatte da ellers endnu have meget forbættede Møner.

Fruen.

Er det Deres ramme Alvor, at De har givet min Fætter Løfte paa Wilhelmine?

Hofraaden.

Min ramme Alvor.

Fruen.

Og hvor er hun da? Jeg troede hun var i Haven?

Hofraaden.

Nei! Hun er alt for et Par Timer siden fløjet ud at

spadsere med min Svigerføn. Tillad nu, mit Varn, at Philip maae blive ved. Nu Philip?

Philip.

Det Ord Brud forfærdede Kammerherren meget; han saae ud som en demonteret Kanon. „Men,“ blev min Herre ved, „spørger De af egen næseviis Nysgierrighed, „saa retirer Dem, eller — her slog han paa sin Kaarde, „jeg skal vise dem Veien ud af Døren, eller igiennem „Binduet.“ Han vilde vel ikke saa lige lade det komme an derpaa, saasom han formodentlig ikke kunde veltigere, men, da han saae, at der ikke var at tænke paa nogen Capitulation, saa drev han af. Det varede ikke længe, saa kom han igjen. „Hans Durchl. sagde han, kommer det „fordægtig for, at finde en anseelig Mands Datter fra „Byen sammen her med en fremmed Officer. De maae „derfor usfortøvet begive sig tilbage til Staden.“

Hofraaden.

For paa en bekvemmere Tid at udsøre Deres Forehavende. Nu?

Philip.

Min Herre svarede: „Jeg beklager Deres Prinds, „dersom han har Officerer ved sit Corps, som give „ham Aaledning til at formode saadan en slet Streg af „en Officer.“

Hofraaden.

Det var vel svært, ret godt!

Obersten.

Hvad Æren er angaaende, da forstaaer han ingen Spøg.

Philip.

„Ikke i Følge hans Befaling, sagde min Herre; „thi jeg tiener General-Staterne, og ikke ham; men fordi
„ at

„ at det er sildig, derfor kører jeg tilbage til Staden.“ Og dermed lod han ham staae, satte sig i Vognen, og kørte afsted. Mig gav han et Vink, jeg gav min Hest af Sporen, jagede, alt hvad Tøiet kunde holde, og her er jeg.

Hofraaden.

Du er en loierlig Fyr! Har Du gjort Campagne med?

Philip.

Jeg er bleven ung i Feldten Herr Hofraad. Det første Feldttog gjorde jeg med bag paa min Moders Ryg. — Min Fader var Sergeant, og min Moder vaskede og kaaete for salig Oberst-Lieutenantens Compagnie, den brave Herre, og mig havde hun lagt sig til undervejs. Siden efter har jeg tumlet artig omkring. Den salig Herre holdt meget af mig, ret meget! — Tag det ikke ilde op, Herr Hofraad, jeg maae græde, saa tidt jeg tænker paa ham; thi jeg har ham alting at takke. Feldpræsten maatte undervise mig; jeg var sluttig, og lærte mere, end jeg til mit Kald havde nødig. Men siden efter har det gjort mig god Tjeneste. Da den salig Herre døde, gjorde han mig til Hofmester, Kammertjener og til Ridesnegt hos hans Søn.

Hofraaden.

Det er en dygtig Knøs! Ikke sandt, Herr Oberst?

Obersten.

Jeg kender ham, Herr Hofraad! jeg kender ham.

Philip.

Jeg skulde troe at vi have hjulpet os honet og ærlig igiennem Verden. Min Herre gjorde i sit trettende Aar den første Bataille med. Der gik det heedt til; men han gik i Ilden, som en Brandenborger, og hvor han var, der var jeg ikke langt borte, omendskønt min Post var bag ved Bagagen. Men vi tale ikke gierne om vore Campagner.

Hofraaden.

Jeg har nu givet Din Herre et godt Vinterquarteer —

P 5

Philip.

Philip.

Det har De, Herr Hofraad; men De har ogsaa faaet en Svigersøn, som gjør Dem Vre.

Hofraaden.

For Dig skal jeg ogsaa sørge. —

Philip.

Det gjør nok min Herre; hos ham vil jeg leve, hos ham vil jeg døe.

Scene 8.

De Forrige. Friderich. Lise, siden Lieutenanten, Wilhelmine, og strax derpaa Kammerherren.

Friderich og Lise.

(komme styrvende ind og sige tillige.)

Der er de! der er er de!

Hofraaden.

Hvem? Hvem er der?

Friderich og Lise.

Wilhelmine, Wilhelmine og Lieutenanten.

Wilhelmine og Lieutenanten.

(gaae til deres Fader.)

O min Fader!

Hofraaden.

(omfavner dem.)

Mine Børn! (bliver Kammerherren vaer.) Hvad behager, Herr Kammerherre?

Kammerherren.

Efter Hans Durchl. Befaling har jeg maattet fulgt med Vognen.

Hofraaden.

O! det er for stor Vre for mine Børn!

Kam:

Kammerherren.

Hans Durchl. formodede — —

Hofraaden.

Jeg veed, hvad De, Herr Kammerherre, lod Hans Durchl. formode, jeg veed ogsaa, hvad De, Herr Kammerherre, selv formodede — See her, Herr Kammerherre, har jeg et Brev til Dem fra min Søn; det kommer noget sildig i Deres Hænder, fordi Posten undervejs blev opholdt. (giver ham Brevet.) Jeg beklager, at De har gjort en forgieves Spadseretour, og at Deres forehavte partie de plaisir, saa ganske besynderlig er bleven forstyrret.

Kammerherren.

(Læser, og er saa bestyrtet, som det er mueligt, for en Hofmand.)

Derfor De vilde tale tydeligere, saa maaskee jeg forstod Dem.

Hofraaden.

Anstalterne vare vel ret gode, ikke sandt, Herr Kammerherre? Den gode Pige, Wilhelmine, elskede Dem saa hestig, og vilde saa gierne givtes med Dem; men den stemme egenfindige Fader vilde ikke. Ham maae vi derfor saae paa en anden Maade — Saa flyder man sig ind under Broderen, som er en Døgenicht, og han skal fiøre ud at spadserere med Søsteren. Saa bestiller man hos Herredsfogden, som er en Skurk, et Værelse, saa godt, som man paa Landet kan have det. Bravo! Herr Kammerherre! Bravo! — Det kommer mig snart lige saadan for, som om Hoffets hele Forstillelses-Kunst, ikke kan redde Dem fra at blive rød.

Kammerherren.

(vender sig meget hastig til Frue von Schmerling.)

Hvorledes befinder De sig, min Naadigste?

Hof-

Hofraaden.

Heller ikke med det Beste! — Sy! Herr Kammerherre, hvem vil saa strax komme ud af sin Forsatning, og skule sin Forlegenhed bag et usfelt Stammende: Hvorledes befinder De sig? Il faut faire bonne mine à mauvais jeu.

Kammerherren.

Min Herre! jeg frabeder mig alle Epidesfindigheder.

Hofraaden.

Dem kan De strax undgaae, dersom De vil have den Naade, at forlade mit Huus, som De har villet sætte en Klif paa. De er demaskeret, min Herre! og Deres gode Venner, som De har brugt til Mellemhandlere; ogsaa den Naadige Frue hiffet henne havde for længe siden forladt hendes Stool og hendes fortvivlede Stilling, og berøvet mig den Vre af hendes Nærværelse; men hun tør ikke komme ud af Huset, fordi der er et Par tiensfærdige Aander, som bje paa hende.

Kammerherren.

Paa hvem?

Hofraaden.

Paa den naadige Frue! der er en Flegel af en Sabelmager, som er saa impertinent, at forlange sine fortiente Penge, og som har saa liden Levemaade, at han lader den naadige Frue arrestere. Det er affkyeligt, at man hos gemeene Folk finder saa liden savoir vivre.

Frue von Schmerling.

(Springer op.)

Herr Kammerherre! har De ikke 200 Louisd'orer
fig?

Kammerherren.

(fører hende til en Side.)

Ikke een engang. Jeg har i Gaar tabt alting i det
for:

forbandede Reversino, og jeg veed ikke heller at faae nogen til Laans; jeg vilde just nu have bedet Dem om noget.

Frue von Schmerling.

Forbandede Streg!

Hofraaden.

Er det nu galt igien? — Nu, Herr Kammerherre, og begge Deres andre gode Venner. — Min Herr Søn er ansat som virkelig Musketeer ved det høilovlige Brandste Infanterie-Regiment, for at gjøre sig flittet til den naadigst udoirkede Lieutenants Plads; og Herredsfogden bruger en slags Kuur; han sidder paa Vand og Brød og gjør Elegier over Tabet af hans 100de Ducater, som falde til Gisco. Nu veed De alting, hvad der hører til Udgangen af Deres Historie; De tillader nu, at jeg gjør, som om jeg var hinne. — Værn! omfavner jeres Moder.

Lieutenanten og Wilhelmine.

(Kysse Fruens Haand.)

Deres Belsignelse, bedste, mildeste Moder!

(Kammerherren og Frue von Schmerling gaar imidlertid op i Dagdeelen af Skuepladsen, og tale meget hidsig sammen.)

Fruen.

Fættel Carl! og Du Wilhelmine! I har begge ført mig bag Lyset. Jeg formodede ikke sligt noget imellem jer to. Det er nu skeet; min Mand vil saaledes have det, og min Billie skal jo være hans undergiven, siger Præsten. Været lykkelige, mine Værn; jeg vilde være det fuldkommen, dersom — —

Hofraaden.

(opfarende.)

Hvad! dersom — —

Fruen.

Dersom min sidste Væn maatte formaae noget hos Dig.

Hof

Hofraaden.

Værn! jeg er ubevægelig. Men forstyr nu ikke min Glæde.

Wilhelmine.

(til Obersten.)

Min bedste Onkel! ogsaa om Deres Velsignelse beder jeg!

Obersten.

(løfter hende i Beiret og kysser hende.)

Kom min gyldene pige! Jeg har altid elsket Dig som mit eget Værn! (kysser hende atter.) bliv ikke jaloux, Herr Lieutenant! med mig har det ingen Fare mere.

Lieutenanten.

Det vil intet sige.

Obersten.

(trykker ham til sit Bryst.)

Og nu kom Du hid, ædle gode Dreng! Jeg har stedsse agtet Dig høit, men jeg var en fattig Diavel, lige som Din Fader; jeg kunde ikke gjøre noget for Dig. Nu er Du belønnet for alt hvad Du har lidt.

Lieutenanten.

Det er jeg. Belønnet over min forvovne Forventning. O Wilhelmine! O min Fader!

Hofraaden.

Værn! Huusfaderens Stand er en haard, svær Stand, som har sine Bitterheder; men saadant eet eneste Dieblis, at see sine Værn lykkelige, kommer os til at glemme al vor Kummer.

Scene 9.

De Forrige. Majoren. Kirke-Inspecteuren.

Majoren.

Aha! her er jo stort Selskab? og De lader mig sidde
der

der nede alene hos Geiſtligheden, og tumle mig omkring med Piquet.

Kirke-Inspecteuren.

Den ſidſte Neunziger glemmer jeg Dem ikke ſaa let.

Majoren.

Ha! ha! ha! for 1000de Ulykker! den var ret adpiint.

Kirke-Inspecteuren.

Og altid de 14 Damer.

Majoren.

Ja, jeg har altid haft megen Lykke hos Damerne, undtagen, da jeg givtede mig med min Kone.

Hofraaden.

De er munter, det fornøier mig; men jeg maae bede om Forladelſe, at jeg har ladet dem ſidde ſaa længe alene.

Majoren.

Det ſkader ikke, Herr Hofraad! det ſkader ikke! De har Deres Forretninger.

Hofraaden.

Og juſt tilendebragt den allerbehageligſte: at giøre een af mine Børn lykkelig. Jeg har givet min Sætter Altdorff min Wilhelmine til Kone.

Majoren.

Til Lykke, Herr Krigſkammerad! til Lykke! det vil give en god Art af ſig. Men een Ting vil jeg ſige Dem: Vil De komme frem i Verden, ſaa forlad den hollandske Tieneste! der har man ikke andet end Oſte at ſable ned.

Lieutenanten.

Jeg vil betænke mig derpaa. Men, Herr Oberſt-Bagtmester, det ſom maaſkee er den ſluneſte, og, De kan gjerne lægge til, den beſte Stats-Klogskab, fortienet ikke Deres Spot. I det mindſte ſaa længe jeg bærer denne Kiole, tillader jeg aldrig — —

Majoren.

Majoren.

Net saa, Herr Kammerad! Dens Brød jeg spiser, dens Viise jeg synger. Det er vel tænkt! ja Fanden tage mig, er det ikke! — Jeg udbeder mig Deres Venstreb.

Lieutenanten.

De beviiser mig en stor Ere.

Kirke-Inspecteuren.

Det er Net! Fred ernærer, og Krig fortærer. — Ih nu! det er ret et smukt Par Folk? Jeg har al sin Tid været en hengiven Tjener af Deres Huus: jeg tager en hiertelig Andeel i Deres Families Formeerselse, jeg recom-manderer mig i stedsevarende Bevaagenhed. —

Majoren.

Ja dog, ja dog; der skal ingen anden komme til at forrette Vielsen.

Kirke-Inspecteuren.

Skal De da altid paa tvers falde mig ind i min Tale? — Jeg ønsker det unge Brudepar Held og Velsignelse.

Majoren.

Og sunde Børn og deelige.

Kirke-Inspecteuren.

Det er ikke at holde ud med Dem.

Hofraaden.

Mine Venner! mine Børn! det er sildig. Hvorledes staaer det til i Kioffenet, min Veste?

Fruen.

Der kan blive anrettet, naar Du vil.

Hofraaden.

Net alvorlig? — Jeg har med Fornoielse hørt, at Du i Dag for første Gang har været i Kioffenet. Det er brav Kone, ret brav! det beskammer ingen Kone. — Naadige Frue, Herr Kammerherre! jeg har ikke meere end mine sædvanlige sex Netter, og dem vilde jeg gierne for-

fortære med fornøiet Sind; jeg maae derfor frabede mig den Ære af Deres Selskab.

Frue.

Wilhelmine! Din Tante — tael til Din Fader.

Wilhelmine.

Min Fader!

Hofraaden.

Glædder Du med Din Carl og lad mig kun raade.
Herr Oberst! — (Spørger ham sagte om noget.)

Obersten.

Jo, jo! jeg har det hos mig. (Giver ham et Papiir.)

Hofraaden.

Naadige Frue! jeg vil befrie Dem for den Angest, at blive opvartet af Rættens-Veriente. Her er Sadelmagerens quitterede Regning. — See De nu til, hvorledes De kan faae Pengene igien af Generalen; jeg stienker Dem disse. Men saa sandt som jeg er en ærlig Mand, det er de sidste! Og kom De aldrig meere inden mine Døre; jeg er feed af den Uroe, som De har udbredet over min Familie.

Frue von Schmerling.

(river Qvitteringen fra ham.)

Nu denne Steen er falden mig fra Hjertet, saa lær jeg Dem og Deres heele Familie. (gaaer.)

Obersten.

(raaber efter hende.)

Tænk flittig paa pain bis & honneur.

Frue von Schmerling.

Jeg foragter Dem alt for meget til, at jeg engang skulde værdige Dem min Brede. Pain bis & honneur vaut mieux que de ramper devant la crapule.

Hofraaden.

(bukker sig dybt.)

La crapule vous rend graces.

(Frue von Schmerling gaaer bort.)

Scene 10.

De Forrige. Geheimeraaden.

Geheimeraaden.

O Bee! havde den naadige Frue ikke nær løbet mig over Ende. (sætter sig.) Med Tilladelse! den Pokkers Pødagra! — og den Slotsstrappe! —

Hofraaden.

Saa sildig, min Ven? Det glæder mig, at De vil formeere vort lidet Selskab.

Geheimeraaden.

Og om jeg ogsaa skulde luuret der til Midnat. Jeg passede ham op ved hans Cabinet.

Hofraaden.

Hvem?

Geheimeraaden.

De veed jo, hvor jeg har været, kære Ven. Vor Samtale var kort og eftertryffeligg — og — ses der, læs! der er Resultatet. Læs! læs! — (leverer ham et Skrift.)

Hofraaden. (tager det.)

Fra Hans Durchl. egen Haand?

Geheimeraaden.

Ja, ja! han har nok i lang Tid ikke skreven noget egenhændig. Herr Kammerherren besørgede ellers Hans hemmelige Correspondence. Det er ret vel, at De er her, Herr Kammerherre.

Kam-

Kammerherren.

Har Hans Durchl. noget, at befale?

Geheimeraaden.

Hør kun efter. Læs, kære Ven! læs høit.

Hofraaden.

(brækker det og slyder det til Lieutenanten.)

Der, læs min Søn. Jeg gider ikke meere læst, hvad der kommer fra Hoffet.

Lieutenanten. (læser.)

„Min værdige Geheimeraad von Schenk har aab-
„net mine Dine over adskillige Ting, som vare forebragte
„mig i et gandske falskt Lys. Det er et sørgeligt Lod
„for Fyrsterne, at de, som omgive dem, og besidd.
„deres Fortrolighed, at de misbruge den til Uretfærdig-
„heder; men det er endda en Lykke for dem, at de be-
„holde den Formue tilovers, at gjøre en Uretfærdighed
„god igien.“

Hofraaden.

Ikke alletider, Deres Durchl. ikke alletider!

Majoren.

Nei saa min Siel ikke! Hvor ofte bliver ikke et Ho-
ved kappet af paa en uretfærdig Maade, og siden at sætte
det fast igien, det forstaae Fyrsterne, Dævlens komme
efter mig, dog ikke.

Lieutenanten.

„Jeg iler, at gjøre det samme ved ham. Jeg for-
„færdes over de ondskabfulde Snarer, som ere blevne
„lagte for ham af hans egne Paargørende, og af Kammer-
„herre von Wilsdorf, og over den Nederdrægtighed,
„hvori den sidste endnu i Dag har gjort sig skyldig.
„Bliv han ved, ogsaa som Geheimeraad at tiene mig og
„mit Huus“ — —

Majoren.

Bravo, Deres Durchl., Bravo! Jeg gratulerer, Herr Geheimeraad. — —

Kirke-Inspecteuren.

Åf mit gandske Hierte.

Hofraaden.

Ja, dersom jeg tager derimod.

Majoren.

Det maae De, Diævelen komme efter mig, det maae De. Naar Fyrsten indseer at han har Uret, saa maae vi ikke være egenfindige.

Hofraaden.

Læs kun videre.

Lieutenanten.

„ Ogsaa som Geheimeraad med den Nidkierhed og
„ Iver at tiene mig, som jeg nu maae beundre, da jeg
„ horer, at han ikke af Halsstarrighed, men af Kierlighed
„ til Retfærdigheden har sat sig op imod min Willie. Von
„ Wilsdorf — — ”

Majoren.

Oho! Kammerherren er kappet af.

Lieutenanten.

„ Kan han betyde, at han ikke mere lader sig lsee
„ ved Hoffet, og at han ikke uden Tilladelse reiser ud af
„ Byen. Jeg har hoistvigtige Aarsager til at lade an-
„ lægge en formelig Proces imod ham, formedelst adskil-
„ lige Beskyldninger, som jeg hidindtil ikke har villet give
„ Gehør. Jeg er hans affektionerede.”

Carl August.

Hofraaden. (tager Brevet.)

Herr von Wilsdorf! De seer her Fyrstens egenhæn-
dige Underskrift. Havde jeg ikke Ret, da jeg i Dag an-
skede

ſtede Dem til Lykke? Hvad vil vi nu gribe til? Vi har ikke lærdt andet end at Courialiſere.

Majoren.

(ſtiller ſig ved Siden af ham.)

Maalet har han!

Kammerherren.

Saalænge indtil Sagen er til Ende, ſaa vil jeg nok frabede mig denne Tone. — Og det er altsaa Dem, ſom har gjort dette ſmukke Stykke Arbeide ſærdig?

Geheimeraaden.

Det har jeg gjort, og jeg har ikke heller ladet det blive mig ſuurt, med min Podagra at humpe op af Slots-trapperne, for at aabne Vinene paa min Regierende Herre, og at ſkaſte denne vakre Mand Opreiſning, og at beſtage ſaadan en, ſom De er — Magten til at gjøre Ondt.

Kirke-Inſpecteuren.

Den, ſom graver Graven for andre, falder gemeenlig ſelv i den.

Kammerherren.

Endnu er jeg ikke falden deri.

Majoren.

De vil Tids nok komme til at ſtøde Deres Kolbøtte.

Kammerherren.

Hvilken Maade at udtrykke ſig paa!

Majoren.

Den kommer fra Pommeren. Det er ſandt nok, den er ikke ſaa ſød og ziirlig ſom Deres Maade, Herr von Wilsdorf, ſlet og ret.

Kammerherren.

Deres Tiewer, mine Herrer.

(gaaer.)

Scene II.

Hofraaden. Fruen. Lieutenanten. Wilhelmine. Obersten. Majoren. Kirke-Inspecteuren. Geheimeraaden. Friderich. Lise. Phillip.

Majoren.

Vindbeutel! Jeg har aldrig kunnet lide den Karl. Han inficerte mig altid den hele Bataillon med hans lugtende Sager, naar han kom paa Paraden.

Geheimeraaden. (Staaer op.)

Nu, min værdige Collega, det glæder mig hiertelig, at vi igien trække i Nag sammen. Det er nu engang vor Bestemmelse; det er vel et tungt Arbeide, men det er dog ogsaa en Fornøielse, at tiene sin Herre og Landet vel.

Hofraaden.

Jeg vil! — den, som har Skuldre til at bære et Embede, bør ikke undslaae sig derfor. Jeg vil.

Geheimeraaden.

Ret saa, Herr Collega, ret saa! At blive gammel og graa ved Arbeide, er dog altid roesværdigere, end at ligge paa den lade Side. Troe De mig, det lindrer ofte mine Smerter her nedef, (gnier sine Been.) naar jeg betænker, at jeg ikke har Lediggang eller fine Vine at takke for min Pødagra, men alene den megen Sidden i min Herres Tjeneste.

Hofraaden.

Godt værdige Mand, jeg takker Dem altsaa —

Geheimeraaden.

Elet intet, intet. Dersom alle Forster vare saa vilhige til at høre enhver, og selv at prøve, hvad de hørde; vare de alle saa villige til at indsee, at de ere kun Mennesker, og altsaa

altsaa ikke uden Feil; vare de alle saa villige til at tilstaae deres Feil, og at rette dem igien, som vores naadige Herre, saa vilde det see bedre ud for mangt et Land.

Majoren.

Det var Ganden komme efter mig, et sandt Ord! — Og nu lystig — See, see! staae de unge Brudefolk ikke der, som om de vilde sluge hinanden med Dinene. Taalmodighed Herr Ridder! han vil Tids nok komme til at hange med Bingerne.

Geheimeraaden.

Hvad er det for Brudefolk?

Hofraaden.

Wilhelmine og min Fætter Carl.

Geheimeraaden.

Saa? Med Deres Tilladelse, min unge Mand. Vel er De endnu kun en ung Soldat, og disse Herrer troer jegielden meget om; men naar denne Herre vælger Dem til Svigersøn, saa maae De være en retskaffen Mand.

Hofraaden.

Det er han ogsaa, det er han ogsaa, Herr Geheimeraad.

Geheimeraaden.

Altsaa giver jeg Dem min beste Lykønskning, unge Par! (til Hofraaden.) Det er ret en klog Mand! Gratulor ex animo!

Hofraaden.

Jeg takker, Herr Geheimeraad. Og nu til Vords, til Vords! Mine sex Netter Mad bie paa os. Jeg havde dog ikke troet, at der paa denne urolige Dag, skulde have fulgt en saa fornøielig Aften.

Majoren.

Vi ville være fornøiede, ret fornøiede! — Og det udbeder

beder jeg mig, Geheimeraad, at den store Vocal i Aften maae spadserere rundt, og saa ville vi istemme:

Hvor mon man bedre er,

End blant sin Slægt og Venner!

(de gaae alle, undtagen Tjenestefolkene.)

Sidste Scene.

Friderich. Lise. Philip.

Friderich.

Du, hvad skal vi gjøre med hende?

Lise.

Kast hellere med Tærninger om mig.

Friderich.

Nei; skal vi deele?

Philip.

Fy, Kammerat! det gaaer sommetider an i Feldten, men i Garnisonen ikke. Alt eller slet intet.

Lise.

(til Philip.)

Der har Du mig heel og holden.

Philip.

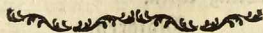
Tænkte jeg det ikke nok? Der har jeg Feberen paa Nakken af mig.

Friderich.

Det vidste jeg alt i Forveien. De Fremmede komme herhid, og snappe os Landets Producter bort, midt for vor Næse.

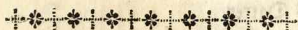
(gaae alle.)

Ende paa Skuespillet.

Den

Den
Belbaarne Frue.

Comoedie i fem Acter

efter

Stephanie den Ungres

Die Wohlgebohrne.

Oversat

af

Friderich Schwarz.

Personer:

Herr Jokel, en riig Forpagter.

Marthe, hans Kone.

Julie, deres Datter.

Krone, Jokels Halvbroder.

von Bergenberg.

Kallebod.

} Julies Elskere.

Frue Klinge, en Officeers Enke.

Trækholt, en Negociant.

Luft, Bergenbergs Tiener.

Claus, Kallebods Tiener.

Lotte, Stuepige hos Jokels Kone.

Handlingen skeer i Staden.

Første Act.

Skuepladsen forestiller et Bærelse.

Scene I.

Lust og Claus.

(Vegae komme ind af Stuedøren, og gaae hver til sin Side, Lust seer paa Claus med en foragtelig og fortreddelig Mine, Claus efteraber alting paa en dum Maade.)

Lust. (sagte.)

Nu skulde Pokker ogsaa føre den Karl hid! (Sætter sig ned, Claus gjør det samme.) Jeg troer han gjør Nar af mig. Er jeres Herre her?

Claus.

Nei!

Lust.

Hvad bestiller I da her?

Claus.

Jeg har rygtet et Vrende.

Lust.

Men hvad vil I da i dette Bærelse?

Claus.

Claus.

Jeg skal bide efter Svar her.

Lust.

Uf hvem har I lært at sætte jer ned i Herskabets Værelser?

Claus.

Du lærte jeg det af jer.

Lust.

(Staaer og sætter Hatten paa.)

Veed i vel Slubbert, der er Forskiel paa mig og jer.

Claus.

(Staaer ligeledes op og sætter Hatten paa.)

Da veed jeg ikke hvori den bestaaer; I er jo Tiener saavel som jeg.

Lust.

Jeg tiener hos en Cavalier, og I hos en Bondesøn, altsaa, ligesaa lidet som nu min Herre kan omgaaes med jeres Bondesknold, uden at besmitte sin Ære, ligesaa lidet bør I understaae jer at gaae i Laug med mig.

Claus.

Ligesaa lidet som jeres Herre troer at besmitte sin Ære, ved at snappe min Herres Kiereste fra ham, ligesaa godt tør jeg vove at kalde jer Kammerat, og maae I endda holde jer det for en Ære; thi jeg har endnu aldrig min hele Livstid forrettet det Slags Tjenester, som I andre fornemme Tienere tit maae forrette i Smue. Jeg er altsaa meer end I min Ven; og skönt jeg da forretter dette Slags Tjenester, saa faaer jeg dog min Koft og Løn, ligesaa fuldt som I.

Lust.

Derfor det ikke var her i Huset, saa skulde jeg vise jer, hvor meget I er min Undermand.

Claus.

Claus.

Stedet skal altid have Skyld, naar man ikke tør yttre sit Overmod.

Scene 2.

De Forrige. Lotte.

Lotte. (til Claus.)

Hans Herre kan komme naar han vil.

(Claus vil gaae.)

Lust.

(holder ham tilbage.)

Die lidt!

Claus.

(vil slide sig løs.)

Hvad har I med mig at befale?

Lust.

Somfruen har ikke forstaaet det ret, (vinker hemmelig af Lotte.) der er ingen hiemme for jeres Herre. Man vent min Herre.

Claus.

Ei hvad! meener I at jeg vil være jeres Nar? Jeg retter mig efter Somfruens Svar.

(vil gaae.)

Lust.

(holder ham tilbage.)

Han er jo ikke ret klog! seer han ikke at den lille Her gør Nar af ham? Hans Herre gaaer forgieves og fordærver kun sit Spil derved; den naadige Frue har ikke Tid at tage ind i ham i Dag. Ikke sandt? (til Lotte.) Na, hold ikke den ærlige Karl længer for Nar. Han er et godt stakkels Tjenestebud, og han har kun siden Fortred af sin Herre. (sagte til Lotte) Saa sig dog ja.

Lotte. (sagte.)

Det kan jeg jo ikke, thi min Frue vilde — — —

Lust.

Lust.

"Der hører I jo, at den naadige Frue ikke kan tale med jeres Herre i Dag. — Den lille Skielmsmester vilde først havt nogle Voier af jer, og siden havde hun nok sagt jer Sandheden. Gaae kun.

Lotte.

Vist ikke — — —

Lust.

(som støder Claus afsted.)

Rigtig, vist ikke! Ligesom man ikke kiendte jer, I Kammer-Terner! (støder Claus reent ud.) Hun behøver ikke at undskyldte sig, han regner det ikke saa noie; gaae kun og lad jer Herre vide: at han i Dag ikke har nødig at komme, og I maae takke mig til, at jeg i saadan Hast har revet jer ud af denne Kammerkidskens Klør, som vilde øve hendes laante Vittighed lit paa jeres ærlige Dumhed.)

(Claus gaaer.)

Scene 3.

Lust. Lotte.

Lotte.

(vil løbe efter Claus.)

Jh saa — — —

Lust.

(holder hende tilbage.)

Lad ham løbe. Hvad skal vi med den Dumsnude her?

Lotte.

Men jeg har meldt ham, og mit Herskab venter ham, dersom den dumme Knekt nu gaaer hen og fortæller alt dette til sin Herre — — —

Lust.

Lust.

Saa vil han blive borte af Frygt, og deri gjør han vel. — Lad os nu ikke tale mere om det. — Ah læg ikke saadant noget paa Hierte, jeg tager alting paa mig. Hør! min Herre vil i Formiddag fiøre en Tour med Din Frue, og han lader forhøre, naar det er hende beleiligt. Nu seer Du jo at Kallebod da vil være os i Veien. — Gaae nu ind, og læg det sædvanlige Ceremoniel til. — Min Herre lader fornemme — om Fruen har sovet vel — han kysser hendes Hænder ic. og bring mig saa Svar.

Potte.

Men Herr Kallebod — — —

Lust.

Er bleven meldt, og antaget, alt det veed jeg. Men det veed jeg ogsaa, at, naar Du melder min Herre, saa tænker man ikke mere paa den eenfoldige Kallebods Besøgelse: og saa maae Du ogsaa vide, at paa denne Spadsferetour, skal Din Frøkens Givtermaal fuldkommen afgjøres.

Potte.

Din Herre kan gierne fiøre sex Par Heste ihjel inden han faaer dette Givtermaal afgjort; jeg troer neppe, at vores Gamle giver sit Minde dertil.

Lust.

Lad det kun være min Sag. — Gaae og meld min Herre.

Potte.

Strax. Men saa sender jeg tillige Bud til Kallebod, og lader ham vide, at han kan komme, thi jeg vil ingen Deel have i Din ubesindige Driftighed; den Gamle var jo nærværende, da jeg meldte ham.

(vil gaae.)

Lust.

Lust.

Lotte, vær ikke giensfridig. Gaae og gjør hvad jeg befaler Dig, og kom ikke her og forstyr min Plan.

Lotte.

Monsieur Balzer, tael ikke saa i den bydende Tone, ellers bliver han aldrig min Mand. Troer han nu allere-
de at være Herre, hvorledes vil det da ikke see ud efter
Drylluppet?

Lust.

Ti Gange verre. (Lotte bliver vred.) Ja jeg sætter
min Ere deri, at jeg siger min Brud i Forveien, hvor
mange bestemte Puf hun kan gjøre sig Regning paa om
Maaneden, uden at tale om Accidencherne, og at hun des-
uagtet af bare Kierlighed til mig, ikke skal være bange
for disse Puf.

Lotte.

Du Nar, for at behage Dig, skulde jeg ogsaa gjøre
mig gal. (vil affed.)

Lust.

(Holder hende.)

Oh, Lotte! Sæt dog ikke med fri Forsæt hendes hele
Lykke paa Spil. Veed hun vel, at, dersom jeg bare vilde
sige hendes Frue, hvor haardnakket hun er, hun da vilde
blive jaget paa Porten.

Lotte.

Og veed han vel, at hvis jeg underretter min Herre
om hans Anslag, at han tilligemed hans Herre ikke tør
komme inden vores Dørtærskel, og at jeg, til Trods for
min Frue, skal blive i Huset. (løber bort.)

Lust.

Oh, det kan man nok faae sat en Pind for — men
nu alvorlig! Hør dog! (vil holde hende tilbage men hun und-
løber)

løber ham.) Det er en Satans Tos — Herr Valger, Skeen i den anden Haand! intet er farligere end naar Kammerpigen, spiller under Dække med Herren; saa kan Sanden ikke faae hende ud af Huset.

Scene 4.

Bergenberg. Lust.

Bergenberg.

Nu hvor gaaer det?

Lust.

Jeg har bedet Lotte, at melde hendes naadige Frue Deres Forslag, og jeg bier endnu paa Svar.

Bergenberg.

Min kiere Valger. Det er næsten halv af Fortvivlelse at jeg søger Dig her, da jeg dog ellers efter vor Aftale skulde bide efter Dig hjemme. Jeg troer, at vi gjorde bedst i, at tænke paa vor Vortreise og lade alle Ting fare.

Lust.

Hvorledes Herre! Jeg skulde altsaa forgiøres have gjort alle disse kloge Anslag.

Bergenberg.

Der er intet andet for! Du vil selv finde min Urolighed grundet. Saa snart jeg havde sendt Dig bort, kom der nogle af mine Creditorer, som truede mig med Arrest, hvis jeg ikke inden sove Tid betaler dem deres Fordringer. Jeg seer at det endnu er langt frem med Sivtermaaliet; og hvad hjælper det mig da omfider? Den gamle Krabat er en Snier. Nok at han er Forpagter — og hendes Velbaarenhed, hans kiere naadige Egtesælle, er en Nar, der kan altsaa ikke komme noget ud af det.

Den Velbaarne Frue.

A

Lust.

Lust.

Hvad har De da for et andet Anslag?

Bergenberg.

Vi vil gaae til Petersborg.

Lust.

Og spille?

Bergenberg.

Ja.

Lust.

Hem! det Indfald er ikke saa galt; vi har aldrig lidt Nød under Hans Kongelige Pharaoniske Majestæts Fahne. Men, skal vi forlade dette Sted, uden at gjøre vort Navn udsødeligt? Dette skulde være det første Sted som er undgaaet vor Contribution. Nei holdt! vi maae ikke saaledes tabe vor Reputation.

Bergenberg.

Vore Creditorer vil have Marsag nok til at gjøre os bekiendte.

Lust.

Ah det er allerede saa almindeligt, at gjøre Gield og siden rømme; det er dermed vore unge Herrer begynde Løbebanen af deres herømmelige Gierninger. Men kunde vi snyde den gamle Jokel for 50 pro Cento, det vilde gjøre os Røve. Han er gierrig, egennyttig, som en Jøde der laaner paa Pant; hun er stolt af, at have havt en Fandrik til Fader, saa at hun gjør Paastand paa at gaae i Rang med de fornemste Damer. De ere to af de latterligste Kreaturer, som ret fortiene, at vi hielpe dem til at blive navnkundige; vor Seier vil være roesværdig, siden hele Verden vil unde dem det.

Bergenberg.

Ja kunde vi kun komme til Ende dermed.

Lust.

Lust.

Frygt kun De for ingen Ting, Valker Lust paatager
 sig ingen Ting, som han jo vil udføre.

Scene 5.

De Forrige. Lotte.

Lotte.

Ah! naadige Herre! er De alt her? Det er ret godt,
 saa behøver jeg ikke at tale med Deres grove Tiener. Jeg
 har formeldt Hendes Velbaarenhed Deres Compliment, som
 er hende ret angennem; og om en Timestid vilde hun have
 hentet Dem af, men da De nu alt er her, saa vil jeg melde
 Dem, og hun vil formodentlig strax være hos Dem.

(vil gaae.)

Bergenberg.

Hør mit kiere Barn! siig at jeg kysser den Velbaar-
 ne Frues og Frøkens Hænder, og at de har at befale om
 jeg skal oppebie dem her, eller komme til dem i deres
 Børrelse.

Lotte.

Meget vel.

(vil gaae.)

Bergenberg.

(holder hende tilbaae.)

Endnu et Ord. Hvorfor er hun da saa unaadig paa
 min Tiener, hvad har han gjort hende imod?

Lotte.

Det ubehøvlede Menneſke! Han troer, han har at be-
 stille med sin Jevnlige, naar han taler med mig, og fortør-
 ner mig ofte paa det groveste. Hvis jeg ikke havde tages
 i Betænkning, at han var i min naadige Herres Tjeneste,
 saa havde jeg allerede (gjør Tegn, som om hun vilde give

Dresigen) adskillige Gange betalt ham for hans Dumdriftighed.

Lust.

En Lykke for mig at jeg har Rygstød. (sagte.) Hvor dog alting ligner hinanden. Som Fruen, saa Pigen. Hun er ikke min Jevnlige. Ha, ha, ha! Jeg tiener hos en forarmet Herremand, og hun hos en adelig Forpagter-Kierling! Hun er en Haarskierers Datter, og jeg er en Perukemagers Søn, det er en mægtig stor Forskiel.

Bergenberg.

(Som imidlertid har talt sagte med Lotte, siger med en sat Mine.)

Hvad har der da været imellem jer?

Lust.

Vi kunde ikke blive eenige om vores Medgiort, og derover blev hun vred. Hvad kan jeg dertil at jeg tænker saa ærlig? Jeg kan ikke love hende mere end jeg er i Stand til at holde hende.

Lotte.

Jeg vil ikke at hans Herre skal lide under hans Grovheder, ellers skulde jeg nok vise ham noget andet.

(gaaer.)

Scene 6.

Bergenberg. Lust.

Lust.

Som jeg siger — Herre, jeg kan ikke give mit Samtykke til, at vi reise, førend vi saae naaet vor Hensigt; det er en alt for latterlig Familie, til at vi ikke skulde gjøre os ret lystig paa deres Bekostning. Naar vi efter fuldsort Arbeide reise herfra, saa kan vi paa Reisen til Petersborg se ad den høiadelige Forpagter-Familie.

Ber-

Bergenberg.

Lykkes dette os, saa har vi her gjort et større Mesterskypke end i Augsburg med Borgemeesteren.

Lust.

Hum! jeg veed ikke hvilket der er størst. Det var her ingen dum Streg at snyde en regierende Augsburgisk Borgemeester for fem Tusende Rigsdaler, som hans Søn havde tabt i Spil.

Bergenberg.

Stille! — Vi maae vogte os, at ingen lurar paa os, paa det vi ikke skal forraade os ved hvor Stortalenshed. Gaae imidlertid hiem, og biev efter mig, paa det man ikke skal treffe os sammen, Det kunde sætte dem Skrupler i Hovedet, dersom man mærkede vor Fortrolighed.

Lust.

De har Ret. Det kan jeg lide, naar De kun ogsaa vil være fortrolig med mig ved Deelingen af Byttet.

(gaaer.)

Bergenberg.

(sætter sig tankefuld ned.)

Hvilket uroligt og farligt Liv er det ikke at forestille en Cavalier, gjøre Opsigt og forblinde Folkets Dine, uden at eie en Skilling? At reise fra eet Sted til det andet, aldrig at være sikker, at blive gammel, og endelig at være huusvild hvor man kommer.

Scene 7.

Bergenberg. Frue Jokel og Lust.

(Lust lukker Døren op, lader Frue Jokel gaae ind, og bærer hendes Slæb.)

Frue Jokel.

Slip kun, min kiære Ven!

A 3

Lust.

Lust. (sagte.)

Hvor naadig er ikke vor Frue Forpagters.

Bergenberg.

(gaaer hende i Møde og kysser hendes Haand.)

Jeg ønsker min naadige Frue en god Morgen.

Frue Jokel.

Underdanigste Tienerinde Herr von Bergenberg, jeg ønsker Dem det samme. De vil gjøre sig en liden For-
nøielse med en behagelig Spadseretour? Oh hvor vel gjør
De ikke i at nyde Tiden. Min Gud! Folk som vi, har
tit Affaires og Forhindringer. — Fra store Forretninger
kan man ikke altid rive sig løs! — Men jeg er meget glad
over at kunne accompagnere Dem.

Bergenberg.

Det er den største Lykke for mig, at Deres Naade
finder Fornøielse i den foreslagne Spadseretour.

Lust. (spodsk.)

Hvem vilde vel aflaae den Lykke at conversere en saa-
dan Dame.

Bergenberg.

Men den naadige Frøken gjør dog vel Selskab med?

Frue Jokel.

See dog hvor Cupido strax figer frem! Man kan
ikke stule det, naar man er forlobt. Hun vil strax være
her, en nødvendig Forretning forhindrede hende i at følge
med. (til Lust.) Kald paa Julie.

Lust.

(luffer Døren op, og kalder som paa en Hund.)

Joli! Joli! Joli!

Frue Jokel.

Hvad skal det bethyde?

Ber.

Bergenberg. (kalder.)

Balser!

Lust.

Herre!

Bergenberg.

Hvad gjør Du?

Lust.

Jeg kalder paa den lille Joli.

Frue Jokel.

J skal kalde paa min Frøken Datter, og ikke paa Hunden.

Lust.

Om Forladelse Deres Naade! jeg vidste ikke at Hunden og den naadige Frøken havde eet Navn.

Frue Jokel.

Der er jo dog vel Forskiel paa Julie og Joli; men man hører strax paa jeres Navn, at J er kommen af gemeene Folk. — Balser, jeg kiender intet dummere Navn.

Lust.

Forlad mig det Deres Naade! Balthesars den Første var de Mohrers Konge i Østerland, han staaer i det nye Testamente.

Frue Jokel.

Derfor! Marthe staaer ogsaa deri, og er dog et gammeldags Navn.

Lust.

(i det han gaaer.)

Jeg troer, hun gav meget Godt til, at hendes Navn ikke saa ofte erindrede hende om det hun er.

Scene 8.

Bergenberg. Frue Jokel.

Frue Jokel.

Det er dog en Sandhed, at et Menneske med saadumt et Navn har sielden nogen Vittighed. Jeg argreer mig tit over, at jeg heder Marthe. De, som ikke kiende mig, holde mig maaskee tit for lige saa dum, som Navnet er; men hvor gjør man mig ikke Uret!

Bergenberg.

Oh, jeg beder om Forladelse, min naadige Frue! Marthe er intet gemeent Navn?

Frue Jokel.

Hvem kan vel gjøre derfor, at eens Forældre har slige Indfald. Dersom min Moder havde tænkt mere paa min Stand, saa havde hun nok valgt mig et adeligt Navn: Leopoldina, Carolina, saadan noget, som man ikke har til Fælles med enhver Borgerkone. Dersom jeg endnu kunde lade mig døbe om — dog, man faaer desuden ikke at vide hvad jeg heder, tiere end jeg har Depecher at underskrive.

Bergenberg.

Min naadige Frue, fortæl mig heller hvorvidt De har bragt det med Deres Herr Gemahl, i Henseende til Deres Frøken-Datter.

Frue Jokel.

Han er meget Egenfindig, som De veed; dog har han i Aftes lovet mig, at ville tale derom med en Halvbroder han har. Han har stedse været imod, at give min Datter til en Cavalier, men jeg kan ikke hielpe ham, hun skulde heller døe Ugift. Medgigten er Hovedaarsagen; han troer at kunne affpise en Borger med nogle Tusende Rigsdaler, derimod her — — —

Ber:

Bergenberg.

Ah! jeg forsikrer: at Frøkenens Haand er det vigtigste for mig, og jeg tænker ikke — —

Frue Jøkel.

Jh! Vær ikke min Tænkemaade! Jeg skulde opleve den Skam, ikke at have udstyret min Datter adelig nok. Vel veed jeg, at De ikke behøver det, men uden Hundrede Tusende Rigsdaler skal hun ikke komme ud af mit Huus. En Cavalier maane ogsaa have en Cavaliermæssig Medgift. Man vilde strax sige: der seer man hvad Forstand hun har; hun vil være Adels, og veed ikke hvad der hører til. — Nei, saaledes skal man ikke dømme om mig. Desuden er hun jo eneste Barn, og alting hører hende dog til med Rette; vi beholde næsten to Gange saa meget tilbage.

Bergenberg.

(Kysser hendes Haand.)

Derfor De befaler det, saa seer det blot for at adlyde Dem. — Men endogsaa, uden en Skilling vilde Frøken Julie stedsse have været mig uskatterlig.

Frue Jøkel.

Ikke uden Penge! det er saa borgerligt. Man maane jo holde sig skadesløs paa een Maade. Vel er hun af Stand paa Moders, men ikke paa Faders Side. Altsaa, dersom Medgiften ikke bødede paa det Sidste, hvor kunde jeg da uden Vanskelighed have gjort mig Regning paa en adelig Svigersøn. Der kommer hun.

Scene 9.

Julie. De Forrige.

Frue Jøkel.

Man kan strax see paa hende, at hun har arvet det

adelige af mig. Dersom hun var en Søn, saa vilde den borgerlige Fader temmelig stikke frem; men hun er mit livagtige Villedede.

Bergenberg.

De har Ret; naadige Frue; Frøkenen er sød til at være Dame.

Julie.

Dersom De troer det, saa mag, at jeg snart kan blive det.

Bergenberg.

Skylden er ikke min.

Frue Jøkel.

Jeg har jo alt sagt Dem, at alting skal i Dag blive afgjort. — Nu vil vi kjøre ud.

Julie.

Men hierte Mama, vil De ikke bie', til Papa er reden ud; han har alt befalet, at sadle Hesten, ellers holder han sig op over os igjen.

Frue Jøkel.

Ret saa, Frøken! Tak Himmelen mit Barn! at din Moder tænker adelig. Hvis min Fader ikke havde været Fændrich, saa var jeg af lige saa nedrig Geburt som min Mand; hvad for en Opdragelse havde Du da faaet, og hvad for et latterligt Kreatur havde Du da ikke blevet i den store Verden med samt Dine tre Hundrede Tusende Rigsdaler.

Julie.

Ja ganske vist, søde Mama! jeg havde da vel maattet tage til Takke med enten en Riobmand, eller Embedsmand.

Frue Jøkel.

Det gode Barn! hun har min hele Tænkemaade.
(Kysser hende.)

Scene

Scene 10.

De Forrige. Lust.

Lust.

Herre, naar skal Vognen fiore frem?

Frue Jøkel.

Naar skal Vognen fiore frem! Kan I ikke sige:
naar befaler Deres Naade Vognen? Ikke den mindste
Smule Levemaade! I maae endnu lære meget,

Lust.

Jeg beder om Forladelse, Deres Velbaarenhed, have
de jeg tient i et saa soymemt Huus, som Deres Naades,
saa vilde jeg have lært meget mere. Jeg takker underda-
nigst for den velbaarne Erindring.

Frue Jøkel.

See saa, naar Folk endda har Lyst til at lære, saa
er der endnu Haab. Forlad, Herr Bergenberg, at jeg i
Deres Nærværelse tog mig den Frihed at rette lidt paa
Deres Tiener. Jeg kan umuelig taale, at Tienestefolk
sætter Respekten tilside.

Bergenberg.

Deres Naade har fuldkommen at befale over alt hvad
mit er. Naar befaler De altsaa Vognen.

Frue Jøkel.

Omtrent om en halv Time.

Lust.

Som Deres Naade befaler, (sagte.) Du skal nok
komme til at betale din Befalning. (vil gaae.)

Herr Jøkel.

(inden for.)

Marthe, Marthe!

Lust.

Lust.

(kommer igien med en forstilt Spodskhed.)

Deres naadige Herr Gemal kalder paa Marthe; jeg veed ikke om han meener Deres Naade, eller Koffepigen.

Frue Jokel. (vred.)

Jeg veed nok hvem han meener. Min Mand er lige saadan en Vengel som J.

Lust.

Det er en stor Naade for mig, at staae i Rang med Deres Naades Herr Gemal.

Frue Jokel.

Uforskammede Karl! Herr von Bergenberg, denne Karl maae De — — —

Scene II.

De Forrige. Herr Jokel.

Herr Jokel.

(aabner Døren og raaber.)

Marthe! (kommer ind.) er Du her?

Lust. (sagte.)

Det var en Lykke at han kom derimellem, ellers havde jeg nok faaet min Afseend.

Frue Jokel.

Jeg tog imod Herr von Bergenberg her; men min Glut, hvor tit har jeg ikke bedet Dig, at Du ikke skulde kalde mig Marthe! Det er alt for gemeent.

Herr Jokel.

Dersom Du havde et andet Navn, saa kaldte jeg Dig ved det, men nu heder Du jo kun Marthe.

Frue Jokel.

Men det skifter sig ikke at kalde hinanden ved Døbenavnet,

Navnet, som Bønderne gjøre. Dersom jeg nu vilde kalde Dig Peer, hvordan vilde det gefalde Dig.

Herr Jokel.

Hvorfor skulde jeg skamme mig ved mit ærlige Navn? Og desuden hvortil tiener Navne, naar man ikke vil bruge dem?

Frue Jokel.

Hos Personer af Stand blot til Underkøbt, og hos gemeene Folk, for at kielne dem fra hinanden. Altsaa naar vi vil nævne hinanden, saa maae det hedde: min Skat! min Engel! min Slut!

Herr Jokel.

Gaae Din gamle Fiant! jo, hvorfor ikke min Skat! — Ha! ha! Det har jeg ikke engang sagt da Du var Pige; og nu skulde jeg begynde paa det, efter at jeg i tyve Aar har havt Dig til Kone; og saa min Engel! min Slut! og saa vel ogsaa min Hierte? Jo det vilde være deiligt. — Det er kun for unge Knøse og ikke for Ægtefolk.

Frue Jokel.

Har Du hørt at Grev Pralenskiold har kaldt sin Gemalinde ved andre end deslige søde Navne?

Herr Jokel.

Ei hvad! jeg gider ikke være sød. Hvad en Greve gjør, det kan jeg ikke gjøre. Havde Du forlangt det af mig som Kiereste, saa havde jeg ikke givet mig af med Dig.

Frue Jokel.

Det er Din Lykke, at det ikke er falsken mig ind.

Herr Jokel.

Jeg gad nok have seet, hvem der havde tabt meest derved, hvis jeg ikke havde ægtet Dig, jeg eller Du. Du var maaskee endnu Jomfrue Fændrichs.

Frue

Frue Jokel. (opbragt.)

Du er ikke værd, at have faaet et Fruentimmer af Etand.

Herr Jokel. (smigrende.)

Naa, naa, giv Dig tilfreds min Skat, vi vare bekendte for hinanden.

Frue Jokel.

(klapper ham Kiolen paa Kinden.)

Saaledes min Engel, det er artig, naar Du saaledes er om, saa kan Du let tilfredsstille mig.

Herr Jokel.

Var det ømt? Derfor kom det ikke heller fra Hiertet. Men over Dit Janterie staaer jeg her og glemmer mine Forretninger. I mit Skriverpult ligger Hundrede og Tyve Rigsdaler aftalt til Smede-Regningen, hvis han kommer saa betal ham dem.

Frue Jokel.

Jeg vil levere dem til Skriveren. Herr von Bergen har havt den Godhed at invitere mig til en Spadeseretour,

Herr Jokel.

Den unge Kallebod vilde jo komme her, hvor kan Du da tage ud?

Frue Jokel.

Jeg har alt ladet ham sige af, og udbedet mig hans Besøgelse til en anden Tid.

Herr Jokel.

Det forstaaer jeg ikke. I lader jer sige an, og sige af, I tager een Besøgelse an, og strax lader man sig udbede den Ere for en anden Gang.

Frue Jokel.

Den Gang vidste jeg ikke min Glut! at Herr von Bergen vilde bevise mig den Ere. En Cavalier kan man

man ikke vise af for en Borger, det var imod al Leve-
maade.

Herr Jokel.

Ja, ja, tilstaae det kun, Du har Lyst til at søite.
Det evige Omflakken. (til Bergenberg.) Jeg veed ikke hvor-
ledes det skulde kunne falde mig ind, at kjøre og ride min
Tid bort, saaledes som vore Riders unge Herrer. Det
lader som om de alleneffe vare til i Verden for det samme.
Den unge Herre her, vor Naboe, han er lige saadan,
Kloffen syv om Morgen en i en Diable, og der staaer han
som en Saltstærte, Gade op og Gade need. Kloffen ni
paa Rideskolen, hvor han rider en halv Snees Heste. Om
Eftermiddagen rider han ud igien, og saa trækker Rideskole-
ten endda fem eller sex Heste efter ham, paa det Folk skal
see, hvilke smukke Hestedækkener han har. Nei det er alt
for galt.

Bergenberg.

Det skeer for at lære Rideskolen tilgavns.

Herr Jokel.

Men saaledes har han alt holdt ved et heelt Aar, i
den Tid vilde jeg lære at ride Fanden baade sønder og sam-
men. — Siig heller: at De veed ikke hvad De skal gjøre
for Ledighed.

Bergenberg.

Herr von Jokel! De er en god gammeldags Mand;
De taler som De tænker.

Herr Jokel.

Det er sandt, og det er mig kiert, naar man troer
det om mig; thi Folk, som tale anderledes end de tænke,
hos dem kan man ikke vente noget Retfæffens. — Men
jeg har saa tit bedet Dem, at De ikke skulde falde mig von;
til

tilsidst maae jeg troe, at De vil holde mig for Nar. Jeg er en Virkedommers Søn og ingen Adelsmand.

Bergenberg.

Jeg beder om Forladelse, det er den store Verdens brugelige Sprog.

Herr Jokel.

Med Deres forbandede store Verden! Hvor er da nu denne store Verden? Jeg troer, at vi begge ere fødte i en Verden, og i den har jeg fra min Ungdom af lært, at den, som giver sig ud for det han ikke er, er enten en Nar, eller en Bedrager. Og jeg vil ingen af Deelene være; jeg siger Dem det for sidste Gang, kom ikke min Galde til at løbe tiere over.

Bergenberg.

Jeg skal adlyde Deres Befalning, men det vil koste meget — — —

Herr Jokel.

At være en fornuftig og ærlig Mand?

Bergenberg.

Aldeles ikke. Men at nævne Folk, som jeg har Hoiagtelse for, ved deres blotte Navn, uden at lægge noget til.

Herr Jokel.

Imellem os sagt, man maae aldrig lægge noget til Folkets Navn, thi ellers er man ikke ærlig. Har De maae lagt noget til Deres Navn?

Bergenberg.

De fornærmer mig! jeg har viist Dem mine Adresser, paa det De derefter kunde forespørge sig om min Familie. De maae ikke ansee en Feil, som blot reiser sig af, at jeg stedse er vant at omgaaes Personer af Stand, for en Fast.

Herr

Herr Jokel.

Paa det De ikke i Fremtiden mere skal begaae den Feil hos ærlige Borgerfolk, saa bliv De smukt hos Deres Folk af Stand. Forstaaer De mig.

Frue Jokel.

Nu min Skat, tag Dig det ikke saa nær! Herr von Bergenbergs beviser os den Ære at anholde om vor Datter, og altsaa — — —

Herr Jokel.

Den Ære vil maaſkee komme mig dyrt at staae.

Bergenbergs.

Aldeles ikke. Jeg tager Deres Datter uden en halv Skillings Medgift.

Herr Jokel.

Naar saa er, saa ere vi eenige.

Frue Jokel.

Nei min Skat! Om ogsaa Herr von Bergenbergs tænker saa ædelt, saa kan man dog ikke lade ham overgaae os. Vi maae i det mindste give vor Datter Hundrede Tusende Rigsdaler til Medgift. Folk vilde see mig ud, hvis jeg, som en Person af Adel, ikke vidste, hvad Medgift der tilkommer en Cavalier.

Herr Jokel.

Oh, lad Du kun hele Verden see Dig ud. Den Skade kan Du gierne lide for Hundrede Tusende Rigsdaler. Skammen er ikke Din, den er Verdens. Du har jo intet havt, altsaa kan Du ikke heller give noget. Midlerne komme jo fra mig, og vi havde endnu havt flere, hvis det ikke saa ofte var faldet Dig ind, at Du var Adel.

Julie.

Kiereste Papa! Kiereste Mama! lad det dog ikke gaae ud over mig. Naar De ikke blive eenige, saa saaer jeg jo
Den Velbaarne Frue. S ikke

ikke Herr von Bergenbergh. Dersom han vil have mig uden Midler, saa kan De jo sagte være tilfreds kiere Mama.

Frue Jokel.

Fiante! Du veed meget hvad der skikker sig. (til Jokel.) Og Du veed ikke, at min Stand er meget for fornem for Dine Midler.

Herr Jokel.

Og Du, naadige Frue, er en indbildsk Fiante! Du veed meget, hvor tungt det er, at give saa mange Penge ud. (til Bergenbergh.) Da De saa fornuftig har erklæret, at ville tage min Datter uden Penge, saa holder jeg ret af Dem. Jeg seer, at De elsker hendes Person, som det sig bør. Jeg lover Dem, at De ikke skal faae hende uden Midler; jeg vil tale med min Broder derom, og saa vil vi skride til Sagen. Rør De kun ud med Deres Kiereste, og min Skat. I Eftermiddag skal vi tale nærmere derom. Jeg maae nu ride ud. Dævlen! der staaer mine Heste og vente; for bare Sladder havde jeg nær glemt dem. Adieu! Marthe, glem ikke Smedden. (gaaer.)

Scene 12.

De Forrige.

Frue Jokel.

(raaber efter ham.)

Og glem Du ikke, at Du ikke meer maae falde mig Marthe. Det er dog afskyeligt, hvor de Borgernykker hænge ved den Mand.

Bergenbergh.

Det skal De ikke krænke Dem for, naadige Frue. Enhver veed dog, hvor megen Høiagtelse De fortienner.

Frue

Frue Jøkel.

Alt Gud! sæt Dem i mit Sted, og tænk saa, hvor ondt det maae giøre mig, at lade mig saaledes beggne, jeg som alene tænker paa at holde Familien i Ansæelse. — Nei, aldrig skal jeg opoffre min Datters adelige Blod for Borgerstanden, som destoverre! er fæet med mig, om hun ogsaa kunde vinde ti Millioner ved hendes Givtermaal.

Julie.

Ja, men siden Papa er forngiet, saa kan De jo ogsaa være det herte Mama! Man kan jo sige: at Papa har givet mig saa meget med, som De selv vil.

Frue Jøkel.

Hold Munden! det gaaer ikke an! Herr von Bergen-berg maae holdes skadesløs. Det forstaaer Du dig meget paa.

Bergenberg. (sagte.)

Hendes Tænkemaade kommer mig ret tilpas, dersom det kun kommer i Stand.

Julie.

Jeg er forngiet med alle Ting, naar jeg kun faaer Herr von Bergenberg.

Bergenberg.

De fortryller mig, naadige Frøken, i det jeg seer at De saa ivrig sniker vor Forbindelse.

Frue Jøkel.

Dette alene kan tilveiebringe Dig min Naade, at Du elsker Herr von Bergenberg saa høit. Jeg sørger vist for Dig heri som en fornuftig Moder.

Scene 13.

De Forrige. Lust.

Lust.

Deres Naades Bogn er, som Deres Naade naadigst
har befaler, til Deres Naades naadigste Tieneste.

Frue Jokel.

See saa, det var ret. Nu tilgiver jeg jer hvad I
før gjorde galt.

Lust.

Og jeg er meget for, at gjøre det godt igien, som jeg
har gjort galt.

Frue Jokel.

Naar De befaler?

Bergenberg.

De har at befale.

(giver hende Haanden.)

Frue Jokel.

Følg De kun Julie, jeg vil støtte mig paa Valkers
Arm.

(Bergenberg følger Julie; Frue Jokel læner sig
paa Lusts Arm, og gaaer meget affecteret
bort.)

Ende paa den første Act.

Anden

Anden Act.

Scene I.

Lotte, kommer ind af den store Dør, tilligemed
Kallebod og Claus.

(Kallebod har en stor Bouquet i Haanden.)

Lotte.
Der er ingen hjemme.

Kallebod.

Min Tiener har nok sagt mig det, men jeg vilde dog
selv see om det var sandt. Komme de snart hjem?

Lotte.

Det veed jeg ikke. De komme knap, førend om et
Par Timers Tid.

Kallebod.

Nu da, saa vil jeg bide saa længe.

Lotte. (forlegen.)

Men Tiden vil blive Dem lang.

Kallebod.

Oh nei! bliver hun ikke hos mig.

Lotte.

Det gaaer ikke an, jeg har — noget — at forrette
i Børnsfælden.

Kallebod.

Jeg saa vil jeg gaa med. — Min Tiener kan imid-
lertid blive her — jeg vil see paa hende, og saa fordriver
jeg Tiden med det samme.

Lotte.

Det skifter sig ikke; Tænk engang! dersom man fik

at vide, at De havde været i Kiøbenhavn med mig, det vilde være artig.

Kallebod.

Jh, hvorfor det? Jeg er ikke storagtig. Den Tid min salig Papa endnu levede, da var jeg med Karlene og Pigerne, snart i Stalden, snart i Kiøbenhavn, snart paa Høstet og allevegne. Og vor Præst roste mig ogsaa derfor, at jeg var saa ydmyg.

Lotte. (sagte.)

Oh! Du ydmyge Gaarchoved. (høit.) Det kan altså sammen gierne være, men i Byen gaaer det ikke an, De maae altsaa finde Dem i at være alene. (vil gaae.)

Kallebod.

Hendes Naade, Frue Klinge, er dog vel hjemme.

Lotte. (forlegen.)

Jeg veed det ikke.

Kallebod.

So jeg saae hende i Vinduet.

Lotte.

Godt; vil De da gaae op til hende imidlertid, saa vil jeg melde Dem?

Kallebod.

Nei, nei, jeg vil ikke komme hende til Uleilighed. — Lad hende kun komme til mig.

Lotte.

(i det hun gaaer.)

Han er et Mynster paa sin Levemaade.

Scene 2.

Kallebod og Claus.

Kallebod.

Frøken Julie er dog ret kæn. Sid hun kun alt hørte mig til!

Claus.

Claus.

Ja, det meener jeg ogsaa Velbaarne Junker, for kan De ikke sige synderligt om hende.

Kallebod.

Det maae dog være ret skönt, naar man har en smuk Kone.

Claus.

Ja, det maae ret være et herligt Liv! — Og man kommer ret i Ansæelse hos andre for sin Kones Skyld.

Kallebod.

Min salig Papa maae have holdt meget af mig, siden han har udsøgt mig saadan en smuk Frøken.

Claus.

Ja det maae Velbaarne Junker ogsaa søge at gien-
giælde.

Kallebod.

Ja, naar jeg engang faaer en Søn. — Herr von Bergen-
berg havde nok Lyst at snappe mig hende bort.

Claus.

Ja det har jeg ogsaa nok mærket, at han spidser sin
Næse paa hende. — Og hans Tiener — det er en Fandens
Karl, som profekt forstaaer sig paa slige Ting.

Kallebod.

Oh! der bliver ikke noget af. Min salig Papa har
testamenteret mig hende.

Claus.

Men Velbaarne Junker. Bruden kan dog vel ikke
fuldkaste Testamentet? Jeg har for seet slige Konstgreb hos
Organisten.

Kallebod.

Ei! vist ikke. — Og min Sviger-Papa, har jo lovet
min salig Papa, at jeg skulde faae hende.

Claus.

Det er endnu det bedste, Velbaarne Junker.

Kallebod.

Jeg skal ogsaa omgaaes hende ret artig, naar jeg har faaet hende; hun skal sove saa længe hun gider, og spise det, som smager hende. Jeg vil lade hende blive hiemme den hele Dag, og jeg skal besørge alle Ting for hende.

Claus.

De smukke Klæder, maae Herren ikke glemme. Thi, naar Fruentimmerne kun kan være pyntede, saa kommer det dem til at glemme alt andet. Og saa maae De ogsaa lade hende gjøre hvad hun vil, saa bliver hun nok fornøjet.

Scene 3.

De Forrige. Frue Klinge.

Frue Klinge.

Hvorfor kom De ikke op til mig paa mit Kammer?

(Claus gaar.)

Kallebod.

Jeg ønsker min naadige Frue, en velsignet god Morgen. — Tag det ikke ilde op, jeg vilde ikke komme Dem til Uleilighed.

Frue Klinge.

De troer altsaa, at det er mageligere for mig, at komme til Dem? (sagte.) Det er ret et Kalvehoved.

Kallebod.

Hi! hi! Underdanige Tiener, med Deres Permission.

Frue Klinge.

(tager noget Syetsi frem af hendes Syepose og giver sig til at arbejde.)

Kom lad os sætte os. (sætter sig.) Tag Dem en Stol, og sæt Dem ned.

Kallebod.

Kallebod.

Det var alt for stor — — —

Frue Klinge.

Jh! gjør dog ingen Omstændigheder.

Kallebod.

Med Deres Permission — —

Frue Klinge.

Vil De blive staaende?

Kallebod.

Jeg er ikke træt — med Deres Permission.

Frue Klinge.

Som De behager — —

Kallebod.

(gjør en ubehøvlet Compliment.)

Underdanige Tiener.

(begge tie i nogen Tid.)

Frue Klinge.

Vi har deiligt Veir i Dag.

Kallebod.

Ja ret deiligt; med Deres Permission.

Frue Klinge.

Men jeg troer ikke det varer ved.

Kallebod.

Hum! — — —

Frue Klinge.

Vi kunde maaſkee ſaae Regn i Eſtermiddag.

Kallebod.

Det kan gierne være, med Fruens — Permission.

(eſter en lang Pauſe.)

Frue Klinge. (ſagte.)

Jeg veed ikke hvad jeg ſkal ſige til dette dumme Men-
neſke? (heit.) Veed De intet Nyt?

Kallebod.

Nei, med Deres Permission.

Frue Klinge.

(Efter et lidet Ophold.)

Hvor gammel er De, Herr Kallebod?

Kallebod.

Til Mortensdag, om Gud vil! er jeg atten Aar —
med Deres Permission.

Frue Klinge. (spodst.)

Altsaa en Mortens-Gaas?

Kallebod. (leende.)

Ja, med Deres Permission.

Frue Klinge.

De gjør Deres Fødselsdag Vre.

Kallebod.

Underdanige Tiener.

Frue Klinge.

De har dog artige Midler; De kunde have reist
Udenlands et Par Aar, og seet Dem om i Verden.

Kallebod.

Ja, seer De, naadige Frue, jeg'er bange for Torden,
derfor har jeg ikke tordet reise.

Frue Klinge.

Det er en vigtig Aarsag! Gives der da ingen Tor-
denveier her? Og hvad gjør De da, naar det tordner?

Kallebod.

Saa gaaer jeg hen til andre Folk, og bliver hos dem,
til det er forbi, med Deres Permission; thi seer De,
naadige Frue, naar jeg kun ikke er alene, saa gaaer det
nok an.

Frue Klinge.

Det er altsaa kun en Bane. De skulde være Soldat
i nogle Aar, for at pænne Dem fra deslige Børnesfregger.

Kallebod.

Oh! vor Herre bevare os! jeg kan ikke taale at høre
Skud.

Frue

Frue Klinge.

Og De gaaer dog paa Jagt?

Kallebod.

Ja, jeg kan nok selv skyde, men jeg taaler ikke at høre andre.

Frue Klinge.

De er ret fød til at leve paa Landet! det vilde være Skade om De forlod det.

Kallebod.

Oh nei! naadige Frue! det giv'r jeg aldrig. Jeg vil blive paa mit Gods, saa længe jeg lever. Thi hvad har jeg vel at bestille i Byen? — Ikke tiere end naar jeg skal kræve mine Rentepenge; ellers aldrig. Hiemme er jeg opfødt; jeg kender der hver en Plet Jord. Jeg behøver ikke engang en Ladefoged, jeg veed selv hvor megen Udsæd jeg har; og naar jeg nu faaer en Kone, og jeg ikke mere behøver at bekymre mig om Kræet, saa faaer jeg mere Rolighed, og kan altsaa leve ret fornøiet.

Frue Klinge.

Saa bliver Deres Kones Forretning at holde Skab med Kræet?

Kallebod.

Ja; dog — med Deres Permission — vel at forstaae, hun skal ikke selv drive det, enten i Marken, eller af Marken; ikke heller skal hun selv forrette Stald-Arbejdet. Ah! langt fra! hun skal kun holde Fokkene i Ave, og have Opsigt med dem. Thi seer De, naadige Frue! det kommer meget an paa, at Qvæget bliver ordentlig rygget; og saa at Fokkene ingen Skade gior paa Engene. Thi, seer De vel, de drive Qvæget mangen Gang efter deres eget Tøffe, hvor de selv finde det for godt; og man maae ogsaa holde Orden paa Engene. Det maae min Kone

under:

undertiden see efter, men hun behøver ikke at gaae til Guds; jeg har en Kariol, som har hørt min salig Mama til, den kan hun lade spende en Hest fore, saa kan hun ligesom kjøre sig en Tour, og med det samme see paa vort Beste.

Frue Klinge.

Men det er jo ingen Forretning for Deres Kone; der skulde De tage et Menneske an til, som De kunde forlade sig paa.

Kallebod.

Oh! Himmelen bevare os, man bliver alt for meget bedraget; man maae selv have Tilsyn med alting, ellers gaaer alting til Grunde. Min salig Papa har tit sagt mig: at jeg selv skulde see til alting, saa vidste jeg hvordan jeg var stædt i det.

Frue Klinge.

Men hvorfor forpagter De ikke Deres Guds bort, og lever saa i Byen af Deres Indkomster?

Kallebod.

Oh! der vilde Tiden blive mig for lang. Og hvorefter skulde jeg vel ogsaa lade fremmede Folk berige sig paa mit Guds? Det kan jeg jo selv tage.

Frue Klinge.

Saaledes som De er vant til at tænke, saa har De Ret; men om Deres Kone vil blive fornøjet, det vil vi faae at see.

Kallebod.

Men Frøken Julie er jo ogsaa opvokset paa Landet, og selvfølgelig ogsaa vant til Landlevnet.

Frue Klinge.

Hun er vant til et ganske anderledes Landlevnet, end det, De kan byde hende i Deres Egn: Hun har aldrig betænket sig det mindste om Huusholdningen; hun stod op
Klok:

Kloffen 9, ligesom i Byen; sad for sit Matbord til Kloffen 12. Om Eftermiddagen kørte hun ud med hendes Mama, eller ogsaa blev hun hjemme naar det var ondt Veir, og spille Kort; gjorde Visiter i Egnen, eller og tog imod; med eet Ord, hendes Mama har opdraget hende som en Frøken, der med Tiden skal blive en ærkesløs Kone. De seer altsaa, at hun paa den Maade ikke kan passe sig for Dem.

Kallebod.

Det er vel sandt, dersom hun vil være saa doven. — Men maaskee hun af Kierlighed til mig, vil finde sig deri?

Frue Klinge. (spodsk.)

Kan vel være; jeg ønsker, at De ikke maae flattere sig forgieves. — Der har De jo en usorlignelig Bouquet; er det tilladt?

Kallebod.

Som De befaler, naadige Frue! (tager Bouquetten løs og holder hende den under Næsen.) Den lugter godt, ikke sandt? (sætter den igien paa Dryftet.)

Frue Klinge.

Der er intet at udsætte paa Bouquetten, uden at den er for stor. — Men vil De ikke sætte sig?

Kallebod.

(tager sig en Stol og sætter sig hos hende.)

Jo, med Deres Permission. — Fruen arbejder der paa noget ret smukt.

Frue Klinge.

Det er et Par Mands-Mansfetter.

Kallebod.

Men det er og ret smukt, naar en Kone kan gjøre Mands-Mansfetter?

Frue

Frue Klinge.

Ja, det er ganske artig. — Hvorledes fordriver De Tiden, da De ikke er vant til at være i Byen?

Kallebod.

Jeg gaaer ud paa Toldboden, og seer Skibene komme; hvorledes de lodse; eller, naar nogle seile bort, hvorledes Folk gaae ombord; eller ogsaa jeg gaaer hen til en Slagter, og seer hvorledes de partere Studene, og der bliver jeg undertiden staaende hele to til tre Timer.

Frue Klinge.

Altsaa er Vand og Stude Deres Tidsfordriv?

Kallebod.

Ja, med Fruens Permission —

Frue Klinge.

Siden De er fra Landet, saa undrer jeg mig ikke over, at De finder Fornoielse i Stude. Men De finder nok ikke stort Selskab der?

Kallebod. (glad.)

Oh! der er mangen Gang saa fuldt, at man ikke kan komme frem; jo, jo! der kommer min Troe mange Folk hen. Det er sandelig ret fornoieligt, hvor saadan en Stud vender Vine, naar de maae give den to til tre Slag for Vanden.

Frue Klinge.

Og det kan fornoie Dem, at det arme Dyr bliver saaledes martret? De er ret et haefseligt Menneſſe! De kan umuelig have et smt Hierte, naar De kan finde Fornoielse i saadan sœiſt Medſart.

Scene

Scene 4.

De Forrige. Herr Jokel.

Herr Jokel.

Phy! det er varmt i Dag — (sætter sig.) God Morgen Søster. — Ha! Herr Kallebod, er De ogsaa her? Min Kone har jo ladet Dem sige af?

Kallebod.

Ja, men jeg er dog kommen, alligevel —

Herr Jokel.

Jh nu! det seer jeg. Men veed De vel, at De begaaer en stor Feil imod min Kone, naar De kommer uden hendes Tilladelse? (til Frue Klinge.) Ikke sandt?

Frue Klinge.

Jo vist, det er imod alle Belanstandigheds Regler.

Herr Jokel.

See, der hører De det. — Ha, ha, ha! Hvad Diæblen har De der for en Urtekoft? Jeg troer De vil ogsaa være a la Modens? Ei, ei! dersom De det vil, saa maae De tage sig en Informator an, som ret kan lære Dem den Ting; thi jeg troer, at denne Urtekoft er nok for stor.

Kallebod.

He! he! — den er — bestemt til en vis Een. —

Frue Klinge. (sagte.)

Nu mærker jeg det. (leende i det hun gaaer.) Det er ret et Taasseshoved!

Herr Jokel.

Hvor gaaer De hen?

Frue Klinge.

Jeg gaaer ind i mit Kammer. Jeg holdt kun Herr Kallebod med Selskab. Og nu, da De er her, saa troer jeg,

jeg, at jeg behøves ikke. (Spodsk for sig.) Og jeg er glad, at jeg slipper fra den Tølper. (gaaer.)

Scene 5.

De Forrige.

Herr Jokel.

Naa! hvorledes staaer det Dem an her? Sid need.

Kallebod. (sætter sig.)

Det staaer mig ret godt an; men jeg vilde dog heller, jeg var hjemme. — Der bliver dog altid bestilt mere, naar man selv er tilstæde.

Herr Jokel.

Det er sandt; men paa denne Tid er Arbeidet ikke saa vigtigt. — Siig dog til min Broder, Deres Formynders, at han maatte komme hid til mig i Dag, jeg havde at tale med ham. Jeg troer, det vilde være bedre, om De for det første blev ugiort, De er endnu alt for ung til at givtes! ikke sandt?

Kallebod. (forvirret.)

Ne — Ne — Men — det troer jeg ikke, med Deres Permission.

Scene 6.

De Forrige. Frue Jokel. Herr von Bergen. Julie og Frue Klinge.

Frue Jokel.

(til Herr Jokel.)

Himmelen velsigne Dig, min Engel! er Du alt kommen hjem? (til Frue Klinge.) Lad sætte Stole ma chere.

Frue

Frue Klinge.

(gaaer til Døren, kommer strax ind igien, og bringer en Tiener med sig, som seer ud som en Skriver; han sætter Stole; de sætte sig alle, men Kallebod ikke.)

Frue Jokel.

(til Kallebod.)

See! er De ogsaa her?

Kallebod.

Ja, med Fruens Permission.

Frue Jokel.

Jeg har jo frabedet mig Deres Besøgelse til i Morgen.

Herr Jokel.

Seer De at jeg spaaede rigtig?

Kallebod.

Forlad mig, kiereste Frue Sviger-Mama.

Frue Jokel.

Lad kun denne Titel blive borte.

Kallebod.

Min Tiener sagde mig, at det syntes ham, som om Herr von Bergenbergs Herr Tiener, kun havde villet spøge med ham, da han sagde ham, at De ikke var hjemme for mig.

Frue Jokel.

Deres Tiener er en eenfoldig Taasse.

Kallebod.

Jeg har arvet ham efter min salig Papa.

Herr Jokel.

Oh! min kiere Kallebod, desmindre er han i Moden. Jeg kan nu ikke mere bære det, hvad jeg har arvet efter min Fader.

Frue Jokel.

Men jeg har endogsaa sendt Dem Bud siden efter.

Den Velbaarne Frue.

I

Kallebod.

Kallebod. (bange.)

Saa maae jeg alt have været borte.

Frue Jokel.

Nu! der er just ingen Skade skeet; jeg beklager alene at De ikke har fundet nogen hiemme.

Kallebod.

Oh! Underdanigste Tiener.

Frue Jokel.

(til Herr Jokel.)

Min Engel! vi har kiort dygtig omkring; det er saa behageligt — — —

Herr Jokel.

Det er mig kiert, naar Hestene kun ikke har noget dertimod.

Bergenberg.

Tilforladelig ikke.

Kallebod.

(Som imidlertid har taget Bouquetten løs, og nærmer sig til Julie, giver hende den.)

Deiligste, naadigste Fruen! da det er Deres Geburtsdag om fiorten Dage, saa tager jeg mig den Frihed, at opvarte Dem med en lille Bouquet. Jeg ønsker at De altid maae være saa frisk og smuk — som denne Bouquet. (alle leer.)

Julie.

Da vil jeg ikke blive længe smuk. — Men at forære en Bouquet bort fiorten Dage i forveien!

Frue Jokel. (leer.)

Men hvor har De lært det?

Kallebod.

Jeg var bange, at den inden den Tid skulde visne; og desuden har min Gærtner skrevet mig til, at Blomsterne alt begynde at blive rare.

Frue

Frue Jokel. (opbragt.)

De tænker altsaa at det kun skal være en lumpen Urte-kost, som De skal forære en Frøken til hendes Geburtsdag? — Min Frøken-Datter er ingen Vonde-Tøs. Og overalt saa bør hun ikke tage imod nogen Geburtsdags-Foræring af Dem. (tager Bouquetten med Brede fra Julie, og giver den til Kallebod.) See der! tag Deres Vonde-stads tilbage, og forær den til Deres Degnedatter.

Herr Jokel. (leende.)

Marthe, Marthe! — gjør den stakkels Kallebod det ikke for broget.

Frue Jokel. (vred.)

Marthe! Marthe! — Følk skulde snart troe, at de vare hos Bønder, naar de høre, hvorledes Du omgaaes mig.

Herr Jokel.

Ha! ha! ha! saaer jeg ogsaa noget af Din naadige Brede? Kom, Herr Kallebod, kom, ellers bliver det ti Gange verre.

Kallebod. (stielvende.)

Seg har, med Deres Permission, den Ære at re-commendere mig underdanigst.

(I det han gaaer bort, vil han forære Frue Klinge Bouquetten, men hun neier meget dybt og spodsk; han sætter den igien i Bryffet og gaaer bort med Herr Jokel.)

Scene 7.

De Forrige.

Frue Jokel.

Det ufordragelige Menneske! — Og saadanne Følk tør understaae sig at gjøre Fordring paa anseelige Familier!

Frue Klinge. (noget sagte.)

Min fiere Søster! det volder, at hans Fader var ogsaa Forpagter. Man tænker altsaa slet ikke mere paa Din Stand, men maaler alting efter Din Mand.

Frue Jokel

Oh! kom mig ikke til at tænke derpaa. Du Herr von Bergenberg, jeg haaber, det nu ikke vil have flere Vanskeligheder. — Men De reiser dog vel ikke bort, strax efter Brylluppet?

Bergenberg.

Vel ønskede jeg, at kunne snart fremskille min tilbedelige Julie for min Familie, men jeg seer, at hendes naadige Mama vil maaskee ikke tilstæde det, jeg vil derfor rette mig efter Deres Besøling.

Frue Jokel.

Sandt er det, at De vil giøre megen Opsigt med min Frosen-Datter, og jeg vilde gierne unde Dem denne Triumph snart; men De maae tillade mig, at jeg først giør hende bekendt hos vores Adel som Frue Bergenberg. I det første Aar kan De altsaa ikke tænke paa Deres Afreise.

Frue Klinge.

Det er vist — inden man faaer reist hele Landet igiennem. — Paa mange Steder komme De til at opholde sig i otte Dage, og saaledes gaaer Tiden bort.

Julie.

Hvad? Skal jeg reise omkring, for at lade mig see?

Frue Jokel.

Der talte den borgerlige Fader igien. — Den Stand, som Du træder ind i, fører det med sig, at man maae bekendtgjøre Formølingen. Du faaer da Besøgelse fra hver Herregaard, om det ogsaa var tyve Mile herfra. Det

maa

maae Du igien betale paa samme Maade, enten Personlig, eller ved en Guldmægtig. Det er noget andet at træde ind i en adelig Familie, end at giøre sig med en Borgermand.
(seer ved det sidste Ord, sukkende og bedrøvet til Frue Klinge.)

Frue Klinge.

Giv Dig tilfreds Søster, Du har dog i det mindste den Lykke, at see Dig selv leve op i Din Datter.

Frue Jekel.

Det har jeg ogsaa altid tragtet efter — og Himlen skee Tak! nu haaber jeg snart at see mine Ønsker opfyldte. Til al god Lykke har jeg ingen Søn bragt til Verden, som kunde forplante det borgerlige Navn, og tilintetgiøre alt mit Haab.

Bergenberg.

(som imidlertid har talt med Julie.)

Naadige Mama! jeg har nødvendige Forretninger hjemme; jeg skal i Eftermiddag tilforladelig have den Ære at giøre Dem min Opvartning.

Frue Jekel.

Jeg venter Dem ganske vist.

(Bergenberg gaar.)

Scene 8.

De Forrige.

Frue Jekel.

Nu, Julie, nu bliver Du snart til en Dame.

Julie.

Men, min søde Mama, jeg troer at min Papa har ikke endnu aldeles samtykket det?

Frue Jokel.

Det er saa godt som afgjort, lad mig sørge derfor. Ja, hvis ikke min Faders Blod taledes i mine Arer, saa maaskee, jeg bekymrede mig lige saa lidet om Din Lykke, som min Mand. Men Himlen være lovet! det skal ikke gjøre mig feet af at vedligeholde min Families Vre.

Frue Klinge.

Det er ogsaa Din Skyldighed, kæreste Søster, thi man kan ikke regne Din Mand det til ondt, at han tænker saa borgerligt. Han er jo en halv Vonde?

Frue Jokel.

Det føler jeg, desto verre! alt for ofte. Derfor skal jeg ikke heller hvile, førend jeg faaer alting i Stand. Han er alt paa gode Veie, dersom hans Broder kun ikke faaer ham til at vende om. — Dog nei! det skal jeg nok vide at sætte en Pind for. — Men kære Frue Klinge, angaaende vor Pynt? Vi maae tænke derpaa i Tide?

Julie.

Oh ja! søde Mama.

Frue Jokel.

Det første er et Hisebeens-Ekiort — og det maae vi jo passe, at vi ved Forlovelsen lade os begge see i Hisebeens-Ekiort.

Frue Klinge.

Eet kan jeg bringe til Veie.

Frue Jokel.

Det var brav. — Men nu det andet?

Frue Klinge.

Min Skræder har altid nogle i Forraad, hos ham kan Du strax faae et.

Frue Jokel.

Fortreffeligt! Julie, send strax Lotte hen til ham, og lad ham sige, han maatte i Dieblirket komme til Frue Klinge,

Klinge, og tage nogle Fiskebeens-Skjorter med sig, men gjør det saaledes, at Din Fader ikke mærker noget.

Julie.

Min hierte Mama, kun et Fiskebeens-Skjort! Hører der ikke ogsaa smukke Klæder til at være naadige Frue?

Frue Jokel.

Det forstaaer sig, mit Barn! Men Fiskebeens-Skjortet er det allernødvendigste, det øvrige skal jeg nok sørge for.

Julie.

(Kysser hendes Haand.)

Oh ja! kiereste Mama! men snart —

(gaaer glad bort.)

Scene 9.

Frue Jokel. Frue Klinge.

Frue Klinge.

Al Søster! jeg er endnu bange, at der skal komme noget i Veien. Din Svoger er Kallebods Formynder, og jeg troer, at han og hans salig Papa (i Kallebods Tone) har besluttet, at giøre ham med Din Datter; han vil altså prædike Din Mand Ørene fulde derom.

Frue Jokel.

Du gjør mig ganske bange. Naar jeg sandt skal sige, saa veed jeg endnu ikke, hvorledes min Mand er fundet imod den Mar. Jeg vil — ja jeg vover det — jeg vil, uden Omstændigheder, ved Lotte lade ham sige, at han aldrig understaaer sig at komme mere i mit Huus.

Frue Klinge.

Det verste er, om Din Mand skulde have Hensigter med ham. Du kender ham. — Ja, var han kun i Tusenfte Led af Adel, saa vilde han vist, med hans store Mid-

ler ikke tænke paa anden Svigersøn, end en Cavalier. Men
 eftersom — Men jeg veed ikke heller, kiære Søster, hvor
 Du den Gang har havt Dine Vene.

Frue Jøkel.

Af min Gud! Nød bryder alle Love; jeg havde
 ingen Formue; min Moder var gammel, og jeg kunde
 efter hendes Død ikke gjøre Regning paa en halv Skillings
 Indkomst — jeg maatte altsaa bekvemme mig dertil,
 efterdi ingen af Noblessen engang saae til mig. Og over-
 alt saa har jeg i alle andre Omstændigheder ikke gjort saa
 galt et Valg; jeg har saacet skionne Midler.

Frue Klinge.

Men kan Du gjøre med dem hvad Du vil? Du kan
 jo ikke engang klæde Dig som Adelen. Uagtet alle Dine
 skionne Midler, saa seer man dog Jorpagter. Konen stikke
 frem.

Frue Jøkel.

Det er just det, som frænker mig! Men Taalmodig-
 hed! Er min Frøken-Datter først en Dame, saa kan jeg
 siden gjøre Fordring paa prægtige Klæder. Min Datters
 Selskaber blive mit Ryastod, at jeg maae klæde mig Stands-
 mæssig, for at kunde vise mig der.

Scene 10.

De Forrige. Kallebod.

Kallebod.

(Kommer ganske beangstet ind.)

Af naadige Frue Sviger: Mama! jeg tager al min
 Tilflugt til Dem, Min kiære Herr Sviger-Papa har nys-
 sens sagt mig, at jeg ikke maatte gjøre mig nogen Regning
 paa den naadige Frøken Julie; at han vilde give hende
 med

med Herr von Bergenbergs, efterdi jeg var endnu alt for ung, og al for eenfoldig, sagde han.

Frue Jøkel.

og

(begge meget glade.) Hvad?

Frue Klinge.

Kall: bod.

Ja! tænk nu engang, om jeg ikke har Marsaa at tage min Tilflugt til Dem, for at anholde om Deres Bistand. De veed, naadige Frue Sviger-Mama, at min salig Papa vil saaledes have det; vær saa naadig, og tael med den naadige Sviger-Papa, siig — — —

Frue Klinge.

Ha! ha! ha!

Frue Jøkel.

Hvad! jeg skulde endnu bede min Gemahl, at give min Frøken-Datter til saadant et Menneſke, som en Vonddepige kunde være god nok til? — Hvor kan De være saa usforkammer! Gaae deres Vei — De faaer lige saa lidet min Frøken-Datter, som De, med samt Deres Penge, kan kłøbe sig de Ahner, som dertil ere fornødne. — Kom, min kiere Ma Soeur! jeg maae see, jeg kan finde min kiere Gemahl, han fortienet at kysſes.

Frue Klinge.

Stakkels Karl! Siden man ikke vil give Dem Frøken Julie, saa kommer De selv til, indtil videre, at have Omſorg for Dvæget.

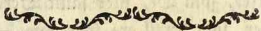
(gaaer begge.)

Scene II.

Kallebod, alene.

Jeg troer saamen, man holder mig for Nar. — Det har ikke været min salig Papas Meening. Mit gode Hiertelav, som jeg vilde have viist ved denne Foræring, (viser paa Bouqvetten) det holder man for dumt. Jeg for ung? Frøken Julie er jo heller ikke ældre, og dog vil man giøre hende med en anden. — Oh! jeg mærker det nok, Herr von Bergenbergs har flere Penge end jeg. — Men jeg vil ikke lade mig holde for Nar; jeg skal fortælle min Formynder alting, og dersom jeg ikke faaer Frøken Julie — saa — saa — saa maae de dog vist betale mig de Bekostninger, som jeg har sat mig i.

Ende paa den anden Act.

Tredie Act.

Scene I.

Skuepladsen forestiller et prægtigt Værelse i
Herr von Bergenbergs Huus.

Bergenbergs, siden Lust, som kommer ind
af Døren.

Bergenbergs.

Troe mig, det kostede, inden jeg fik Trækholt overtalt.
Lust.

Men han lod sig dog vel overtale?

Bergenbergs.

Ja.

Lust.

De maatte vel love ham stor Profit?

Bergenbergs.

Fire Hundrede Rigsdaler mere end han begierede for
Ringen.

Lust.

Oh! saa har han kun gjort Vanskeligheder for at
saa Dem udpresset. Det er heller ikke mere end billigt,
at De under ham denne Profit; den gode Mand maae dog
i det mindste have Papiirs Glæde.

Bergenbergs.

Han vil selv vare tilstæde, naar jeg forærer Frue
Jofel Ringen.

Lust.

Bravo! Saa kan hun tilsidst selv komme til at be-
tale den. — Jo, man forsøge kun at bedrage saadan en
Zielp.

Zielpind, de passer nok at sætte sig selv i Sikkerhed. — Men hvorledes gav den naedige Frue Dem hendes Meening at forstaae? Det skeede nok paa en temmelig fin Maade?

Bergenberg.

Hun talte om den Stads, som min Kiereste nok fik; og saa, sagde hun, (efterader Frue Jokels affekteerte Tone.) faaer jeg at have en Ring, enten min Mand vil, eller ei; i det samme smidskede hun til mig, saa jeg strax mærkede, at det var mig meent, der skulde give hende den.

Lust.

Nu, Ringen faaer hun! men vi paa vor Side faae da ogsaa noget. Vi maae imidlertid giøre os reisesfærdige, Herre, paa det at vi paa Diebliffet kan tage afsted med Medgiøven.

Bergenberg.

Sandt at sige, saa er jeg feet af at flakke videre om, kring. Naar man ved Giøftermaal er bleven Eier af Hundrede Tusende Rigsdaler, saa er det dog vel Umagen værd at man søger at komme i Nolighed.

Lust.

Det er sandt nok. Hundrede Tusende Rigsdaler paa et Bræt — ja jeg er selv af den Meening, at man da slaaer sig til Nolighed. — Men Herre, De faae dem vist ikke strax. — Vi lægge jo selv an paa halvtrediesindstyve Tusende Rigsdaler, men jeg vædder, at vi lade os gierne nøie med Halvparten, og Resten komme vi til at bie efter til Forældrene ere døde; og betænk, hvor usikkert det er, at vente paa Døden. Det kunde hændes sig, at den naedige Frue Sviger-Mama blev Enke, og jeg torde giøre min Eed paa, at hun da efter hendes Samvittighed troer sig pligtig: at forære Dem en adelig Sviger-Papa, for
nogen-

nogenledes at rense Familien fra Mesalliance; og saa tager Fanden ved det meeste deraf.

Bergenberg.

Ah! hvem vil vel tænke saa langt frem!

Lust.

(visende paa sig.)

En fornustig, klog Mand! Kom an! vi vil ikke engang sætte dette Tilfælde. Vore Sager staae desuagtet dog paa meget slette Fodder; saasnart Brylluppet er forbi, maae De betale Deres Gield; thi vore Creditorer vente med Smerte efter dette Giwtermaal, eller rettere sagt, paa de tilkommende aarlige Indkomster; paa disse kan De vente til Ewigtid. Altsaa, hvor meget beholder De tilovers af Deres Medgiwt? — En Trediedeel. — Hvad kan De begynde næd den? Og dertil kommer da Deres Svigers Papas forfærdelige Støien.

Bergenberg.

Jeg skal vide at stille mine Creditorer saaledes tilfreds, at De for det første endnu ikke skal tænke paa Betalingen, — og saa om et halvt Aar maae de gierne bryde løs.

Lust.

De beholder altsaa Medgiwten heel og holden? Desstobedre! — Altsaa et Tusende Rigsdalers Indkomster, og dertil en Kone? — Kan De vel leve deraf? Nu, da De er ugiwt, har jeg som Deres Skatmester ofte maaget et Aar havt tre Tusende Rigsdaler i uvisse Indkomster, som jeg rigtig igien har anført Dem til Udgift, og det saaledes, at De meget sielden — oh! næsten aldrig, har behøvt noget per Cassé; med et Tusende Rigsdaler er der altsaa aldrig at tænke paa et stikkelig Udkomme.

Der

Bergenberg.

Du har Ret, Lust! — — Vi vil blive ved som vi har begynd.

Lust.

Ja, det er det fornuftigste. — Endnu een Ting. — Vi maae spænde alle Kræfter an, for at blive udbetalte, saa snart som mueligt, paa det at vi jo før jo hellere kan komme til at pakke os; thi den gamle Jofel har vist søgt at faae Kundskab om Deres Familie-Omstændigheder. Det vilde være et Tordenflag for vore Anslag, hvis der indløb Breve, og han kom under Veir med —

Bergenberg.

Han kan ingen Efterretning faae saasnart, thi jeg har givet ham en temmelig forvirret Adresse. Imidlertid ere dine Numærkninger sande, og jeg vil i alting følge dine Raad. Nu gaaer jeg hen og henter Trækholt, og saa gaaer jeg hen til min Sviger-Mama: kom derhen om en Time.
(gaaer.)

Scene 2.

Lust, alene.

Min Herre har Ret. Her gjør vi et Meesterstykke. Men hvis man ret examinerede vor Forsatning, hvor stummelt vilde det da ikke see ud her i vore Bærelser, med al vor laante Pragt. — Uagtet saa mange strenge Undersøgelser, dog at blive anseet for en reisende Cavalier, og oven i Kjøbet givte sig. — Det er loierligt. — Men hvoraf kommer det ogsaa? Det kommer deraf, at vi ere dristige, og tye just til det Slags Folk, hvis Sag det er at undersøge Tingene, gjør brav Vind for dem; saaledes dyffer vi dem i Søvn; og paa Skaften maae disse Herrer
see

see igiennem Fingrene med os, fordi vi ere blevene for nøie
kiendt med hinanden.

Scene 3.

Lust og Claus.

Lust.

(vil gaae, i det samme kommer Claus ind.)

Hvad er paa Færde?

Claus.

Min Herre vilde gierne tale med hans Herre.

Lust.

Min Herre er ikke hjemme. Er det noget magt-
vaaliggende saa kan han sige mig det. Siig ham altsaa,
at han kan saae mig i Tale.

Claus.

Seg veed ikke, om han vil betroe jer sine Hemmelig-
heder.

Lust.

(som seer, at der staaer en Stol, bærer den gesvindt ind i
næste Kammer.)

Gesvindt bort med den, paa det jeg ikke har nødig at
byde ham sætte sig.

Scene 4.

Kallebod og Claus.

Claus.

(seer efter Lust.)

Han er her ikke; men han kommer nok strax. Herren
maa have lidt Taalmodighed.

Kallebod.

Godt.

Claus.

Claus.

Men mig synes, at det virkelig var bedre, at De lod dette Givtermaal gaar overstyr; en Kone, som først har en Cavalier i Hovedet — den kan ingen Diavel komme afsted med.

Kallebod.

Men jeg troer endnu ikke ret, at han giver sig med hende; og naar jeg først har udsruttet hans Hensigt, saa skal jeg nok vise ham Veien.

Claus.

Jeg troer dog alligevel, at det er hans Alvor. Frøkenen er ikke saa hæslig — og Penge — Penge gjør alting godt. Den gamle Jokel maa jo have hele Kiødere fulde af Penge. Tænk kun paa det, Herre, hvad Deres salig Papa saa tit sagde.

Scene 5.

De Forrige. Lust.

Kallebod.

Underdanige Tiener, min Ven!

Lust.

(med et opblæst Væsen.)

Hvad er til Deres Tjeneste?

Kallebod.

Jeg vilde gierne tale med hans Herre; men han er jo ikke hjemme? —

Lust.

Nei. Kan jeg maaskee være Dem til Tjeneste?

Kallebod.

Oh ja! og jeg skal ogsaa vise mig ret erkiendelig.

Lust.

Lust.

Det gives ikke nodig; jeg tiener aldrig Golt for Penge, enten skeer det for Eren, eller for Venskabs Skyld.

Kallebod.

Om Forladelse. Jeg vilde kun spørge mig for, om det er Herr von Bergenbergs ramme Alvor, at giorte sig, med Permission at sige, med Frøken Jofel?

Lust.

Der er noget om. — Men De er ganske vist ikke vel fornsiet dermed? Jeg hører, at hun har været forlovet med Dem?

Kallebod.

Ja, min salig Papa har testamenteret mig hende.

Lust.

Jeg beklager Dem af mit ganske Hierte.

Kallebod.

Stig mig dog: Skulde det ikke være mueligt at overtale Herr von Bergenberg til at slaae hende af sine Tanker.

Lust.

Det vil holde haardt; thi han er saa forlibt i hende, at han ikke engang bryder sig om sin Familie.

Kallebod.

Hvordan det?

Lust.

De vil ikke tilstæde, at han maae giorte sig i Vorgerstanden, og han kan tabe meget derved.

Kallebod.

Er det fordi han er saa fornem?

Lust.

Ja.

— Kallebod.

Det er dog meget. (Sagte.) Det maae jeg fortælle min Sviger-Mama.

Den Velbaarne Frue.

II

Lust.

Lust.

Som jeg seer, saa ligger det Dem meget stærkt paa Hjertet.

Kallebod.

Ja, det gjør mig ogsaa ondt for Deres Herre, at han gjør sig selv ulykkelig.

Lust.

Ja, hvem kan gjøre derfor! men han har desuden nok at leve af; han beholder dog næsten endnu en Million i Formue.

Kallebod.

Det gaaer an. — (sagte.) Jeg kan ikke sætte mit Guds derimod. (til Lust.) Hvad! om De talte med ham, og sagde ham, at der var ikke meget ved Frøkenen at gjøre? — Saa kunne De redde ham fra hans Ulykke. —

Lust.

Oh! alt det har jeg alt forsøgt, men det hjælper intet; han render af alle Kræfter lige ind i Ulykken.

Kallebod.

Men det er dog slemt.

Lust.

Han agter ikke mere hvad jeg siger.

Kallebod.

Hvorledes skal vi da bære os ad?

Lust.

De staaer sig jo vel hos den gamle Jøkel?

Kallebod.

Du ikke mere; han har for nyelig sagt mig, at jeg skulde ikke mere gjøre min Regning derpaa.

Lust.

Den Gamle? Oh! De spørger —

Kallebod.

Nei! nei! det er den reene Sandhed.

Lust.

Lust.

Maar har han sagt Dem det?

Kallebod.

I Dag Morges. Og siden vilde jeg søge om Hielp
hos den naadige Frue, men hun vilde slet intet vide deraf.

Lust.

Det er bedrøveligt. (sagte.) Men godt for os.

Kallebod.

Mit eeneste Haab beroer nu paa min Formynder, og
hvis han ikke kan udrette noget — —

Lust.

Jeg vil give Dem et godt Raad. De maae lade
Sagen staae lidt hen; maaſkee min Herre kan blive andera-
ledes til Sinds. I den første Hænde lader han sig ikke sige.

Kallebod.

Ja, men endnu i Dag skal Forlovelsen være?

Lust.

Oh troe ikke det, det gaar ikke saa gesvindt til.

Kallebod.

Det er ganske vist. Den gamle Herr Jokel har sagt,
at han vilde have Ende paa den Sag.

Lust.

Det er dog forfærdeligt! (sagte.) Godt! saa kan vi
snart reise. (høit.) Ja! hvis saa er, saa troer jeg neppe,
vi udrette noget.

Kallebod.

Ophold kan jeg sagtens gjøre i Brylluppet. —

Lust.

(forstilt glad.)

Hvorledes da?

Kallebod.

Jeg lægger Sag an imod Herr Jokel, fordi jeg er
kommen til Byen for hans Frøken-Datters Skyld, og har

sat mig i Omkostninger, og de Omkostninger vil jeg have igien.

Lust.

Hvor høit beløber det sig.

Kallebod.

Femten Rigsdaler og To Mark.

Lust.

Og naar De faaer dem, er De saa fornøiet?

Kallebod.

Jeg faaer vel, thi han har endnu ikke givet mig Løfte paa Frokenen. Min salig Papa har kun sat i Testamentet, at jeg skulde giøre mig med hende, dersom han vilde give mig hende. Og nu siger min Formynders ogsaa: at jeg ikke kan lægge Proces an imod ham.

Lust.

De er meget at beklage. Paa den Maade kan man ogsaa giøre Dem Deres Bekostninger stridig; thi hvem har bedet Dem at komme? De er jo kommen af sig selv?

Kallebod.

Oh! men det var jo ret uchristeligt.

Claus.

Ei! frygt ikke for det, Herre! Bekostningerne kan ingen dispensere Dem af — jeg veed ogsaa hvad Skik og Brug er.

Lust.

(Seer paa ham med Foragt.)

Naar man har hans Naad nodig, saa skal han blive spurgt. (til Kallebod.) Dog, jeg skal selv tage mig af den Sag, men De maae begynde derpaa i Tide.

Kallebod.

Hvordan det?

Lust.

Min Herre, som De har hørt, staaer ikke fra sit For-
sæt;

sæt; de Gamle ere alt eenige; og altsaa staaer Sagen ikke mere til at endre. Der har ingen havt Død efter Dem: derfor er heller ingen forbunden til at betale Dem noget. Med det Gode udretter man meget. Skriv altsaa et Brev til min Herre; anhold hos ham om Pengene, og afstaae ham med det samme Frøkenen, saa skal jeg nok siden overtale ham til at betale dem.

Kallebod.

Det var brav; men naar kan jeg faae fat paa ham?

Lust.

Gaae De nu lige hjem, skriv Brevet, og send det hid; jeg bliver endnu hiemme en Timestid, saa vil jeg tage det med, naar jeg gaaer hen, hvor min Herre spiser.

Kallebod.

Det vil jeg gjøre. Men dersom det endnu er muligt, at snakke ham det Givtermaal af Hovedet, saa gjør det af Rierlighed til mig.

Lust.

Jeg vilde ønske, at jeg var i Stand dertil! og meest for hans egen Skyld; men jeg veed forud, at naar han sætter sig noget for, saa er han ikke at overtale.

Kallebod.

Og jeg skalde just være den Ulykkelige, som han skalde treffe paa! — Naar jeg gaaer. — Dersom jeg endnu i Dag faaer Pengene, saa reiser jeg i Morgen. Besøg mig engang, imedens De ere her; jeg boer kun sex Mile fra Byen; Stedet heder Bommelsborg. Birkedommerens store Gaard hører mig til; kom kun, det vil ret forandre mig.

Lust.

Hvis jeg faaer Tid, saa skal jeg nok komme.

Kallebod.

Jeg recommenderer mig. —

Lust.

Deres Tiener.

(vil gaa med ham.)

Kallebod.

(holder ham tilbage.)

Oh! bliv dog; det var alt for meget.

(Kallebod og Claus gaaer.)

Lust. (alene.)

Jo, Du har truffen paa den rette. Naar! vore Sæger staae paa gode Fødder. Selv den Gamle er paa vor Side. — Nu maae det bryde løs. Den sidste Storm er — at faae Medgivten forud. — Dersom det lykkes, saa vil jeg ogsaa snart staae mig til Rolighed: thi det vilde maaskee ellers med Tiden dog see galt ud for mig.

(gaaer.)

Scene 6.

Skuepladsen forandres, og forestiller det første Bærelse i Herr Jokels Huus.

Frue Jøkel og Frue Klinge.

Frue Jøkel.

Alting maae kigges paa Dit Navn. — Er først Bryllupet forbi, oh! saa kan han siden ikke nægte mig det.

Frue Klinge.

Siig mig alt hvad Du vil have? —

Frue Jøkel.

Jeg kan ikke nævne noget i Særdeleshed; med eet Ord, jeg maae fra Top til Taal være anderledes klædt; det maae Du selv altsammen besørge og navngive.

Frue

Frue Klinge.

Godt! Men min bedste Frue Søster, isald jeg skal være med, saa maae Du ogsaa lade mig gjøre et Par Galla-Kioler.

Frue Jokel.

Vist skal Du være med, ellers havde jeg jo ingen Standsperson til at holde mig med Selskab, og hvad Klæderne angaaer, saa sørg ikke for dem; Brudgommen maae gjøre Dig en Present, det skal jeg nok mage.

Frue Klinge.

Vel var det hans Skyldighed — —

Frue Jokel.

Han gjør maaske alt Indkøbet, han veed, hvad der er brugeligt. — Naa! naa! lad det være min Sag. — Men angaaende Dandsen — saa bestil Du Dandsemeesteren. I Dine Værelser vil vi dandse tre Timer om Formiddagen, og tre Timer om Eftermiddagen, og fornemmelig Julie. Det er meest for Fiskebeens-Skiorterne, at man veed at skikke sig i dem; jeg vil snart lære at finde mig deri igien, men Frøkenen —

Frue Klinge.

Det vil altsammen give sig. — Da jeg kom til Regimentet, lærte jeg i en Tid af otte Dage, at dandse saa godt, som den første Dame. Naar man har point honneur, saa lærer man alting.

Scene 7.

De Forrige. Kallebod.

Kallebod. (hæseblæsende.)

Ah! naadige Frue Sviger-Mama, jeg har noget magtpaaliggende at sige Dem. —

Frue Jofel. (vred.)

De maae ikke mere kalde mig Sviger: Mama, det har De jo hørt?

Kallebod. (bange.)

Som De befaler.

Frue Jofel. (som før.)

De! — De! — jeg hedder Deres Naade. —

Kallebod.

Ja — Deres Naade — med Deres Permission.

Frue Jofel.

Na! hvad vil De endnu have? De har jo alt hørt, at De ikke faaer min Frosken-Datter.

Kallebod.

Maaskee faaer jeg hende dog. — Med Deres Permission.

Frue Jofel.

Aldrig.

Kall. bod.

Hør kun! — Deres Naade! jeg var nyelig hos Herr von Vergenberg, og da sagde hans Tiener mig, at der var indløbet Breve fra Herr von Vergenbergs Familie, og at han ikke maatte give sig med den naadige Frosken, fordi han er for fornem for hende —

Frue Jofel.

Hvad? For fornem?

Kall. bod.

Ja! og at han vilde tage for meget af hans Formue; Tieneren er ganske angst — og — altsaa troer jeg, at jeg maaskee endnu tør gjøre mig Haab.

Frue Jofel.

Aldrig! (til Frue Klinge.) Nu maae man arbeide stærkt paa, at faae det i Rigtighed, førend han igien betænker sig. Jeg har steds været bange for, at Familien
 + 11
 skulde

Skulde giøre Omstændigheder. Det er een af de allerformeste.

Frue Klinge.

Naar ere Brevene komne?

Kallebod.

Nu nyelig.

Frue Jokel.

Men hvor er Herr von Bergeniberg?

Kallebod.

Tieneren veed det ikke.

Frue Klinge.

Og han har brækket Brevet?

Kallebod. (forleæen.)

Jeg troer — Ja — med Deres Permission.

Frue Jokel.

Det er meget dristigt. (til Frue Klinge.) Nu maae vi ikke lade min Mand have Noe. (vil gaae.)

Kallebod.

Naadige Frue, maae jeg da haabe, med Deres Permission.

Frue Jokel.

Ja, ja! De kan haabe. — Naar der ingen Cavalier er mere til i Verden.

Kallebod.

Det vil vare længe. (sagte.) Den Gang hjalp min Egen mig intet. —

Scene 8.

De Forrige. Herr Jokel.

Frue Jokel.

Kommer Din Broder ikke snart, min Skat? Jeg synes vi skulde see at faae det i Rigtighed.

Herr Jokel.

Jeg kan jo ikke bære ham hid, naar han ikke vil komme. (til Kallebod.) De har dog sagt ham det?

Kallebod.

Ja — med Deres Permission.

Frue Jokel.

Oh! jeg vil selv sende et Bud efter ham.

(vil gaae, men giver Frue Klinge Tegn at hun skal blive.)

Herr Jokel. (til Kallebod.)

Seer De vel, man troer Dem ikke engang; De staaer flet anskreven, med Deres Permission.

Scene 9.

De Forrige. Julie.

Julie.

(Kommer glad ind.)

Søde Mama, Fiskebeens-Stjernerne — —

Frue Jokel.

Et! Et! — —

Julie.

(bliver forvirret, da hun seer Jokel.)

Som høre Frue Klinge til, ere komne.

Frue Klinge.

(ligeledes forvirret.)

Det er godt. (til Jokel.) Det er mine Fiskebeens-Stjerner, som — som jeg har ladet gjøre i Stand.

Herr Jokel.

Hvad behøver jeg at vide det? Jeg har jo ikke spurgt hende derom. (seer paa Frue Jokel og Julie, som ere saa forvirrede at de ikke veed, enten de skal gaae eller blive.) Ha! ha! den, som ingen god Samvittighed har, den røber sig strax.

Det

Det er ganske vist Fiskebeens: Skjorter for Fruen:
Bruden?

Frue Jokel.

Oh! bevare os! det maas Brudgommen besørge.

(hun og Julie gaar.)

Herr Jokel.

(raaber efter dem.)

Saa meget vil jeg sige jer: dands ikke sørend I har
Musik.

Kallebod.

Ja, det er reene Ord — med Deres Permission.

Scene 10.

De Forrige.

Frue Klinge.

Deres Bekræftelse fattedes ogsaa.

Herr Jokel.

Min kære Kallebod! De kommer altid ilde an.

Kallebod.

Det har intet paa sig, med Deres Permission.

Herr Jokel.

Vær dog ikke saa eenfoldig, at sige ved ethvert Ord,
med Deres Permission. Begynd at blive munter, De kan
umuelig behage, naar De er saa dum. — Jeg vil give
Dem et godt Raad: Giøt Dem med Frue Klinge, hun vil
nok gjøre Dem munter.

Frue Klinge.

Ha! ha! ha! hvilken et smukt Indfald!

Kallebod.

Jeg vilde nok ikke være hende tilpas.

Frue

Frue Klinge. (spodst).

Nei! vi to ere ikke skabte for hinanden, med Deres Permission.

Herr Jokel.

Naa! hvorfor ikke? Han har et Gods, som der ingen Gield hæfter ved, det er fyrgetive Tusende Rigsdaler værd. — Han er et ungt Menneske, hvorfor skulde han ikke staae Dem an? Fordi han ingen Levemaade har? — De maae tage ham lidt i Skole, saa bliver De begge hiulpsne.

Frue Klinge. (stolt.)

Jeg er en Officeers Enke.

Herr Jokel.

Jo! det har noget at betyde! — Er De maaskee ogsaa for fornem? Ha! ha! det er alt for galt. Hør, jeg maae dog sige Dem lidt Sandheden. (fortrolig. Da De ickun var Kammer-:Jomfrue, vilde De have været glad ved, isald han havde villet have Dem. De ætede Deres Mand som Corporal, han var en brav Soldat, derfor blev han ogsaa Lieutenant; ved hans Død gjorde han Dem til Officeers-:Enke, og i Deres egne Tanker til en Standsperson. Han var en brav Mand, men dog ikke af Adels; De kan altsaa paa ingen Maade gjøre Fordring paa at agere Dame, og dersom De ingen Pension havde, saa maatte De jo igien gribe til Deres første Profession. Burde De altsaa ikke være fornøiet, naar De kunde gjøre et saadant Partie? Det er fornøistigere at være anstændig givt, end pkesløs at tære paa andres Maade, og af en indbildsk ugrundet, og latterlig Formod, tvinge sig som Enke til Eensomhed. — Dersom han viser at det er hans Alvor, saa betænk sig ikke et Dieblis, eller De er — —

Frue

Frue Klinge.

Jeg kan ikke elske ham; det er hele Marsagen.

Herr Jekel.

Ja det kan jeg ikke for.

(gaaer.)

(Frue Klinge vil ogsaa gaae, men Kallebod holder hende tilbage.)

Kallebod.

Med Permission at sige, naadige Frue, saa har jeg rigtig nok Lyst. — Dersom De vil give sig med mig, saa behager De mig lige saa meget, som Frøkenen.

Frue Klinge.

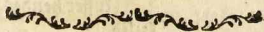
De beviser mig en stor Vre, men jeg kan ikke fatte nogen Slutning. — Maaskee med Tiden — naar De faaer mere Levemaade — men forlad Dem ikke derpaa — tag enhver anden end mig — thi jeg lover Dem intet vist.

(gaaer.)

Kallebod.

Det troer jeg er et Slags Haab?

Ende paa den tredie Act.

Fjerde

Fjerde Act.

Scene I.

Julie og Trækholt.

Min Mama kommer paa Diebliffet, hun har endnu noget at tale med min Papa.

Trækholt.

Oh! jeg er ikke fortrydelig over, at man lader mig alene i saa godt Selskab. — Nu! min smukke Frøken, De bliver altsaa i Dag erklæret for Herr von Bergenbergs Brud?

Julie.

Saa siges der. Dersom der kun ingen flere Hindringer komme derimellem!

Trækholt.

Det haaber jeg ikke. Jeg vil indestaae for Brudgommen. Det har sagtens kostet mig Umage nok. (venlig.) Og jeg troer derved at have fortient nogen Rettighed til Deres Venskab, min sødeste Frøken.

(Kysser hendes Haand.)

Julie.

Tilforladelig, og jeg vil stedse være Dem forbunden derfor.

Trækholt.

Herr von Bergenberg kan saa sandelig ret skattere sig lykkelig. — Ak! hvis jeg ikke alt var givet! — Neppel! neppel! havde jeg ladet Dem i Fred. — Min sødeste Engel! (fortrolig.) Naar De undertiden trænger til Penge,

og

og ikke vil lade Deres Gemahl det vide, saa aabenbar De sig kun for mig, saa skal De paa Diebliffet strax faae saa saa mange, som De vil have. Stads; — med eet Ord: alt hvad De forlanger — og det altid uden Renter. — Ja! ja! vi skal nok blive bekiendt sammen.

Julie.

Oh! kiereste Herr Trækholt, nu skionner jeg først, at De meener det ret godt med mig. De skal altid være min beste Ven.

Trækholt.

Det var Net, det var Net, min smukke Frøken.

Julie.

Min Mama har tit havt saadan en Ven nødig. — Men jeg haaber, at Herr von Bergenbergs ikke lader mig lide Pengemangel. — Men det er dog altid godt at have en god Ven i Baghaanden.

Scene 2.

De Forrige. Frue Jokel.

Frue Jokel.

Himlen velsigne Dem, kiereste Trækholt! bringer De noget nyt?

Trækholt.

Nei, jeg vilde alene besøge min naadige Frue. — Jeg hører lutter gode Tidender.

Frue Jokel.

Oh! jeg veed ikke selv, hvor jeg er — min Svoger er hos min Mand — og det er alt nok.

Julie.

Beste Mama! han bringer dog vel ikke Papa paa andre Tanker?

Frue

Frue Jøkel.

Hvis jeg ikke var, saa gjorde han det vist. Men sørg ikke, Din Lykke er mit eneste Diemeed.

Trækholt.

Jeg bidrager ogsaa mit dertil, naadige Frue.

Frue Jøkel.

Det var ret; hvor er Herr von Bergenbergs? Har De ikke seet ham i Dag?

Trækholt. (forlegen.)

Jo — hvorfor?

Frue Jøkel.

Kallebod har bragt mig den Efterretning, at han skal have faaet Breve fra sin Familie, som sætter sig imod hans Giverrmaal — jeg vil dog haabe, at han ikke bryder sig om det.

Trækholt. (sagte.)

Det var noget for mig.

Frue Jøkel.

Nu, veed De noget? — Hvorfor siger De mig det ikke?

Trækholt.

Jeg vilde ikke forurolige Dem.

Julie.

Himmel!

Trækholt.

De veed, at jeg strax i Begyndelsen har taaet mig stærk af Sagen, og jeg gjør det endnu, uden at Deres Naade veed noget deraf. Det er altsammen sandt, hvad Kallebod har fortalt, og Herr von Bergenbergs havde maaskee givet Familien Gehør, men jeg var just hos ham, da Brevene gjorde stærkest Indtryk paa ham. — Naadige Frue! De kender mit Venstreb for Deres Huus — jeg vil

vil ikke rose mig selv. — Men Udgangen skal vise, at jeg gjør mig en sand Fornøielse af, at fremme Deres Lykke.

Frue Jøkel.

Oh! beste Trækholt! (tager ham til en Side.) Saa snart jeg saaer Penge, saa skal De blive fornøiet.

Julie.

(tager ham med Fyrighed ved Haanden.)

Over mig har De aldeles at befale. Kan jeg være Dem til Tieneste i noget saa — —

Trækholt.

(kysser hendes Haand.)

Jeg skal nok vide at kræve min Gæld.

Julie.

Men det fortryder mig dog lit at Bergenberg er saa begjærlig.

Frue Jøkel.

Oh! beklag Dig over ham, Du veedst ikke, hvad han opoffrer for Din Skyld. Ja! man kan ikke heller fertenke Familien deri — en Mesalliance er ingen ringe Ting. — Dog, saasnart jeg lægger mig derimellem, saa falder Vanskelighederne bort.

Scene 3.

De Forrige. Herr von Bergenberg.

Frue Jøkel.

Omsider kommer De dog! alting hier paa Dem med stor Længsel.

Bergenberg.

Jeg beder at have mig undskyldt; en fortredeelig Dag — — —

Den Velbaarne Frue.

X

Frue

Frue Jokel.

Vi veed alting.

Bergenberg.

(seer bestyrtset paa Trækholt.)

Frue Jokel.

Han har allerede undskyldt Dem. (sagte til Julie.)
Seer Du, hvor han elsker Dig! Han vil ikke engang at
man skal faae de Forhindringer at vide, som der lægges
ham i Veien.

Bergenberg.

(sagte til Trækholt.)

Er det saaledes De holder Ord?

Trækholt.

Dersom De kun vidste det, saa vilde De ikke gjøre
mig saa mange Vebreidelser. Her tales ikke om Ringen.
De har Siender; man misunder Dem deres Lykke; jeg
har taget Dem i Forsvar, og gjort alting godt igien.

Bergenberg.

Beste Ven!

Frue Jokel.

Vær De kun rolig, jeg bryder mig ikke derom. Store
Familier gjøre det ikke anderledes.

Bergenberg.

(ganske forundret for sig selv.)

Himmel! hvem kan have forraadt mig. (Kialvende.)
Jeg lover mig al Tilgivelse af min naadige Frue. — Men
veed Deres Gemahl det alt?

Frue Jokel.

Jeg har selv sagt ham det. Det er i hans Dine,
en Fortieneste mere hos Dem.

Bergenberg.

(forundret for sig selv.)

Jeg begriber intet af alt dette.

Julie.

Julie.

Sørg ikke! jeg skal ingen Vebredelse gjøre Dem.

Bergenberg. (som før.)

Som jeg mærker, saa er her en Misforstaaelse. Maatte det kun falde ud til min Fordeel!

Frue Jokel. (stolt.)

Det tiener mig til Forsvar i mit Forsæt.

Bergenberg. (saate.)

Det give Himmelen! Jeg beder altsaa, at min naadige Frue desaaarsag ikke berøver mig Deres Beskyttelse.

Frue Jokel.

(klapper ham kiertlig paa Kinden.)

Vær dog ingen Varn.

Potte.

(kommer ilende ind.)

Frøkenen maatte strax komme op til Frue Klinge.

Julie.

(til Bergenberg.)

Med Deres Tilladelse! jeg kommer strax igien.

Bergenberg.

Det vil glæde mig meget.

(Julie og Potte gaar.)

Trækholt.

Maar jeg give Frøkenen Geleide?

Frue Jokel.

Nei! min kiere Trækholt! lad hende for denne Gang være alene med Frue Klinge. — De har noget at forrette.

Trækholt.

Som Deres Naade befaler.

Bergenberg.

(tager i Lommen efter Ringen.)

Tillader Deres Naade! at — — —

Frue Jokel.

Jeg hører, min Mand kommer med hans Broder. Gaae imidlertid begge ind i mit Værelse, jeg maae være eene med dem.

Bergenberg.

Deres Naade kommer dog efter?

Frue Jokel.

Ja! saasnart det er mig mueligt.

Bergenberg.

(til Trækholt, i det de gaae bort.)

Nu maae De forklare mig den hele Sag.

Trækholt.

Hiertelig gierne. I Dag har De mig at takke for alting; det var paa den høie Tid for Dem, at jeg kom hid.
(begge gaae.)

Scene 4.

Frue Jokel. Herr Jokel og Krone.

Krone.

(i den han kommer ind.)

Du kan for mig gjøre hvad Du vil, Broder! Nu har jeg sagt Dig min Meening.

Frue Jokel.

Og jeg ogsaa min; (til Jokel.) jeg troer, at Du vel agter mere paa hvad jeg siger; thi en Moder maae naturlig have mere Omsorg for sit Barns Vel, end en Halvbroder. (til Krone.) Jeg begriber slet ikke, hvorledes De kan blande sig i vore Sager, og hvorledes De kan komme saadan Uorden og Fortred affted i et Huus, som for Nesten ikke kommer Dem videre ved.

Herr

Herr Jokel.

Nu! nu! Marche! vær fornustig. Jeg har bedet min Broder, at sige mig sin Meening om dette Givtermaal, og det har han giort. Hvad kommer det Dig ved? Jeg har dog Lov til at spørge mig til Raads?

Frue Jokel.

Er jeg ikke Raad nok?

Herr Jokel.

Jo, dersom Du ikke havde Din adelige Naptus; men just derfor er jeg nødt til, at tage min Tilflugt til andre; Du hverken seer eller hører i denne Din Forplumring. Og overalt, er det da noget uhyrligt, at en fornustig Mand, naar det angaaer hans Børns Lykke, ikke troer sin Kone alene, men tager fornustige Folk i Raad med sig?

Frue Jokel.

Altsaa er jeg ufornustig? — Jeg har, Gud ske Lov! mere Indsigt end den høivitse Herr Svoger. Anlægget gaar vel igien ud paa den fine Herr Kallebod? — —

Krone.

Dersom De i Deres Hidsigthed kun ikke fornærmede Folk saa meget! Jeg har ikke ladet mig forlyde med et Ord om Kallebod.

Herr Jokel.

Du har ikke nødig at retfærdiggjøre Dig, Broder! hvad jeg gjør, det maae være Ret. (til Konen.) Jeg staaer just nu og tænker paa, om jeg ikke før skal give Kallebod min Datter. Han er dum — men jeg vil tage ham et Par Aar i Huset til mig, og saa kan Du jo søge at bibringe ham en adelig Levemaade — saa vil han nok blive fornustig.

Frue Jokel.

Dette rasende Indfald bliver dog vel kun ved Tanken
alene, vil jeg haabe?

Herr Jokel.

Det nu haaber jeg det ikke.

Scene 5.

De Forrige. Lust.

(Som kommer tvivlsraadig ind, og bliver staaende nogen Tid,
som en, der tænker efter; omsider griber han i Lom-
men, tager et Brev og triner noget frem.)

Lust.

(til Frue Jokel.)

Min Herre lader formelde sin Respekt til Fruen, og
sender Deres Naade dette Brev, som for lit siden er ble-
ven ham tilskifftet fra Herr Kallebod.

Frue Jokel.

(læser sagte.)

Herr Jokel.

(Spodsk til Krone.)

Broder! Det er dog vel ingen Udfordring?

Krone.

Det er jeg ikke bange for.

Herr Jokel.

(efter lidet.)

Nu! naadige Frue Gemahlinde, tør man ogsaa
vide det?

Frue Jokel.

Jo, hiertelig gierne, paa det Du paa eengang kan
faae Dinene op over Din Svigersøn. (giver ham Brevet.
— Til Lust.) Gaae kun, jeg taler nok selv med jeres
Herre derom.

Lust.

Lust. (sagte.)

Derfom jeg nu kun vidste, hvor han var, paa det jeg
paa Diebliffet kunde underrette ham herom.

(gaaer.)

Scene 6.

De Forrige.

Herr Jokel. (læser.)

„ Høiftagtbare naadige Herre! Jeg er reist til Byen
„ for at giøte mig med Frøken Julie. — Og De er her
„ ogsaa, og vil ogsaa giøte sig med hende, og kanskee De
„ ogsaa faaer hende. Men nu vil min Høiftagtbare naa-
„ dige Herre! tage det op i det gode, og ikke i det onde,
„ at jeg har en liden Fordring paa Dem. Denne er,
„ nemlig: at jeg paa min Hidreise, og i den Tid jeg har
„ opholdt mig her, har forteret, og udgivet for Frøkenens
„ Skyld femten Rigsdaler to Mark, og som jeg ellers ikke
„ havde givet ud, altsaa har jeg sat mig i Bekostninger for
„ Deres Kiereste; De vil altsaa først udbetale de femten
„ Rigsdaler to Mark, førend De gaaer videre med Deres
„ Gjytermaal. Og lader jeg Dem hermed vide, at jeg
„ siden ikke bekymrer mig om Frøkenen, men overlader
„ Dem hende frit og ubehindret. “

Hans Peer Kallebod.

Herr Jokel.

Nu, det er sandelig temmelig dumt.

Frue Jokel.

(spodsk til Krone.)

De indlægger sig stor Værd med Deres Recommen-
dation.

Krone.

Min kiere Svigerinde, jeg beder, at De ikke vil fornærme mig paa saa søelig en Maade; jeg har ikke talt et Ord for ham, og vilde heller have raadet fra end til, thi de vare begge blevene ulykkelige. Jeg har aldeles ingen Deel i dette Givtermaal. Den gamle Kallebod har ønsket dette Partie, og som Formynders er det min Pligt at hjælpe til hans Søns Lykke, saafremt det er muligt. — —

Herr Jokel.

Alt afstaae min Datter for femten Rigsdaler og to Mark, det er alt for galt.

Krone.

Nu jeg skal ogsaa forebygge, at ingen anden skal blive ulykkelig derved; lad mig altsaa med Fred, min kiere Svigerinde. Jeg har sagt ham min Meening om Bergen. — —

Frue Jokel.

Nu! maae man ikke faae den at vide? — De vil dog vel ikke gjøre ham hans Familie stridig?

Krone.

Himlen bevare mig derfra! jeg har erkjendiget mig derom, det er en fornemme Familie, og han er virkelig af samme — —

Frue Jokel. (glad.)

Nu! der hører Du det, min Engel.

Herr Jokel.

Man maae erkjendige sig nøiere — thi det er alt syv Aar siden han forlod sit Hiem — ikke sandt? syv Aar?

Krone.

Jo.

Frue Jokel.

Det er ogsaa efter hans eget Sigende. Fem Aar har

har han staaet i Tienesten, og nu reiser han for at see sig om i Verden.

Herr Jokel.

Men hvad har han nødig at giøte sig paa sine Reiser.

Frue Jokel.

Julies Skionhed, og De Artigheder, som jeg har bragt hende, har besnæret ham; han havde maaskee ellers aldrig tænkt derpaa. Har Du ikke selv, min Engel! forlibet Dig i min Skionhed alene?

Herr Jokel.

Jo, jo! jeg veed det meget vel. Tænk kun ikke mere derpaa.

Frue Jokel.

Hvorfor maae jeg ikke tænke derpaa? Det er altid en Triumph for os, at besnære Mandfolkene.

Herr Jokel.

Det er ogsaa alt hvad I due til. (til Krone.) Men om Indkomsterne veed Du altsaa intet?

Krone.

Desangaaende har jeg nyelig skreven, og venter hver Dag Svar.

Frue Jokel.

Indkomsterne ere henimod fem Tusende Rigsdaler.

Krone.

Ja, saa meget kan det omtrent være, dersom der kun ikke er et andet Om ved.

Frue Jokel.

Ei! hvad andet Om skulde der vel være?

Herr Jokel.

Marthe! Du er jo forstrækkelig gestæftig. Man kan jo ikke vide — —

Frue Jokel.

Saa meget kan man dog vide, at et slet og ret Menneske kan ikke have saadan en ædel Tænkemaade. Men jeg beder Dig ret indstændig, min Engel! kald mig dog ikke mere Marthe.

Herr Jokel.

Kierling, Du har Din hele Livstid ikke været saa naragtig med Dit Marthe, som siden den Tid at Bergensberg kom her.

Frue Jokel.

Det har heller aldrig været saa nødvendigt. Tænk engang hvilke Visiter vi vil faae, naar Formælingen først bliver bekendt; hvor frygt vilde det ikke klinge, og hvor latterligt vilde det ikke gjøre mig, hvis Du vedblev at kalde mig Marthe.

Herr Jokel.

Skal jeg maaskee lade Dig døbe endnu engang?

Frue Jokel.

Det gøres ikke nødig, husk alene paa, hvad jeg i Dag har sagt Dig.

Herr Jokel.

Min Engel! min Beste? — —

Frue Jokel.

Ja, min Glut! saaledes!

Herr Jokel.

Det skeer aldrig; før skulde ogsaa Julie i Evighed aldrig blive givt.

Frue Jokel.

Egensindige Hoved!

Herr Jokel.

Du adelige Nar!

Krone.

Men godt Folk, tag jer det dog ikke saa hæftig.

Herr

Herr Jokel.

Hvem er Skyld deri, uden hun? Jeg skulde paa min gamle Alder endnu blive saa barnagtig! Den som Du endnu taler eet Ord om det, saa skal den fordgæmte Bergen-berg ikke mere komme inden min Dørtærskel. Det er mig desuden ikke meget om at gjøre, at have en Adelsmand til Svigersøn, og jeg skulde oven i Kjøbet gjøre mange Om-
stændigheder med Dig. — Nei der gif for meget med! At give mine Penge bort, og kalde Dig min Engel! Ha! ha! ha!

Frue Jokel.

(kaster sig i en Stol.)

O! Gud! hvilken Pine!

Herr Jokel.

(til Krone.)

Kom Broder, jeg gider ikke længere høre paa alt dette.

Frue Jokel.

(Springer op og holder paa ham.)

De vil dog vel ikke gaar hen og fordærve alting?

Herr Jokel.

Jeg har jo sagt: at hvis Du ikke lader mig have Fred for Dine Narrestreger — saa er alting ude.

Frue Jokel.

Jeg vil jo gierne tie.

Herr Jokel.

Det vil ogsaa klæde Dig bedre. Altsaa Broder, op-
rigtig — paa det jeg kun kan komme i Nølighed — —

Krone.

Som jeg har sagt, naar der ingen anden Omstændig-
hed er i Veien — —

Herr

Herr Jokel.

Jeg maae oprigtig bekiende, at jeg saa halv om halv har besluttet det; thi saa meget er vist, at jeg ikke giver hende til Kallebod. Det Brev, dette dumme Brev har fordærvet hans hele Sag hos mig. Og Bergenberg erklærede i Dag, at han vilde ægte Julie, uden en Skilling Medgift. Det har sat ham i stor Credit hos mig.

Frue Jokel.

Om han endogsaa foreslaaer det, saa maae man dog ikke give sit Minde dertil.

Krone.

Det er ogsaa mit Raad. Naar den første Kierlighed er uddunstet, saa har man ved den mindste foresaldende Omstændighed denne Vebreidelse at vente sig: Hun har intet bragt med sig. Min Broder, Du behøver jo ikke at gjøre Dig for nær.

Frue Jokel.

Oh! det forbyde Himlen! Hundrede Tusende Rigsdaler er jo kun en tredie Deel af vore Midler.

Herr Jokel.

Oh! der er ikke at tænke paa — det er for meget — ikke sandt Broder?

Krone.

Det er ikke for meget, hverken paa Din, eller hans Side.

Herr Jokel.

Du meener altsaa: Ja?

Krone.

Jeg meener først Ja, naar man er i Sikkerhed for alle Omstændigheder.

Frue Jokel.

Har det eene været rigtig, saa er det andet vel ogsaa.

Herr

Herr Jokel.

Eftertænk min Broder: at han har villet ægte hende uden een Skillings Medgift, det er dog meget.

Krone.

Jeg har nu sagt mine Tanker, Du kan nu gjøre hvad Du vil.

Frue Jokel. (venlig.)

Nu, min Slut! giv Dit Samtykke dertil, Du skal siden takke mig derfor. Gjør mig dog den eeneste Glæde, og tag en adelig Svigersøn. Saa vil jeg ogsaa forglemme, at Du saa tit har kaldt mig Marthe.

Herr Jokel.

Og vil ogsaa i Fremtiden lade Dig kalde Marthe.

Frue Jokel.

Oh nu! naar Du ikke kan vænne Dig af dermed —

Herr Jokel.

Du er dog en naragtig Kierling. Nu, det faaer saa at være. Jeg kan sige Dig Broder: det begynder at glæde mig, at min Julie skal være, naadige Frue; han skal da faae hende, (til Konen.) og den Medgift, som Du har bestemt.

Frue Jokel.

(Kysser hans Haand.)

Min Engel! Du er min himmelske Mand!

Herr Jokel.

Naar I Kierlinger kun faae jeres Villie, saa er alting saa skönt.

Frue Jokel.

Vi kunde altsaa endnu i Dag lade opsætte Ægte-Kabs-Contracten?

Herr Jokel.

For mig gierne; naar det er forbi, saa har jeg Noe.

Frue

Frue Jokel.

Saa vil jeg da strax bringe Julie dette glædelige
Budskaab. (gaar.)

Scene 7.

Herr Jokel. Krone.

Herr Jokel.

Inden Brylluppet er forbi, bliver den Kierling vist
til en Nar.

Krone.

Det er ikke anderledes, min kiere Broder. De første
Begreb, som man i vor Ungdom indprenter os om os selv,
gør det stærkeste Indtryk paa vore Hjerter, og bliver deri
saa længe vi leve. Hendes Fader var Gændrik, men dog
ikke af Adels; desuagtet lod hendes Moder hende dog al-
drig kalde andet end Frøken. Uagtet hun ikke havde mere
end halvtrediesindstyve Rigsdaler aarlig at leve af, saa
hjalp det dog ikke. Hendes Datter maatte ikke være Bom-
frue, men hun skulde være Frøken. Hun blev altsaa op-
draget med lutter adelige Tanker. Du veedst, hvad Umag
det kostede, inden hun vilde give sig med Dig, da hun dog
var i de udfælske Omstændigheder, og Du besad en umaade-
lig Rigdom? Hun bliver ved indtil denne Time at bilde sig
ind, hun er af Stand; hun har ogsaa bibragt Julie deslige
Tanker fra Varnsbeek af. Derfor er alting saa adeligt i
hendes Hoved.

Herr Jokel.

Ja! jeg veed det selv best! dersom hun ikke havde
den fordømte naragtige Grille, vilde hun være mig dob-
belt saa kær.

Krone.

Krone.

Hun har dog ellers et godt redeligt Hierte, Du kan derfor let holde hende denne Svaghed tilgode, og desuden besidder Du jo næsten en adelig Formue; det kan endog saa tilgives, om Din Datter ægter en Adelsmand.

Herr Jokel.

Saa meget kan jeg sige Dig, at hvis jeg blev ung igien, saa givtede jeg mig aldrig mere, med saadan en halv Frøken.

Krone.

De ere de verste. Fordi at Faderen handelsveis har faaet et Par Blessurer, strax sige Mødre, Døttre, og hele Familien: Vi have opoffret vort Blod for Staten.

Herr Jokel.

Det hører jeg tit min Marthe raabe paa. Endnu mere: Hendes Fader er bleven skudt i Hoden, og naar Veiret forandrer sig, strax føler hun det ogsaa i sin Hod; thi hun har, som hun selv siger, arvet dette Barometer efter hendes Papa.

Scene 8.

De Forrige. Lust.

(figer ind af Døren, men vil strax igien afsted.)

Herr Jokel.

Hvad vil han?

Lust.

Min Herre har bestilt mig hid, jeg troede at han var her.

Herr Jokel.

Han kommer maaskee strax, bliv kun her saa længe.

Lust.

Som naadige Herre befaler.

Herr

Herr Jokel.

Han er lige saadan en Nar som hans Herre; nævn mig ved mit Navn, ellers taler jeg ikke med ham.

Lust.

Som De befaler Herr von Jokel.

Herr Jokel.

Jokel ligesrem, og ikke Herr von. — Siig mig engang, hvor længe har han været hos hans Herre?

Lust. (saatte.)

Han vil vist fritte mig ud; her gielder det at have Hornusten samlet.

Herr Jokel.

Nu! veed han det ikke?

Lust.

Oh jo! jeg regnede det just ud paa Dag og Datum. Dersom jeg havde min Pengepung hos mig, skulde jeg sige Dem det paa Diebliffet; thi den er min Geheime-Secretair; jeg lægger hver Maaned en Ducat op, og paa den Maade kan jeg vide det paa en Time nær.

Herr Jokel.

Det behøves ikke. Siig kun saa ungefær.

Lust.

Ungefær? — Sex Nar.

Herr Jokel.

Han har altsaa aldrig været paa hans Godser?

Lust.

Jeg beder om Forladelse — jeg var der næsten i et Nar.

Herr Jokel.

Det er jo allerede syv Nar siden hans Herre drog hjemme fra, hvorledes kan han da have været der?

Lust.

Min Herre var heller ikke med, jeg var der alene.

Herr

mig Berg. Herr Berg vilde just tage sig en Prise Tobak, og kunde i denne Skynding ikke faae Daasen igien i Lommen, han slog altsaa al Tobakken i Tigerens Fjæs, som gik ham lige paa Livet, heraf maatte Væstet nyse, og imidlertid fik han det paa Væssen. Siden han nu havde reddet Hertugens Liv, saa blev han slagen til Ridder, og fik til evig Erindring af denne Hændelse det Navn Bergenberg. Hos Keiser Octavianus har en Bergenberg været Ober-Post-Directeur. De havde alt for længe siden kunnet været Hyrster, men de vilde hellere være Herr von, desto ældere er deres Familie, og desto mere udbrede de sig.

Krone.

Men hvor har han alle disse Esterretninger fra?

Lust.

Naadige Herre, hold mig det til gode. Min største Feil er Nysgierlighed. Da jeg var paa Herrens Godser, ragede jeg hele Archivet igiennem, og fandt jeg iblant andre gamle Antiquiteter en Dødsdom over en Postilion, som Ober-Post-Directeur Thadæus von Bergenberg havde underskrevet.

Herr Gøkel.

En Dødsdom? Og hvorledes det?

Lust.

Postilionen havde væltet Hans Keiserlige Majestæt Octavianus i en Diabel, og derfor maatte han døe.

Herr Gøkel.

Der har vi det, saa har de allerede den Gang havt Diabler, jeg troede, at man først nylig havde opfundet dem?

Lust.

Oh! langt fra! —

Krone.

Krone.

Hvor længe stod hans Herre i Tienesten?

Lust.

Saa vidt jeg veed, fem Aar.

Krone.

(Sagte til Jokel.)

Det træffer ind.

Herr Jokel.

Men sig mig Kiære, vil Familien ikke gjøre store Dine, naar de saae at høre, at hans Herre givte sig med en Forpagters Datter?

Lust.

Det har ingen Nød. Jeg fandt iblant andet en Forordning i Archivet, hvori der blev de Herrer von Bergenberger paalagt, at givte sig i Borgerstanden uden Omstændigheder, saasnart de derved kunde saae en anseelig Capital til Medgivt, og det træffer jo ind her. Herr Jokel er jo den rigeste Subbe i hele Landet.

Herr Jokel.

Men hans Herre har jo villet ægte min Datter uden Medgivt.

Lust.

Kierlighed til den smukke Frøken har formaaet ham dertil, og desuden naar Herr Jokel engang døer — —

Herr Jokel.

Her er nu ikke Spørgsmaal om det? Jeg forlanger ikke at vide, hvor længe jeg endnu har at leve.

Lust.

Om Forladelse, De døer ikke seener for det. —

Herr Jokel.

Og ikke heller tidligere. Min Datter er mit eeneste Barn, og dersom jeg vidste at hans Herre blot saae paa

mine Midler, endogsaa efter min Død, saa skulde han vist aldrig blive min Svigersøn.

Krone.

Lad dog den Karls Snak ikke giøre Dig vranten.

Herr Jokel.

Den Knekt har giort mig ganske vranten, med hans Død. — Kom op med, Broder, paa min Skriverstue, saa ville vi endnu tale noget om den Sag. (Jokel og Krone gaae. Lust, som alt staaer ved Døren lukker den op, og lader dem gaae ud.) Lad han kun være med hans Tienstagtighed, om jeg ogsaa dør, saa saaer han dog ikke noget af mine Midler.

(begge gaae.)

Scene 9.

Lust, alene.

Men jeg skal faae noget af dem, endnu medens Du lever. — Men jeg gad nok vist hvor min Herre er? Nu har jeg søgt ham to Gange forgieves her, thi det er dog høistnødvendigt, at jeg underretter ham om den Fremgang jeg har giort, paa det at han ikke skal fortale sig; han veed ikke noget om Brevet — dog han har endelig vel lært saa meget, at han bekræfter alting, saa vel som at skikke sig i enhver nye Opfindelse.

Scene 10.

Lust, Frue Klinge og Julie.

Julie.

Hvad bestiller han her?

Lust.

Jeg søger min Herre.

Julie

Julie.

Det er ikke længe siden han var hos min Mama, han er formodentlig gaaet ind med hende i hendes Kammer. (til Frue Klinge.) Følger De med?

Frue Klinge.

Sa! (De vil gaae. Lust aabner Døren, og i det samme kommer Kallebod ind.)

Scene II.

De Forrige. Kallebod med Bouquetten.

Kallebod.

(til Frue Klinge.)

Jeg vilde gierne, med Deres Permission, tale med Deres Naade?

Frue Klinge.

Jeg har nu aldeles ingen Tid — min kiere Kallebod.

Kallebod.

Kun et Dieblik. —

— Julie.

Hør dog hvad han vil, jeg vil ikke forstyrre Dem. Kom med, Lust, saa vil jeg sige hans Herre, at han er her.

Lust.

Oh ja! Frøken, var saa god at kalde ham ud, jeg har noget magtpaaliggende, at tale med ham.

(Julie og Lust gaae.)

Scene 12.

Frue Klinge og Kallebod.

Frue Klinge.

Hvad er til Deres Tjeneste?

9 3

Kallebod.

Kallebod.

Da jeg ikke kan saae Frosken Julie til Rone, og Deres Naade staaer mig lige saa godt an, og saasom Herr Josef har bragt mig paa de Tanker, saa vilde jeg gierne spørge Dem, om De vilde giøte sig med mig? Og ifald De svares de Ja, saa vilde jeg forære Dem, som min Brud, med Deres Permission, denne Bouquet.

Frue Klinge.

Jeg takker Dem for Foræringen; jeg er vel en stor Effer af Blomster — Men jeg kan derfor dog ikke bekvemme mig til at giøte mig med Dem.

Kallebod.

Men hvorsfor ikke? med Deres Permission.

Frue Klinge.

Fordi ingen af os vilde være tient dermed.

Kallebod.

Oh jo! jeg nok.

Frue Klinge.

Men jeg intet. Jeg kan ikke fornedre mig fra naadige Frue til Madame Kallebod — og saa er De ikke heller en Mand for en Dame af den store Verden, Deres Væsen er alt for landsbyeagtig — med eet Ord, De maatte være mere belevet og af Stand, naar jeg skulde ægte Dem.

Kallebod.

Men naadige Frue, jeg har hørt at jeg skal have Penge, og ogsaa, at man for Penge kan købe alting; gjør mig dog et Forslag, hvorledes jeg skal høre mig ad; jeg vil gjøre alting, naar jeg kun kan saae Dem, fordi De staaer mig saa godt an. (Kniber hende i Kinden.)

Frue Klinge. (vred.)

Ikke saa bondeagtig, det er det første, som De maae venne Dem af med.

Kallebod.

Kallebod. (Kjælvende.)

Ja! — ja! —

Frue Klinge.

Saa hør da: For det første, maae De lade Dem nobilitere; saa vil jeg strax ægte Dem — Taalmodighed. — Siden maae De opholde sig et Par Aar i Hovedstaden, for at lære Fransk, at segte, og at dandse, og naar De saa har faaet den herkende galante Tone, saa ville vi først komme sammen. Thi i al den Tid, De endnu er ubehøvlet, vil jeg leve for mig selv, og De skal besørge mit Udkomme. — Staaer det Dem an saaledes?

Kallebod.

Ja! — —

Frue Klinge.

Dersom De elsker mig, som De foregiver, saa vil De gøre sig Umage for, snart at faae mig.

Kallebod.

Ja! naadige Frue, jeg skal strax hen og underrette min Fornynder derom.

Scene 13.

De Forrige. Frue Jokel. Julie og Trækholt.

Frue Jokel. (meget glad.)

Min kære ma Soeur! hvad jeg har meget at fortælle Dig! — Nu er jeg ret lykkelig! for det første har min Mand, aldeles ved min Foranstaltning billiget Julies Givtermaal, og Forlovelsen skeer endnu i Dag. Dernæst; (har en Ring i Haanden, som hun kysser.) See! betragt engang denne kostbare Present, som Herr von Bergenbergh har gjort mig. Det kunde jeg aldrig have ventet af en

borgerlig Svigersøn. (seer paa Kallebod. Herr Trækholt siger, at den er fem Tusende Rigsdaler værd imellem Brødre.

Trækholt.

Ja, naadige Frue, det giver jeg gierne for den.

Julie.

(beseer Ringen.)

O! den er prægtig! Herr von Bergenbergs veed sandelig ret at leve.

Kallebod.

(til Frue Klinge.)

Du gaaer jeg hen til min Formynder.

Frue Klinge.

(giver ham hendes Haand at kysse.)

Glem ikke, hvad jeg har sagt Dem.

(Kallebod gaaer.)

Frue Jokel.

(til Frue Klinge.)

Hvad siger Du nu?

Frue Klinge.

Jeg glæder mig hiertelig derover.

Frue Jokel.

Jo! jo! Han er en Cavalier, og dermed nok sagt. Men nu kommer der en svær Post.

Julie.

Hvorledes, hierte Mama? — —

Frue Jokel.

Jeg tør ikke viise min egensindige Mand denne Ring, — han vil strax vide, hvor jeg har faaet den fra? Siger jeg ham det, saa troer han strax, at Herr von Bergenbergs har bestukket mig med den, for at faae Givtermaalet bragt i Stand, og saa gjør han sig maaskee atter nye Betænkninger.

Julie.

Julie.

Det er sandt. — Oh! for alting i Verden, viis ham den ikke.

Frue Jokel.

Bilder Du Dig maaskee ind, at jeg for Din Skyld ikke skulde bære Ringen?

Julie.

Men Mama har jo faaet den for min Skyld?

Frue Jokel.

Gior Du mig Vebreidelser? Er det ikke mig Du har at takke for Din Lykke?

Julie.

Jo, det er sandt nok! men der er dog stor Forskiel paa en Mand og paa en Ring.

Frue Jokel.

Utafnemmelige Barn! Kan Du misunde Din Moder denne Glæde, da jeg dog har forskaffet Dig en Adelsmand?

Julie.

Men efter Deres Sigende maatte jeg jo miste ham, hvis De vilde bære Ringen.

Trækholt.

Jeg troer, naadige Frue, at det kan gaae Dem begge efter Ønske?

Frue Jokel.

Hvorledes det?

Trækholt.

Viis ikke Ringen førend efter Brylluppet, thi saa kan De sikker bære den, og saa kan Giortermålet heller ikke mere gaae overstyr.

Frue Klinge.

Det gaaer ma foi an.

Julie.

(paa engang.)

Ja det er sandt, Mama.

Frue Jokel.

Ja paa en vis Maade, men saa kunde jeg ikke bære den i denne Tid, da vi ville faae mange Visiter, og heller ikke ved Brylluppet, hvor jeg ogsaa ret vil stads; jeg vilde derover tabe meget i min Anseelse.

Julie.

Men søde Mama, der er jo nu ikke saalænge til at Brylluppet er forbi.

Frue Jokel.

Tie! det kan ikke gaae an paa den Maade, og jeg vil ikke være den, som skal lide derunder.

Julie.

(bedrøvet for sig.)

Men skal jeg da lide derunder?

Frue Jokel.

(efter at have betænkt sig noget.)

Ha! der fik jeg et klogt Indfald. (til Trækholt.) Bring De Ringen til min Mand, og tilbyd ham den for en ringe Priis, saa koster han den vist, og saa maae han forære mig den.

Frue Klinge.

Fortreffeligt ma Soeur! det var et Engle-Indfald.

Frue Jokel.

Ikke sandt? (til Julie.) See Du finder Din Fader, og sig ham, at Herr Trækholt har noget magtpaaliggende at tale med ham.

Julie.

Julie.

Han er paa sin Skriverstue.

(Gaaer ud af den Side hvor Jokel og
Krone gik ud.)

Scene 14.

De Forrige.

Frue Jokel.

Begier kun to Tusende Rigsdaler, — han forstaaer sig paa Diamanter, det vil lokke ham, og saa kjober han den vist. Pengene leverer De siden til mig; paa denne Maade vinder jeg dobbelt. Jeg skal nok vise mig erkientlig for denne Tienstagtighed.

Trækholt.

Frueen kan forlade sig paa, at jeg nok skal forrette mit Vrende.

Frue Klinge. (sagte.)

Ma Soeur! — saa kan Du bruge disse Penge til min Stads.

Frue Jokel.

Ja! ma cher Soeur — mit Huus maae være adeligt.

Scene 15.

De Forrige. Julie.

Julie.

De maatte bide lidt. De ere just i Færd med at opsætte Egteskabs-Contracten, saa han har nu ingen Tid.

Frue Jokel.

Og det uden mig? Jo, min Mand vil nok make noget smukt sammen; nei, jeg maae selv være tilstede. Der

er ganske vist ingen som tænker paa, at Medgiøten maae udbetales for Drysluppet. Gaae imidlertid ind i mit Kammer med Julie og Frue Klinge, jeg skal lade Dem vide naar det er Tid.

(hun gaaer ind i Jokels Skriverstue.)

Trækholt.

Gierne — (til Julie.) Mærker Frøkenen hvor meget jeg maae bidrage til hendes Lykke?

(giver hende Haanden, for at føre hende ud.)

Frue Klinge.

(træder imellem og giver ham hendes Haand.)

Saa sagte Frøken — saa sagte — en Dame har altid Fortrinet for en Frøken.

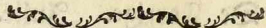
(gaaer bort med Trækholt, som vender sig om, og seer efter Julie. — De gaae.)

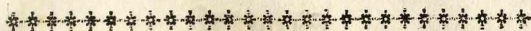
Julie.

(som gaaer bag efter.)

Med Himlens Vistand skal jeg ikke længe bære det Skjældsord — Frøken.

Ende paa den fjerde Act.

Femte Act.

Scene I.

Frue Klinge og Trækholt.

Trækholt.
Og De kan overtale sig dertil?

Frue Klinge.

Hvorfor ikke? Det er et smukt ungt Menneske; naar han lader sig nobilitere, og saaer nogen Underviisning i den galante Levemaade, hvad feiler ham da?

Trækholt.

Hans Formynder tilstæder det ikke saa let, med mindre nogen lægger sig derimellem.

Frue Klinge.

Skal jeg maaskee bruge Dem til Mellemmand?

Trækholt.

Bevare os! jeg siger det ikke derfor; jeg er gierne for at være til Tjeneste, men at byde mig selv til, — at det skulde lade som om jeg vilde fortiene noget derved, det er aldrig min Sag.

Frue Klinge.

Gaae De kun, og pas Deres Kremmerie, og bekymre Dem ikke om mine Sager.

Trækholt.

Men dog ved Leilighed at lægge et godt Ord for Dem. — Jeg er meget for at gjøre mig Venner. — Ha! ha!

(gaaer ind til Hofel.)

Scene

Scene 2.

Frue Klinge, alene.

Jeg kunde dog have ham nødig! — Derfom Kallebod kun ingen Formynders havde, saa gik Sagen ret godt. Hans Person er ikke hæslig — et Gieldfrie: Gods — og dertil Penge paa Rente — jeg kan komme til at leve ret godt — men at lade sig nobilitere, ja det maae han.

Scene 3.

Frue Klinge. Kallebod.

Kallebod.

Jeg ledte efter Dem, naadige Frue! jeg har talt med min Formynders, Herr Jofel var tilstæde, og han talte ogsaa med ham derom.

Frue Klinge.

Nu! hvorledes udlod han sig.

Kallebod.

Hvad vil De sige dermed?

Frue Klinge.

Jeg meener: hvad Deres Formynders sagde?

Kallebod.

Elet intet, med Deres Permission.

Frue Klinge.

Det syntes ham vel underligt at jeg nedlod mig saa dybt.

Scene 4.

De Forrige. Lotte.

Lotte.

Jeg skulde bede om De vilde komme til min Frue.
(gaaer.)

Frue

Frue Klinge.

Tillader De, at jeg forlader Dem?

Kallebod.

Tør jeg følge med Dem, naadige Frue?

Frue Klinge.

Vil De gaae ind i mit Kammer saa længe?

(gaaer.)

Kallebod.

Gierne, med Deres Permission.

(vil gaae.)

Scene 5.

Kallebod og Claus.

Claus.

Jeg har meget magtpaafiggende at sige Dem.

Kallebod.

Du?

Claus.

Forskræk Dem ikke.

Kallebod.

Er der Gld løs paa Demelsborg?

Claus.

Nei — men Herr von Vergenberg vil fordrø Dem ud paa et Par Pistoler.

Kallebod. (bængster.)

Hvem har sagt Dig det?

Claus.

Hans Tiener, han raadte mig: at skule os i et Par Aar, til hans Herres Brede var uddampet — hvor skal vi altsaa putte os hen?

(Jofels Dør aabnes. — Kallebod seer Krone komme, og bliver forskrækket.)

Kallebod.

Kallebod.

Hos Frue Klinge.

(gaaer frygtsom bort med Claus.)

Scene 6.

Krone og Trækholt.

Krone.

Den har vist hørt en ung Herre til; eller ogsaa en
Kone, som hendes Mand — uafvidende —

Trækholt.

Noget saa nær. Men man løber dog ingen Fare
derved, man kan købe den uden Betænkning.

Krone.

Jeg troer, at der ofte kommer Folk til Dem i deslige
Vreender?

Trækholt.

Oh! jeg er altid plaget. Men hvad skal man gjøre,
man maae staae hverandre bi.

Krone.

Kalder De det at staae bi? At understøtte unge Vren-
nesker og ødsele Koner i Liderligheder ved slig Handel, det
er at befordre deres Ulykke, og at fylde Staten med Tig-
gere og Misbødere.

Scene 7.

De Forrige. Herr Jokel.

Herr Jokel.

Her har De fire Tutter, hver med hundrede holland-
ske Ducater, og firesindstyve i denne — gjør i alt to Tu-
sende Rigsdaler.

Trækholt.

Trækholt. —
Ganske rigtig. Jeg har den Ere at recommendere mig.

Herr Jokel. —
Vil De alt gaae?

Trækholt. —
Man venter efter mig med Pengene.

Herr Jokel. —
Saa kom da igjen siden, og drif et Glas Viin med os, min Datter har Trolovelse i Dag.

Trækholt. —
Jeg skal, med Deres Tilladelse, have den Ere.
(gaaer.)

Scene 8.

Herr Jokel og Krone.

Krone. —
Den Mand bliver Dag fra Dag foragteligere, han lader sig bruge til alting. Han skraber hver Dag uretsfærdig Formue sammen, og styrter mange i Ulykke ved sit Laan; man skulde gjøre slige Agerkarle fredløse, ligesom man gjør med Rovdyr, paa det de snart kunde blive udrydede.

Herr Jokel. —
Hvor skulde han ellers faae de mange Penge fra?

Krone. —
Den første Grund til hans Midler var falsk Spil; da Spil nu er forbuden, saa forøger han dem ved tredobbelst Ager.

Herr Jokel. —
Han er ikke saadan en Nar som de, der lade sig tage ved Næsen af ham. Hvis han ikke havde baaren sig saa —
Den Velbaarne Frue. 3 ledes

ledes ad, hvordan kunde han ellers have kiøbt sig en Rang, og skult sit Skielme-Navn bag den?

Krone.

Det er et affkøligt og farligt Menneske; Bedragerie, Løssagtighed, Sviren og Sværmen, udgjør hans hele Levnetsløb.

Herr Jokel.

Th! hvad vil Du lægge det paa Hjertet, Broder! enhver bringer sine Vare til Torvs. Jeg glæder mig kun over Ringen.

Krone.

Det er sandt, den er ret smuk.

Herr Jokel.

Min Marthe hun vilde ret lee.

Krone.

Tilforladelig, det var noget, hvorved man ret kunde sætte sig i stor Naade hos hende.

Herr Jokel.

Men, mon den ogsaa virkelig er fire Tusende Rigsdaler værd?

Krone.

Dem vil jeg give Dig paa Stedet, og jeg tænker endda at vinde noget paa den.

Herr Jokel.

Er det sandt. — (tænker efter.) Hør, Broder! min Marthe maatte blive for stolt deraf — og siden Du siger, at Du kunde vinde noget paa den. — Top! giver Du mig fire Tusende Rigsdaler for den, saa er Kiøbet sluttet.

Krone.

Hvorledes? Jeg skulde kiøbe Ringen fra min Svigersinde? Hvad vilde hun sige dertil?

Herr

Herr Jokel.

Oh! det var kun en Flyverank. Jeg har aldrig vent hende til slige Ting, og jeg vil ikke heller nu først begynde.

Krone.

Dersom det er Dit Alvor?

Herr Jokel.

Al mit aamke Hjerte. At vinde to Tusende Rigsdaler reede Penge i en halv Time, kommer ikke saasuart igien.

Krone.

Det er ogsaa mit Alvor. — Jeg vil altsaa sende Dig Pengene.

Herr Jokel.

(giver ham Ringen.)

Det er godt. Men vi maae intet tale derom. Naar Trækholt kommer maae vi ogsaa paalægge ham Tausched. Der kunde nu just ved Brylluppet paakomme hende sig en Lyft.

Scene 9.

De Forrige. Frue Jokel og Julie i Fiskebeensskjort. Herr von Bergenberg og Frue Klinge.

Herr Jokel.

Ha! ha! ha! Al i Fiskebeensskjort?

Frue Jokel.

Ja, min Glut, for at skrive under — — —

Herr Jokel.

Skal Du da være i Fiskebeensskjort? Saa er det jo godt, at jeg som Svigerfader har Sporer paa, at der

ogsaa er noget ridderligt ved mig, thi Contracten maatte ellers ikke være gieldende — —

Frue Jokel.

Du har just ikke saa lige et adeligt Tegn nødig. —
Dog, vi vilse ikke forhale Tiden, her ere vi nu alle forsam-
lede, og kan altsaa skrive Contracten under.

Herr Jokel.

Ja gierne, paa det at Du igien kan komme ud af
Fiskebeens-Skiørtet. (tager Contracten afommen.) Las
Herr von Bergenbergs, for at see om De har noget imod
den at indvende.

Frue Jokel.

Min Engel, jeg maae bære Fiskebeens-Skiørt til
Bryllupet er forbi.

Herr Jokel.

Dag og Nat?

Frue Jokel.

Ei vist ikke! kun om Dagen.

Herr Jokel.

Himlen skee Tak! Hør! paa det at Du kan blive
den Byrde quit, saa skal Bryllupet skee saa snart som
mueligt.

Julie.

(kysser Frue Jokels Haand.)

O ja! søde Mama! —

Bergenbergs.

Det er altsammen ganske rigtig. De ere dog begge
ligelydende?

Herr Jokel.

Ord til andet.

Frue Jokel.

Nu, saa vil vi da skrive under. Lotte — — Blæk

og.

og Pen! Julie! Du skriver først under, saa jeg, og siden Du min Engel.

(Lotte bringer Blæk og Pen. Julie skriver under; efter at hun har skrevet, leverer hun Pennen til Jokel, som staaer hos hende.)

Herr Jokel.

Hør Broder, vi kan strax slutte endnu et Partie.

Krone.

Det har ingen Hast.

Frue Jokel.

(vil tage Pennen fra Jokel.)

Min Glut! jeg maae skrive under førend Du.

Herr Jokel.

Uh! det kommer jo paa eet ud. (vil skrive.)

Frue Jokel.

(holder ham tilbage.)

Det kommer ikke paa eet ud, jeg er af Stand, og det er Du ikke.

Herr Jokel. (vred.)

Fanden rider den Kierling skindbarlig med hendes Stand.

Frue Jokel.

Bliv ikke strax vred, naar man vil lære Dig noget.

Herr Jokel.

Med Dine adelige Qualmer! Det er nu forfælsdig for mig at lære. (skriver.)

Frue Jokel. (fortreden.)

Saa der dog skal begaaes en Feil?

Herr Jokel.

(Efter at han har skrevet, giver han hende Pennen.)

Derfor det er den største Feil, jeg har begaaet, saa vil jeg endda være fornaejet.

Frue Jokel.

(Efter at hun har skrevet.)

Nu Herr von Bergenberg.

Bergenberg.

(Aldrig har jeg før sat Pennen til Papiir med saa stor
en Glæde.

(Skriver under.)

Krone.

Det troer jeg.

Bergenberg.

(Efter at han har skrevet.)

Herr Krone er saa god at underskrive paa mine Bega-
ne som Vidne.

Krone.

Jeg?

Bergenberga.

Ja. Eller skal jeg hente Oberst von Krogenhielm?

Herr Jokel.

Nei, nei, (til Krone.) Skriv kun under, Broder.

Krone.

Det kan jeg umuelig; jeg veed jo af ingen Ting.

Herr Jokel.

Det er det samme; Obersten veed lige saa lidet.

Krone.

Siden Du endelig saa vil have det; men jeg kan siden
ikke svare for nogen Ting.

(Skriver under.)

Herr Jokel.

Nu er da den Støhei forbi.

Frue Jokel. (affekteret.)

Frøken Brud! jeg ansker mig og hende til Lykke, til
denne adelige Acqvifition.

Herr Jokel.

Julie, vær Din Mand smuk lydig, vær ikke egen-
findig, og foreskriv ham ikke hvorledes han skal kalde Dig.

Krone.

Krone.

Det siger jeg med.

Bergenberg.

Min Fader, jeg takker Dem for denne Lærdom, og jeg haaber alting af min Julie.

Julie.

Det kan De forlade sig til.

Herr Jokel.

(til Frue Klinge.)

Nu Frue! hvorledes staaer det sig med Dem?

Frue Klinge.

Jeg har eengang erklæret mig.

Krone.

Og det saa tydelig, at man lettelig kan forstaae at De ikke vil have min Wyndling.

Herr Jokel.

Hvorledes det?

Krone.

Han skal lade sig nobilitere, og maaskee i fem til sex Aar studere paa at blive petit maitre, førend han kan blive hende anstændig.

Herr Jokel.

Ei! dersom De vil det, saa kan han jo siden ikke mere ægte Dem, thi saa maae han jo see sig om en virkelig adelig Brud.

Frue Jokel.

(som bliver Ringen var hos Krone.)

Hvor har De faaet den Ring?

Krone.

Jeg har kjoebt den.

Frue Jokel.

Af hvem?

Herr Jokel.

Hvad kommer det Dig ved?

Frue Jokel.

Hvad? Jeg troer sagtens at det kommer mig ved, thi det er min Ring.

Herr Jokel.

Hvad! Din?

Frue Jokel.

Ja, min. — Har Trækholt ikke bragt den hid?

(Jokel og Krone see paa hinandert med Forundring.)

Herr Jokel.

Men hvorledes kommer Du til den Ring?

Frue Jokel.

Hvad kommer det Dig ved?

Herr Jokel.

Oh! det var artig! jeg troer nok det kommer mig ved. Enten har Du staalet den, eller ogsaa Du er kommen til den paa en Maade, som ikke kunde være fornøielig for mig. — Men — det maatte dog ogsaa være en Nar, som paa Din Alder endnu vilde forære Dig sli en Ring. — Hvor har Du faaet den fra? Jeg vil vide det?

Bergenberg.

Den kommer fra mig, jeg har i Dag derved villet vise Fruen min Erkiendtlighed.

Herr Jokel.

Saa! — Na Du lader den sælge for en saa ringe Penge. Har Du ellers oftere sluttet saadant Rigsmandskab.

Frue Jokel.

Hvor kan Du tænke saaledes om mig?

Herr Jokel.

Na! — Der maae stikke noget andet under! Nu vil jeg strax have det at vide.

Frue Jokel. (venlig.)

Jeg vilde unde Dig den Fornoielse, min Engel, at giøre mig en Foræring med den.

Herr Jokel.

Ha! ha! ha! Deri har Du gjort meget ilde.

Scene 10.

De Forrige. Lotte med et Brev.

Lotte.

(giver Krone Brevet.)

Deres Tiener har bragt dette Brev. (gaaer.)

(Krone brækker Brevet, og læser for sig selv.)

Frue Jokel.

Men Du giver mig dog vel min Ring igien?

Herr Jokel.

Min Engel! det gaaer aldeles ikke an. En vigtig Aarsag hindrer mig deri. Betænk, jeg vinder to Tusende Rigsdaler paa den, altsaa kan Du umuelig vente af mig, at jeg skal kaste disse Penge ud af Vinduet.

Frue Jokel.

(Sætter sig halv grædende paa en Stol.)

Ubarmhiertige! affyelige Mand! kan Du frænke mig for en saa ringe Ting?

Bergenberg.

Giv Dem tilfreds, naadige Frue, jeg skal nok vide at giøre den Sag god igien.

(Krone efter at have læst Brevet, betragter Bergenberg med en opmærksom Mine.)

Herr Jokel.

Du Broder, hvad Nyt fortæller Brevet, siden Du er saa takkesfuld?

Krone.

Meget vigtigt. — See der — læs selv. (giver ham Brevet, og siger sagte til Frue Jokel.) Jeg er bange for en meget stor Allarm.

Frue Jokel.

Hvi saa?

Herr Jokel.

(til Bergenberg.)

Hvad? De er yngste Søn, og har allerede sat Opsigelsen for Deres øvrige Levetid overstyr?

Bergenberg. (forfækket.)

Hvem siger saa?

Krone.

Dette Brev, det er fra Deres Herr Broder, De kender formodentlig hans Haand.

Frue Jokel. (springer op.)

Det er Dagvaskelse!

Herr Jokel.

Gaae Handen i Vold, naadige Frue, eller jeg skal staae Dig til Ridder. (Frue Jokel gaaer bængstet til en Side; — til Bergenberg.) Og De understaaer sig, at indlade sig i Egtekab, da De ikke har en halv Skilling i Formue? Da De er et liderligt Menneske, der ikke gjør godt nogen Steds?

Bergenberg.

Min Herre! hold inde med slige Udtryk, veed De vel, at jeg dog bliver en Adelsmand, og at De kun er en Forpagter?

Julie.

Julie.

Oh! min beste Herr von Bergenberg! hvis De svarev
min Fader saaledes, saa bliver De aldrig min Mand.

Herr Jokel.

Der bliver desuden ikke noget af. Gaae Du, naa-
dige Frøken, med Din naadige Mama, og alt, hvad som
er adeligt, Fanden af Synne, eller jeg skal saaledes sætte
jer ud af jeres Adelskab, ved min forpagterlige Enevolds-
Magt, at I aldrig mere skal tænke derpaa.

Frue Jokel.

Min Skat! giv Dig tilfreds — —

Herr Jokel.

Gaae, Du fordamte Skat! — Du diæbleblende —
Marthe.

Frue Klinge.

Kom Søster — —

Frue Jokel. (til Julie.)

Kom mit Barn! kom, Din Papa er vred.

(Frue Jokel — Frue Klinge og Julie gaae alle
ind i et Sideværelse.)

Scene II.

Herr Jokel. Bergenberg og Krone.

Herr Jokel.

De fordamte Qvinder ere Skyld i alting med Deres
Såtans Hovmod.

Krone.

Men Herr von Bergenberg! hvor har De dog kunnet
understaaet sig at gjøre slikt?

Herr Jokel.

Har De troet, at man ikke vilde erkjendige sig om
Dem?

Krone.

Krone.

Og dog har Du ikke villet lyde mit Raad, og oppe-
briet dette Brev.

Herr Jokel.

Det er den helvedes Marthe Skysd i — — men det
er derfor Tidsnok endnu. — Oh! Signt han er forlovet. —
Gjør Dem kun ingen Regning derpaa. — De faaer hver-
ken mine Penge, eller min Datter. (leer af Brede.) Ha!
ha! ha! jeg er ingen Nar! ha! ha! ha! ha!

Bergenberg.

Oh! nu er Turen til mig at lee, Contracten kan ikke
mere gøres til Intet, ha! ha! ha! ha!

Scene II.

De Forrige. Trækholt.

Trækholt.

Man mærker ret godt at Bryllupet er ikke langt
borte. — Her gaaer det lystigt til.

Herr Jokel.

Det troer jeg, ved et saadant Bryllup har man nok
Aarsag at være lystig.

Krone.

Maaskee Herr Trækholt ogsaa har nogen Deel i denne
Forening. Ikke sandt, De har solgt Herr von Bergens-
berg Ringen til en Foraring for Frue Jokel?

Trækholt.

Jo!

(Herr Jokel og Krone lee meget stærk.)

Trækholt.

(Efterat han har hørt paa dem noget, og bliver
Ringen var hos Krone.)

Aha! nu mærker jeg det, Anslaget er mislykkedes.
(til Jokel.) De har ganske vist solgt den igien?

Herr

Herr Jokel.

(som endnu leer.)

Hvad De er en smuk Raadmand, ha! ha! ha! ha!
Trækholt.

Det kunde jeg have sagt den gode Frue forud! ha!
ha! ha! ha!

Krone.

Men deraf lee vi ikke. Har Herr von Bergenberg
betalt Dem Ringen?

Trækholt.

Nei! (Jokel og Krone lee heftig.) Men det vil
intet sige.

Herr Jokel.

Nu! nu! naar De er fornøiet, saa er jeg det ogsaa.
Ha! ha! ha!

Krone.

Veed De vel, at Herr von Bergenberg ikke saaer min
Broder-Datter?

Trækholt.

(lit forstrækket.)

Hvad?

Herr Jokel.

Og De veed vel, at han ingen flere Midler har?

Trækholt.

Det var forstrækkeligt!

Scene 13.

De Forrige. Kallebod.

(Kallebod figer ind af Døren, og da han bliver Bergenberg
vaer, vil han gaae igien. Men Jokel saaer ham at see,
og kalder paa ham.)

Herr Jokel.

Rom kun ind. Rom kun ind. (Kallebod gaaer frygt-

som

som hen til Jokel.) Hvad er De saa bange for? (til Krone.) Til Trods for min Kone skal han nu faae min Datter.

Kallebod.

Jeg? — med Deres Permission.

Herr Jokel.

Ja! (pegende paa Bergenberg.) thi han er kun en Bindmager.

Kallebod.

Med Deres Permission. (sagte.) Saa behøver jeg i det mindste ikke først at lære at dandse, og at blive adelig.

Krone. (til Jokel.)

Ingen Overilelse!

Herr Jokel.

Oh! det er ingen Overilelse, denne sætter vist ikke saa meget overstyr i ti Aar, som den anden i een Maaned. (til Trækholt, som staaer i dybe Tanker.) Nu! hvad tænker De saa paa? De udregner vist den Gevinst, som De har havt ved dette Kjøbmandskab! ha! ha! ha!

Trækholt.

Men veed De vel, at De skal betale syv Tusende Rigsdaler for Ringen?

Herr Jokel.

Hvem! jeg?

Trækholt.

Ja! Herr von Bergenberg har paa Deres Kones Begne kjøbtslaget med mig, for denne betydelige Summa. Her har jeg hans Revers, jeg holder mig altsaa til Dem. Ha! ha! ha!

Herr Jokel. (ganske bister.)

Den ugudelige Kvinde!

(vil løbe ind i hendes Værelse.)

Krone.

Krone.

Bliv, Broder, det er ikke kloget handlet.

Kallebod.

Men paa den Maade, var jeg, med min Bouquet,
dog mere værd end De? — thi jeg er dog ikke i Gæld for den.

Bergenberg.

Zie! dumme Landsbye-Diævel, eller jeg skal ved min
Tiener lade ham føle, hvad Forskiel der er imellem os to.

Kallebod. (vred.)

Jeg — jeg — jeg — er dog ikke i Gæld som De
er, jeg er ingen Landsbye-Diævel, veed De vel det?

Herr Jokel.

Pak Dig — Du forgielbede — forarmede — ade-
lige Bindhund!

Bergenberg.

Min Herre! disse Ord skal koste Dem saa meget, at
det skal komme til at smie til Dem og Deres.

(vil gaae.)

Herr Jokel.

Hvad! har De endnu noget hos mig at fordrø?

Scene 14.

De Forrige. Luft.

Bergenberg.

Jeg troer det. I Egetskabs-Contracten har man
forfæret sig til — og det endda før Brylluppet — vel at
forstaae, at udbetale mig tredive Tusende Rigsdaler, her-
imod er indført min hele Formue, uden at bestemme den.

Herr Jokel.

Men De eier jo ikke en halv Skilling?

Bergenberg.

Desfor kan jeg holde mit Ord. Min Formue (som
De

De siger) bestaaer i Intet, og den skal De faae uden videre
Erætte. Altsaa opfylder jeg Contracten paa min Side,
opfyld den nu ogsaa paa Deres. Hvorfor har De ikke op-
sat den fornuftigere. Ha! ha! ha! ha!

Herr Jokel.

(til Krone.)

Er det rigtig?

Krone.

(sagte til Jokel.)

Han har desfovere! den største Ret i Hænderne.

Herr Jokel.

(løber omkring og river sig i Hovedet.)

Oh! jeg ulykkelige Mand! gid jeg dog aldrig havde
tænkt paa det Givtermaal!

Bergenberg.

Hvem har nu Ansag til at see, De eller jeg? Ha!
ha! ha!

Kallebod.

Men det er dog forfrækkeligt! han leer, og er dog saa
meget i Gæld!

Krone.

Skammer De Dem ikke ved at være endnu saa ufors-
kammet?

Bergenberg.

Skam De Dem, at De ikke har kunnet hjælpe til at
gjøre en bedre Contract. Ha! ha! ha!

Herr Jokel.

Ja, det har De Ret i, jeg er Dem ret nu god igjen,
fordi De siger Sandheden. (til Krone.) Jeg troede, at
Du havde opsluget al Verdens Viisdom, og kan ikke en-
gang opsætte en Contract saaledes, at jeg ikke havde nødig
at betale en Skilling. Sy!

Krone.

Krone.

Hvem er Skyld deri, uden Du selv? Havde Du ikke gniit paa Skillingen, men taget en Procurator dertil, saa var alting gaaet fornuftigere til; eller ogsaa, hvis Du efter mit Raad, havde oppebriet Brevet.

Herr Jokel.

Det er ogsaa sandt! Min forbandede Marthe! — Men tilsidst ligger dog al Skylden paa mig; men hvorfor var jeg ogsaa saa fælsk imod den adelige Skifting!

Erckholt.

(til Bergenberga.)

Lad det nu være godt igien; De gaaer ikke tomhændet bort. Ringen har gjort sin Skyldighed.

Lust.

(til Jokel.)

Naadige Herre! maaskee min Herres Broder dør snart, saa saaer han første Jødsels-Net.

Herr Jokel.

Vindbøytel! Du, Din Herre, og jeres hele Arkiv er fuld af Vind. Du Ober-Post-Directeurs-Mager hos Keiser Octavianus. Er der ingen Forordning for, at man kan sætte De Herrer Bergenberger ved deres Vingebeen, naar de bedrage Folk?

Lust.

Nei, saadan en har jeg aldrig kunnet finde.

Bergenberga.

Men begynd dog engang at blive fornuftig. De har nu een gang begaaet Feilen; vil De endnu giøre den større.

Herr Jokel. (rolig.)

Hvad vil De have af mig?

Den Velbaarne Frue.

A a

Lust.

Lust.

Ah! dersom De indlader sig i Tractater, saa vil jeg hente hendes Naade. (løber.)

Scene 15.

De Forrige.

Bergenberg.

De seer, at De ikke slipper saa let. De maae dog udbetale mig noget; vil De nu kaste disse Penge ud af Vinduet? Giv mig Deres Datter, og i Steden for Medgigten, saa køb mig et lille Jordegods, der vil jeg leve i Nølighed med min Kone.

Trækholt.

Det er sandelig et godt Forslag.

(Jofel bliver staaende i Tanker.)

Krone.

Broder, af to Under maae man vælge det mindste.

Herr Jofel.

Oh! gaae Du Contractmager.

(Frue Jofel kigger ind ad Døren, og der bliver Jofel var.)

So! kom kun hid, Du adelige Formular.

(Frue Jofel lukker Døren til igjen.)

Kallebod. (til Jofel.)

Det kan De, med Deres Permission, dog ikke ville gisre?

Bergenberg.

Sie han stille, eller jeg skal vise ham Vinterveien.

Kallebod.

Ja gierne — (sagte.) Det begriber jeg ikke, at kun-
ne

ne være saa grov, og det uden at eie en Skilling. Det kunde jeg ikke.

Bergenberg.

Fat en Slutning.

Herr Jokel.

Du vel! — Men gaar De ikke hen, og sælger Godsæt igien, og siden protocolerer det i Deres Archiv? Den Helvedes Lustpompe! (seer efter Lust.) Hvor er han nu? Den Diavels Karl har løiet mig Halsen fuld.

Bergenera.

Glem alt det. Lad os tænke paa, at gjøre det forbigangne godt igien. Troe mig: de blive som oftest de bedste Huussædrene, der har tilsat deres Midler, og en Tidlang levet kummerlig; naar de siden komme i bedre Omstændigheder, saa kan de gjøre Sammenligninger, hvilket der er det bedste. Det er tungt at sværme omkring uden at have nogen Udsigt. Hvem som har forsøgt det, vogter sig nok derfor. Haab det Beste.

(ved de sidste Ord seer Frue Jokel indad Døren.)

Herr Jokel.

Jeg begynder selv at troe, at det er Deres Alvor; Saa — lad det da saa være; jeg er forniøiet dermed.

Kallebed.

Hvorledes? Saa saarer jeg jo dog ikke Frøkenen?

Trækholt.

Nai, med Deres Permission.

Sidste Scene.

De Forrige. Frue Jokel. Julie. Frue
Klinge og Luft.

(alle fra Sideværelset.)

Frue Jokel.

Kom, min Julie! Din Fader fortjener at kyskes.
O! min Engel! Du har omsider viist Dig ret adelig.

Herr Jokel.

Og Du, min Engel! har viist, at Du ikke er af
Adel; at Du ikke besidder Kundskab om Standspersoner,
siden Du anseer den yngste Søn for den Førstesødte.

Frue Jokel.

Min Engel, nu er det jo forbi?

Herr Jokel.

Dersom det hænder sig, at Udfaldet ikke bliver godt,
saa er det endnu ikke forbi, og saa skal jeg nok tale med
Dig om den Sag, min kære Marthe!

Bergenberg.

Frygt kun ikke for det allermindste. Jeg er alt for
glad til, at jeg ikke skulde ombytte Sværm med et roligt
Liv. (til Julie, hvis Haand han kysser.) Og De, min
smukke Brud! elsker De mig endnu? Kan De tilgive mig
mit Foretagende?

Julie.

Oh! tvivl ikke derpaa. Jeg er alt for glad over, at
erholde Dem, at jeg nogensinde skulde kunde tænke derpaa.

Erkholdt.

Nu! Herr von Bergenberg? Har jeg ikke spaaet
rigtig nok?

Bers

Bergenberg.

Jo. Men jeg vil spaae Dem noget igien, som ikke vil være Dem kierr, nemlig: at De ikke saaer en halv Skilling for Deres Ring.

Trækholt. (forsædet.)

Og hvorfor?

Bergenberg.

Til en liden Advarsel, i Fremtiden ikke at drive Deres Jøde-Haandværk, som De hidindtil har giort. De forarsager kun lidertlige Folk ved Deres Tienstagtighed. (Trækholt vil vise ham hans Revers.)

Bergenberg.

Oh! med den kommer De ingen Vei; De har forspilt Deres Net til den ved at sælge Ringen til Herr Josef for to Tusende Rigsdaler — det kan De dog ikke nægte? Pengene har De endnu, behold Dem i Stedet for Deres Betaling, og vær glad, at De endda faaer det.

Trækholt.

Det var artig! jeg taber tre Tusende Rigsdaler derved.

Bergenberg.

Lad det tiene Dem til en Erindring, at De i Fremtiden ikke tager to Tusende Rigsdaler frivillig Douceur i Stedet for Renterne. Ha! ha! ha! ha!

Trækholt.

Men mit svrige Tilgodehavende — —

Bergenberg.

St — Fire og tyve pro Cento! Veed De hvad Straf der er for? Har De Lyst, saa læg kun Sag an imod mig. (alle lee af fuld Hals.)

A a 3

Trækholt.

Trækholt.

For en evig Ulykke! denne Gang har man fanget mig. (løber ganske vred bort.)

Lust.

(raaber efter ham.)

Vi være klogere end De. Ha! ha! ha!

Bergenberq.

Triumpher ikke saa meget Lust! I bedrager jer. Det gaaer ikke saaledes til, som I har troet. Fra denne Time af er I ikke lenger i min Tjeneste. Jeg vil ikke have et saadant Menneske hos mig, som er Skyld i min Liderlighed, paa det at jeg ikke paa nye Skal blive forført. Pak jer bort, og vær glad ved, (gør en Bevægelse, som om han vilde slaae ham) at jeg lader jer gaae uden Afseend.

Herr Jokel.

Ha! ha! Herr Skatmester! Hvor staaer det sig nu? Ha! ha! ha! — Net saa, min Son! Nu begynder jeg ret at kunne lide Dem.

Lust.

Oh! jeg leer af denne Utaknemmelighed! En klog Mand seer sig for i alle Tilfælde. (viser paa sin Pomme.) Ha! ha! ha! (gaaer leende bort.)

Frue Jokel.

Men min Engel! nu min Ring!

Herr Jokel.

Den er solgt.

Krone.

Broder, da vi nu alle ere glade, og da den er godt Kiøb, saa forkøb Din Krone, med at forære hende den. (tager Ringen af Fingeren, og leverer den til Frue Jokel.)

Herr

Herr Jokel.

Nu da! ogsaa det. Behold den, og saa tit Du faaer Dine adelige Dvalmer, saa betragt den, og tænk paa, at Du ikke har faaet den, som naadige Frue, men som Madame Jokel; og at Du dog kun er en Forspagter-Kone, omendskjønt Din Fader har været Fændrich.

Frue Jokel.

Du skal ikke faae mere Marsag til at beklage Dig over mig, jeg erkjender alt for vel min Daarlighed.

Kallebod.

(til Krone.)

Herr Formynder! jeg havde nok ogsaa Lyst til at give mig nu.

Herr Jokel.

Oh! nu! naar Frue Klinge vil have ham, saa slaae til, Broder.

Krone.

(til Frue Klinge.)

Paa den Maade, som De vil, kan jeg ikke tilfredse det.

Frue Klinge.

Die stille med det! — Giv mig ikke Skamfuld. — Jeg indseer tillige min Skrøbelighed. — Jeg forglemmer gierne den naadige Frue, og træder igien i min forrige Stand. Jeg indseer det nu alt for vel, hvor naragtigt det er, at lade sig skielde ud for naadig, da man selv lever af Naade, og næsten trænger til at bede enhver om Naade. (til Krone.) Dersom De paa den Maade er fornøiet med mig — (til Kallebod, efter et lidet Ophold.) saa forsikkrer jeg Dem Herr Kallebod, at De i mig skal finde

en fornustig Kone. Jeg siger al Hovmod Farvel; og Dem skal jeg søge at befrie for den Dem indprentede Sierrighed. De skal komme til at nyde Verden, uden at være ødsel; paa den Maade haaber jeg, vil vi begge blive lykkelige. — Stemmer De allesammen i med? Velan da! (giver ham sin Haand.) Men jeg vilde være endnu lykkeligere, hvis jeg ved mit Exempel kunde helbrede mit hele Rign fra al uformustig Stoltthed.

Ende paa Skuespillet.

Det
standsede Bryllup.

Comoedie i tre Acter

af

Monsieur Caillhove.

Personerne:

Orgen, Leanders Fader.
Sorlix, Orgons Broder.
Leander, Julies Elsker.
Julie, en ung Enke.
Sinette, Julies Pige.
Frontin, Leanders Tiener.

Scenen er i Paris i Orgons Huns.

Første Act.

Scene I.

Finette. Frontin.

Frontin.
Du elsker mig. Jeg tilbeder Dig. Derpaa maae jeg have et Kys.

Finette.
(Støder ham fra sig.)

Saa sagte!

Frontin.
Hvorledes skal vi da besegle vores Kierlighed?

Finette.

Vores Kierlighed? — Du er mig uudsaaelig.

Frontin.

Hvorfor da? Naar har den Afstye begyndt?

Finette.

Naar? Siden Du begyndte at have Hemmeligheder.

Frontin.

Jeg vil være en Skielm, om jeg ikke har sagt Dig alt hvad jeg veed.

Finette.

Nei, see mig eengang! at lyve med saadan Frækhed!

Frontin.

Frontin.

Har jeg ikke sagt Dig, at min Herre er dødelig for-
libt i Din Frue Julie, og at han i dette Dieblis udsukker
sine forlibte Lidelser for hendes Fodder? Min Kierlighed
til Dig kiender Du. Og det er alt hvad jeg kunde sige
Dig.

Finette.

Er det alt?

Frontin.

(med en oprigtig og dristig Mine.)

Ja ret alt.

Finette. (spodsk.)

Tienerinde, Monsieur Frontin, Speil paa Oprigtighed.
Farvel. Jeg maae forlade ham for at forrette et Vrende
af Vigtighed.

Frontin.

(holder paa hende.)

Hvorhen saa hastig?

Finette.

Til min Frue, jeg skynder mig for at aabenbare hende
en vigtig Hemmelighed.

Frontin.

Maae man ikke vide hvori den bestaaer?

Finette.

Hvorfor ikke? Du skjuler intet for mig, og jeg var
meget uskionksom om jeg ikke betalte Dig med samme Mynt.

Frontin.

Det kalder jeg at tale. Fortæl mig da, min Duffe.

Finette. (spids.)

Jeg gik for lige siden forbi Dit Kabinet. Jeg hørte
Din Herre tale med Dig ganske fortrolig. Han sagde, at
Julie var ung og deilig, at han vilde ægte hende, men at
en vis Orgon — — —

Frontin.

Frontin. (affides.)

Au! au!

Finette.

Kunde saae i Sinde at sætte sig derimod; at man altsaa fik at gjøre Ende paa Sagen, uden at oppebie hans Samtykke. Og at man for alting maae holde denne Bannelighed dulgt for Julie.

Frontin. (affides.)

Der har vi det. Hvad gjør jeg nu?

Finette.

Du seer altsaa, hvor magtpaaliggende det er, at jeg varer hende ad. Jeg maae derfor afsted — — —

Frontin.

Et Ord!

Finette.

Snak —

Frontin.

(holder paa hende.)

Et Dieblif.

Finette.

Jeg maae bort.

Frontin.

Du fordærver den hele Leeg.

Finette.

Saa meget desbedre.

Frontin.

Jeg beder om Naade, og lover at sige Dig alting hers efterdags.

Finette.

Vil Du da ogsaa sige mig Sandhed?

Frontin.

Det spørger jeg Dig til ved den Ekraft, Du har bragt mig i Blodet; men lover Du mig da ogsaa at blive taus.

Finette.

Finette.

Sig kun frem; men Skift reent ud, Du kan troe at jeg har lært at tie.

Frontin.

Du tænker nok, at I boer her i leiede Værelser?

Finette.

Nu da?

Frontin.

Deri tager Du Feil, min Smukke; der er ikke et Ord om. Du tænker at Leander er sin egen Herre?

Finette.

Formodentlig, siden han ingen Fader har i Live.

Frontin.

(Seer sig om til alle Kanter.)

Hys!

Finette.

Hvordan?

Frontin.

Hans Fader er levendes.

Finette.

Men hvorfor maatte vi ikke vide det?

Frontin.

Jeg mærker nok, at jeg maae tage Bladet fra Munden og fortælle Dig vores hele Roman.

Finette.

Lad os nu høre!

Frontin.

Herr Orgon har, foruden sin Søn Leander, min Herre, endnu en Datter Constance. Hun var kun tre Aar gammel, da hun blev stiftet til hendes Farsbroder Herr Forsix i Bourdeaur — — —

Finette.

Forsix kiender jeg; han har Penge som Græs.

Frontin.

Frontin.

Hos ham bliver Constance opdragen. Hendes Forstand og Yndighed voxer med Aarene. Og dette skønne Blomster, som en stor Medgift gjør endnu skønnere, drager alles Bine til sig. Neppes bliver det femten Aar gammelt, før Hymen plukker det —

Finette.

(seer ham stivt an.)

Hvem? Hvad?

Frontin.

(seer ogsaa hende an.)

Man skal see, Du veed ikke hvem Hymen er?

Finette.

Nei, ham har jeg ikke den Ære at kiende.

Frontin.

Det er Skade for min deilige Metaphore, som Du altsaa ikke forstaaer. Hymen plukkede det deilige Blomster, det vil sige, hun blev gift.

Finette.

Saa! det er et artig Eprog —

Frontin.

Tre Aar derefter fik Constance — — kan Du giette?

Finette.

Maaskee en Arving?

Frontin.

Jo mænd! Nei hun fik det som bedre var. Hendes Mand pakkede ind, og ved hans Testamente fik hun alle hans Penge.

Finette.

Det var herligt.

Frontin.

Saa snart vi saae Dødsfaldet at vide her i Paris, reise vi strax, min Herre og jeg, for at trøste den sorgen-

de Enke. Vores Betsalenhed har allerede afvisket hendes Taarer, og vi ere særdige at begive os paa Hjemreisen, da tvende unge Skionheder, deilige som Vaaren, et Par yndige Blomster i Veneris Have — ret plukkesærdige — til vores Lykke besluttede at reise med.

Finette.

Jeg forstaaer Dig. Julie den ene og jeg den anden. Hun havde da været Enke i tyve Maaneder, og var feed af sin Svigersfaders Chicaner, som vilde forholde hende hendes Midler, besluttede derfor efter Forlires Raad selv at reise hid til Paris for at sørge for sin Diet, og jeres Farbroder overdrog til jer, at have Omsorg for os paa Reisen.

Frontin.

Og I gjorde Eder underveis til Mestere af vore Hjertter.

Finette.

Det kommer mig dog sælsomt for, at Forlir ikke sagde os et Ord om, førend vi reiste, at han havde en Broder her i Byen.

Frontin.

Det kommer sig, fordi min Herres Fader forstaaer sig slet intet paa Processer. — I giver os derpaa i Commission at skaffe eder Bærelser. Leander giver mig et Bink, som jeg godt forstaaer, og derpaa bringer jeg vores Skionne herind i vor egen Gaard. Selv leie vi os ind i andre Bærelser, for ikke at give Anledning til Mistanke.

Finette.

Orgon er altsaa uvidende om eders Tilbagekomst.

Frontin.

Det troer jeg. — Det er af den yderste Vigtighed. — Min Herre tilbyder Din Frue sin Haand, tager hun der:

berlmod, holder han Bryllup i Aften, uden at lade sin Fader noget vide; thi hans Samtykke kan vi ikke vente, da han er gierrig som Fanden, og en Proces til Medgiwt ikke vilde være efter hans Sind.

Finette.

Og til Julie taler J intet om denne Fader, siden J er bange for, at hendes strænge Dyd ingen Deel vil have i dette Bedragerie.

Frontin.

Justement. Naar derimod Brylluppet er forbi, saa kan Knuden ikke mere løses. Vi maae da stræbe at tilfredsstille saavel Julie, som Faderen. Men reen Mund — husk vel derpaa.

Finette.

Vær kun ikke bange, jeg skal holde Ord. Men hvor opholder Leanders Fader sig?

Frontin.

Paa sit Gods.

Finette.

Og hvis han i det samme kom herind til Byen.

Frontin.

Der kommer han aldrig om Sommeren. Og saae fremt ingen ond Aand, misundelig over vor Lykke, bringer ham nogen Efterretning. — — — Men horer jeg ikke nogen komme?

Finette.

Det er vore Elskere.

Frontin.

Jeg længes efter at vide om Julie lader sig bevæge. Hvis hun afflaaer hans Haand, saa fortviler min stakkels Herre.

Det standfede Bryllup.

B 1

Finette.

Finette.

De tale sammen, lad os høre efter, saa faae vi det vel at vide.

Scene 2.

De Forrige. Leander. Julie.

Julie.

Saa jeg tilstaaer, at jeg havde besluttet at forblive Enke. Min salig Mands Feil stod mig steds i Tanterne. Men fra den første Tid jeg saa Eder i Bourdeaux stod I mig an. Eders Omhyggelighed har siden gjort Indtryk paa mit Hierte. Det taler til Eders Fordeel. Og min Beslutning vakler. Jeg troer at vi ere skabte for hinanden. Maaatte vores Forening vare lange, saa er jeg lykkelig!

Leander.

Julie elsker mig! hun forsmaaer ikke min Haand og mit Hierte! hvor er jeg lykkelig!

Julie.

Vores Skiebne er overladt i vore egne Hænder. Opsæt selv, kiereste Leander, vor Egteskabs-Contract. Jeg underskriver i Blinde, hvad min Ven tykkes.

(gaaer med Finette.)

Scene 3.

Leander og Frontin.

Frontin.

Nu sømmer nok Eders Siel i Velslyst?

Leander.

(sukker bedrøvet.)

Oh! Gud!

Frontin.

Frontin.

Eder's Glæde yttre sig paa en meget sørgelig Maade.

Leander.

Ah! min stakkels Frontin!

Frontin.

Hvad skader Eder, om jeg maae spørge.

Leander.

Denne Daa vilde være den skønneste i mit hele Liv, dersom jeg ikke bedrog min Fader og Julie. Jeg er hundrede Gange paa Veie at aabenbare alt.

Frontin.

Gaar kun det, min Herre; men saa er ogsaa alting ude. Mener I at beholde Julies Haand og Hjerte, naar hun faaer at vide, at I staaer under den faderlige Myn- dighed? Og kan I tænke, at hun, som hver Dag sukker over en Svigerfaders Chicaner, skulde have Lyst at skaffe sig endnu een paa Halsen lige saa gierrig og vranten, som den første?

Leander.

Jeg stielver ved Din Anmærkning.

Frontin.

Det har I vel Aarsag til. Jeres Herr Faders Hen- sigt behøver I ikke at tvivle om. Hvor mange Sneese Gange har han ikke sagt til Jer: (han paatager sig den Gamles Mine og Stemme.) Det er saa meget som Du veed, min Søn! Din Tilkommende maae I det mindste være lige saa riig som Du. Heller en Grim til Kone som har Penge, end en nøgen Skindhed. Og hvem kan see, at eens Kone er smuk, naar man har været givet sammen i eet Aar? Guldet derimod taber aldrig sin Glans. Kort og godt, min Sønnekone maae have mange Penge, eller jeg giver aldrig mit Samtykke til Dit Egteskab. (tager

sin egen Stemme igien.) Er det ikke, som I hørte ham selv?

Leander.

Du har desværre alt for meget Ret.

Frontin.

Julies Lykke beroer paa en Proces, hvis Udfald er uvisst, og hendes Ungdom, hendes Forstand og Yndighed regner den Sierrige for slet intet.

Leander.

Jeg maae give Dine Ord Magt. Naar jeg bliver Julies Mand, saa haaber jeg, hun vil tilgive mig en hældig List, hvorved saa sødt et Baand er bleven knyttet.

Frontin.

Vær rolig i den Henseende. Det smukke Kion er skaaansomt imod alle de Forsælses, som begaaes af Kierlighed.

Leander.

Hvad min Fader angaaer, saa veed Du, at mit Hierte ærer ham. Glem nu for et Dieblis, at Du er min Ziener, og døm saa imellem ham og mig. Hvad Fortred og Uret gjør jeg ham vel deri, at jeg giver ham nok en Datter, som ved sine Dyder vil blive en Prydelse for hans Familie?

Frontin.

Slet ingen.

Leander.

Og hvis han er saa ubarmhiertig, at han vil tilintetgjøre et Ektekab, hvorpaa al min Lyksalighed beroer, saa igiennemborer han mit Hierte og berøver mig Livet.

Frontin. (gravitetisk.)

Dommeren helder til Medlidenhed, og giver Leander sin Stemme.

Leander.

Leander. (heftig.)

Ja, Kierlighed faaer Overmagten i dette Hjerte!
hent Notarius.

Orgon.

(Kommer ind og skjuler sig strax paa den
anden Side. — sagte.)

Der har vi dem! Godt.

Frontin.

Jeg maae afsted, og skynde mig det bedste jeg kan, at
ikke eet eller andet imellemkommende Tilfælde skal giøre vor
Roman længere.

Leander. (gaaer.)

Saa skal da mine Dnsker snart blive kronede!

Scene 4.

Orgon, alene.

Jeg haaber, min Søn har ikke faaet Die paa mig.
Jeg tænker, at han er hos min Broder, imidlertid faaer jeg
under Haanden at vide, om jeg ellers kan troe Beretnin-
gen, at den smukke Herre har faaet sig løs og har endogs-
saa bragt en ung Maske herind i Huset. Er det Frugten
af Din Faders Exempel! — — Han ødelægger sig i Bund
og Grund. Men førend jeg taler med ham selv, saa maae
jeg have fat paa hans Fortrolige. Jeg maae passe ham
op — — men er han ikke der? Na! er det sandt, som
man har sagt mig, vil her ligge et Fandens Huus.

Scene 5.

Orgon og Frontin.

(glad uden at see Orgon.)

Frontin.

Alting gaaer som det var smurt, i Aften holde vi
Bryllup.

Orgon. (affides.)

Han snaffer for sig selv, lad os nærme os sakte.

Frontin.

(uden at see Orgon.)

Hvem der vil faae store Dine, det vil være den Gamle,
naar han faaer denne artige Historie at vide.

Orgon.

Det troer jeg selv!

Frontin.

Du maae jeg bruge Tiden, og giøre de fornødne An-
stalter til Høitiden og Ballet.

Orgon.

(kommer frem.)

Saa sagte Kammerat!

Frontin.

(for sig selv.)

Jeg er om en Hals, der er den Gamle!

Orgon.

Vent ikke at slippe saa læt, Gavstrif!

Frontin. (sagte.)

Jeg maatte flyve i Flint! (høit.) Hvor det glæder
mig, at see min fiere Herre. (sagte.) Hvor jeg lyver!

Orgon.

Skal dette Val være i Aften?

Frontin.

(for at slippe for at svare.)

J er blevet tyk og feed paa Landet, min Herre!

Orgon.

Orgon.

Kanskæ! men denne Høitid? — — Skal her være
Opvisning i Aften?

Frontin.

Ah! Landlusten har forsynet Jer med et Par rødmos-
sede Kinder; I er blevet ti Aar yngre paa Landet — —
Der burde I blive bestandig.

Orgon. (utaalmodig.)

Lad saa være! nu gad jeg nok vidst hvad det er for en
artig Historie, hvorved jeg vil komme til at giøre store
Dine, og hvad den Nymphe heder, som I har indqvar-
teret hos mig?

Frontin. (sagte.)

Himmel! han er underrettet om alt. (høit.) Der-
om kan Leander best give Jer Underretning.

Orgon.

Du tænker at smøre mig om Munden med Snak!
Men Politiet skal nok lære Dig at blive ved Klingen.

Frontin.

Politiet? (for sig selv.) Jeg har alt giort mere
Kiendskab med de godt Folk, end jeg skættede om, disse
Herrer ere saa forbandet nysgierrige.

Orgon.

Vil Du ud med Sproget?

Frontin.

Ah! nu da, siden I endelig saa vil have det, saa
saaer jeg vel lige alt hvad jeg veed.

Orgon.

(meget nysgierrig.)

Nu lad os da høre.

Frontin. (for sig selv.)

Sige alt —! hvad bliver der da af min Herres og
min Kierlighed?

B 6 4

Orgon.

Orgon.

Han grunder paa hvorledes han skal føre mig bag
Lyset.

Frontin. (sagte.)

Hans Datter reiste meget ung til Bourdeaux. — Han
har ikke seet hende i de sidste femten Aar — —

Orgon.

Bliver der noget af?

Frontin.

(bryder ud med et.)

En stor Allarm! I vil vide hele Sammenhængen?

Orgon.

Det op!

Frontin.

I vil have Jeres Krig frem; og jeg faaer at adlyde,
men I vil rodmie ved at have mistænkt Ufskyldigheden selv,
og tillige stille Jer selv ved den største Fornærlse — —

Orgon.

Slidder! Sladder! herud dermed.

Frontin.

Jeres Datter Constance, som i sin første Ungdom
maatte savne en fjer Faders Omsorg — — —

Orgon.

Hvad hun?

Frontin.

Hun er her.

Orgon.

Er det sandt, Du siger?

Frontin.

Ja hvad andet?

Orgon.

Ah! hvilken Fornærlse! Du siger altsaa at hun
er — —

Frontin.

Frontin.

Ja! her i dette Huus. Leander, denne omhyggelige Søn, som kun pynser paa at fornøie sin Fader, vilde ikke alene tage hende med sig, men — — —

Orgon.

Jeg maae hen til hende.

(vil gaae.)

Frontin. (forvirret.)

Min Herre — — hun er taget ud for et Dieblis fiden; men hun kommer snart igien. Leander altsaa, i den Hensigt at gjøre det første Møde dobbelt angenemt, vilde i Aften have bragt hende i sin Faders Selskab, uden at sige, hvem hun var — —

Orgon.

Nu begriber jeg det! hvilken en kier Søn!

Frontin.

Og for at saae Jer herind, har vi fikket en Expreffe for at lade Jer vide, at nogle fornemme Damer ønskede at tale med Jer. — — Det var ikke saa galt anlagt.

Orgon.

Jeg har ingen Expreffe faaet.

Frontin.

Han maae være redet Jer forbi paa Veien.

Orgon.

Kan nok være! eller og vi ere komne hver ad sin Bei.

Frontin.

Ogsaa det.

Orgon. (grunder.)

Korlir skrev mig imidlertid til sidste Maaned.

Frontin. (opmærksom.)

Hvad godt skrev han?

Orgon.

At jeg snart kunde vente Jer paa min Gaard, og at

B 5

han

han maaſkee ogsaa mod Enden af Sommeren kunde ſaae i Sinde at beſøge mig.

Frontin.

Hvem? Forſir?

Orgon.

Ja ret han ſelv.

Frontin. (affides.)

Da gjorde han vel i at vie endnu noget.

Orgon.

Men han ſkrev mig ikke et Ord om, at min Datter fulgtes med Jer.

Frontin.

(forvirret, og ſom meget forundret.)

Ikke det!

Orgon.

Nei.

Frontin. (fatter ſig.)

Men hvor er den ſkarpſindige Herr Orgon henne? Man ſkal nok ſee, at Jeres Herr Broder, en klog og ſnedig Mand, ſkulde ſkrive det mindſte Ord om hendes Ankomſt, paa en Tid da vi har overlagt at gjøre Jer en uventet Fornøiſe! I kommer mig ret til at lee med Jeres Godtroenhed!

Orgon.

Nu jeg er ogsaa ret en godtroende Stakkel!

Frontin. (affides.)

Det maae Du nok ſige. (høit.) Leander har altsaa —

Orgon.

(falder ham i Ordet.)

Jeg ſaaer da min Datter at ſee! hvilken Fornøiſe.

Frontin.

Leander har derpaa — — —

Orgon.

Orgon.

Hvilken sød Lyst for mit Hierte!

Frontin.

Leander — — —

Orgon.

Min kiere Frontin, Du kan ikke forestille Dig min
Siels Vellyst.

Frontin.

(med en rørt Stemme.)

Ah! denne Vellyst var bleven tusende Gange større,
dersom jeg ikke var bleven tvungen til at røbe Hemmelighe-
den og vi havde faaet Tid at udføre vort Forsæt.

Orgon.

Jeg giver Dine Ord Magt.

Frontin.

Sielen bliver rørt paa en mere behagelig Maade,
naar man paa eengang smager den uventede Glæde, at om-
favne en elskværdig Sønnedotter. — — —

Orgon.

Hvad siger Du.

Frontin.

En elskværdig Datter. (i det han fatter sig.) Om For-
ladelse. Jeg tager saa megen Deel i denne Situation,
at en vis Forvirring — — Ah! søde Dieblikke!

Orgon.

Hold op at græde ellers kommer Du mig til at græde
med.

Frontin. (grædende.)

Ah! tving sig ikke Herr Orgon, og lad Eders Taare
kun rinde; vi ville begræde disse tabte søde Dieblikke. — —
Ah, min Fader! — ah! min Datter! kom i disse Arme!
— — — Det er hertebrækkende. — — (for sig selv.)

Him-

396 Det standsede Bryllup.

Himmel, min Herre kommer; nu kommer jeg nok til at græde for Alvor.

Orgon. (grædende.)

Nei, intet kan være mere rørende, og denne Karl har Ret.

Frontin.

(for sig selv i stor Lægerovd.)

Kunde jeg blot give ham et Vink. Jeg arme Dævel!

Scene 6.

Orgon. Frontin. Leander.

Leander.

(meget glad uden at blive sin Fader vaer.)

Min Lykke er underskrevet og — — (for sig selv.)

Himmel! min Fader!

Orgon.

Der har vi Leander, men Frontin, hvorfor er han saa bestyrret?

Frontin.

Det er vel fordi han frygter for, at hans Anslag vil slåa ham Feil. I er kommen for tidlig.

Leander.

(for sig selv.)

Jeg er i Dødsens Angest.

Orgon.

(gaaer Sønnen i Møde.)

Jeg er underrettet om alt. Du behøver ikke at for-
sille Dig.

Leander.

Hvorledes? Skulde denne Stielm have forraadt mig?

Orgon.

Ja han selv, og deri har han gjort meget vel,

Frontin.

Frontin. (sagte.)

Vist! det er sleet for at tiene Jer.

Leander.

Hvorledes, Forræder! det er altsaa Dig?

Frontin.

Ja, min Herre.

Leander.

Som saaledes bedrager mig?

Frontin. (sagte.)

Eet Ord — — (høit.) Troer I, at være alene
Herre i dette Huus?

Orgon.

Saa! giv Dig tilfreds, jeg veed det hele Anlæg.

Leander.

Og det er Frontin, som har aabenbaret det?

Orgon.

Ja vist, og jeg vil selv betale — — Halvparten af
Omkostningerne ved dette Gilde.

Frontin.

Det kalder jeg at tale! hvilken god Fader!

Leander.

(hans Forvirring voxer.)

Men kan jeg troe mine egne Øren?

Orgon.

Jeg er saa fornøiet, at hvor gammel jeg end er, saa
vil jeg dandse med i Aften.

Leander.

Men — — — er det mueligt? — — —

Orgon.

Denne Dag skal være mig en Høitid. Jeg smager
en mageløs Glæde paa mine gamle Dage, og det er Dig,
min Søn, jeg har derfor at takke.

Leander.

Leander.

Men — — jeg er uden for mig selv af Glæde.

Orgon.

Det kiere Barn! er hun smuk? velskabt?

Leander.

Ja det siger mit Hjerter mig. Hun er uforslignelig.

Frontin. (for sig selv.)

Endnu gaaer det ret godt.

Leander.

Hendes Forstand og Yndigheder opvække hos hendes
 Kion en Forundring blandet med Misundelse. Hendes
 frie og derhos ukonsilede Væsen forkynnder noksom hendes
 ædle Herkomst. Der er noget ubeskrivelig sødt og ind-
 tagende i hendes Dine, men Hiertet især! ah! et Hjerter
 saa ædelt, saa ganske skabt for Dyden og fine Følelser — —
 I vil finde i hende den sømmeffe, den kjerligffe Datter.

Orgon. (glad.)

Hvor han er indtaget i hende!

Leander.

Hvor kan jeg andet?

Orgon.

Hun elsker Dig?

Leander.

Hendes Kjerlighed er uden Grændser.

Orgon.

Jeg bliver ung paa nye ved denne kjerlige Foreening.
 Kun Skade at hun ingen Børn har.

Frontin.

Vær kun rolig for den Sag; hun er i den bedste Al-
 der. — — (sagte.) Jeg kielver for Enden.

Orgon.

Orgon.

For at frene alle mine Ønsker, maae Du min kiere Søn ved et lykkeligere Ægteskab, giøre mig til Bester-Fader om et Aar i det seeneſte.

Frontin.

Jeg haaber, at I ſkal blive fornøiet inden kortere Tid.

Orgon.

Hent mig dette elſkverdige Barn hid jo før jo heller, jeg længes efter at omſavne hende.

Leander.

Gud! hvilken Lykſalighed! jeg veed neppe hvor jeg er for Glæde, og min fortryllede Siel — —

Frontin. (affides.)

Lad os ſkynde os herfra, thi min forbausede Siel —

Leander.

(uden at give Ngt paa Frontin.)

Jeg henter hende og ſiden ile vi i den beſte Faders Arme.

Frontin. (ſagte.)

Og jeg løbet bag efter før at forklare ham alt.

Orgon.

Hvor jeg ſkal omſavne Dig, min kiere Conſtance.

Leander.

(bliver ſtaaende og ſiger til Frontin.)

Hvad er det min Fader ſiger?

Frontin.

(ſtøder ham ud.)

Inter. Lad os ſkynde os bort.

Leander.

Leander.

(gaaer tilbage til sin Fader.)

Jeg synes min Fader sagde — — —

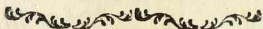
Frontin.

Alt I maae haste. (sagte, i det han slæber ham bort.)
Gaae dog, I fordærver ellers den hele Leeg.

Orgon.

Gjør som han siger, jeg vil vente Jer begge paa
Sahlen. (alene med Omhed.) Det gjør mig virkelig ondt,
at jeg ikke har ladet mig overraske. Min Fornoielse var
derved bleven saa meget des større. Men Frontin er alt
for oprigtig og jeg alt for skarpsigtig.

Ende paa den første Act.

Anden

Anden Act.

Scene 1.

Leander. Julie. Frontin.

Julie.

J bedrog mig altsaa Leander? Det havde jeg aldrig ventet. Men mit Hjerte taler for Jer og tilgiver.

Frontin.

Saa meget beskedte.

Leander.

Det er den eneste Gang jeg skal bedrage min Julie.

Julie.

Men jeg maae strax forlade dette Huus, som J selv har draget ind i.

Leander.

Hvorledes? Julie tilgiver mig, og vil dog straffe mig med sin Graværelse?

Julie.

Jeg maae, kære Leander, alting tvinger mig. Belæstændigheden, ja endog den Ektepagt, som foreener os, men som vi ikke uden Eders Faders Samtykke kan sildbyrde. Tænk, jeg i min Kierestes Huus, som endnu ikke er min Mand?

Leander.

Lad dog Deres Kierlighed formilke noget af denne Strengbed. Har jeg hidindtil fat den skyldige Erbedighed tilside? Jeg svar ved Deres Kierlighed, som udgier al min Velskethed, at jeg heresterdags skal fordoble min erbedige Barsomhed, og denne Ektepagt, som foreener
Det standsebr Bryllup. E c vores

vores Eliebne — langt fra at nøde Dem til at forlade mig, giver mig endog Ret til at fordrø det, som er tvertimod. De er ikke mere Deres egen, De bør forsøge — — alt, for ikke at martre en Brudgom, som ikke kan leve uden Dem. Det staaer i Deres Magt. Midlet er sikkert. Lad os benytte os af Frontins Opfund.

Frontin.

Det er Parol ubetaleligt.

Leander.

Jeg tilstaaer at jeg aldrig selv kunde saldet paa, at føre min Fader saaledes bag Lyset, men da det nu dog een gang er skeet, og denne Digt desuden kan tjene til at vi kan blive sammen, saa lad os ikke giøre hans Ord til Løgn, men lade min Fader blive i Troen.

Frontin.

Det bør De giøre i alle Henseender. Det saarer ganske vist et godt Udfald.

Leander.

Stil Dem, blot i nogle Dage, an som De var Constance.

Julie.

Jeg bør agte Fædres Fader, hvorledes kan jeg da saaledes modtage hans Kierlighed, uden at blues ved mig selv. Og I selv, hans kære Son, betænk I ogsaa —

Leander.

Betænk De selv, skionne Julie, at det er mere en Vanheld, end Mangel paa sønlig Pligt, som har bragt mig til dette Skridt. Jeg haaber, naar min Julie i nogen Tid har været hos min Fader, saa vil hendes Yndighed og takkelige Bæsen vinde hans Hierte. Han vil tilbede min Brud under Navn af Constance. Naar saa denne Proces er endt efter vort Ønske, tilstaaer jeg alt for hans Fæder,

der, jeg asfaler ham min Kierlighed. Han vil sande med mig, at saa megen Dyd og Skionhed fortiente at tilbedes. Og med Deres egen Haand vil han astore mine Taarer. Kierlighed skal give mine Ord Kraft. Elsker De mig?

(siger) Frontin.

Hvem kan andet end bevæges? — —

(siger) Julie. (vakkende.)

Mit Hierte horer Eder til — — men — — seer

I vel — — jeg beder — —

Leander.

Hvorledes? De er tvivlsraadig — — Ah! ubarm-
hertige Julie?

Scene 2.

De Forrige. Finette.

Finette. (løbende.)

Herr Ordon.

Frontin. (forvirret.)

O Himmel!

Leander. (forvirret.)

Hvad skal jeg gribe til?

(siger) Julie.

(endnu mere forvirret.)

Er han langt borte?

(siger) Finette.

Han følger mig i Hølene.

Leander.

Afslig min Dom.

Julie.

(vil gaae ud.)

Lad os undgaae hans Nærværelse.

Ec 2

Frontin.

Frontin.

Det er for sildig.

Finette.

Tag en Beslutning, der seer jeg har.

Julie. (i Beraad.)

Leander — — —

Leander. (paa Knæe.)

Jeg beder Dem paa mine Knæe.)

Frontin. (ydmysg bedende.)

Frue — — —

Julie. (rørt.)

Det er mig umueligt at sige Dem Nei. — — Men
om jeg røber mig selv — —

Frontin. (seer Orgon.)

Vist ikke — — — frist Mod.

Scene 3.

De Forrige. Orgon.

Orgon.

Jeg kan ikke bide længer. Det er for længe at sætte
min Glæde op; og mit Hierte — — ah! der er hun.

Julie. (forvirret.)

Tillad at dette Favnetaag — — —

Orgon.

(omarmet hende.)

J Sandhed — — det er mig selv op af Dage. —
— Jeg kunde have kiendt hende igien, om jeg end aldrig
havde vist det.

Frontin.

Min Herre har gode Vine.

Orgon.

Jo, jo.

Finette,

Finette. (sagte.)

Hvor han l t l der sig narre.

Frontin. (sagte.)

Meener Du, han er den eeneste Fader, som — he! he!

Orgon.

(omfavner hende paa nye.)

Hvilke Træk, hvilken Yndighed!

Leander.

I Morgen vil hun endnu blive kønnere i min Faders D ne.

Julie.

Jeg vil giøre alt for at behage Dem.

Orgon.

Du faaer ikke Lov at reise fra mig. Vi vil altid blive sammen.

Leander.

Sa vist.

Julie.

Naar saa er hvad har jeg da mere at onske? Hvor lykkelig er da Julie — — —

Frontin.

(sagte til Julie.)

Hem!

Julie.

(fatter sig.)

Min Tilstand.

Orgon.

(til Leander.)

Staaer dette Forslag Dig an.

Leander.

Oh! min Fader, det fortryller mig. Men — —
(sagte til Frontin.) om jeg aabenbarede min Hemmelighed?

Ec 3

Frontin.

Frontin.

Et ubetænksomt Ord forðerker alt.

Orgon.

Forlir har længe nok nydt Din Nærværelse. Jeg
meener, jeg bør have Fortrinet. Jeg er Fader.

Julie.

Brug altid dette kiære Navn; mit Hierte nyder en
sød Glæde ved at høre det. Ja, min Herre — — —
Ja min Fader, (hun fatter sig.) min Lyksalighed skal be-
staae i at forøge Deres. Min Omhue, min Ærbødighed,
min Kierlighed — — —

Orgon.

Hvor Du indtager mig! min Datter — — —

Julie.

(meget heftig.)

Al min Tid skal være deelt imellem en agtbar Fader
og en kierlig Mand.

Orgon.

(forundret.)

He!

Leander.

(som ikke veed, hvorledes hans Fader vil optage det.)

Himmel!

Frontin. (sagte.)

Nu er Koen solgt.

Finette. (sagte.)

Frue!

Julie. (sagte.)

Hvad har jeg sagt?

Orgon. (forundret.)

Hvad behager? Hvorledes? Hvad vil Du sige der-
med? Skulde Du have givet Dig anden Gang uden mit
Samtykke?

Leander.

Leander. (sagte.)

Ah! Frontin, jeg døer af Angest.

Orgon.

Det vilde være afføreligt!

Julie. (forvirret.)

De tænker — — De gjør mig Uret — —

Orgon.

Du taler mig om Din Mand.

Frontin.

(Springer imellem Julie og Orgon.)

Det er sandt, men hvad er vel deri? For, da I talte om at blive Vestsfader, sagde I jo, at Fruen skulde blive her, og ved at giøre sig opfyldte alle Eders Ønsker. Det har vi igien fortalt hende. Og hun i sit Hjertes Udflydighed gjør den oprigtige Erklæring, at Manden skal ikke komme hende til at glemme Faderen, men at hun vil deele hvert Øieblik af sit Liv mellem begge. Kan noget være mere naturligt?

Orgon. (leende.)

Jeg maae ret lee ad mig selv. Nær havde jeg troet imod al Rimelighed, at hun allerede var giort.

Frontin.

(Stiller sig ret forundret an.)

Hvad siger I?

Orgon.

Ia ganske vist.

Julie.

De alene skal raade for min Skiebne og min Haand.

Orgon.

Denne Tænkemaade gjør Dig Ure. Og for at vise Dig, hvor vidt min Kierlighed til Dig gaar, saa vil jeg endnu i Dag bringe et Forsæt i Rigtighed, som jeg har

udtænkt imedens jeg ventede paa Dig. Jeg veed vist, at det vil fornøje Dig. Jeg giver Dig bort.

Julie.

(forbauset, saavel som alle de andre.)

O Himmel!

Orgon.

(til Leander.)

Jeg giver hende til Valerius. Saa snart det blev bekiendt at hun var bleven Enke, har alle hans Venner holdt an hos mig om, at vi skulde foreene vores Midler ved et hastigt Givtermaal. (til Julie.) Jeg vil strax see, jeg faaer fat paa Valerius. Han vil vist staae Dig an. Han er ung og velskabt, har store og mægtige Venner, og det som er Hovedsagen, han har mange Penge! — — spørg kun Leander.

Leander. (sagte.)

Frontin.

Frontin. (sagte.)

Du ere vi vel opfjærtet.

Orgon.

Vi holde Bryllup endnu i denne Aften.

Julie.

(holder paa ham.)

Jeg beder om nogen Opsættelse.

Orgon.

Stil Dig dog ikke an som et Barn.

Leander.

(holder paa ham.)

Man maa dog først vide, om han staaer hende an.

Orgon.

Ikke andet! Valerius er ret skabt for hende.

Julie.

Julie.

Men tillad dog i det mindste — — —

Orgon.

Det kommer af Din Blyesfærdighed at Du vil holde mig tilbage. Men jeg begriber let, at Din Alder passer sig kun lidet til Enkestændens Kedsomhed.

Leander. (fortredelig.)

Men min Fader — — —

Orgon. (forundret.)

Hvad i al Verden sætter Dig i saadant fortredeligt Luune? Ah! nu begriber jeg det. Valerius har, som man siger, en deilig, ung og elskværdig Søster, lige saa rig som deilig. Giv Dig tilfreds. Det vil være en let Sag, at kasse Dig hende til Kone.

Leander. (forfækket.)

Mig?

Orgon.

Ja.

Finette.

Min kære Herre, vær dog saa god at tænke — —

Orgon.

Vad Dig? Jeg forstaaer hvad Du vil sige, ikke sandt. Nu da, jeg har tilstænkt Dig en ung Mand paa en Snees Aar.

Finette. (sagte.)

Nei, hvilken Høgtetabs-Smed! tilsidst gyfter han hele Verden sammen.

Orgon.

Farvel.

Julie.

Jeg ønsker alene, at kunde tælles Dem og Leander.

Orgon. (skaagerleer.)

Og Valerius, om jeg maae bede — — — (til Le-

5

ander.)

ander.) Jeg vil hente ham. Imidlertid kan Du betyde Din Søster, hvor herligt dette Partie er, som vist vil giøre hendes Lykke.

Frontin.

Saamænd, Commissionen er vakker.

Scene 4.

Leander. Julie. Finette. Frontin.

(De betragte hinanden nogen Tid med Tausshed.)

Julie.

Ah! Leander, hvilken Forvirring — —

Frontin.

Frue! maatte den kun ikke blive større. (betanker sig og siger til Leander.) Skulde Valerius ikke have seet Jeres Søster i Bourdeaur?

Leander. (heftig.)

Der er kun et Middel tilbage for at giøre Ende paa min Ulykke. Jeg gaaer hen for at tilstaae alt.

Julie.

For hvem?

Leander.

For min Fader.

Julie.

Han vil udøse sin Forbittrelse paa os begge.

Leander.

Nei! han har seet Dem, og jeg er rolig. De har det samme Herredømme over hans Hjerter, som over mit. Hvor fierlig omsavnede han Dem ikke? Desuden er det umueligt at see Julie, uden at elske hende. Deres Deilighed og mine Taarer skal udslukke hans Bredde. Og han vil være stolt af at berige sin Familie med saa kostbar en Skat.

Julie.

Julie.

Nu vel da! gjør et Forsøg.

Frontin.

Min Herre! lad mig i det mindste være uden for.

Leander.

(støder ham fra sig.)

Du er Karsag i al min Ulykke. — — Flye og kom aldrig mere for mine Dien.

Frontin.

Ja vel — — dog kan jeg maaskee endnu blive nøds-
vendig. (affides.) Jeg vil gaae bag efter og see til hvor-
ledes det spænder af.

Julie.

Ah! min kiere Finette!

Finette.

Gaae ind Frue, og tillad mig at blive her, jeg skal
bruge baade mine Dien og Øren.

Julie.

(gaaer ind.)

I hvor megen Bekymring har et Dieblisks Uforsigtig-
hed styrtet mig!

Scene 5.

Finette alene; seer langt ind i Coulisserne.

Der har han sat paa sin Fader — — han bliver
staaende — — han taler med ham — — mit Hierte
banker — — han falder paa Knæ. Dette Dieblisk vil
afgiøre vor Skiebne — — han saae ingen Forladelse.
Hvilken bister Mine hans Fader sætter op! Tys nu — —
jeg lever op igien! hans Ansigt formilder sig. Han vil
løste ham op, han tager ham i Favn, han smiler. Og
den

den faderlige Omhed læses ud af hans Dine. Jeg maas
strax bringe min Frue denne lyffelige Tidende.

(gaaer ind.)

Scene 6.

Orgon. Leander. Frontin, langt bag efter.

Orgon.

Jeg veed vel, at Forstand kommer aldrig før Aarene.
Maar man selv tænker lidt tilbage, bør man holde Ung-
dommen noget tilgode. Hver Alder har sine Feil og Svag-
heder. I det tredsindstyvende Aar er man vranten, og i
det tyvende forlibt.

Leander.

Hvilken Lykke at have saa findig og saa god en Fader?

Orgon.

Du siger altsaa, at da Julie underskrev Ektepagten
trøede hun, at jeg havde været død længe.

Leander.

Det sværger jeg paa.

Orgon.

Og at hun meente, Du var Din egen Herre?

Leander.

Ja, min Fader.

Orgon.

Maar saa er, har hun jo ikke i mindste Maade Uret?

Leander.

Nei vist ikke.

Orgon.

Hun vilde nødig til, siger Du, at bebrage mig under
Navn af Constance?

Leander.

Ja meget nødig.

Orgon.

Orgon.

Og det er denne Skielm, denne Frontin, som eerste er Skyldig?

Leander.

Ja, intet er vissere.

Frontin. (affides.)

Mine Ketier staae tet smukt!

Orgon.

Han skal betale Gildet, den Forræder!

Frontin.

(for sig selv.)

Med mindre han spiller Bankerot.

Orgon.

Seg maae vise, at jeg er god og kan tilgive, dog uden at det skeer af Svagthed; men at jeg følger Fornuftens Stemme.

Leander.

Derom har jeg aldrig tvivlet.

Orgon.

Enhver anden i mit Sted vilde have gjort Dig arveløs til Straf for Din Driftighed, og beegnet Julie ilde.

Leander.

Ah! min Fader.

Orgon.

Du behøver Du alene at sige hende, at hun strax forlader sig ud af Huset.

Leander.

(som gaaer over fra en stor Glæde til den modsatte Passion.)

Ud af Huset?

Orgon.

Ja, og det strax. (i en bydende Tone.) For at rette mig efter hende, vil jeg lade denne Sag døe hen, imod at hun paa sin Side, uden Opsigt i al Stilhed, sønderriver og til-

tilintetgjør denne Ektepagt, som dog i sig selv er ugyldig, da den er sluttet uden mit Samtykke.

Leander.

Sønderrive min Ektekabs-Contract! dette Stød bringer mig i Fortvivlelse. — — Hvad skal jeg bruge for Vaaben mod saa ubarmhertig en Befaling? — —

Orgon.

Ingen. Julie er smuk, ung og elskværdig, men hun har ingen Midler.

Leander.

Hun har en Proces af stor Vigtighed, hendes Ret er soleklar.

Orgon.

Men veed Du hvorledes den vil falde ud? Themis er blind, og Begstkaalen kan falde til den ene Side saa godt som til den anden. I en Haandevending kan Du være en ruineret Mand. (kort og bydende.) Skielv for Din Frihed og for Julies med. Jeg er Herre. Udhv.

Leander.

(ude affig selv.)

Jeg døer af Sorg.

Scene 7.

Leander og Frontin, som gjør Reberentser for sin Herre.

Leander.

Ah! er Du der Frontin?

Frontin.

Ja, jeg stod og hørte til.

Leander.

Du kender altsaa min hele Ulykke?

Frontin.

Frontin.

Til Punkt og Prikke.

Leander.

Hvorledes tør jeg komme for Julies Dine? Hvorledes
skal jeg kunde bringe hende min Faders Ordre?

Frontin.

Jeg agter ikke at betale Gildet, som han behagede at
sige. Farvel, Herr Leander, jeg tager min Afsked.

Leander.

Jeg er i Fortvivlelse. Og Frontin forlader mig!

Frontin.

Det ſkeer, fordi jeg ikke kan paatage mig at betale
for andre, da jeg har nok i mit eget Regnskab. Skyldige
Tiener.

Leander.

(holder paa ham.)

Hvordan, Frontin, Du kan ſee mig i ſaa forſkrækket
lig en Tilſtand uden at have Medynk?

Frontin.

Kan jeg raade Bod paa den Ulykke, Eders Gremſu-
ſenhed har kommet affed? — — Havde Julie alene kun-
net blive her nogle ſaa Dage under Navn af Conſtance,
ſaa var maafkee alting faldet vel ud.

Leander.

Saa er det. Min Fader havde bedre lært at kende
hendes rare Egenskaber, og havde aldrig kunnet affige ſaa
haard en Dom. Desuden var maafkee hendes Proces
imidlertid bleven bragt til Ende. — — Kan Du blot
vinde Tid?

Frontin.

Forſlaget er herligt! vinde Tid! — — — opfinde
et Paaſund, ſom kan dyſſe den Gamle i Sovn og gjøre
ham god igjen. — — — (eſtereraber Damis.) Flye og kom
aldrig

aldrig mere for mine Dien — — — som sagt, saa seet.
Farvel.

Leander.

(med en ynkelig Stemme.)

Frontin!

Frontin.

(i samme ynkelige Tone.)

Min Herre!

Leander.

Seg tænkte, Du var bleven rørt over min Hjertesorg.

Frontin.

J har afsmalet mig alt for vel for Herr Orgon.

Leander.

Tien mig, jeg lover Dig Hundrede Ducater.

Frontin.

J aarlig Indkomst?

Leander.

Ja vel, om det kan hjælpe.

Frontin.

(i en Henrykkelse.)

Stille! ah! hvor Guldets virker! — — — et her-
ligt Indfald! Det vil fæste mig et stort Navn i Verden!
Bravo! — — — Her, sig mig een gang, om jeg kan
mage det saa, at Julie bliver endnu tolv Dage her i Huset,
er J saa fornuet?

Leander.

Som en Prinds! men hvorledes skulde det gaae til?

Frontin.

Vist! det er en Hemmelighed. See her er et Skri-
verbord. — — — Kom nu, min Herr Secrétaire, og
skriv mig et Brev til Eders Fader. Jeg vil sige til.

Leander.

Kom an!

Frontin.

Frontin.

(Kaster sig i en Lehnestol, og caresserer sig selv smilende.)

Net saa, lille Frontin, Du er et flygtigt Hoved.

Leander.

Naa! hvad bliver deraf?

Frontin.

Saa sagte, om I behager — — — tilstaae mig dog, at det, jeg har for, er ikke saa smal en Sag.

Leander.

Det tilstaaer jeg.

Frontin. (figer til.)

Høistørede Herr Fader!

Da jeg har havt den Ulykke at fortiene Deres Brede, saa understaaer jeg mig ikke at komme for Deres Dine. Men jeg holder det for min Skyldighed at vare Dem ad, at De ikke sætter Troe til nogen Ting, som Frontin maatte forebringe Dem.

Leander.

Du vil — — —

Frontin.

Skriv. (bliver ved at sige til.) Ikke nok at han allerede har fort Dem bag Lyset, han vil endog gjøre alt godt igien ved paa nye at sætte Dem Briller paa.

Leander.

Jeg troer, Du drømmer — —

Frontin.

Er jeg da en Tosse? Jeg veed vel hvad jeg gjør. (bliver ved.) Det er en Spirebube, en Skjelm, en Besdrager.

Leander.

Nei Frontin, dette gaaer alt for vidt.

Det standsede Bryllup.

D d

Frontin.

Frontin. (utaalmodig.)

Hvad behager? Vær saa god, Herr Secretair, at skrive som jeg befaler. Har jeg da ikke Lov til at kalde mig selv en Spitsbube, en Skielm, en Bedrager? Det er dog en Frihed, som J selv tager Eder, og det alt for ofte.

Leander.

Jeg saaer da at skrive, som Du vil.

Frontin.

(læser Seddelen.)

Lad mig see. En Spitsbube! Godt. En Skielm! en Bedrager! ypperligt. Denne Seddel maae sendes til Herr Orgon.

Leander.

Og dermed troer Du, at gjøre mig Tieneste?

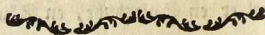
Frontin.

Lad det være min Sag.

(med Eftertryk og poetisk Barme.)

Tit blinde Skiebnes Haand med Undergang os truer,
Den sande store Mand dog derfor ikke gruer.
Led sag mig, ædle List! indblæs mig, viis Din Magt,
Hvormed Du Hoffer tit har under Fodder lagt!
Og Verden skal forbaust min Heltegierning prise — —
Dog tie, min Stolthed, lidt. Jeg først min Konst bør viise.

Ende paa den anden Act.

Tredie

Tredie Act.

Scene I.

Orgon. Frontin.

Orgon holder sin Stok i den eene Haand og et Brev i den anden; han slæber Frontin, uden at sige noget.

Frontin.
Saaer da denne Spadseren ingen Ende? Jeg er bange, min Herre, at Motionen bliver for heftig.

Orgon.
Nei, jeg har et Par Ord at tale med Dig her i Sghlen.

Frontin. (sagte.)

Nu vil det gielde.

Orgon. (sagte.)

Jeg vil bringe ham i Forvirrelse. (hoit.) Vil den ærlige Frontin tillade mig, at jeg lader ham læse et vist Brev? — — —

Frontin.

Min Herre — — De gjør mig alt for stor Ære — — min Villie er i Deres Lomme.

Orgon.

Man lader mig underhaanden vide, at en Skurk af en Tiener, uden at tænke paa hvad han er mig Skyldig, ikke alene i Formiddags har han spillet mig et Kammelig Puds, men at han endnu har i Sinde at holde mig for Nar. — — Siig mig, Frontin, hvad Løn meeter Du den Skielin kunde fortjene?

Frontin.

Han burde døe under Stokken.

Orgon.

Jeg havde tænkt, Du vilde have bedet for ham.

Frontin.

J kiender mig ikke Ret, min Herre. Lad mig kun saae at vide, hvad den Galgesugl, den Skielm heder, og jeg skal treschiakke ham saaledes, at han skal huske det. Jeg har, uden at prale, et ganske godt Haandelav.

(han lader som han vil gaee.)

Orgon.

(holder paa ham.)

Det er en Commission, som jeg ellers havde lyst at give enhver anden. Denne Galgesugl, denne Skielm —

Frontin.

Jh! nu, min Herre?

Orgon.

Er Du selv.

Frontin.

Oh! det er umueligt! det maatte jeg jo selv best vide.

Orgon.

Jeg har Beviis derpaa i Hænderne.

Frontin.

So mænd! De behager at skiemte.

Orgon.

Du skal være nødt til selv at tilstaae det.

Frontin.

Det er Deres behagelige Skiert.

Orgon.

Jeg maae beskietme den Bedrager. See her, Skielm! læs dette Brev. Hvad siger Du dertil? He!

Frontin.

Frontin.

(lader som han forundrer sig.)

Jeg maae falde i største Forundring — — (efter nogen Betænkning.) Ha! ha! jeg lugter Luntten — —
— ret saa, artig nok! nei see mig engang til min unge
Herre! — — og det er efter dette Brev, at I holder mig
for en Skielm?

Orgon.

Behøver jeg andet Bevis? Er det ikke tydeligt?

Frontin.

Evertimod.

Orgon.

Evertimod? Hvorledes?

Frontin.

Hvordan? Herr Orgon, denne skarpsindige og kloge
Mand, kan læse dette Brev uden at mærke den skjulte
Snare?

Orgon.

Hvilken Snare?

Frontin.

Leander, som kiender min Erbsdighed for min gamle
Herre, frygter for min aabenmundede Iver, at jeg maa-
skee maatte give Eder Underretning om hans Anslag, og
for at betage mig Troværdighed og komme mig i Forkiøbet,
undseer han sig ikke ved at skrive, at jeg er en Spitsbube,
en Skielm, en Bedrager.

Orgon.

Lingen er muelig.

Frontin.

Ah! lille Utafnemmelige, I fortiente, at jeg fortalte
alting til Eders Fader!

Orgon.

Net saa, hævn Dig.

De 3

Frontin.

Frontin.

Nei, nei! hvor opbragt jeg end er, vil jeg dog vise ham, at jeg gjør min Pligt.

Orgon.

Din Pligt, Frontin, er at vare en Fader om hans Søns Galskaber, for at forekomme de onde Følger.

Frontin.

Det er sandt. — Men, om Leander fik det at vide, saa tog han Livet af mig. Hans Hemmeligheder ere ikke Hovelspaaner. Det gielder om vigtige Ting.

Orgon.

(merenysgierrig.)

Siig frem, jeg lover Dig en evig Tausched.

Frontin.

Vie lidt. — Lad os see, om her slet ingen kan høre os.

Orgon.

Ah! ha! min Herr Søn!

Frontin. (sagte.)

Jeg skal give Dig noget at løbe med.

Orgon.

Hvad har Du da at sige mig?

Frontin.

Men for alting reen Mund.

Orgon.

Vær kun ikke bange.

Frontin.

Jeg tør vedde paa, at Eder's Søn har sagt Eder, at han var inderlig forelsket i en deilig Person, lige saa riig paa Yndigheder, som fattig paa reede Penge, og at han frygtede for at mishage Jer, og derfor ikke havde vovet at tilstaae sin Kierlighed?

Orgon.

Orgon.

Det er hans egne Ord til mig.

Frontin.

Vær forsikret om, min Herre, at det er den reene Sandhed. — Men hør! har han ikke sagt noget om en vis Ektepagt, som er oprettet imellem ham og denne Skionne?

Orgon.

Ja.

Frontin.

Intet er vissere. Men hør! han har sagt, at jeg var en Bedrager, og at jeg ved min Snedighed havde ført Julie herind i Huset under Navn af Constance.

Orgon.

Ja vist har han sagt det.

Frontin.

(med Hefstighed.)

Der har vi Løgnen! der har vi Uforsømmeligheden! — — Himmel! hvilken sort Streg. — — Det er, som jeg har sagt, hans Søster i egen Person, som er her i Huset.

Orgon.

Men til hvad Ende skulde han have villet opspinde et saa ublue Bedragerie?

Frontin.

— Hvorfor? uden for ved den Leilighed at faae sin Allerkiereste anbragt og antaget her i Huset.

Orgon.

Hvorledes det? Det begriber jeg ikke.

Frontin.

Skulde I aldrig have læst Romaner?

Orgon.

Dermed har jeg vel ogsaa spildt min Tid saa godt som andre.

Frontin.

Godt! I veed altsaa hvorledes det gaaer til i Romaner. — — — Naar en Søn girter sig uden sine Forældres Samtykke, seer han til, hvorledes han paa een eller anden Maade faaer sin Kone ind i Huset, under det laante Navn af en Slægtning eller Veninde; hun er mild, beleven, vittig og forekommende; hun indtager alle, og naar hun finder et lykkelige Dieblif, snup — er hun paa Kne for Faderens Gødder, og han kan ikke bringe det over sit Hjerte at nægte en ung Skønhed, som har rørt hans Siel, Navn af Datter. Dette er just hvad Leanders Brud agter at gjøre. Leander har i Sinde, ved sin Tilstaelse, at faae jaget sin Søster Constance ud af Huset, og om nogle Dage igien at bringe sin Kiereste ind i Huset under Navn af sin Søster, og saaledes bane hende Veien til at vinde Eders Yndest.

Orgon.

Er det med saadan Mynt han betaler sin Søsters Kierlighed?

Frontin.

Søsteren er med i Ledtoget.

Orgon.

Hvorledes, min Datter kan give sit Minde til — —

Frontin.

Det er just hende, som har udfundet dette herlige Middel, og paa det hendes Opførsel ikke skal give Anledning til Critiker, vil hun tage hen til en af Eders Venner, for at vente paa Udfaldet.

Orgon.

Orgon.

Begge to skulde saaledes holde mig for Gief — —
(betanker sig.) Nei, Du lyver.

Frontin.

Det maae jeg finde mig i. I har jeres Ansager for
ikke at sætte Troe til mine Ord. En Fader er altid Fader.
Herefterdags skal jeg beslitte mig paa at være mindre op-
rigtig.

Orgon.

Hvordan? Du vil at Leander — — —

Frontin.

Min Herre! jeg vil slet intet.

Orgon.

Men forklar Dig, gjør mig det begribeligt.

Frontin.

Det skal jeg vel tage mig vare for. Elaae kun Liid
til jeres Søn. Han fortjener Fortrinet frem for mig.

Orgon.

Denne Karl bringer mig i den yderste Forvirring.

Frontin.

Jeg tilstaaer, at det er en tyvlsom Sag. Man be-
skylder mig for at gaae paa Rævekloer, jeg siger, at dette
passer sig just paa min Anklager. I bliver vaket ad fra
begge Kanter. Men skielv for den Beslutning I fatter.

Orgon.

Den Skurk studerer ret paa at bringe mit Hoved
af Lave.

Frontin. (sagte.)

Han har Ret — — (heftig.) Hav bedre Tanter
om en troe Tiener. Men jeg er angrebet paa min Dre,
og jeg vil lægge min Ærlighed for Dagen ved uomstødelige
Beweiser.

Orgon.

Gjør det, Du Plageaand, om Du kan.

Frontin.

Leander eller jeg farer med Lagn.

Orgon.

Det har sin Rigtighed.

Frontin.

J seer hvor oprigtig jeg er.

Orgon.

Bidere.

Frontin.

Veed I, min Herre, hvad I har at gjøre? Mistroe os begge.

Orgon.

Det lader sig høre.

Frontin.

Imidlertid maatte I selv søge om Oplysning i Sagen; Skrive Herr Forlir til, og beholde den unge Person i Huset, som Gidsel. — — Hvad siger I? He!

Orgon.

Det er et klogt Raad!

Frontin.

Jeg troer, uden Pralerie, at jeg slutter rigtig.

Orgon.

Det er sandt. Derved er intet at vove.

Frontin.

Ikke det mindste.

Orgon.

(for sig selv.)

Du vil jeg see paa den, som skal narre mig.

Frontin.

(som hører det, siger med en listig Tone.)

Den skal staae tidlig op.

Orgon.

Orgon. (sagte.)

Jeg vil komme efter, om Leander har loiet eller den-
ne — — (høit.) Jeg har besluttet at skrive min Broder
til i Dag, om tolv Dage har jeg Svar, og ullykkelig den,
som da har fortient min Brede.

(hangaaer.)

Frontin. (sagte.)

Jeg har ham.

Orgon.

(bliver staaende for at betragte Frontin.)

Skulde det være en ærlig Karl.

Frontin.

Skynd Jer med at skrive. Jeg kunde maaskee være
en Skielm.

Orgon.

Vel! har Du sagt sandt, skal jeg belønne Din Tie-
nefte, men dersom — — —

Frontin.

Om tolv Dage vil I saae at vide hvad jeg fører i
Skjoldet.

Scene 2.

Frontin, alene.

Vivat! Du kan belave dig paa Tusende nye Pudser,
inden det Svar kommer fra Bourdeaux. En god Skip-
per maae ogsaa kunne benytte sig af Modvind for at naae
Havnen. — — Himmel! hvad seer jeg derhenne! Far-
broderen fra Bourdeaux. — — Forstir — — hvilken
Ulykke! Han vil røbe alt. Ah! grumme Lykke, hvad
skal jeg sætte mod dine gientagne Stød? Frækhed og et
uforsagt Mod.

Scene

Scene 3.

Frontin og Forlir.

Forlir.

Er her da ingen i dette Huus? Ah! der seer jeg Frontin.

Frontin.

Ah! Herr Forlir, hvilken Lyksalighed! (sagte.) hvilken Ulykke! hvad gjør Feber og Podogra nu omstunder, at de ikke kan skaffe saadan en gammel Synder Forsald underveis!

Forlir.

God Dag Frontin. Jeg længes efter at tale med min Broder.

Frontin. (affides.)

Kunde jeg bare faae Tid at besinde mig. (Høit i det han holder paa ham.) Holder Deres Vogn endnu der nede?

Forlir.

Ja, hvorfor spørger Du derom?

Frontin.

De kan altsaa reise saa meget des mageligere. De veed nok, at Deres Herr Broder er altid paa sit Gods om Sommeren.

Forlir.

Portneren har dog sagt mig — —

Frontin.

(driver ham saa jevnt mod Døren.)

Portneren er fuld. Om Forladelse at jeg ikke kan følge med Dem, jeg har en Ordre at udføre her i Byen, som vil medtage nogle Dage.

Forlir.

Forlir.

(for sig selv, opmærksom.)

Portneren eller denne lyver. Skulde det være een af hans gamle Streger? Jeg maa se mig for. Det er en listig Skielm. (høit.) Hvordan? Hverken min Broder eller Leander er i Byen?

Frontin.

Ingen af dem.

Forlir.

Ventes de da snart ind igjen?

Frontin.

Ja, om en Maanedstid.

Forlir. (sagte.)

Denne Knekt vil enten bedrage mig, min Broder eller Leander. (høit.) Jeg har ogsaa en vigtig Sag at afgjøre med min Correspondent i Lyon. Der vil nok ogsaa gaa en Maanedstid bort med. Og paa Landet bliver Tiden mig altid lang — —

Frontin. (sagte.)

Hvis han vilde reise, saa slap jeg af en hæsleg Knibe.

Forlir.

Jeg troer, jeg vil først reise hen og afgjøre det alvorlige, for siden desbedre at tænke paa Fornøielsen, og leve nogen Tid her hos min Broder i Rolighed.

Frontin.

Det Forsæt er Guld værdt!

Forlir.

Du finder det godt?

Frontin.

Ypperligt.

Forlir.

Forlir.

(lader som han vil reise, og Frontin glæder sig;
men kommer igien.)

Det er mig kiært. — — Det er for sildigt at
give mig paa Reisen i Dag. Jeg vil bie til i Morgen.

Frontin. (forbaust.)

Hvilken bandsat Grille!

Forlir.

(med forstilt Væsen.)

Det lader, som dette ikke staaer Dig an. — — Lad
min Seng laves til.

Frontin.

Godt nok — — men — — da Herskabet reiste
paa Landet, bleve alle Sengene tagne ned.

Forlir.

(lader som han vil gaae.)

Det er en anden Sag, saa gjør jeg best, jeg reiser.

Frontin. (sagte.)

Jeg har Forstand i Panden.

Forlir.

(kommer tilbage.)

Jeg saaer det Indfald, Frontin, at siden jeg ikke
agter at reise før i Morgen tidlig, saa kunde jeg logere i
Nat hos Frue Julie.

Frontin. (sagte.)

Gid Du saae en Ulykke med Dine Indfald!

Forlir.

Du kan følges med og vise mig, hvor hun boer.

Frontin.

Da hun mærkede, at det gif i Langdrag med hendes
Proces, saa reiste hun i Gaar.

Forlir.

Forlir.

Jeg er ret uheldig.

Frontin. (sagte.)

Hold Ornene stive Frontin.

Forlir.

Farvel. Jeg maae affed og reise lige saa godt først som sidst.

Frontin.

Det er det allerbeste De kan gjøre.

Forlir. (sagte.)

Jeg maae see at komme efter, hvad her er under.

Frontin.

(alene leende.)

Hvor han er god at tage ved Næsen! Det er næssen en Skam at bruge sin Hjerne mod slige Toffesaar.

Scene 4.

Frontin og Leander.

Frontin.

Jeg har vundet længere Tid, end I selv ønsker, min Herre.

Leander.

Kiere Frontin, er det mueligt! hvilken Lykke! vi har Efterretninger fra Bourdeaux fra to Kanter, som begge melde om Forlig, og der behøves ikke tolv Dage for at faae den fuldkomneste Visshed. Denne Frist, haaber jeg — — —

Frontin.

Det er smaae Ting. Eders Farbroder har i dette Dieblis forundt os en heel Maaned.

Leander.

Leander. (forvirret.)

Min Farbroder?

Frontin.

Het han.

Leander.

(mere forvirret og urolig.)

Jeg troer Du snakker over Dig. Men sig — —
forklar Dig dog — hvad vil Du sige?

Scene 5.

De Forrige og Finette.

Finette.

(kommer løbende ind ganske forfækket.)

Ah! min Herre!

Leander.

Hvad er der paa Færde, Finette?

Finette.

Vi ere om en Hals!

Frontin.

Hurtig! tael!

Finette.

Vi ere forlorne! Eders Fader veed alting.

Leander.

Hvordan?

Finette.

(ganske forpustet.)

Eders Farbroder — —

Frontin.

Forli?

Finette.

Taler med ham — —

Frontin.

Frontin.

Saa for Ganden! det var et uforkammet Puds!
Den gamle Næv er altsaa ikke reist, men i den Sted ble,
ven her for at opdage alle vore Renker.

Finette.

Dem staar han og fortæller Eders Fader fra først
til sidst.

Frontin.

(hører Støien inden for.)

Det er godt at høre, siden de ere begge saa høi-
røstede.

Leander.

Saa gior da min Farbroder mig reent uhykkelig —
— Dog nei — ikke han, men min egen Opsørsel. Hvad
skal jeg gribe til? Hvor skal jeg stule mig? Jeg tør
hverken lade mig see for min Fader eller Faderbroder. Deres
billige Fortørnelse kan jeg ikke udholde. Men hvorledes
tør jeg komme for Julies Dine? Jeg har ved min ufor-
sigtige Rierlighed forledet hendes Uskyldighed, et Skridt
efter det andet, saa at hun nu maae staae rød og bleg for
alle mine Paarsøende. Maaskee maae hun i dette Døi-
blik døie de bittreste Vebreidelser! hvor er jeg strafværdig
baade som Søn og Elsker! jeg maae forsvinde, og døe af
Skam.

Frontin.

Og jeg af Angest! jeg maae smøre mine Støvler,
for ikke at sætte min Nys blot for det Verste. Jeg maae
tage Flugten til Stormen legger sig. — — Ah! jeg er
om en Hals; man kommer og sperrer mig Udgangen.

(han stuler sig, da han ikke kan slippe ud.)

Det standsede Bryllup.

E

Sidste

Sidste Scene.

Alle.

Julie.

Kierlighed er alene Skyld i min Forseelse.

Leander.

Og i mine Forbrydelse.

Forlir.

(Stødt og opbragt.)

Ja, Kierlighed skal undskyldte alle Daarligheder.

Orgon.

Bønner og Forestillinger ere spildte hos mig. Min
Sonnekone maae have Penge.

Forlir.

Det er vores Lod, naar vi i vor Blindhed ønske os
Børn eller Broder-Børn. Vi opoffre for deres Skyld vore
beste Aar, skaffe os mange mødige Timer — —

Orgon.

Og fortjene Penge til dem.

Forlir.

Og naar vi blive gamle saa skal vi tjene til Rastebold
endog for deres Tienere.

Frontin. (Kiult.)

Nu? Det gielder min Ryg.

Leander.

Min har opspundet alt; men hvis den Skielm nogens
sinde kommer for mine Dien — —

Frontin. (Kiult.)

Min Forsatning er ikke af de angennemste.

Julie.

(til Leander.)

Nu seer I det, Leander, at mit Hierte var alt for
lettroende. Kom Finette. (hun vil gaae.)

Forlir.

Forlix.

(holder hende tilbage.)

Et Ord.

Julie.

Vil De bebreide mig min uheldige Uforsigtighed?

Forlix.

Nei. Men det gjør mig ondt, at Deres Føielighed har forrient min Broders Brede, som ikke bør eller kan formildes.

Orgon.

Ingen Midler uden en Proces?

Forlix.

Min Brodersøn har endnu mere Årsag at angre sin daarlige Opsørsel, han vil neppe saa let glemme den — — (kaster et betydende Blik til Leander,) thi for en ung og delig Enke vil enhver gjøre sit til, at forslaae Tanterne.

Leander.

Hvert Ord er en Dolk i mit Hierte.

Julie.

Jeg beder Dem, min Herre, forstaa mig — —

Forlix.

Reis kun rolig til Bourdeaux. Der venter Lykken efter Dem. Deres Vederpart har overdraget mig at forlige Sagen; og jeg kan byde Hundrede Tusende Rigsdaler. See her.

(han foreviser en Brevtaske fuld af Sedler.)

Orgon.

(griber den hastig.)

Hvad! hun er lige saa rig, som dydig. Nei holdt — — dette forandrer Sagen.

Julie. (glad.)

Ah! Leander.

Te 2

Leander.

Leander.

Jeg seer et Glimt af Haab.

Ordon.

Min Broder. De elste hinanden oprigtig — —
han har Hundrede Tusende Rigsdaler — —

Julie.

Hvilket lykkeligt Diebstil!

Forlign. (vred.)

Hvordan? I kunde være skrøbelig nok til at glemme
deres Forbrydelse?

Leander.

Kiereste Farbroder!

Julie.

Vil De da evig forfølge os?

Leander.

Al! lad Dem bevæge til Medlidenhed!

Forlign.

Nei! det er forgieves at vente. En Søn skulde overtræde de helligste Pligter; giøte sig uden at spørge sin Fader ad; fornærme og forhaane alle sine Venner, og i Steden for at straffe ham, skulde man krone alle hans Dyrer? Et herligt Exempel for andre unge Tusentaster! Hold Stand, min Broder! eller jeg kan lade Eder vide, at jeg reiser i Morgen, og at vi sees aldrig meere.

Ordon.

(misfornøiet.)

Hvorfor vilde han da ogsaa tale om disse Hundrede
Tusende Rigsdaler?

Leander.

Skal min Ungdom, min Kierlighed, en slet Naadegiver, og især Frygten for at miste saa tier en Haand ikke kunne forskaffe mig Forladelse? — — I er dog min Fader? (til Forlign.) og I, min Kiere Farbroder, som maler
mine

mine Overilelser af med saa sorte Farver, betænker I vel, at Gud selv bevæges ved sand Fortrydelse? — — (betænker sig.) Kierlighed gjorde mig skyldig. — — Kierlighed giver mig et Naad. — — (til Julie.) Elsker De mig?

Julie.

Meer end jeg kan udtrykke. Ah! Leander, hvorfor kan min Kierlighed ikke stemme overeens med mine Pligter! En saadan Ulyfsalighed — — —

Leander. (heftig.)

Staaer i Deres Hænder. Lad os begge kaste os for vor Forsølgers Fødder. Hans haarde Hjerte vil lade sig røre ved vore Taarer.

(Julie falder paa Knæ for Forlir, som med Omhed holder hende tilbage.)

Forlir. (rørt.)

Nei, mine Børn, skynd Eder heller hen i disse Arme! (seende.) Jeg vilde sætte Eder i denne Angst, for at hævne mig over den smukke Maade, hvorpaa jeg blev modtagen af den Mesterkielm Frontin.

Julie.} min Leander!

og }

Leander.} min Julie!

Finette.

Hvor han er snedig!

Frontin. (skult.)

Han er min Mester!

Forlir. (omfavner dem.)

Du skal alting være glemt. Jeg var saa vis paa et lykkelig Udfald, at jeg har bestilt Notarius. (til sin Broder.) Kom ind og skriv under.

Orgon.

(ganske gestjefst, seende paa Brevtasken.)

En Lønde Guld! hiertens gierne, min Broder.

Et 3

Leander.

Leander. (til Julie.)

Jeg er uden for mig selv af Glæde.

Frontin.

(i det han kommer frem.)

He! mine Herrer! mine Herrer!

Orgon.

(kommer tilbage med de øvrige Personer.)

Hvordan? Denne Skielm her?

Frontin.

Jeg troer, De glemte mig reent.

Orgon.

Nei, nei, god Karl! hvorledes skal vi ret straffe ham? Den Bedrager!

Frontin.

(meget alvorlig.)

Jeg blev det af Pligt, og jeg vilde tiene min Herre. Overalt er alting gaaet godt, og De veed, at i disse Tider bedømmer man Folk efter Udsaldet.

Forlix.

Han forsvarer sig godt.

Orgon.

(betragter Brevtasken.)

Kom an, jeg tilgiver ham.

Frontin.

Og denne unge Fæstemøe oven i Kisbet?

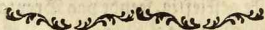
Finette.

Der har Du min Næve.

Frontin.

Jeg ønsker vore Børn Din Figur og min Enildhed.

Ende paa Skuespillet.

Floren-

Florentineren

elley

den Hildede i sin egen Snare.

Comoedie i een Act.

Personerne:

Harpax, Florentineren.

Magdelone, hans Moder.

Pernille, hans Pige.

Leonore, forlovet med Harpax, og forlobt i Leander.

Leander, forlobt i Leonore.

Smeden.

Betientene og hans Folk.

Scenen er i Harpaxes Hus.

Scene I.

Vernille. Leander.

Vernille.

Hvorhen! Herr Leander. Aldrig vil De her ind? Veed De ikke, hvor farlig en jaloux Italianer er? Har par holder Dem jo for sin Rival. Og veed De vel, hvad den fornemmeste Pligt er i hans Huustavle? Det er, at han bør søge alle Leiligheder ved Nat og ved Dag at slaae Dem ihjel, saa forbittret er han, og dog kaster De Dem i saa yderlig en Fare, at De tør komme inden for hans Dør? Er det at handle klogelig?

Leander.

Det siger jeg intet imod, Vernille! men jeg er forlobt, det er nok til min Uadskyldning. Da jeg saae Din Huusbond gik ud i Dyen, saa tænkte jeg, at der var Leilighed.

Vernille.

Jeg mærker nok, De kiender ikke Herren ret; han er aldrig længere ude, end man knap kan vende sig, førend vi har ham hjemme paa Halsen igjen. Han er saa mistroisk, at han hverken har Naft eller Noe, men frygter for sin egen Skygge. Kommer han i det samme og seer Dem — —

Leander.

Ja, ja, han maae gierne see mig; dertil har jeg mine
viffe Marsager. Men fortæl mig engang, hvordan det
gaacr Somfrue Leonore? Hvad siger hun for godt i denne
Tid. Lufker Harpar hende inde endnu?

Vernille.

Ja stærkere end nogen Tid tilforn, og det maae vi
takke Deres Velbaarenhed for. Herren er i Dødsens An-
gest, at De skal saae Dine paa hende, og derfor har han
sat hende i et grundmuret Hul, hvor der er saa mørkt som
i en Kielder. De skalde kun see, hvor mange Løngange og
Krinkeltroge man skal igiennem, førend man kan komme
derind; det er knap man kan finde Veien. For hver Løn-
gang er en jernbeslagen Port, og for hver Port er fuld-
kommen ti store Laase, foruden Skaader og Hængelaase,
som ere utallige.

Leander.

Paa den Maade kan jo ingen komme til hende?

Vernille.

Nei, ingen uden han selv alene. Han reder Seng
og dækker Bord for hende, og det er et stort Under, at
han ikke ogsaa klæder hende i og af. I det mindste hænger
han over hende hele Dagen igiennem, og læser for hende i
Somfruernes Erekrands, eller, naar han er meget mild,
spiller han en gammel rustet Menuet for hende paa en Luth,
som der er kun tre Strengte paa; men om Natten passer
han paa tilgavns.

Leander.

Jeg skalde dog haabe, han ligger ikke — — —

Vernille.

Nei, der er dog et Skillerum imellem dem, og over-
alt saa saacr han pielden Tid at gaae til Sengs. For

en Muus, en Flue, den mindste Ting der rører sig, gier han strax til en Elephant; dermed er han i Harnisk, løber hele Huuset om med en ladt Pistol i hver Haand, søger alle vegne paa Loft og i Kielder, og raaber os alle op af Søvne. Nei, Herren er verre end bare Ganden; han er en Barulv og intet Menneſke, og jeg troer ikke der er Magen til ham i det hele Helvede.

Leander.

Det Skarn! det er alt for bekiendt hvordan han handler Jomfruen, og jeg har allerede givet en Klage ind over ham i Raadet, og Raadet er villigt at udstæde en Befaling for at tvinge ham. Men det er lettere for de gode Raadsherrer at befale, end det er for mig, at see deres Befaling efterlevet.

Vernille.

Det troer jeg selv. Herren har ti til tolv Gange sagt, at han ſkulde vrie Halsen om paa Jomfruen, førend han ſkulde slippe hende af Hænderne; han er Karl for at gjøre hvad han ſiger; men det var De nok ikke tient med, Herr Leander.

Leander.

Her har jeg et Brev, ſom nok ſkal forrykke hans Concept, han maae ſelv ſee paa det, naar jeg ſtyr Dig det, og beder Dig levere det til Jomfruen. Du kan kun lade, ſom Du intet vil, og gjøre Dig ud til Deens, ſaa mærkes det intet, at der er nogen Forſtaaelfe imellem os.

Vernille.

Ja, ja! det ſkal ſkee. Men ſaa maae De juſt tage Dem vare for ham, og have et Die paa hver Finger. Veed De, hvad de ſiger? Han lader gjøre en Machine hos en Smed, der er i Arbeid i diſſe Dage, om den ikke gar er ſærdig.

Leander.

Leander.

Ja, ja! Smeden har varet mig ad. Det er en ærlig Mand, der tiener godt Folk, ligesom han saaar sin Umage betalt til. Vi har lagt det over sammen, at jeg skulde skrive dette Brev, og flye det fra mig, naar Din Herre saae derpaa; men see! der er han.

Scene 2.

Harpar. Magdelone. Vernille. Leander.

Vernille.

Uh! saa gaae da pokker i Vold! hvem tager I mig an for, Monsieur! har jeg hørt i mine Dage! seer jeg ud til at være en Koblerske?

Harpar.

Hvad vil dette sige?

Leander.

O jo! lille Vernille, har dog hvad jeg vil sige!

Vernille.

Lad mig blive, siger jeg.

Harpar.

Det var Ret!

Leander.

Der har Du tyve Ducater.

Vernille.

(tager imod dem.)

Jeg er intet for Profiten, og gaaer I ikke jeres Bei, saa skal I saae tyve Drefigen for de skammelige Tanker, I har om mig.

Leander.

O jo! min søde Vernille. Du kommer dog altid til Jomfrue Leonore. Giv hende dette Brev fra mig, men lad ingen see det.

Harpar.

Harpar.

(river Brevet fra ham.)

Ho, ho! Din Skielm! vil Du gjøre mig Vold i mit Huus; vil Du gjøre Oprør og forføre min Jomfrue?

Leander.

(trækker sin Kaarde.)

Sløe mig mit Brev tilbage, eller jeg skal jage denne tyvers igiennem jer.

Harpar.

Hei, Gevalt! Peter, Jens, Christopher, Nicolai.

(Leander løber bort.)

Scene 3.

Harpar. Magdelone. Pernille.

Pernille.

See hvor han smurte sine Støvle.

Harpar.

Det gjorde han floot i. Harde han kun biet et Øieblik, saa skulde min Dolk sat i hans Hierte; men veed Du vel, Pernille, at jeg er ganske vred over, at han er kommen her i Huset. Hvordan har han sneget sig ind?

Pernille.

Jeg stod just ude paa Gaden, og tog frisk Lust. Da jeg saa ham komme, saa løb jeg ind igjen. Men han fulgte mig i Hølene, som en Skielm, og sagde, at han vilde gjøre mig lykkelig for al min Livstid, dersom jeg vilde tiene ham i hans Kierlighed til Jomfruen; og for at vise i Gierningen, at han vilde holde sit Løfte, stoppede han mig disse tyve Ducater i Næsen; men ligesaa gierne maatte han have stoppet en tændt Brand i Næsen. Jeg maa springe

springe i Flint, naar jeg tænker paa alle de uforkammede Tilbud.

Harpar.

Ah Morille! Pernille er et Mønster for alle Tienestepiger. Kom og lad mig tage Dig i Favn, min Datter? Hvad siger I nu, Moder! Naar man har saadan en Dørvogterse, og saadanne Nøgler, som disse, meener I da, det er saa vanskeligt og saa umueligt at holde en Pige inden Laas og Lukke?

Magdelone.

Hør, min Søn! vend op og need paa Naturen! Seil imod Strøm og Vind! træk Lykken ved Hals og Haar til Dig! fik paa Solen! sæt et Stykke til Maanen, og skur alle Stierne. Alt dette kunde Du slippe bedre fra end naar Du vil vogte en ung Pige. Vil hun ikke passe paa sig selv, saa est Du med al Din Flid og Umage alt for kort dertil.

Harpar.

Her er hverken Spørgsmaal om at vende op og need paa Naturen, eller at seile imod Vind og Strøm; men om at passe paa Leonore, og dertil har jeg grundmurede Huse, dirkesrie Laase, og Dine i Hovedet, og det mener jeg er nok.

Magdelone.

Daarlighed, min Søn! Daarlighed. Naar to Hjerter først elske hverandre, saa kan ikke Pokker selv holde dem. Om Du bygte et Taarn, som naaede med Spidsen til Skjerne, og gik med Grundvolden need i Afgrunden, og Du satte ham i det øverste og hende i det nederste Rum, saa skulde Du see, at den eene holdt det, at fryde need, og den anden at klavre op, saa længe til de mødtes paa Halvveien, og det af sig selv, uden at have gjort Afstale imellem

lem hverandre. Om Du satte saa mange Bøgtene over dem, som der ere Dage i Aaret, saa dyssede de dem alle i Eavn; der skulde ikke være en Laas, som jo sprang op for dem. Jo flere Hindringer, jo større Mirakler gjorde de. Det er saa vist, som Amen i Kirken. Troe mig, min Søn, jeg er saa gammel, at jeg er vant til god Morgen, og veed hvad det Tsi giver. Din salig Fader begyndte og at trække paa samme Streng; men havde han intet sadlet om i Tide, saa havde han vist nok intet fundet sin Regning derved.

Harpax.

Ja! Snak! Da har jeg gjort min Regning lidt bedre. Jeg agter ikke saa hastig at blive — — — nok sagt. Det er nu ligemeget, jeg vil ikke sige mere; men lad os høre, hvad Monsieur Leanders Brev siger for godt.

(han læser.)

„ Jeg har endelig fundet Udveite til at tage den mis-
 „ tænkelige Harpax ved Næsen; jeg har leiet det
 „ Huus, som er tæt ved hans, og lader gjøre en
 „ Gang under Jorden lige derfra til Jomfruens
 „ Kammer; jeg haaber at hun skal see mig der, in-
 „ den Matten gaaer forbi; jeg har villet advare hen-
 „ de derom i Forveien, paa det hun ikke skal forskræk-
 „ kes, og gjøre nogen Alarm, hvorved vi kunde
 „ blive røbede. Samme Gang kan tiene hende til at
 „ slippe ud af hendes Fængsel, og komme i dens Bold,
 „ der elsker hende meest blant alle paa Jorden. “

Jo, jo! I skal troe paa det, Monsieur Leander! lad ham kun brænde sig saa hedt. Jeg skal spille ham et Puds, som han ikke tager sig vare for, derfor har jeg just været hos Smeden. Jo, naar jeg betænker det ret, saa maae jeg

jeg have Livet af ham, om jeg ellers skal leve i Nøilighed med Leonore, jeg seer nok, det sikkerste bliver at stifte ham ihjel, derfor lader jeg gjøre en Snare, som jeg lægger i Kammeret næst ved. Der kommer da Monsieur Leander, saa forlibt som en Rotte. Men i Steden for at finde Leonore der, skal han blive fangen i Snaren. Og saa kommer jeg i min Magelighed, og stikker en Dolk midt i hans Hjerte. Put, put, siger jeg, saa har jeg slaaet ham ihjel, Moerlille, med den største Fornøielse af Verden. Siden begravet jeg ham i min Kielder; lad ham ligge der.

Magdelone.

Bevare os! min Søn. Kunde Du bare det over Dit Hjerte, at myrde et Menneske. Meener Du, at Gomsfrue Leonore vil holde mere af Dig derfor, hun vil snarere saae mere Affkye for Dig, end tilforn.

Harpaz.

Slidder Sladder, Moerlille. Den Gaas Hovedet er af, kikker ikke mere. Og siden jeg har lukket Leonore inde, saa hun intet har saaet Leilighed at see Leander tiere, saa begynder hun allerede at blive mere villig til at giøre sig med mig. For nu at holde hende i denne gode Luune, saa har jeg sagt hende, at hun faaer i Dag en Besøgelse af en Fætter hun har, som hun aldrig har seet før. Han er Doctor Juris, og en gammel forstandig Mand, saa jeg ikke tvivler paa, at hun jo siger ham alt hvad der ligger hende paa Hjertet. Han er ellers min gode Ven, og har lovet at tiene mig heri, og at føre hende paa andre Tanker om min Person.

Magdelone.

Den Karl tager sig for, at føre et Fruentimmer paa andre Tanker! Det maae være en stor Nar, der bilder sig
saa

saa meget ind om sig selv? Hvem er den Fantast, med Forlov at spørge?

Harpax.

Saa mænd, det er mig selv, Moerlille.

Magdelone.

Er det Dig, min Søn?

Harpax.

Ja mænd, det er mig. Jeg var falsket først paa denne Fætter; men siden fik jeg en lille Green af Jaloufie, sandt at sige. Jeg tænkte, som sandt er, man bør tage sig vare for alle Mennesker. Man kan ingen troe bedre end sig selv. Derfor besluttede jeg at forklæde mig, og selv være den Fætter. Nu vil jeg tage en Doctor-Kiøl og et langt Skæg paa, stille mig an, som en ærverdige Person, og komme til hende just nu i Tudsørket; ved den Leilighed meener jeg at kunne tale hende til Rette, og saae loffet ud af hende, hvad hun tænker.

Magdelone.

Gjør intet det Galskab, min Søn! det er en farlig Sag. Vil Du vente at blive lykkelig i Dit Egeteskab, saa bør Du jage al Mistanke paa Døren; Du bør aldrig skiatte om at vide, hvad Din Kone tænker, eller hvad hun gjør, og, om nogen vil komme, og snakke Dig noget for, saa skal Du sige dem, som en Pest, og som det Slags Folk, der løber gierne fire Mile for at fortælle en ond Tidende.

Harpax.

Sniksnat. Jeg vil see paa den, der skal bringe mig fra mit Forsæt; hvad jeg engang har besluttet, det maae staae fast. Nu skal Leonore strax komme ned til os.

(gaaer.)

Florentineren.

Sf

Magdelone.

Magdelone.

(Her høres en Allarm af Dørre, som blive lukte
op bag Theatret.)

Han bliver vist nok betalt for sin Selvfloghed. — — —

Hør, hvilken Allarm, hvad er det for mange Dørre!

Pernille.

Det gaaer saa med de Mænd, der ere jaloux; de
synes aldrig de kan lufte nok for deres Koner.

Magdelone.

Sa! men hvem der har intet andet at stole paa, end
Laas og Luffelse, den bliver vist nok narret paa det sidste.

Scene 4.

Harpar. Leonore. Magdelone. Pernille.

Harpar.

Nu kommer Jer Fætter, Leonore, og vil besøge Jer.
Lad mig! nu see, I taler frit ud med ham, han er her
strax i Nærværelsen, nu skal jeg gaae ud, og vare ham ad.

(han gaaer.)

Scene 5.

Leonore. Magdelone. Pernille.

Magdelone.

Det er mig hiertelig kiert, min lille Datter, at I
og min Søn ere blevne gode Venner igjen. Jeres Menig-
hed gif mig meget nær til Hierte. Nu skal jeg gjøre mit
til, at overtale min Søn at leve vel med Jer, vær I
kun paa Jeres Side det venligste imod ham, I kan.
Vi Fruentimmer have vores smaa Manerer paa os, som

kan

kan bevæge de haardeste Mandsfolk, og faae vore Mænd
til at gjøre, hvad vi vil.

(Hun gaaer.)

Scene 6.

Leonore. Pernille.

Pernille.

Saa skal det da endelig være, Jomfrue? Skal hun
i Aften have Bryllup med Herr Harpar?

Leonore.

Ja, saa tynd er min Skiebne, Pernille. Det faaer
vel at see, jeg er jo i denne Bussmands Vold og Magt,
og jeg faaer at gjøre, hvad han vil, for at blive fri fra det
leedsommelige fæle Fængsel, han holder mig i.

Pernille.

Men, hvad skal der da blive af Leander? Paa den
Maade faaer han hende jo aldrig mere at see: og han lever
dog i det Haab, at faae hende endnu. Mig er sagt, at
han har overlagt en Maade at frelse hende paa.

Leonore.

Åh! hvad skulde han vel kunne udrette. Det er
mere for hans, end for min egen Skyld, at jeg giyter mig.
Han elsker mig, og det lader han ikke af, saa længe han
seer, at jeg er ugiyt; men just derover hader Harpar ham,
saa hans Liv staaer hver Dag i Fare. Naar jeg nu giv-
ter mig, saa er hans Haab ude, og saa glemme vi nok
hverandre; i det mindste vil jeg begynde paa at slaae ham
af Tankerne, og derfor vil jeg bede min Fætter give mig
de beste Raad til at dæmpe min Kierlighed for ham. Naar
jeg da intet mit Diemærke, saa har jeg i det mindste den
Fornøjelse at tale om den stakkels Karl, saa længe det varer.

ff 2

Pernille.

Vernille.

Jeg mærker nok, Domsruen er allerede paa Veie til at glemme ham. Men ved hun vel, at denne Fætter er ingen anden end Herr Gaupar selv i egen Person.

Leonore.

Hvad siger Du? Er det ham?

Vernille.

Ja mænd er det saa. Det er af bare Nysgierrighed han forklæder sig, og giver sig ud for hendes Søskendes barn, at han des trochierligere kan tale med hende og faae at vide hvad hun tænker. Nu kan hun narre ham, og ikke sige ham et Ord — — —

Leonore.

Nei tvertimod, Vernille! jeg vil just for det samme tage Bladet fra Munden; han skal faae mere at vide, end han selv skiotter om. Siden han er saa gal, og vover det Stykke Arbejde, saa skal han ogsaa blive betalt derfor. Han skal lære at kiende mig bedre, end han selv onskede, og jeg skal gjøre ham det saa broget, at han skal betænke sig, inden han ægter mig. Bliver han min Uven derover, saa er det ligemeget, og drister han sig endda til at tage mig, saa er det værst for ham selv.

Vernille.

Der kommer han. See hvilket Bukkestieg han har lagt sig til!

Leonore.

At han prøver derpaa, skal han komme til at sor-
tryde.

Scene slut

Scene 7.

Harpax. Leonore. Pernille.

Harpax. (sagte.)

Nu skal jeg lade, som jeg ikke kender hende, saa mærker hun intet Vunten. (til Pernille.) Jeg er flippet til hende, min kære Cousine.

Pernille.

Det er nok intet til mig — —

Harpax.

Er hun da intet Jomfrue Leonore? — —

Pernille.

Nei, jeg er intet Jomfrue, jeg er kun Pige her i Huuset.

Harpax.

Kanskée I er ingen af Deelene mit Barn. (til Leonore.) Er hun da min Cousine?

Leonore.

Saa jeg er, min Herre.

Harpax.

(til Pernille.)

Saa sæt I os da Stole hid. (til Leonore.) Sæt De Dem ned og se paa mig. (til Pernille.) Træk Gardinerne tættere for og gaae saa kun jer Vej.

(hun gaaer.)

Scene 8.

Harpax. Leonore.

Harpax.

Hør Cousine! jeg er kommen her paa Herr Harpax's Begne, for at overtale Dem til at ægte ham. Han

elsker jo Dem, og Deres Fader har for sin Død testamenteret Dem til ham. Nu har jeg ladet mig sige, at De har saaet en daarlige Kierlighed i Hovedet, og vil intet efterleve Deres Faders Villie, men at den stakkels Harpax har kun fundet Had og Afskændighed hos Dem, i Stedet for Kierlighed.

Leonore.

Ja! det er sandt nok, min Herre! jeg kan intet komme til Dette med ham; men det er ikke min Skyld, det er hans egen Skyld.

Harpax.

Hvordan det?

Leonore.

Vi boede paa Landet, otte Mile herfra. Jeg ansaae Harpax altid som min tilkommende Mand, jeg havde aldrig seet andre Mandspersoner, end ham alene. Nu er det sandt, at han kom mig altid underlig og barsk for, og at jeg just ikke heller nogen Tid holdt af ham; men jeg kan dog ikke sige, at jeg den Tid havde nogen besynderlig Afsky for ham, fordi jeg tænkte, at alle Mandfolk vare beskaftne, ligesom han. Havde han nu ladet mig blive i den Vildfarelse, saa havde han gjort klogt; men i den Sted arbejdede han selv paa, at gjøre mig klogere, saa jeg lærte det, der gjør mig ret ondt paa hans Vegne, nemlig: at han er det allersæleste Menneske paa Jorden.

Harpax.

Giorde han det selv? Hvordan kunde det gaac til?

Leonore.

De veed jo, Fætter, at min Fader gav Harpax fuldkommen Magt og Raadighed over mig og mine Midler; derpaa døde Harpaxes Fader først, og min Fader kort derefter. Da Harpax derved fik baade sin Faders og mine

Mid-

Midler under Hænder, saa fik han Haab om at komme i Naadet, og vilde derfor lade al sin Pragt og Herlighed see i Florents. Jeg maatte følges med ham til Vyen, hvor nødigt jeg vidde. Der beegnede mig saa mange velskabte unge Personer, som alle gjorde sig Umage for at behage mig. Naar jeg da betragtede dem paa den eene Side, og Harpar paa den anden, saa kan De vel tænke, Fætter, hvad der blev af. Mine Dine bleve da først aabnede, og saa fik jeg at see, at Harpar var det vederstyggeligste Menneſke af Verden; fra den Tid af fik jeg ret en Affkye for hans Person.

Harpar. (ſagte.)

Saa gid Pokker fare i — — —

Leonore.

Hvordan? Staaer det Dem intet an, Fætter, at jeg ſkrivter ſaa reent ud? Kanſkee jeg taler for frit.

Harpar.

Nei ſaa mænd! det kan jeg juſt ikke ſige.

Leonore.

Jeg ſkal gierne tvinge mig.

Harpar.

Nei, tvertimod, Couſine. De maae intet dølge af alt det, De tænker. Derſom jeg ſkal ſtiſte en beſtandig Eenighed her i Huſet, ſaa maae jeg overveie det eene med det andet; derfor maae hun tale ganſke aabenhjertig med mig.

Leonore.

O! det vil jeg min Troe ogſaa gjøre. Endnu er det Tid. Siden, naar vi vare viede til hverandre, var det for ſildig. Derfor ſkal jeg ſlet intet ſtikke under Stol af alt hvad han har ſagt eller gjort imod mig. Saa kan

Fætter selv siden domme, om jeg bør ægte ham; men De maae intet gaae hen, kiere Fætter, og sige ham det igien.

Harpax.

Nei jeg skal ikke. Men lad os komme igien til det, hvor De slap; da De nu betragtede disse mange unge Mennesker, vælgede De Dem da strax en Kiereste?

Leonore.

Nei vist ikke; jeg drømte aldrig derom, førend Harpax selv skaffede mig Die paa een.

Harpax.

Vi skal nok see, den Mand har selv været Skyld i det altsammen. Hvordan har han sig da ad.

Leonore.

Meget latterligt og urimeligt. Han vilde tvinge mig til at føre en anden Levemaade, og derfor luffede han mig inde, at jeg ikke skulde komme iblant Folk. Hvergang jeg da stod i mit Vindue, for at tage frisk Luft, saa kom der en Person i sit Vindue, i det Huus lige over for. Dette gav jeg dog ikke strax Agt paa, men — —

Harpax.

Men Harpax var Marsag i, at hun gav Agt derpaa. Ikke?

Leonore.

Justement; som han var plaget af sin sædvanlige Misstanke, saa sagde han til mig, det kunde intet andet være, end at den Karl var forlibt i mig, og stod i sit Vindue, for at see paa mig, og derfor befalde han mig i største Tvivlhed, at jeg aldrig maatte staae mere i mit Vindue, og see ud paa Gaden. Derved lærde jeg det, som jeg ei vidste tilforn, og hvad jeg ei før havde staaet i mit Vindue,

due, saa stod jeg da, siden den Tid, og saa befandt jeg, det var sandt, Harpar havde sagt mig.

Harpar. (sagte.)

Seg maae blive gal.

Leonore.

Den samme Person heder Leander, jeg kunde saae af hans Dien, at han elskede mig af Hiertet. Han er et ung Menneſke, ſeer godt ud. De ſkulde kun ſee ham, ſaa behagede han Dem, han beſidder alle de Guldkommenheder, en Cavalier bør have, der veed at leve, han klæder ſig godt, har et fornemme Væſen, er yndig, behagelig.

Harpar.

O ſpring over alle diſſe Guldkommenheder, her er jo nu intet Spørſmaal om at udbasune hans Berømmelſe.

Leonore.

Førſad mig det, Fætter, jeg kan intet have mig for at ſige det; det er ei heller af Veien at viſe Dem, at Leander fortjener al den Ros, man kan lægge paa ham, ſiden han dog er den eenefte, ſom jeg har forſeet mig med, om det ellers kan kaldes en Forſeelse. Jo jeg er Dem god for, min kiere Fætter, at Leander beſidder lige ſaa høi Grad af Dyd og Guldkommenhed, ſom Harpar beſidder af Lyder og Ufuldkommenhed.

Harpar. (sagte.)

Det koſter at tvinge ſig. (høit.) Lad os høre videre, Hun ſaae ham vel tiere i Vinduet?

Leonore.

Nei deſværre! min Tyran blev vred, og lod i Arrigſkab Vinduet myre til.

Harpar.

Nu, nu, Tyran; hem, hem!

Leonore.

Men hans Haardhed blev dog straffet. Herr Leander skrev mig et Brev til, og gav sin Kierlighed tilkiende, og det Brev fik jeg lige for Harpax's Næse.

Harpax.

Hvordan da?

Leonore.

En Aften, da vi begge sad uden for Huset i Maaneskin, kom der tvende vilde Gade-Drenge, som spisede Kirsebær, og stillede dem lige for Harpax, og traliede og spøggede, som De veed, Drengene gjør, og kastede Kirsebærsteenene i Veiret, saa een af dem just traf Harpax i Ansigtet. Derover blev han vred, og forbød dem, at de intet maatte gjøre det, men de lod, som de hørde det ei, og jo mere han truede dem, jo mere kastede de Steenene i Veiret. Paa det sidste sigtede de kun efter hans Næse, og hvergang de traf, grinede de ham ud oven i Kibet. Derpaa soer Harpax op i sin Hastighed og løb efter dem, alt hvad han kunde, men Leander, som havde staaet i det næste Huus, og soet Spillet an, skyndte sig at give mig sit Brev, og pakkede sig strax bort igien. Harpax fik intet sat paa Drengene, men kom tilbage med Tungen ud af Halsen, saa forpustet og forblæst, at han knap kunde tale, og var splittet gal over, at han saa skammelig var bleven narret.

Harpax. (sagte.)

Ah, jeg er færdig at briske. (høit.) De havde vel ingen Nøilighed paa Dem, sørend De fik Brevet besvaret.

Leonore.

Det forstaaer sig; men det stod paa at finde Leilighed til at flye ham mit Svar.

Harpax.

Gandt De da den Leilighed?

Leonore.

Leonore.

Hvad andet? Det sørgede Harpar for. Han salde paa den Skrøbelighed, at spørge sig for hos en Spaa-Kierling, om han skulde beholde mig alene for sig selv. Der tog han mig hen med sig en Morgen tidlig. Vi vare knap trinede uden Døren, førend Leander mødte os. Da var Holland i Nød. Harpar blev bange, og holdt alt stille Die med os, og mig holdt han fast i den eene Haand, men jeg havde mit Brev i den anden; alt som jeg gik saa tænkte jeg paa, hvordan jeg skulde slippe til at flye Leander Brevet. I det samme gik vi forbi tvende Soldater, der stod og favede Brænde paa Gaden. Nu skal De høre, Fætter, hvor artig jeg bar mig ad. Jeg lod mig falde iblant Brændet, og med det samme trakke jeg Harpar omkuld, saa han fik et slemt Slag. Leander kom farendes til, for at hjælpe mig op, og da han reiste mig, tog jeg min Tempo i Aft, og stak ham Brevet i Haanden; derpaa gjorde jeg mig meget gestjefst, og løb hen, og sankede Harpares Hat og Stof op, imedens han selv leedte efter sin Kappe og sine Handsker. De skulde have hørt, Fætter, hvor han bandede og skieldede mig og sin Skiebne, og alle de Spaa-Kierlinger og Saugskierere der vare i Byen; men jeg lod ham skielde, saa meget han gad. Jeg var saa glad over, at mit Brev var leveret, saa han intet kunde bringe mig i ond Humeur. De skulde leet Dem fordærvet, dersom De havde seet, hvilke Raalbotter han stødte og hvordan han saae ud, saa oversølet af Skarn, at man ikke kunde kiende, hvad han var af.

Harpar.

Au! hvad blev der da af begge disse Historier?

Leonore.

Leonore.

Det blev det af, at jeg fik sagt Leander hvad jeg vilde. De kan tænke, han elskede mig inderlig, og derfor fandt han paa et Puds for at komme mig i Tale, uden at min Vuffemand skulde mærke det; han lod en fremmed Karl være Harpar ad under Haanden, at vi lurede kun paa Leiligheden, at gaae vor Vej, og at Leander derfor havde i Sindet at passe paa en Aften under mine Vinduer, for at stie mig bort. Den Advarsel gjorde den Virkning, som vi ønskede: Harpar blev oprørt over denne blinde Alarm, og besluttede ved den Leilighed at myrde Leander; han tog nogle flere Stratenrøvere til sig, og stod Skildvagt med dem i fiorten Nætter under mine Vinduer; og i de fiorten Nætter var jeg hos Leander i Lyshuset i Haugen. Der fik vi da Leilighed at snakkes ved for Alvor, og lægge over sammen, hvordan vi skulde slippe ud af Hænderne paa Harpar. Og, som vi vare begge to forlibte, saa fandt vi os saa vel ved at omgaaes sammen paa den Maade, at vi ikke skiltes ad, førend den lyse Dag. Naar jeg saa var kommet i Seng, lod jeg som jeg sov, og saa kunde jeg høre den Viørn komme hjem, og hoste og harke, og svinge af Kulde. Sommetider var han saa vaad, som en druknet Muus, sommetider pustede han i sine Hænder, saa forfrossen var han; men det slog aldrig Feil, at han jo var syg og hietteskipet; jeg veed ikke, at jeg har havt større Fornøielse i mine Dage, end derover.

Harpar. (sagte.)

Alt det maae jeg drikke i mig. (høit.) Hvorlænge varede det?

Leonore.

Kun kort, desværre! Paa det sidste blev det stemme Dyr feed af at spille sin Gang, og imidlertid var Sorgen
aaret

aaret ude efter min Fader. Derpaa tog han sig den Myn-
dighed til, at befale mig at holde Bryllup med ham; men,
da han paa ingen Maade kunde bevæge mig, satte han mig
ind i det sorte Hul, hvor jeg nu har siddet i fulde sex Maan-
eder. I Dag er det den første Gang, jeg er kommen ud
deraf. Siig mig nu oprigtig Deres Meening, min kiære
Fætter! har jeg vel ægte Harpar, naar jeg bærer saa stort
et Had til ham og har saa flette Tanker om ham?

Harpar.

Min Meening er denne: Leander seer godt ud, er
vel flabt, veed at leve, det vil jeg tilstaae; men derhos er
han en gaagende Prakker. Harpar derimod er jaloux, no-
get ubehagelig og barsk, det kan ogsaa vel være; men der-
hos har han mange Penge. Hvad er det nu, der skaffer
os Glæde og Fornøielse i Verden? Det gjør Rigdom og
Penge. Naar er det, at man er bedrøvet og hænger med
Hovedet? Naar man fattes Penge. Kort at sige, naar
man kun har Penge, saa kan man vænne sig til alting.
Overalt, naar man mærker, at den Lust man finder hos sig,
strider imod eens Pligt og Skyldighed, saa er det jo den
letteste Sag af Verden at tvinge den. Det beroer kun paa
Billien. For Exempel: Sæt De sig nu for, at De vil
dæmpe denne daarlige Kierlighed, at De intet vil tænke paa
Leander uden med Afstø, at De vil glemme alt hvad De
veed om ham, indtil hans Navn, saa skal De see, det
skal gaar an. Naar, lille Cousine, lov mig det.

Leonore.

Nei, min kiære Fætter, det gaaer saa mænd aldrig an?

Harpar.

Hvad siger De? Gaaer det aldrig an? Hvorfor
ikke det?

Florentineren.

Gg

Leonore.

Leonore.

Nei! jeg kiender alt for vel min egen Skrabelighed.
 Lovede jeg det, saa holdt jeg det vist nok aldrig.

Harpar.

Men paa den Maade har jo Harpar ingen Nytte af
 al den Umage, han gjør sig.

Leonore.

Hvad har han ikke? Han faaer mig jo til Rone. Hvad
 vil han begiere mere?

Harpar.

Jo, Cousine, hun maae i det mindste have nogen
 Kierlighed for ham.

Leonore.

Det er ikke just sagt, at man elsker en Mand, fordi
 man tager ham.

Harpar.

Jo, Cousine, det er en stor Synd, naar man intet
 elsker den, man giør sig med.

Leonore.

Synd? Ja den vil jeg spise op i et Stykke Smørrebrød.

Harpar.

Elsker hun da Harpar slet intet!

Leonore.

Nei ikke det allermindste.

Harpar.

Men hvem veed? Kanſkee hun med Tiden kunde kom-
 me til at elske ham.

Leonore.

Leonore.

Aldrig i mine Dage. Jeg vil intet, jeg kan intet
elske andre end Leander.

Harpax.

Nei det kan jeg ikke holde længere ud. (Han tager
Skieget af.) Viid hvem Du taler med, Du Laptaske.

Leonore.

Uh! har jeg seet i mine Dage! er det Dem, min
Herre? See, hvilket Skabeluun!

Harpax.

Ja, det er mig, Dit Skarn — —

Leonore.

Naa, naa, et godt Ord igien. Hvad har De at
klage. De søgte jo efter, at faae Sandheden at vide, nu
veed De den jo. De bør være mig forbunden, at jeg har
sagt Dem den, med den største Oprigtighed af Verden.
Der seer De, hvad Deres mistænkelige Sind har giort for
Virkning hos mig, og hvordan jeg vil blive, om De drister
Dem til at tage mig.

Harpax.

Ja, jeg skal driste mig dertil, for at straffe Jeres
Banartighed, jeg skal ikke studere paa andet, end at ærgre
Jer. Jeg skal tage Jer, for at forfølge Jer. Jeg skal
giøre Jer det saa braaget, at I skal blive feed af Leander,
og af Jeres eget Liv. Pernille?

Scene 9.

Harpar. Leonore. Pernille.

Pernille,

Herre!

Harpar,

Arbejder Smeden?

Pernille.

Uh! Herre!

(Hun løder som hun bliver bange.)

Harpar.

Bliv intet bange; under denne Dragt har jeg faaet hendes hele Historie at vide. Jeg har faaet at høre utrolige Ting. Kan Du begribe det, min Datter, at, med al min Forsigtighed har de over hundrede Gange narret mig midt op i mine Dine.

Pernille.

Da skulle de og faae baade Last og Skam.

Harpar.

Ja bide kun, jeg skal nok hævne mig. I Nat kommer Leander og vil snappe hende bort, saa skal jeg sætte en Snare for ham. (til Leonore.) Ja skal Du saa, Din stemme Ting! Du skal see paa det, at den, Du elsker høiest, skal blive myrdet for Dine Dine. Er I snart klar, Mester?

eller den Hildebe i sin egen Snare. 465

Scene 10.

Smeden, og de Forrige.

Smeden.

Ja, nu er det færdig, og nu skal jeg strax gjøre Prøven, at Herren kan see det.

Harpar.

Nei, I skal have mange Tak, Mester. Jeg vil selv prøve det, jeg betroer saa mænd ingen anden dertil.

Smeden.

Da er det ligemeget. Vil Herren da kun komme lige hen til mig. Vil han kun gaae frisk til. — — — (Harpar gaaer og Machinen slaar op om ham, saa han staaer, som i den Spanske Kappe.) Naa, saa Herren det, sidder han ikke der, som en Abekat?

Harpar.

Jo det er sandt. Det var ypperligt. Hille beeste, hvor hun klemmer. Skynd jer og løs mig. Hun falder mig noget trang.

Smeden. (smilende.)

Vilde Herren, jeg skulde løse ham. Det kan nok intet gaae an.

Harpar.

Hvorfor kan det intet gaae an.

Smeden.

For jeg maae intet.

Harpar.

Hvorfor skulle I ikke maatte?

Smeden.

Nei, det raader jeg intet for.

Harpar.

See, hvilken forbandet Snak, hvem skulde ellers raabe
for det.

Scene II.

Leander. De Forrige.

Leander.

Det gjør jeg.

Harpar.

Aa! jeg arme Mand, jeg er forraad.

Leander.

Nei, Du faaer Din foriente Løn. Du vilde betiene
Dig af dette Paasund, for at stille mig ved Livet; men
jeg vil kun bruge det, for at redde den skønne Leonore af
Dine Klær.

Harpar.

Au! Leonore, troe ham intet; tænk paa I er for-
bunden i Jeres Samvittighed at ægte mig.

Leander.

Der skal vist nok intet blive af. (til Leonore.) Min
søde Somfrue, vore Venner ere eenige i vort Sivtermaal.
Intet uden Døden skal stille os.

(han omfavner og kysser hende.)

Harpar.

eller den Hilbede i sin egen Snare. 467

Harpar.

Holdt, Leonore, gjør det intet! I farer levende til Helvede.

Leonore.

Det havde intet været at forsvære, om jeg havde gjort saa ved Dem, min Herre; men med Leander bliver Spaadommen knap opfyldt.

Harpar.

O! lille Pernille, skynd Dig, og frels mig.

Pernille.

Jeg maae intet for Leander, Herre.

Leander.

Kom, min søde Jomfrue, lad os gaae hen at holde Bryllup. Farvel saa længe, min Herre.

Harpar.

Holdt, holdt.

Leonore.

Farvel! min Herre, skyldigste Tjenerinde.

(gaaer.)

Harpar.

Leonore betænk dog.

Pernille.

Farvel! falske Blaffe, smør jer i Laalmodighed.

(gaaer.)

Harpar.

Holdt, holdt, heida, hvem er der?

Scene 12.

Magdelone. Harpar.

Magdelone.

Jh bevar os, min Søn, hvem har sat Dig der i Klemme?

Harpar.

Oh! det har jeg selv.

Magdelone.

Du selv?

Harpar.

O! ja, Moerkille. Jeg maae blive gal. De tage Livet af mig. Jeg tænkte at narre andre; men jeg har narret mig selv. Hielp mig og bryd denne forbandede Klemme i tu.

Magdelone.

Har jeg ikke nok sagt Dig det, min Søn. Der har Du Frugten af Din Egenfindighed. Havde Du lydt mig ad, saa havde Du ikke siddet der, som Du sidder.

Harpar.

Jeg troer, I er gal, Moer. Er det nu Tid at prædike. Hei! Gvalt! de myrde mig.

eller den Hilsede i sin egen Snare. 469

Scene 13.

Harpar. Magdelone. En Betient med
sine Folk.

Betienten.

Hvad er det for en Allarm.

Harpar.

Oh! min Herre, vær saa god og lad dem løse mig.

Betienten.

Løser ham, Folk.

(De løse ham.)

Harpar.

Megen Tak. Det gjorde godt, kom nu med, og lad
os skynde os.

Betienten.

Hvorhen? Giv Stunder? De kan tidsnok komme
hen, hvor De skal.

Harpar.

Oh nei! Skynd Jer, lad os jester dem, ellers faae
vi intet fat paa dem.

Betienten.

Dem, De skal hen til, løber saa mænd intet bort.
Jeg har Befaling at hente Dem op til Raadstuen.

Harpar.

Det har jeg ikke stunder til nu. Det skulde de godt
Folk tænkt paa længe før. Det havde været godt for Byen,
om jeg havde siddet i Raadet for ti Aar siden.

G g 5

Betienten.

Betienten.

Jeg frygter for, De kommer til at sidde i Slutteriet først. De skal gjøre Regnskab til Raadet for Jomfrue Leonores Midler.

Harpax.

Jeg troer Raadet er gal, hvilken dum Streg. Det er godt at see, jeg sidder intet i Raadstuen.

Betienten.

Saa kom nu da, siden De har saa stor Hast.

Harpax.

Saae han Skam der gior, allerhelst paa de Maader.

Betienten.

Jeg skal nok lære Dem, vil De ikke med det gode. Trækker af med ham, Folk!

(Der spilles en March, og han trækkes bort i Tacten.
Derefter synges dette efterfølgende.)

Magdelone.

Saa lærer nu i Mandfolk, som

Tor stole paa jer Herredom,

At vore Hjertes vindes ved

Fortrolig Venlighed.

Ved Gudhed holdes vi i Styr

Og ere tamme Dyr:

Men

eller den Hildebe i sin egen Snare. 471

Men hvo, som vil med Vold og Evang

Os bringe fra vor egen Gang,

Ein Sag han altid værre gjør,

::: Forsøg kun hvo der tør. :::

Smeden.

Enhver, som har den samme Feil

Kan sig paa Harpax see i Speil.

Dog, om han prøve vil min Kunst,

Jeg takker for den Gunst.

Jeg til hans Arbeid færdig staaer

Med alt hvad jeg formaaer.

Han seer, at jeg ham tiene kan

Saa godt, som nogen Haandværksmand,

Jeg har hvad til mit Værksted hør,

::: Forsøg kun hvo der tør. :::

Peander.

Det er en stor Fornægtelse

At have til Medbeilere

En riig, forlikt, og gammel Mand,

Som brav spendere kan,

Og som tilgavns betale maae,

Hvad unge Karle faae.

Men

Men er han brav jaloux dertil,
 Og Pladsen reene have vil,
 Da sjunger Kuffet for hans Dør
 ;: Forsøg kun: hvo der tør. ;:

Ende paa Skuespillet.

